

KÖ LÜ KÜT.
57
Asım BY.

٦٥٧

لتور دیمکدر ◦ بیخ او بیخ آور کوکلنمش معناسنه ◦ بیدا بیدار اویانق ◦ بیدانجی
بیدانجیر کنه اوتی اظباتی تنع خروع دیمکله معروفدر بیت زبیدشش کریه
بیدانجیر کرده ◦ هر شکش تخم بیدانجیر کرده ◦ بی بیر بای عربیله دوشک جامه خواب
عربیده فراش معناسنه بیت ایا شهی که سراسر دعات میکویند ◦ مسافران
همه در راه وخفتکان در بیر ◦ وصاعقه یلدرم معناسنه ◦ بر بای عجمیله قوجه قاری
معناسنه قطعه زپیر جهان دیدم کردم سوال ◦ که از مهر مآل ومنال وبضاعت ◦
چه سرمایه سازم که سود دم دهد ◦ بکفتا رتوانی قناعت قناعت ◦ ذکر وانثی
فرقنده بر مرد پیرزن ◦ ومرد پیر وزن پیر دینلور بیت چون نه پیرست دنیا
کهنه چرخی برنگمار ◦ که جوانم دیدی چه کردی کرد چرخ پیرزن ◦ بر پیرار بای عجمیله
کیچن ییل یلدر وبلدرکی معناسنه رباعی چو دی وپیر وپار وپیرار کذشت ◦
شادی وغم ومحنت وتیمار کذشت ◦ امروز بدانچه میرسد خوش دل باش ◦
این نیز چنانکه آمد انکار کذشت ◦ پیرارسال معناسنه صحاح عجم صاحبی
اوتکی ییل داخی اوتکی ییل دیمش ◦ قره حصاری وو سیله صاحبی کلسی ییل دیلمشلر
سال آینده معناسنه ◦ پرو یا پیرو بار باری تعالی جل وعلی ◦ بزا بیزار زای عربیله
اورکمک نفرت معناسنه ◦ بیزار زای معجمه ایله قیش شتا معناسنه ◦ بیز
بی زر جمری ◦ بیزد بای عجمی ایله نعمتی ضنجی دیمش بایع معناسنه ◦ بزو بی زور قوتسز
ابیدی چه نازدش کر یزی که بی زور شد ◦ زمینش همانجا که بدکور شد ◦
بیستا بیستار زاید وحشو اولان عبارت باستار لفظنک اماکه سید
بیشا بیشار وسیله صاحبی بیشیار معناسنه دردیمش ◦ بیشت بیشتر بای عربیله
چوقراق معناسنه بیشتر بای عجمیله ایلرورک واوکدوتورک معناسنه ایکی
معناده داخی صیغه تفضیلدر ◦ بیش خو بیش خور بغدای وارپه اوتمه سی که تمام
اولمدین الورلر ◦ داخی قلچغن اودیا لکنه طوتوب اوترلر عجاله معناسنه بیش خو
داخی دیرلر ◦ وازقلق ◦ بیشکا بیشکار امین شهر وصدر وخدمتکار ومامی قابله
معناسنه ◦ وصندوق ◦ بیشه کر بیشه کر صنعت اهلی واستاد
معناسنه ◦ بیشه وبیشه ور مثله صنعتلو معناسنه ◦ بیشیا بیشیار
ارباب لغت بول سدک معناسنه نقل المشلر معیار جمالیده فاروره
که اطبا اینده خسته لرک سدوکنه بقرلر دیمش ◦ وبو بیتی انشاد ایلمش بیت
دشمنت در جنک مرکست وچه سود ◦ بردنش بیش حکیمان بیشیار آورده
قابله معناسنه بو معنایه غیری دلری بارراج لفظنده مسطوردر ◦ قره حصاری

بشنار که زاید وحشو عبارتدر لر اول معنایه کلور دیمش • پکا پیکار و دکا
عربیله ایش بوزلوند معناسنه • پیکار باو کاف عجمیله صواش جنک و نقش
یکارک • پیکارکر صواشجی و نقاشچی یله • پیله ور چرچی صیدلانی معناسنه
صحاح عجم صاحبی بوغجق معناسنه ده دیمش • پیله ورک معناسی پیله لو در پیله
چرت التنید راول پسبیدن چرچی یه پیلور دیرلر • بیما بیمار صیر و غصه لو
معناسنه • بینی ربینی در قاپو یاشمغی • بینو بینی ور بورون یاشمغی • بیوا بیوار
غریب بیواره معناسنه • بیو بیور زبان پهلویده اون بیک عدد در
فردوسی کجا بیور از پهلوانی شمار • بود در زبان دری ده هزار • نعمتی التمش
بیک معناسنه ده کلور دیمش • الباء المضمومه • تبا تبار •
هر زشت چرکین صورت که کوز کورمدن اني کوکل منفعل و متنفر اولا • پر
باء عجمیله طولی که تهینک مقابلی در • راب • پراپر طولي طولي دیمکدر • راد براد ر
باء عربیله ار قرداشی اخ معناسنه • راد راند براد راندر اوکی قرداش • راد
برار قرداش برادر لفظندن مخفف در خراسانیلر لغتیدر • از یوسف زلیخای فردوسی
نیند این برار اندکه زکار • که خواهی پریشان شدن شهریار • ردبا بردبار یوک کوترجی
دیمکدر یعنی هر سوزه و هر ایشه اکلنمز یواش حلیم معناسنه • ردا بردباره نعمتی بردبار
معناسنه نقل ایلمش • رغو برغور بلغور اشی • زرجمه بزرجمهر بر مشهور حکیم فاضلک
آدیدر که نوشروانک وزیر اعظمی ایدی بزرک مهر در معربدر ولمشدر • کاف جیمه تبدیل
فا عرض تعریبدر • زرکوا بزرکوار کاف عجمیله بعض ارباب لغت اولولق وکندودن اولولق
ایدیجی دیمکدر دیدیلر • وجبار معناسنه ده استعمال اولنور دیمشلر • وبعضلر اولولرک
شان و علم استلرینه مخصوصدر سنک بزرک دیرلر سنک بزرکوار دیملر • مرد بزرک
مرد بزرکوار دیرلر دیمشلر • اما افاضل محقق دقایق الحقایق بو باده تحقیق ایتمشلردر که
بزرکوار لفظ مرکبدر • بر جزوی بزرک در اولو دیمکدر • بر جزوی دخي وار در که لسان
فارسیده لیاقت معناسن افاده ایدر • مثلا در شاهوار دیرلر معناسی شاهه لایق
اینجودر • اسب راهوار دیرلر معناسی یوله یراردر • بو تقدیرجه بزرکوارک معناسی
ترکیبیسی اولو یه لایق دیمک اولور • اما اولولغه لایق معناسنده ده استعمال
اولنور • اول تقدیرجه بزرکوارک اصلی بزرکی وار اولور • اندن اختصار اولنمش
اولور • شت بشتر حضرت میکائیل علیه السلام باء عربی و باء عجمی و فتح و ضم ایله
مروی لغتدر • بجیر بشجیر بر نوع اغاجدر که اندن یای دوزرلر • حرکات ثلثه ایله مروی
لغتدر • کذا بکذاره و از کل دیمکدر • فراغت ایله معناسنه • کذ بکذره مثله •

لغو

لغو بلغو معروف بغدایدن اولان طعام که ترکیده مستعملدر • لفا بلغار
مشهور ولایتدر روم ده بر ولایت ادیدر • بلغاری دیدکلری لطیف رایحه لو درینک
آدیدر • بیت • بکش بخنجر شیر ژیان بخنجر بوسه • که باز دار ترا اهل ایت از بلغار •
ناو بناور باء عربیله زیلپو دیمکدر • وچبان دمل معناسنه فتحیله داخی روایت
اولنمشدر • ندا بندار باء عربیله مثلا دهلو محکم نسنه • وخبردار معناسنه
ندا پندار باء عجمیله انباردار و صاحب مال معناسنه • بدور بادور باء عجمیله
جوالدوز • وتما بوتمار صحاح عجم صاحبی باء عجمیله تصحیح ایلمش بالفتح قوشی ابو الحزین معناسنه
وتیما بوتیمار مثلا کاتبی انکه او بوی ترا بشنید و تیماري نیافت • هر فرو برده
زمحنت همچو بوتیمار باد • غایتده خوفی غالب قوشدر صوی خوفله ایچمز کاه اولور
قورقوسندن ایچمز • مالک الحزین داخی دیرلر • ونور بانور باء عجمیله او غول بسر معناسنه
بیت • بعظمت بی نظیری همچو بقراط • بحکمت برتری از پور سینا • وات فرس
معناسنه • اسدی • برون تاخت کرشاسب چون نر شیر • یکی بور چوکانی اندر
زیر • فردوسی • کرازان کرازان نه اکه از بن • که بر زین نهاد دست بر بور زین • فرج
حصاری توردن معناسنه ده کلور دیمش • نعمتی دپولاد وبر یعنی طوله معناسنه ده
نقل ایلمش • بور باء عربیله فستقی رنک • ولمعنی بر حصیر یاشل بازدن اولمغین بوریا
دیمشلرکبی • ولجا بولجار اعتماد یری و جنک یری • ولکند بولکندر رشوت
بولکند معناسنه • دم وب بوم وبر قرارکاه یورت معناسنه • اسدی
شنیدم که شب هم در آن بوم وبر • ز دریا برآید یکی جانور • ونجا بونجار نعمتی جنک
اولاجق قول محانه دیرلر دیمش • ها بهار صغر کوزی چیچکنه دیرلر • داوزاندن اوج نوع
بتخانه دیرلر دیمشلر • ه بهره دمادم معناسنه • نوع اول التاء المفتوحه
ابدا نابدار معنای ترکیبیسی تاب صقلایجیدر دار اسم فاعلدر داشتندن
حفظ ایتمک معناسنه • بیت • شد از آتش تیغ من تابدار • نهان کشت در دود همچون شرار
انار مطلقا دپه فرق معناسنه در • آدمینک اولسون وطاغک اولسون • بیت
زدن مرد را تیغ بر تار خویش • به از باز کشتن ز کفتار خویش • آدمینک دپه سنه
اختصاصی یوقدرنته که بو بیتده ظاهر در • بیت • دعای بندکی شاه میکند سوسن
شکوفه نقره همی ریزدش بتار • وفارسش معناسنه ده کلور • بیت • ای بجنب
همت تو پایه اجرام پست • وی به پیش طلعت تو چشمه خور رشید تار • وفراکو
تاریک معناسنه • شمس فخری • صبا همی کند آذین زان که روی چمن • چراغ لاله کرفتست
ز نامیه شب تار • وآخر ینه بر هاکتوردن تاره داخی دیرلر • دبزک وسایر طوقنوره

نسنه لرک آرتقی سدی معناسنه که ارغاجنه پود دیرلر • غو بیع لحمه معناسنه •
بیت چند رناز طمع وپولاد لاف • بر قد هر سفله شوی حله باف • وکرشش
وطمان وبولنق معناسنه داخی استعمال اولنور بیت زمین باغ بیکبار
در عبیر کرفت • ز زلف یار مکر بر د صبا یک تار • ار ماتار عار طار طغان معناسنه
با تبار • قوم وقبیله ولسان عربده هلاک معناسنه در • کقوله تعالی ولا تزید الظالمین
الا تبارا • صحاح عجم صاحبی واصل وکوک وعادتلر معناسنه ده نقل ایلدیکی •
ب تبر بالته • بی تبیر طبل دهل وکوس وزرنا وپاره پاره معناسنه تبیر داخی
لغتدر • باتجی تبا تجیر کل فردنی • بغو تبغور عامدریر تیجبلیره قوشلرده بورون •
سایر حیوانات ده قاپناق تبغور معناسنه سایر تفصیلی انده ذکر اولنمشدر • تا تاتار
معروف طایفه در تاتار داخی دیرلر • نعمتی وبیاپانی وبس ازین معناسنه ده کلور
دیمش • خا تخار بر ولایتدر که انده اعلی الات سلاح اشلنور اسدی تخاری سپر
ششش بهم بر بداشت • بز دخشت بیرون زهر ششش کداشت • خه کنغشک تخته کفشکر
پشمقجی کلیسی • دو تدور صحاح عجم صاحبی سوکلون دمر کلدک قوشنه دیرلر دیدی • تر
یاش رطب معناسنه وادات تفضیلدر • فرتیت معناسنی افاده ایدر • لغت
فارسیه ده افعل تفضیل صیغه سی یوقدر • اول معنایی ترکیبله ادا ایدرلر • قانغی
معناده تفضیل قصد اتسه لر اول معنایه دال اولان اسمک اخرینه مذکور اداتی الحاق
ایدرلر • مثلا کمتر وفزونتر دیرلر • اکثر کلده ارتقلقده بر نسنه نک فضلتین
بیان قصد اتسه لر • فاضل محقق • دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق ایلمشلرکه
تر یاشدر • خشک مقابلی در معناسی قوریدر نته که بو بیتده ظاهردر بیت کوس شه خالی
وبانک غلغلش در د سرست • هر که قانع شد بخشک وتر شه بحر وبرست • لسان فارسیده
قافیان کمسنه یه تر دیرلر • قافیدی دیاجک یرده ترشد دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر
بیت کاتبی را در شماخی آب بر سر ریختند • جامهایش سربسر تر شد ولی خود تر نشد •
استعاره طریقیله تر لطیف معناسنه ده استعمال اولنور • کلامی انکله توصیف
ایدرلر مثلا شعر تر دیرلر • حافظک نته که بو بیتده ظاهردر بیت تری ونم کشت
هرتب ز رود • نام ترونم شدش اندر سرود • ترکها ترکهار کشی ازه جک تکنه
که ترکیبده کشکزن دیرلر • زه زا تره زار تره لک وکرد نه لک • غا تغار بو بوک
ترکی ترکیبده طغر دیدکاری • فا تفار شیل کوپه جک • فو تفور طیر آقدن
اولان تاب قیق فخار معناسنه لطیفی منشین ای دوست بهر غرچه غرچه کرسنک
بجفا میکشند کاسه چینی جو تفور • صحاح عجم صاحبی طاش بار دق دیمش • کا وتکاو

کاف

کاف عربیله یلکن ویوزغه آت • ها تعبی بزیر سم ترکا ودر زمین • بدان سان که جم رآ
جهان در نکین • ودریک قویو • کب تکبر اور مجک ا فینه دیرلر • لخ با
تلخ بار لفظ مرکبدر تلخ ایله باردن شکربار کبی مشترکلر در کلمه باردهٔ
انا معناده اشتراکاری یوقدر • تلخ بارده کی بارلمش معناسنه در نته که
فردوسینک بو کلامنده واردر بیت درختی که تلخست او را سرشت
کرش در نشانی بباغ بهشت • ور از جوی خلدش بهنکام آب • به بیخ انکبین
ریزی وشیر ناب • سرانجام کوهر بکار آورد • همان میوه تلخ بار آورد • شکربارده
شکربارده کی بار مشتقدر بارانیدن دن اسم فاعلدر • اصلی بارانده ترجیم اولنمشدر
معناسی یاغدوریجی در • بار لغت مشترکه در • داخی معنالری وار در یرنده بیان
اولنور • نا وتناور کوده لو بویوک کیشی • فاضل محقق بویله تحقیق ایدرلرکه
تناور لفظ مرکبدر • برجزی تن در وبرجزیی آور در که معناسی کتور یجیدر آوردن
آوردندن ماخوذدر • تناورک معناسی ترکیبی سی مراد دکلدر انوکله کنایت ایدرلر
اتلمکدن • نکا تنکار کاف عجمیله بر نوع طوزدر که اوغلان سدوکنی باقر ظرفلره کمشه
قارشو قورلر بر باقردن نسنه ایله نیجه کون قارشدوررلر • کولکه ده داخی اتسه لر
جایزدر • اما کنشده اولیجاق اولی در • اندن صکره قوریدرلر حفظ ایدرلر بورق منندی
دیرلر قیومجیلرده التون ارتمکیچون وتلیین اتمکیچون کرکک اولور • وهم دلیش بنوکنی
کیده رر • قوردینی قیزار داغرینی کسر موم ایله معجون ایجنه طولدوررلر • نکت
تنکتار بر نوع کوچک چادردرکه عوام غلط ایدوب تنکتر دیرلر • نو تنور معروف
اوجاقدر فارسیده داخی شایعدر • و تور بالته تبر معناسنه لسان فارسیده
واو ایله بار اسنده تواخی وتبادل وار ایدوکی مرارا ذکر اولنمشدر
هنب تهنبر کاهل وبسیار خور معناسنه التاء المکسوره
ی تیر اوق که اتارلر شاب معناسنه • وقمار اوینک اوقی که زمان
جاهلیتده لعب قمارک غایتده اعتباری وار ایمش • واول اون تیر اولوب
قداح دیرلر ایمش انلردن یدیسنک نصیب معینی اولوب • اوچینک دخی المش
نصیبی اولنلرک اولکسنه فذ • ایکنجسنه توأم • اوچنجسنه رقیب دردنجسنه
حلس بشنجسنه نافس التنجسنه مسبل • یدنجسنه معلی دیرلر ایمش • نصیبی
اولمیانلرک اولکسنه سفیح • ایکنجسنه منیح • اوچنجسنه وغد دیرلر ایمش • بعضا
نسیه ایله یر بعیری صاتون الوب وبوغازلیوب اون پاره ایدوب واول اون
تیرک اوزرلرینه اسامیسن یازوب بر ازار التنده قورلر ایمش • بعضا هر کیمنی ارادنده

منیح بفتح المیم وکسر النون
وسکون الیاء والحاء
المهملة

ارادتنه کوره بریا ایکی سهم اخراج ایدوب تیرده یازیلان نصیبنه کوره حصه
الورلرایمش مثلا اکر فذ ورقیب تیری نصیب اولسه دورت قسم الورلرایمش
اکر توام ایله رقیب حقینه بش حصه الورایمش اکر رقیب ایله معلی حقنه اون
سهمی تمام الورایمش اکر سفیح یاخود منیح یاخود وغد حقینه نسنه المیوب
بعیرک بهاسنی بالتمام اندن الورلرایمش امرء القیس بو بیتنده دیمش بیت
وما ذرفت عیناک الا لتضربی بسهمیک فی اعشار قلب مقتل قلبنی جزور
مشابه سنده قلوب سهمین دن رقیب ایله معلی مراد ایدوب جمیع قلبی معشوقنک
اولماسین قصد اتمشدر وتیر منکنه دوکری وکمی درکی واو قلغی وسقف خانه یه
قونلان اوزون دیوغون اغاجه وسایر بونلرک کبیلره اطلاق اولنوب منکنه
دوکرینه تیر عصاران کمی درکنه تیر کشتی عرجه شفنین دیرلر اوکیک مقداری ایله اولور
عراق مملکتنده چوق اولور ونصیب معناسنه ده کلور شمس فخری صدای زه شنوی
از چهار کوشه چرخ بوقت انکه زشست کشاد باید تیر دران زمانکه عنان
غضب بجنبانی شود زهیبت تو روز بر عدو شب تیر زخم تیر زخورشید نور
بستانی بنوک پیکان بر آسمان بدوزی تیر زموج معرکه کشتی عمر آن تجهد
که باشدش ز دعا و ثنات لنکر و تیر اکر ز معدلتت در تموز یاد کهنند
ز اعتدال چو آرد بهشت کردد تیر بروز نبرد مه تیر عزم شادی کن که از سپهر ترا
فتح ونصرت آمد تیر نخوان موافق رای ترا بود چو بهار بهار دشمن جاه ترا بود چو خزان
وعطارد بلدوزی بیت نیزه که برچرخ سر افراخته تیر فلک خانه زنی ساخته
برجلری جوزا وسنبله در طبع جوزا هوا ایدر طبع سنبله خاکیدر وعطارد
هر برجده اون بدی کون اکلنور وسایر یلدزلر کبی معین طبیعتی یوقدر ممتزجدر
مذکر ایله مذکر مؤنث ایله مؤنث سعد ایله سعد ونحس ایله نحسدر نته که مدخل
منظوم صاحبی بویله نقل ایدر بیت سعد و باده است و سرد و تر زهره تیر
سازند با شد و شهره یعنی او را طبیعت نیست ممتزج است ویلدرم صاعقه
معناسنه وظلمت یعنی قراکولوق وزنبس قوم معناسنه وبالان یعنی
سمر وقلاوز بدرقه معناسنه وپیکان دمری وقفان اتکنک چوره سی
داوت کوزی واهن پنبه کن وتاریخ جلالیدر که تاریخ ملکی داخی دیرلر
اول بای که حیفدرانک آدیدر وتاریخ فرس قدیم ایلرینک اون التنجی
کونی که تیر ماه دیرلر اول کونده بیرام ایدرلر زیرا ذکر اولنان تاریخ فرس قدیمده
ایله کونی موافق کلدوکی کون بیرام وزمزمه اتمک ایینلریدر معیار جمالی صاحبی

وفصل

4

وفصل خوانت دیمش وعنصریک بو بیتنی ایراد ایلمش بیت اکر نبرمه از جامه
بیش باید بیر چو ابر هنه شود بوستان چو آید تیر یر تیرب تیرتیر بر بوکرک اوق
بیت بری تو بیرتت نوبی تیر تیر بر ای تیر تیر بر جو بری بیر بیر بغش تیغ سر
بالیم قبا یما تیمار اضداددندن علاج اتمک معناسنه ودرد ورنج معناسنه
یمو تیمور خزه درکه طوار الچین م اولور اکثر صغردن چقار اندن داخی چقارلمش
چوق درلو امراضه نافعدر تریاک کلردندر دیو نقل ایلمش التاء المضمومه
عا تغار زبان خوارزمده وجه معاشه دیرلر وترکه غلال معناسنه در تندر
کوک کورلمک رعد معناسنه اسدی دل کوس کین تندر آواز شد سر تیغ با برق
انباز شد ند و تندور مثله شمس فخری چو باد تو باشد غم نباشد شب
تارینک وابر وبرق وتندور وبولوت سحاب معناسنه وانک توانکر
کاف عجمیله بای غنی معناسنه وتوانا معناسنه وب توبر قوش وتوروه
وتوره طول عورت داغ ومعشوقه وقالبق وقاب قچاق دیالوده وخوش
مریم دیدکلری طعام معناسنه ده کلور دیمشلر که قایما غله بیشورلر وفریدونک
اوغلی ادیدر دیو نقل ایلمشلر مشهور در نوع اوله الجیم المفتوحه
اد جادر خیمه معناسنه که ترکیده داخی مستعملدر وعورتلرک اوزرلرینه
بوروندکلری درکه بیر درار اولوغ میرزا غلام باره نیم من ندارم این مذهب
هلاک جادرم و تشنه بجک بوشم اجادر درث اربع معناسنه اغنیکی جاشنیکیر
کاف عجمیله دادیجی معناسنه اک جاکر قوللقجی خدمتکار معناسنه بعضیلر
خاصه قول معناسنه دردیدیلر امه دا جامه دار دونک وکیاسی طونوجی
امه وا جامه وار طون اولاجق قفتانلق دیمکدر وفاعل ترکیب شویله اقتضا
ایدرکه جامه وار طون کبی دیمک اولور لغت فارسیده کاه اولور که معنای
ترکیبی مراد اولنمازانو کله کنایت اولنور تنا ورکبی وغیر اندا جاندار جلاد
ویکجی حارس معناسنه اسدی بنوبت زجاندار واز پاسبان کسان دار
هم کرد و هم مهربان اند جاندر مثله جانور جانلو حیوانه جانور دیدکلری
بو اعتبار ایله درکه جانی واردر نته که بو بیتده ظاهر در بیت همای بر سر
مرغان ازان شرف دارد که استخوان خورد و جانور نیازارد ترکیده ده
استعمالی شایعدر نته که بو بیتده واقعدر بیت نه صورت کیم یازردی جانوردن
داخی چابک دو زردی جانوردن لسان فارسیده نور لسان عربیده ذو معناسنه
ترکی دلده اول معنادن لو ایله تعبیر ایدرلر مثلا ترک جانلو دیر عرب ذو روح دیر

عجم جانور دیر • اوتمی جاوشیر بش یاپشن سورن دوه یه دیرلر • واو غلان اشی
دید کلری دارودر که بش قسمتدر ولایت عجمده اولور • صحاح عجم صاحبی
وتحادن طوزلغی انبر باریس معناسنه ده نقل ایلمش • اهسا چاهسار قویی با
بیت دو دیدند بسیار تا چاهسار • کل کامشان کشته بد جمله خار • ایکی جاهگیر
یورت طوتیجی و بیرلنمش معناسنه • یی جیر جیم وبا عجمیله جیبت دید کلری کاتبی
بدخواه اورا استخوان از لاغری دیدم ز پوست • مانند چوب چیر نیمی درون
نیمی برون • بو چپور صحاح رومده بول بسبیل معناسنه چتر بانک تنکو نیله
سایبان وسراپرده وچادر وباش اورتوسی • قره حصاری وآما بن کلو دیمش •
ججی چخچیر جانخشیر که ایاغنه گیرلر • ذ جذر دورت لشر دوه • شمس فخری بوینه نقل
ایلمش وبو بیتلر انشا ایلمش بیت وجود اشرف دارای دهر ابو اسحق • شکوه
مسند دیوان وتخت وصدر بود • کجاست در همه عالم شهی که همچون او کمینه
بخشش او صد هزار جذر بود • جلیمی درت یاشنی طولدروب بشنی سورز دوه یه
دیرلر دیمش • وقاصد ایلچی معناسنه • دانا جانار اوتی جوق بیر • رخه لی
جرخه تیر مشهور چرخ اوتی وچکره • چر جیم عجمیله صحاح عجم صاحبی حلقه معناسنه
نقل ایلمش • زجز اوراق قوشی دید کلری بوجک که آدی قوشی داخی دیرلر
بای استیلنده اوتراق وقتنده اوتر دیرلر که اوته اوته ایکی یاریلور •
عوبجه اکا صرار دیرلر • وبعض یرلرده زیزد دیرلر وبعضلر جوزجغد دید کلری
بوجکدر دیدیلر صرار اللیل معناسنه • بو لغتک اخری رای مهمله وراء معجمه ایله
داخی مرویدر • ند چخد قفردق چخ دره معناسنه • س جبر حلقه
سک جنکر بغدا آیدن بلغور ایدیجی • شی جشیر جوال بزرک • غا جغار
ساز آوازی • کا جکار نغمی اخری دال ایله چکاد معناسنه در دیمش که اکسه
دالی وسیتی دد به آدیدر وطاغده استعمال اولنور • وباش طاز کشی اصلع
معناسنه شمس فخری شیخ ابو اسحق کز بغیش فند • روز هیجا در جکار فاف کاف
لاک جلاکر کاف عجمیله نعمتی ودسیله صاحبی جندره جی معناسنه دیمشلر •
نب جنبر حلقه وفصنق وبوغمق قلاده مضاسنه • نک او دنک اور
بهادر شجیع معناسنه • ودا جوداد جیم عجمیله ترکیده جودر دید کلری • د جود
ظلم وستم • وزه جوزهر فلک قمرک ممثلی ایله مایلی تقاطع ایند وکی ایکی
ایکی یرده بربرینه مقابل ایکی نقطه که عقده تین دیرلر • ورأس وذنب دیرلر
ها جهار دورت جار معناسنه • ه جهر صورت نعمتی وبکز وبوزده نشان

وجفق

وچفرق دیمش • چهره داخی لغتدر • هی جهیز نعمتی چهره معناسنه نقل ایلمش • بش ک
جبش گر کاف عجمیله جبه جی وزره جی • یو جیبور نعمتی کیک • یب جیپیر با وجیم
عجمیله مثله دیمش • واسماء رجالدندر وبرقلعه اسمیدر الجیم المکسورة
پو چپور با وجیم عجمیله سکو دمرنی • ک جکر باغر کبد معناسنه • صحاح عجم صاحبی
جیم وکاف عجمیله جلنکیر معناسنه دیمش • نا چنار صار وقواق اغاجی بیت
زدی دشت اندر رنک باد پای • چناری بیکره بکندی ز جای فردوسی
میندیش از ان هیچ ودل بر کمار • بشاخ کدو کو شود بر چنار • نیو چنیور طوغری
راست مستقیم معناسنه اسدی رهانند روزشمار از کداز • دهنده
بهول چنبور جواز فردوسی بدانی که انکیزش است وشمار • همیدون بپوی
چنبور کذار • هد وچه دور ند ایراق دیمکدر • غایت بعدن کنایه در • ها
هان و جهان آور بغایت عالم وفاضل وبهادر • ها ند جهاندار اولو پادشاهلر
اوصافندندر • معناسی جهان صاقلایجی در • اهل جهانی رعایت وحمایت ایتدکلری
اعتبار ایله اولو پادشاهلره اطلاق اولنور بیت نه باری اولور سه جهاندارینک
اولور ارقه سنده جهاندار رنک • جهاندارده کی دار داشتندن اسم
فاعلدر • مذکور بیتده دارا اولک عربیده معناسی • ها نداو جهانداور خدای
تعالی فردوسی نوشته مکر بر سرم دیکرست • زمانه بدست جهانداورست
ها نکی جهانکیر مثله عالم طوتیجی معناسنه • ه جهر جیم عجمیله صورت فتح ایله داخی
روایت اولنمشدر • وبکز ویوز سایر تفصیلی چهره لفظنده بیان اولنوبدر • اصح
کسر ایله در • مهر فهر قافیه سنده استعمال اولنور • نته کم اسدی طوسینک
بو بیتندن ظاهردر بیت بهر سید بسیار وبو سید چهر • نوازید ومر کونه
افزود مهر • یا جیر جیم عجمیله یورکلو شجیع ویکیت غالب معناسنه اسدی
نشسته برا هو عقاب دلیر • چو بر اسب کردی بناورد جیر • صحاح عجم صاحبی
ولایق معناسنه ده کلور دیو نقل ایلمش • ین چینبر صحاح عجم صاحبی قاب معناسنه
دیمش • بو چپور سکو دمرنی چپور معناسنه • بو لغت با عجمیله ویا ایله که آخر حروف
تهجیدر مرویدر • بیو جیبور مثله وبول معناسنه • نو چینور طوغری
مستقیم وراست معناسنه • بو لغت جیمدن صکره یا ایله که آخر حروف
تهجیدر • بعده نون ایله وهم جیمدن صکره نون ایله بعده یا ایله داخی مرویدر •
اسدی سوی چینور بل که چون تیغ تیز • کذارست وهم نامه هم رستخیز فردوسی
سیه روز خیزد ز شرم کناه • سوی چینور بل نباشدش راه

الجيم المضمومة   با جبار اصلی لفظ عربیدر قاموسده الجبار یوم التلثا
دیمش • نا و جناور اقلیم ختنده بر شهر ادیدر • غند جغندر جیم عجمیله
چکندر دیدکلری • لنا جلنار کلنار لفظنک معربیدر • ند با دست
جند بادستر قندز طشاغی دیدکلری مشهور نافع دارودر • وا چوار
دستور معناسنه • وب با چوب پاره بر نوع لیف در چوب پاره دا
دیرلر • صحاح عجم صاحبی قیزاق معناسنه نقل ایلمش • وب خوا چوب خوار اغاج
قوردی واو رسمیدر کلزار کلنار قافیه سنده استعمال اولنور • وبیا
جویبار ایرماق کناری • وبشیا چوب شیار صبان اوقی جوی وجر
شیخ عطار سیر سالک راچه مانع در تفکر بحر دبر • طایر پرواز را بر وا کی
از جوی وجست نوع اوّلده الحاء المفتوحة حق بودر که لسان
فارسیده حاء مهمله کلمز اول استعمال اولنور زبان عربیدن و یا غیری دلدن
منقولدر • و یا تحریفات عوام قبیلندندر • لیک بعض الفاظ حاء مهمله ایله
شایع اولماغین لازم اولدی شرح و نقل اولنه • ب حبر یزاجق مرکب عربیدر
فارسیده ده شایعدر • و فاضل و دانشمند معناسنه • ز حز اوزان اندازه
کردن معناسنه حصیر فارسیده و عربیده و ترکیده مستعملدر حیدر عربیده
ارسلان اولنمدر قره حصاری شتر مرغ در دیمش ❊ ❊ ❊
نوع اوّلده الخاء المفتوحة   اخار دکن شوک معناسنه • غ
کل بی خار ازین باغ که چید • ارا و خار آور دکنلو یر • ار خا خار خار حمقیشمش
و دغدغه و تاسه لنمق و بی ارام معناسنه جامی از خار خار عشق تو در سینه دارم خارها
مردم شکفته بر زخم زبان خارها کلزارها بیت یار رفت از چشم و در دل خار خار
او بماند • بر جکر صد داغ حسرت یادکار او بماند خار و باره فردوسی اکر مصر مارا
کنم برک راست • شود خاره و بارم همی زود کاست بیت خبر یافت از مصر و جام
کار • کز انجا توان یافتن خار و بار • اشنشا خاشنشلر بر نوع بوکاغز دکدر
ترکیده قیل قوبرق و سوفه دیرلر • حلیمی حق بودر که مارنی دیدکلری فوشدر دیمش
اک خاکسار طپراغه قارشمش نسنه • اکست خاکستر کل یاد معناسنه
اکشو خاکشور طپراق قارشدوریجی • او خاور مغرب نه کم اسدی طوسیه
اشراط ساعات بیانده بیوریدر بیت سوی خاور را آید بدید افتاب
همه آتش کند جوش طوفان همه اب • بشادی و جام دمادم نبید • بیوزند
تا خور بخاور کشید • چو بر روی پیروزه جنبری • زمه کرد شب ختم انکشتری

شمس

شمس فخری کوکب ظلم دفتنه وبیداد • کشت پوشیده در حد خاور • حق لغت بودر که
ذکر اولندی • که ارباب لغت جمله بونک اوزرینه اتفاق ایتمشلر • اما اکابر شعرای
عجم مشرق معناسنه استعمال ایدرلر انوری بدست عشق کرفته امید دامن دل
که افتاب همه اکنون بر اید از خاور خواجو از لب شیرین چون شکر برآت ورده
و زحبش همه برشه خاور برات اورده • فضلانک واقع و وارد اولان اشعارندن
ایکیسینده اطلاقی جایز اولمق اکلنور • بر ب خبر بر جاسوس • بر کی خبر کیر کاف
عجمیله مثله جاسوس • تنب خشتنبر حجری و مفلس ولوب غنی کچینمین کمسنه یه
دیرلر شمس فخری بر دست تو بحر هر چند که لافد • ولی عقل داند که هست او خشتنبر
و بعضیلر حجری که تسبیح نسنه سی و لمایه اما خلق مالدار دیه لر • نعمتی و بخیل و چوق
خبرلر بیلمش کمسنه که تنبیه سی اولمایه دیمش • تو خشتور ادی چنده قوللنیلن نجاق و بیچاق
و سایر قیمجاق متاع البیت معناسنه • بو لغت خادن صکره همزه ایله که ثالث
حروف تهجیدر • و هم نونله مردی لغتدر خر اشک حمار معناسنه کنیتی ابو زیاد در
داوزلی بالجق که ایاغه یاپشور و طوار بتار قالور شمس فخری باد در سیر او بوقت
شتاب • چون خرلنک مانده اندر خر • و خریدن لفظندن صیغه امر و وصف
ترکیبی حضرت ملا خداوندکار کوش خر بفروش و دیکر کوش • و بن سخن را در نیابد
کوش خر لطیفی دیدناکه و را مخیر شد • عاشق دلفروش و غم خر شد • بکن معامله
و دل شکسته بخر که باشکستکی ارزد بصد هزار درست • رخیا خر خیار اشک
خیاری و بعضیلر اشک تربی دیمشلر • رزه خرزهر اغو اغاجی خرزهره ودفلی
معناسنه • و قرغه دو کلکی و اشک تربی • ر کبوت خر کبوتر ورشان معناسنه
که بر نوع کوکرجین در بیابانده اولور • رک خرکر اوین و اکر فتح کافله خرکر قودوق
ضم کافله • رکو خرکور کاف عجمیله قولان که بیابانی اشکدر • و صوقمان که بر نوع اکدر
ایاغه کیرلر • رنبا خرنبار تشهیر ایچون اشکه بندروب کزدردکلری ادم و عورته دیرلر
شمس فخری معیار جمالیده بر نسنه نک اوزرینه جمع اولمق معناسنه کلور دیمش
بو بیتی انشا ایلمش بیت بمدح او ز قصد دشمنانش همی سازند انس و جان
خرنبار • ردا خردار یوک اول اشک یوکنه دیرلردی • صکره مطلقا هر یوکده
استعمال اولندی • نعمتی و اشک تربی و بولنه دیرلر دیمش • ز خرز بو بجق
ساخار نعمتی بوزیخ معناسنه دیمش • ست خستر و سبله صاحبی
و نعمتی خس معناسنه در دیمشلر • حلیمی حشرات ارض که بوجکدن عبارتدر دیمش
اما تر لفظی فارسیده ادات صیغه تفصیلدر • مثلا بدتر بر امرزق دیمکدر بو تقدیرجه

خس كه كوني كومرلو وناكس كشي يه ديرلر • خستر يعني ناكستر معناسنه اولمق انسب كبي
وحسك ساير معناسي محلنده ذكر اولنوبدر • س خسر وبالضم قاين اتا و بعضلر
قاين انا ديمشلر اولي اصحدر اسدي چو بر داشت ان كنج ازان مرز وبوم • نبرد خسر
شد كه بد شاه روم • بو بيتدن قاين اتا اولدوغي ظاهردر شمس فخري بدخواه ترا
حال چه باشد كالنون • عفريت زنش باشد وابليس خسر • ضم سينله در شمس فخري
زبكر قافيه سنده ايراد اولنمشدر • شنا خشنار خشسار معناسنه
شنسا خشسار وبالضم قيل قوبرق ديدكلري قوش ولي شين معجمه ايكنجي سين
معجمنين مهمله ايله اسدي بياده همي شد ز بهر شكار • خشسار ديد اندران جويبار •
شفشا خشفشار صحاح عجم صاحبي ايكي شين معجمه مابينده فا ايله ده نقل ايلدي •
شنشا خشنشار شين معجمتين ايله مثله اسدي لب چشمهاي پر خشنشار وماغ
زده صف شفانه همه دشت وراغ • وقره بناف ديدكلري قوشه ده ديرلر • شو
خشور پيغامبر • شينا خشينا قيل قوبرق خشسار معناسنه شمس فخري اكر از
عدل و باشد عنايت • عقاب چرخ را كبرد خشينار • جامع الفرس صاحبي بر باشقه
بويوك صو قوشيدر • وماري قوشنه داخي ديرلر • طا و خطا ور لب و عذارنده
خط ظاهر اولمشه ديرلر • لند خلندر كويا كوا وتي اطبا قاتنده سعتر ديمكله مشهوردر
صحاح عجم صاحبي الخرزاء عربي بابنده ايراد ايلدي • م خ خم خم صحاح عجم صاحبي پشته
وايوان معناسنه نقل ايلدي • نج خنجر ارباب لغت مشهور اولان آلت
معروفه يه كه لسان فارسيده اكا خنجر ديرلر • اختصاصي يوقدر • بويوك بچاغه ده
خنجر ديرلر ديديلر بيت شنيده ام كه بقصاب كوسفندي كفت • دران زمان كه
بخنجر سرش ز تن ببريد • نجي خنجير حرديس دخانينك فخوسي كه بيشوركن اطرافه يايلور
شمس فخري چنان بسوخت ز تاب عنان خصمت • كه بر نيايد از دو كر بسوزد ش خنجير
ومطلقا قوقو معناسنه ده كلور • ودخان وجرالسي معناسنه ده نقل اولنمش
نغ خنغر صحاح عجم صاحبي قاب قجاق معناسنه نقل ايلدي • نفشا خنفشار قيل
قوبرق خشسار دخشينار معناسنه • نو خنور الات خانه متاع بيت معناسنه
بو لغت خادن صكره نا ايله كه ثالث حروف تهجيدر • ونونله مروي لغتدر صحاح
عجم صاحبي دصرچه چناق وچلچيلر التي ديمش • واب كذا خواب كذار اديغو جي كمسنه دال
معجمه ايله • وآب كذا خواب كذار دوش يوروجي معبر معناسنه • واخوار حقير معناسنه
كه ضد عزيزدر • عربيده ذليل وصاغر وداخر معناسنه حليمي ديركه بو واوده
ايكي وجه جايزدر اولا اوكي واو رسمي ولوب الف ثابت ولا تار وزار وزننه

ثانيا واو ملفوظ اولا مور وصور قافيه سنده استعمال اولنه • اماله ايله اعتبار
اولنميه • وبو استعمال شاذ در فصحا اعتبارندن خارجدر • واسان معناسنه ده
استعمال اولنور بيت بجايي كزين رزمكاه استوار • بآب وعلف راه
نزديك دخوار • وار يا خوار بار حوايج كه بر شهر دن بر شهره ايلتورلر فردوسي
خبر يافت از مصر فرجام كار • كز انجا نوان يافتن خوار بار • واليك خواليكر
اسدي طوسي تقلسم اشجي لتباخ معناسنه فردوسي بدو كفت كرشاسب در خورم
يكي نامور پاك خواليكرم • شمس فخري قولنجه خوان سالار معناسنه شمس فخري
چون سپهر ست بزم او و در وست • قهرمان نبرد مه خواليكرم • يو خيو ر صحاح
عجم صاحبي براسه معناسنه ديدي الخاء المكسورة • دمتكا خدمتكار
قوللق ايدجي وحواشي • دمتك خدمتكر مثله فردوسي شو ندال يعقوب
خدمتكرش • بيوسند بسيار خاك درش • خ بالتشديد طمان ضباب
معناسنه • ريدا خريدار مشتري معناسنه خيا مشهور ومعروف يمشدر
عربيده وتركيده ده مستعملدر • يا و خياو رايش كوج معناسنه • ياوا
خياوار مثله • يار شنب خيار شنبر مشهور مسهل غايتده نافع دارودر
ولايت مصرده بتوب اطراف عالمه اندن منتشر اولور • ياب خيابر چيتيك
معناسنه • ي خير ناچار ومتحير معناسنه • يرجي خيرخير غايتده متحير معناسنه
وغايتده بد انديش اولان كمسنه فردوسي نخستين از اغريرث اند آزكير
كه بر دست او كشته شد خيرخير • ترك طايفه سندن اصلا عداع داظهور ايتمشدر
مذكور اغريرث افراسيابك قرداشيدر • ولقدر اثار خيري واراديكه
بعضلر اني پيغامبر در ديديلر دبكر كمال اصفهاني زتيغت كرنزان عدو درعدم
اجل درپي او دوان خيرخير • برخي خيره خير مثله اسدي كس از خيل ايشان نه بنده
بماند نه در زخم او خيره خير بيت خروشيده كفتا مرا خيره خير • بهو ماند بيچاره
خيره خير • به پيغاره دشمن كهن كفت وبير عنصري خار رخار پر دلي باشد كه در
فصل بهاره تا دوروزه زندكاني كل بخند دخيره سر • يره س خيره سر سراسيمه
اسدي بهو ماند بيچاره وخيره سر • دلش تيره كيتي ز دل تيره تر • يركي خيركير
طور طوت ونوني ديدكلري معروف لعب الخاء المضمومة • خداور
پادشاه معناسنه خداوندكار ايلش صاحبي خو لايق وكنش افتاب
معناسنه • دزرد خود زرد صحاح عجم صاحبي بونت قوشي صعوه معناسنه
نقل ايلدي خسر ضم سينله قاين اته • ساير اساميسي خسر لفظنده ذكر اولنمشدر

سرانک خرانکر کویاکی عروس معناسنه • سو خسور قاین اته • شا خشار کرچیچ
شک ابزا خشک ابزار طعامه قونلان اوتلار و سایر حوایج • خشک افزار مثلا
شک اذار خشک اوزار مثلا لسان فارسیده بایله واو اراسنده وفا ارا
تبادل و نواخي واردر • شکا خشکار اول اتمکدر که النمدک ایري اوکنمش اوندن
اولا خشکار لفظندن تخفیف اولنمشدر • شکاما خشکامار برنسنه نهایتنه
وارنجه تفتیش و تفحص ایتمک استقصا معناسنه • شمس فخري خدایکان سلاطین که
روزکار ندید • نظیرش ارچه بسی جست و کرد خشکامار • شکما خشکمار دونرق
انکلاو دیا قرلر • شنا خشنسار قیل قویرق دیرلر بر نوعدر وکدر فتح خایله خشنسار
لفظنده • سایرادلري ذکر اولنمشدر • شینا خشینار نعمتی صوده اولور بر قوشدر
دیمش • فا خفار مزد بدرقه معناسنه • صحاح عجم صاحبی باجدار معناسنه نقل
ایتمش • ل خلر بورچق جلبان دیدکلري و نوک و مرزه معناسنه • می خمیر خوش
قوري • نب خنبر کوب معناسنه • نو خنور قاب قجاق صحاح عجم صاحبی تنبکه دیکی
معناسنه • نیاک خنیاکر کاف عجمیله صاغوساغوجی و مطرب اوازي وترکیده
اوزان دیدکلري که ترکلر ترکیلر ایرلار اوزون اوزون و سازچلرلر • و دادا
خوددار قناعت ایدوب صبر ایدیجي واور میمدر • وا خوار خوار و زار
وحرمتسز حقیر و برهنه معناسنه بو واوده ایکي وجه جایزدر واو رسمي اولا
الف ثابت اولا نته که مفتوحه بانوع ذکر اولندي • و واو ملفوظ اوله صور و
قافیه سنده استعمال اولنه • و بر مملکت ادیدرابن ادریس انوع یا نور • و خور
مثلا واو اصلیله صور و مور وزننه • و خور واو رسمیله سر و تر قافیه سنده لایق
معناسنه و کنش و طعام ییمک معناسنه • و خوردن لفظندن صیغۀ امر
و وصف ترکیب ایدر ییمک معناسنه • مثلا باخور دیرلر کمال غیاث
معشوق من که رشک مه و غیرت خور ست • جانم فدا کنم که بدین مایه درخورست
اسدي چه تازي بدیبا و خز و سمور • چو خواهد تنت بد خور کرم و مور • و قرپ ایلرینک
اون برنجي کوني یعني ومشرق وشریک معناسنه ده کلور دیمش • و ربا خورباد
بیاجک یوکي • وز خوزر یعني بردرلو اغاجدر دیمش • وژه کي خوژه کر قباسه
ایدیجي • واستا خواستار استیوجي طلبکار معناسنه واو رسمیدر الف
ثابتدر خواستن لفظندن تصرف اولنمشدر • اسدي کسي کان جهان را بود خواستار
ورا دانش اید نه کوم بکار • و اسم مصدر در و مناط فعل داخي استعمال اولنور
ونک خونکر دباغ معناسنه • و سالا خونالا واو رسمیدر اول کمسنه درکه

پادشاهلرک طعامي انک حکمنده اولور • و انلرک دکنه ییمک ددنیر • واه خواهر
قیز قرنداش اخت معناسنه • بو واوده داخي ایکي وجه جایزدر • ده خوهر
مثلا نوع اول سه الدال المفتوحه اغا داغار قره حصاري کجک
اغاج فداني نهال معناسنه نقل ایلمش • داخي لاله داخال داخي مردي لغتیدر
دیمش • و کوچک بوداقلري اولمایه و بعضلر ایو اغاجدن شاالوب اغاجه اشلدکلري
قلمه دیرلر دیمش • ادا داوار نام خداي تعالی عزه وجل بیت یا رب بحضرت
جبار نیست • کار به از طاعت دادار نیست اسدي نخست از سخن یاد دادار کرد
که ایست هست او بیدار کرد • دارا د داخي دیرلر • دال ایله یا اراسنده تقدم
و تاخر وار در غیري ادلري انده مسطوردر • صحاح عجم صاحبي قرداش و شفقتلو
و بان معناسنه ده نقل ایلدي • ادر دادر ار قرنداش برادر معناسنه •
و شفقتلو بولداش • ادک دادکر کاف عجمیله عادل معناسنه در • حقیقتده
تمام عدل ایتمک حق تعالی یه مخصوص اولمغین اکا اطلاق اولنور • ادرند داورند
اوکي قرداش • اوند داوندر مثله تخفیف ایچون را حذف اولنمشدر •
ادار دیکلی دوران اغاجدر اصلش دمه بردار اولدي دیرلر بیت
خابني صنما که برخوردار اولور • یا کیبلور باشي یابر دار اولور • بیرده
بتمش طوران اغاجه ده دار اطلاق اولنور • ترکیده اغاج دلن دیدکلري قوشه
لسان دارسنب دیدکلري اول اعتبار ایله درکه اغاجه قونار داخي بورنیله
دقار دلمک استر • دارچیني دکي دار دخي بو معنایه در • بر اغاجدر که اصلي
چین ولایتندندر صکره هندوستانه ده نقل اولنوب • بو دیاره کتوروب
دار چیني دیدکلري انک قابوغیدر • بیر یعني فلفل اول اغاجک یمشیدر •
و دارا و یعني سراي معناسنه عربیدر فارسیده ده شایعدر • و جانبازک
اوزغاندن یوقارو ترتیب ایتدوکنه داخي دیرلر • بلکه اوزرنده یوروددکی
اورغانه دیرلر • فاضل محقق دقایق الحقایق قدم • بویله تحقیق ایدرلرکه بیت
کشیده ز هر سو رسنهاي دار • ز بالا بریزاز یمین و یسار • نکو دار کا بود
چارم سپهر • نه از مه رسن باز کان بود سپهر • بو دارده جانباز ایپنه
اطلاق اولنمش دکلدر • بحر الغرایب صاحبي اویله صانمش غلط اتمشدر • یعني وسکه زرد
سیم • و معني صاحب دکیر نوع و دارنن زیرا اواخر کلمه ده دار لفظي افاده حفظ و
ضبط و خداوندي میکند چنانکه جاندار و باجدار دیمش • و داشتن لفظندن صیغۀ
امر و وصف ترکیب ایدر آیینه دار کبي • ارغا دار غاره دکلجک فدآن • و بعضیلر

برایوا غاجدن براغاجه اشلد قلری قلمه دیرلر دیمش • داخار معناسنه تفصیلی
انده اولنمشدر • اروکی دار وکیر کیر و دار معناسنه عنصری افتخار تاجدارتن
بازآمد بر سریر فتنه وغوغای دوران بازماند از دار وکیر • دار لفظلری اکیسیده
مشتقدر کیر امردر • کرفتندن مشتقدر معناسی طوتدر • دار ده امردر داشتندن
مشتقدر معناسی صاقله در • امر کیر و دار ه محل اولدوغی اعتبار ایله دار وکیر دیرلر
کیر و دار ده بیت تاجهان رسم دار وکیر نهاد • دار وکیری چنان ندارد یاد •
اروی هوشب داروی هوشبر عقل ضایع ایدیجی اوت داروی بیهوش داخی
دیرلر • ازا دازار باپوجی بنا معناسنه • لسان پهلویده اسماء اتیه دندر •
ال ب دال بر دال پره معناسنه • دال قرتال قوشنه دیرلر معنای ترکیبیسی
قرتال یلکلو اوق دیمک اولور اسدی زشست خدنک افکنان جاست جوش
کمان کوشها کشت هم از کوش بیت هوا پر ز زنبور شد دال پر • خدنکین تن واهنین
نشتر • انشو دانشور صاحب علم دانشکر معناسنه • واو رسمیدر • اشک
دانشکر کاف عجمیله بیلکیلو دانشمند معناسنه • انشو دانشور مثله صاحب
علم معناسنه دامور بو یوک باره • اودا داودار بنا یاپوجی معناسنه •
وایلنوب سوکوجی نفرین ایدیجی معناسنه او داور مطلقا حاکم معناسنه در •
قاضی اولسون محتسب و بیک اولسون • ومردیکو وحق اوزره حکم ایدیجی معناسنه ده
استعمال اولنور بیت از توبکه نالم که دکر داور نیست • وز نور توهیچ دست
بالاتر نیست • ظاهر بودر که بو اطلاق مجازا در • وبعضیلر خصم معناسنه ده
کلور • وفصل خصومت ایندوکی اعتبار ایله حاکمه ده داور دیرلر دمشلر •
بیت سرنجام ترسم که پیروز کر • نباشد جز از داور کینه ور • فاضل محقق بو یله تحقیق
ایتمشلرکه داور خصم در • نته که بو بیتده واقع در بیت از توبه که نالم که دکر داور
نیست • وز دست توهیچ دست تو بالاتر نیست • ظاهر بودر که بو اطلاق مجازا
بحر الغرایب صاحبی داور لفظنی حاکم ایله تفسیر اتمشدر • داوری حکومتدر جنک
معناسنه ده کلور دیمشدر • ایکی سوزنده بیله اصابت تمامشدر • اذرا داوزا
مثلا ج دجر بکر لجه که حبوب قسمندندر • طبیبلر لوبیا دیرلر سایر اسامیسی انده
مسطوردر • دهنو دونبور قوان اوتی در تخفیف دال ایله ادات ظرفیت در
نی معناسنه • اندر کبی در فلان فلانده دیمک اولور لطیفی من زبان مدح کردم
دلی کوهر جود • تیغ هندی در نیام وسیم در کیسه چه سود • وتحسین لفظلرینی
بعض افعال ومصادراوللرینه ادخال اولنور دوله شدم خوار وبیچاره ای چاره کر

دازار • دودار • داوزار
دازار •

دانشور • دانشکر • دانشور

زهی رانجشم کرم درنکر • اکثرا اولنه داخل اولور کاه اولور که آخره لاحق اولور بدر یا
کبی در دریا معناسنه • و دریدن لفظندن صیغه امر کلور پرت دیمک اولور • و
ترکیبی اولور پرده در کبی • و قاپو باب معناسنه حضرت مولانا از در اهل صف
د در مثوای دل من • هرکه در درست ازین در بخدا نزدیکست • وایجرو وطاشره
وطاغ دپه سنه داخی دیرلر فردوسی یکی برکزین جایکاه نبرد • بدشت و در وکوه
با من بکرد فاضل محقق بو یله تحقیق ایلمشلر که در قاپو درکه لسان عربیده اکا باب
دیرلر درکاه قاپو یری بدر • دربان قاپوجی بیدر • کاهک بانک معنالری
محللرنده بیان اولنمشدر • در بنده کی در در تنکده کی در بو معنایه دکلدر •
در لغت مشترکه در • داخی معنالری واردر • وباء مفتوحه ایله التباسی واردر •
تفصیلی انده بیان اولنوبدر • درک مدلولی اولان قاپوده یا بو اولماق قناد دولماق
لازم دکلدر • زیرا دروازه دن جواولان در بومعنایه در • دروازه ده او بلرلازم
دکلدر • نته که دروازه لفظنده بیان اولنوبدر • نته که باب لسان عربیده نوع
معناسنه ده استعمال اولنور • مجازا فارسیده داخی اول معنایه استعمال
اولنور مجازا • مثلا هر نوعدن دیاجک یرده عجم زهر در دیر • نته که بو بیتده
ظاهر در بیت زهر در پرستند کانت بود • هم از دو هم بند کانت بود •
بدرآمدک معنای حقیقیسی قاپویه کلدی در • اما انوکا طشره چقمقدن کنایت
ایدرلر • بدرآید دیرلر • نته که بو بیتدن ظاهر در بیت از دست و زبان که برآید
کز عهده شکرش بدرآید • خوجه دن کنایتدر مراد کیمک قدرتی وار در که
انک شکرینک عهده سندن چیقه بیله دیمکدر • لسان فارسیده درآمدکه
ایجرویه کلدی دیمکدر • باد هوا یه درآمد دیدکلری نته که بو بیتده ظاهر در بیت
درآمد کیشی بی بخشنده ایلر • ایه نور ابر یجک رخشنده ایلر اوندنذر • در
آمدک جزئی اولان در ایجرو معناسنه در • در اول معنایه ده کلور • نته که بو بیتدن
ظاهر در بیت بدریا در منافع بی شمار ست • اکر خواهی سلامت بر کنار ست •
ایجرو کلمکه برو کلمک لازم اولدوغندن اوتوری اندن برو کلدی یاجک
یرده عجملر ازان در آمد ایجرو مجازا • نته که بو بیتده واقع اولوبدر • بیت
چنین کفت دختر بفرخ پدر • که آمد بخیبی ازان راه در • دره یه دره دیدکلری یر
ایجی اولدوغندن اوتوری بدر • دره لفظ فارسیدر • نته که بو بیتدن ظاهر در بیت
ز شیرین کیاهان کوه و دره • شکر یافته شیر آهو بره • دره تنک آغزنده اولان
باا اختصاص ایجون ولمقده جایزدر • دسته ده پایه ده اولان ها کبی • معنای عامدن

زهي را بجشم كرم درنكر • اكثرا ولنه داخل اولور كاه اولور كه آخره لاحق اولور بدربار
كبي در دريا معناسنه • و دريدن لفظندن صيغهٔ امر كلور يرت ديمك اولور • و صفت
تركيبي اولور پرده دركبي • و قاپو باب معناسنه حضرت مولانا از در اهل صف
دور مشواي دل من • هر كه در درستا زين در بجدا نزديكست • و ايجرو و طاشره
و طاغ دپه سنه داخي ديرلر فردوسي يكي بركزين جايكاه نبرد • بدشت و در و كوه
با من بكرد فاضل محقق بويله تحقيق ايلمشلر كه در قاپو در كه لسان عربيده اكا باب
ديرلر دركاه قاپو يريدر • دربان قاپوجيدر • كاهك بانك معنالري
محللرنده بيان اولنمشدر • در بنده كي در در تنكده كي در بو معنايه دكلدر •
در لغت مشتركه در • داخي معنالري واردر • و باء مفتوحه ايله التباسي واردر •
تفصيلي انده بيان اولنوبدر • درك مدلولي اولان قاپوده يا پواولماق قنادي لماق
لازم دكلدر • زيرا دروازه دن مراد اولان در بو معنايه در • دروازه ده اونلر لازم
دكلدر • نته كه دروازه لفظنده بيان اولنوبدر • نته كه باب لسان عربيده نوع
معناسنده استعمال اولنور • مجازاً فارسيده داخي اول معنايه استعمال
اولنور مجازاً • مثلا هر نوعدن ديباجك بير ده عجم زهر در دير • نته كه بو بيتده
ظاهردر بيت زهر در پرستند كانت بود • هم از دو هم بند كانت بود •
بدر آمدك معناي حقيقيسي قاپويه كلدي در • اما انوكله طشره چقمقدن كنايت
ايدرلر • بدر ايد ديرلر • نته كه بو بيتدن ظاهردر بيت از دست و زبان كه بر آيد
كز عهدهٔ شكرش بدر آيد • خوجه دن كنايه مراد كيمك قدرتي واردر كه
انك شكرينك عهده سندن چيقه بيله ديمكدر • لسان فارسيده در آمد كه
ايچرويه كلدي ديمكدر • باد هوايه در آمد ديدكلري نته كه بو بيتده ظاهردر بيت
در آمد كيشي بي بخشنده ايلر • ايه نور ابريجك رخشنده ايلر اوندندر • در
آمدك جزئي اولان در ايچرو معناسنه در • در اول معنايه ده كلور • نته كه بو بيتدن
ظاهردر بيت بدريا در منافع بي شمارست • اكر خواهي سلامت بر كنارست
ايچرو كلمكه برو كلمك لازم اولدوغندن اوتوري اندن برو كلدي يا چك
بير ده عجملر ازان در آمد ايچرو مجازاً نته كه بو بيتده واقع اولوبدر • بيت
چنين كفت دختر بفرخ پدر • كه آمد بجيبي ازان راه در • ذره يه ذره ديدكلري ايري
ايچي اولدوغندن اونوريدر • ذره لفظ فارسيدر نته كه بو بيتدن ظاهردر بيت
ز شيرين كياهان كوه و دره • شكر يافته شير آهو بره • دره نك اخرنده اولان
ها اختصاص ايچون اولمقده جايزدر • دسته ده پايه ده اولان ها كبي • معناي عامدن

اطلاق اولنور عرفا • غس دغس طاز باشش و باشش داخي • فت دفتر نامه ديمكدر
عربيدر فارسيده داخي شايعدر • و حساب تمسي جمعي دفاتر كلور • فتردار دفتردار
دفترطوتيجي ديمكدر • استعمالده خزينه كاتبلرينك اولوسنه ديرلر • ماب دمابر
صولغان يعني اول كمسنه كه كفكف صولويه • مار دمار كوك اغاجك اولسون و
غيرينك اولسون وانتقام و دوكنمك • نعمتي و بيني ويريوتمق ديمش عربيده هلاك
معناسنه • ماور دماور صولغان كمسنه دمابر معناسنه • مچار دمچار دوتون دخان
معناسنه • و دوتون تحوسنه داخي ديرر • نداكي دندان كير كاف عجميله اصيرجي
ديش قماشد وريجي كمسنه • ندان نيشت دندان نيشتر اوزون سوري ديشلر كه ازدو
ديشي ديرلر ناب معناسنه • سايرا سامسي ناب لفظنده اولمشدر • ها دهار
مغاره كهف معناسنه • صحاح صاحبي نصرت معناسنه نقل ايلدي • هر دهر
عربيدر اوزاق روزكار معناسنه • و داخي غلبه و قاتيلق معناسنه و كركينك
ديشي فرامش معناسنه قال ابن عباس رضي الله عنهما • لا تسبوا الدهر فانما الدهر
هو الله • و حديث نبويده كلمشدر كه لا تقولن احدكم يا خيبة الدهر فان الله هو الدهر
مراد مرار صحاح عجم صاحبي قوبرقلو معناسنه نقل ايلدي • يا ديار اصلا هيچ معناسنه
ع ديار آدمي برياركرم مجو ديكر ديار درديار وفا و كرم مجو • يمه ديمهر قريش آيلرينك
سكزنجي كوني • يجو ديجور قرانكو عربيدر • ي دي كليسا • يمه ديمهر قرا آيلرينك
اونالتنجي كوني و سيلمه صاحبي و نعمتي بولغني يادن صكره بايله كه ثاني حرف تهجيدر
و ميمله نقل ايتمشلر اصح ميمله در الذال المكسورة لي دبير يازيجي كاتب
معناسنه • رخت زهربا درخت زهربار آغو اغاجي ديدكلري مشهور اغاج كه
قزل چچكي اولور چاي كنارلرنده و صولو يرلرده اولور • لسان عربيده دفلي ديرلر •
زدا دزدار قلعه حافظي كه قلعه حكمي انوك النده در تركيده شايعدر • فاضل
محقق بويله تحقيق ايتمشلر كه دزدار لفظ مركبدر • بر جزئي دز در • و برجزئي ده دار در
كه داشتندن اسم فاعلدر حافظ معناسنه • قلعه بكچيلرينك اولوسنه ديرلر قلعه
حفظي انك النده اولدوغندن اوتوري • نته كه بو بيتدن ظاهردر ابو سعيد مقطع
الحروف ز دز داري دزي دوز ديد دزدي • زهي دزدي دز دزد بد دزدار • دزمان
داخي اوندن مركبدر كه برجزئي دز در • بر جزئي ماندر كه ماندندن اسم فاعلدر •
بكزيجي معناسنه • كودلو و بويلو كمسنه يه تشبيها دزمان ديرلر • ك دكر كاف
عجميله دكر لفظندن مخففدر • لسان فارسيده شول معنا ايچون وضع اولنمشدر كه
تركيده بر داخي ديمكله تعبير ايدرلر بيت زمان چون رفت ديكر يافت نتوان •

عنان زندکانی تافت نتوان تکرار اولان لسنه لرک انکجیسندن دیکر ایله تعبیر
ایدرلر مثلا ایکند ونماز نه نماز دیکر دیرلر معنای ترکیبی بر داخی نماز در
دیکر ده اولان اول معنا بو بیتدن ظاهردر حافظ رونق عهد شبابست دکر بستان را
میرسد مژده کل بلبل خوش الحان را وابرق غیر معناسنه کریا دکربار برکز داخی
دیمکدر لاو دلاور بهادر شجیع معناسنه دلپذیر باء عجمیله کوکل قبول ایدیجی نسنه
لب دلبر کوکل الیجی کوزل لدا دلدار مثله لکی دلکیر کاف عجمیله کوکل نفرت ایتدوکی
وقور فنج نسنه ی دلیر بهادر دلاور معناسنه ه ودا ده ودار مثله فردوسی بیت
خودس امدازلشکر از هر دو روی ده دار کردان برخاش جوی یا دیار ایل ولایت
ع دیار در دیار وفا و کرم مجو ه دکی ده دکیر جنک کونتنع استعمال اولنور لفظ در
نظامی خداوند لش را علت بدل نیست ده وکیر از خداوندان عجب نیست
اسدی برامد وکیر هر دو سیاه برامیخت برهم سفید وسیاه بیدا دیدار لفظ
مرکبدر برجزؤی دید در برجزؤی ار در نمودار کبی که برجزؤی نمود و برجزؤی ار در
اسم فاعلدر اوردندن معناسی کتوریجیدر دیده دیدندن اختصار اولنمشدر بیت
تامی بخته بینی اندر جام دید باید هزار غوره خام ظاهر اولدی دیاجك یرده عجم
بدید آمد دیر بیت بدید امد ان چهره نورمند نکوتر زخورشید صد بار واند
اصلی بدیدن امد در بدیدارنده نکده اصلی بدیدن ارنده در حق تعالینک جل وعلی
وصفندم ع بدید ارنده ناهید وخورشید دیرلر دیدار مجازا ظهور معناسنه
دخی استعمال اولنور ظهور ایتدی دیاجك یرده دیدار کرد دیرلر بیت
دو چشم از زمین سوی دیوار کرد زلیخا ز دیوار دیدار کرد یوزه ده دیدار
دیرلر ادمیدن ظاهر اولان یر اول اولدوغندن اوتوری بیت دیدار می نمای
وپرهیز میکنی بازار خویش واتش ما تیز میکنی انسانك الت ظهوری یوزی
اولدوغی ایچون النه فاعل اسمی اطلاق ایدرلر استعاره طریقیله یوزه دیدار
دیرلر یده و دیده ور کورر کوزدکوزجی وخبرجی و قراول معناسنه ده کلور
ی دیر کیج ودرنك وجوقدن واسکی کهنه معناسنه بیت همی چشم درویش
بیوسید دیر نیاید ز دیدار آن ماه سیر عنصری شاد باشی ای ابعادات تو
فایض دولت دیر دی ای بکمالات تو قایم دنیا برکوا دیرکوار کاف عجمیله
کیج هضم اولان طعام یربا دیربار جامع الفرس صاحبی نامعلوم معناسنه
نقل ایلمش یندا دیندار دین صقلایجی معناسنه یزکوا دیزکوار زاء عربی
دکاف عجمی ایله صحاح عجم صاحبی مثلی برکوار دیمش راء مهمله ایله یکت افزا دیکت افزار

جلک

جلمك فیاغی و هوج هوج معناسنه یکت دیکرا برق دیمکدر وکلبی دکر لفظنده کلد
دیکر دن مخففدر تفصیلی انده اولنمشدر یک کی دیکی کیر جلمك طوتاجق دیمکدر
ینا دینار وزنده بر مثقالدر بیت جو دینار ست شش دانك ای برادر ودانکی
جار طسو حبیت اشهر وطسوجی دو حبه او فتاده است ولی حبه دو جو کشته برابر
ومطلقا التون واقچه معناسنه داخی استعمال اولنور اقچه نك کنیتی ابو کبر در
والتونك کنیتی ابو الفضل در وابو الفرج در عبیع فارسیده داخی شایعدر
یانوندن بدلدر زیرا جمعنه دنانیر دیرلر ینو دینور صراط کوپریسی یوا دیوار
معروف ترکیبه داخی مستعملدر نعمتی وبر درلو سودلو آردج اغاجیدر دیوار
داخی دیرلر دیمش وخا دیوخار ابهل جنسندن بر نوع اغاجدر دیو روایت
اولندی وحب الصنوبر در دیدیلر یودا دیودار سودی جیقار بر نوع
آردج اغاجیدر شیر دیو دار دیرلر حار ویابسدر لقوه وافلاج مرضلری نه بو ندن
افضل دارو یوقدر بعضیلر چنار اغاجیدر دیمشلر سایرا دلری آردج لفظنده
اولمشدر بها دیهار نعمتی بر زمین معناسنه در دیمش یهو دیهور کوك اسمان
معناسنه الدال المضمومة خت دختر قیز بنت معناسنه
خترانده دختر اندر اوکی قیز بعضیلر قیز قرداش دیمشلر خند دختندر مثله
شمس فخری کین او از قبایل دشمن نه بسندر هله نه دختندر خدا خداه
اق قفتان که کبر لو اولا خس دخس طازلق باش خجکا دخجکار مثله
وغایتنده صالحه تمسنه درا ینجو لؤلؤ معناسنه رجکا درجکار بویوك صندوق
شاهوا درشاهوار اینجو اوصافندندر معناسی شاهه یرار اینجو در رک درکر
مخالف معناسنه رودک درودکر کاف عجمیله دولکر نجار معناسنه بیت
عالمی را درود کر دیدم هر کسی تیشه سوی خود میزد دروکر مثله بیت کجا کند درست
اهل زهد تخته عشق که مشکلست به میمون دروکر اموخت زادافی دزدافشا
هرکورد وکن اوغلان اوغری واورتاق وانباز معناسنه دزدافشر مثله
سایر ادلری دزدافشار لفظنده مذکوردر ژکوا دژکوار زاء وکاف عجمیله
صرب مشکل معناسنه ونا موافق اولان نسنه وکیج سکیجی طعام ژکی دژکیر
زاء وکاف عجمیله شول آلت که تکنه دن انکله خمیرك قورومشنی وبولاشغنی قازرلر دژه کیر
معناسنه ستو دستور وزیر واصل قانون وقاعده داورنك لطیفی
ای شه اصل معانی مه دستور کرم مت از طلعت تو شعله فرا نور کرم شخوا
دشخوار کوج وزحمتلو عسیر وعزیز معناسنه ویاوز معناسنه ده نقل ایلمشلر

و دشوار معناسنه واو رسمیدر اصل لغت خا ایله در متأخرین خا یی حذف ایدوب
واو ایله تلفظ اتمک اختیار اتمشلردر شوار دشوار دشخوار معناسنه که اصلی
تفصیل اولندی مدار دمدار دم قویرقدر دمدار قویرقلی دیمکدر و دم ترکیبنه
آخرنده واو جنده بر سبیل استعاره استعمال اولنور اسدی سپه را بود
پلیشرو درستیز بود باز دمدار کاه کریز بر پهلوان سردارک وصفنده دیلمشدر
نباو دنباور مثله قویرقلی دیمکدر نبادا دنبادار مالکوغنی معناسنه و دبیک
دو پیکر جوزا یلدزی و برج جوزایه داخی دیرلر بیت تا نهد پا بر سر ایوان قدر
افتاب دست محکم در کمر بند دو پیکر میکند شمس فخری ایا شهریاری که از بهر
خدمت کمر بست در استانت دو پیکر جوزانک طبعی هوا ییدر عطارد
یلدزینه منسوبدر وایکی یوزلی بالته یه داخی دیرلر وجا دوجار ناگاه صنشمق
و بولشمق جامی بامرکه دوچار افتی کام دو جهان یابد شبها که بکشت ای از خانه بدر
پنهان ود دودر حب وراست که عامه تحریف ایدوب جیراز دیرلر اکثر ابریشم
کلابه لرده استعمال اولنور و کمر دمرلرنده استعمال اولنور و بونلره بکزرنه وارسه
دوراد دورا ایراق بعید معناسنه وراند دوراندر قاتی ایراق دیمکدر
دوراندر دریک عمیق معناسنه وژندا دوژنه دار ایکنه سی ولا نبع جاک
وصو فرهنگ زاء عربی و زاء عجمیله مروی لغتدر وستا دستار دوست
طوتوجی سوجی معناسنه دوستدار لفظندن مخففدر وستدا دوستدار
مثله وسی دوسر یولاف که حبوب جنسندندر وسک دوسکر صواجی
نوع اوله الراء المفتوحة انه دا رازدار سر کیز لایجی بیت
کر زبان تو راز دار ستی تیغ را با سرت چه کار ستی است راست تر
طوغرورق دیمک اولور استکا راست کار صالح و دیندار و استادکمسنه
امشک رامشکر مطرب معناسنه حافظ غزلسرائی حافظ بدان رسید که
چرخ نوای زهره و رامشکری بهشت زیاد آه او راه اور یولجی هب رهبر
قولاوز یول کوستریجی دلیل معناسنه سابرا سا ملیسی رآهنما لفظنده ادمشدر
کمال اصفهانی برین صفت که تو کم کرده طریق نجات زیرو زی بزرکان مکر که راهبر
اجدا راجدار وسیله صاحبی قائل معناسنه نقل ایلمش نعمتی غافل اکین برکمسنه نک
یولن وروب باغلیوب ولدورن کشی یه دیرلر دیمش ویولی بکجیسی معناسنه ده کلور
زیرا لفظ دار اواخر کلمه ده افاده حفظ و ضبط ایدر جهاندار و تاجدارکبی ارباب
معنا یه ذکر انمشلر اهکذا راهکذار یول اوغراغی قره حصاری و نعمتی و یولجی

معناسنه ده کلور دیمشلر صحاح عجم صاحبی قولاوز بدرقه معناسنه نقل
ایلدی اهکذ راهکذر مثله اهوا راهوار یورغه ویوریکن ات ارباب لغت
بویله یازمشلر اما حقیقتده راهوار آت وصافندندر معناسی یوله یرار
دیمکدر لسان فارسیده وار مناسبت و لیاقت معناسن افاده ایدر
ترکیبده اول معنادن برار ایله تعبیر ایدرلر و ار لغتنده تفصیل اولنوبدر
زانکو رزانکور صحاح عجم صاحبی زز بر معناسنه نقل ایلدی خنک رخشکر
خنیاکر معناسنه زب رازبور باغ بداجق که ترکیده تخره دیرلر سنکا
رستکار قورتلمش نجات اهلی معناسنه و کیدش شکو رشکور حسود
معناسنه شکی رشکیر کاف عجمیله کونیلو رشک کیر لفظندن مخففدر
فتا رفتار یوریش معناسنه اسم مصدردر و بعض ارباب لغت اشکون
ستار معناسنه ده نقل اتمشلر فوک رفوکر یماجی و کوزه جی که دلنمش دلوکی
کوزر نجب رنجبر کسب و کارده رنج و امک چکن کمسنه ترکیده ده مستعملدر
جو رنجور رنجلو و خسته و زحمتلو معناسنه و کنایه ایله مخنث اولانه دیرلر
که ترکیده غلط ایدوب رنجیل دیرلر و زنکس روزنکسر باشده بر
یومشاق یر دراملک دیرلر هب رهبر قولاوز راهبر لفظندن تخفیف
اولنمشدر هکذار رهکذار یول اوغراغی راهکذر معناسنه و یولجی نعمتی و قزل
اوکاک دیمش ظاهر بودرکه رهکذر طعام اولدوغیچون در هکذر رهکذر مثله
هوا رهوار یورغه واشکون ات راهوار لفظندن تخفیف اولنمشدر سایر تفصیلی
انده مذکوردر هو رهور نعمتی شویله نقل ایدر که بر طاغدر انده دایم قار یغار
آدم علیه السلام جنتدن انده اندی آدم نبیدن غیری علیه السلام هیچ حقمش
دکلدر و یولجی و قولاوز معناسنه ده کلور دیمش الراء المکسورة
کابدار رکابدار اوزنکی طوتیجی دیمکدر بجا ریجار جیم عجمیله رجل که قبا قدن و
بادنجاندن و شفتالو و المادسایر بونک کبیلردن عسل و سکر ایله ایدرلر تعریب
ایدوب ریصار دیرلر و ترشیده داخی استعمال اولنور یخنه کر ریخته کر
قلایدن و قورشون و طوج و سایر بونک کبیلردن دوکمه ایش اشلیان کمسنه
الراء المضمومة خا رخسار حلیمی یوبوک و دکرمی یکا قدر زیرا که
لفظ زار سر اسمک که اخرینه اولاشور انک کثرتنه دلالت ایدر کلزار و لاله زار
کبی و آخرینه خا کلان اسملره اولاشمسنه زاسینه قلب اولنور رخسار و شاخسار کبی
بر کشید بکانمک جو قلغندن مراد بیوکلکی و دکرمیلکی دردیو نقل ایلیوب بعض ارباب

معناسنه ده کلور دیمشلر٭ صحاح عجم صاحبی قولاوز بدرقه معناسنه نقل ایلدی٭ اهکذر راهکذر مثله٭ اهوار راهوار یورغه ویوریکن آت٭ ارباب لغت بویله یازمشلر٭ اما حقیقتده راهوار آت اوصافندندر معناسی یوله یرار دیمکدر٭ لسان فارسیده وار مناسبت ولیاقت معناسن افاده ایدر٭ ترکیبده اول معنادن برار ایله تعبیر ایدرلر٭ وار لغتنده تفصیل اولنور٭ زانکو ر زانکور صحاح عجم صاحبی رَز بر معناسینه نقل ایلدی٭ خشک ر خشکر خنیاکر معناسینه٭ زبور ر زازبور باغ بداغجی که ترکیده تخره دیرلر٭ ستکا رستکار قورتلمش نجات اهلی معناسنه وکیدش٭ شکو رشکور حسود معناسنه٭ شکی رشکیر کاف عجمیله کونیلو رشک کیر لفظندن مخففدر٭ فتا رفتار یوریش معناسنه اسم مصدر ردر٭ وبعض ارباب لغت اشکون ستیار معناسنه ده نقل ایتمشلر٭ فوک رفوکر یماجی وکوزه یجی که دلنمش دلوکی کوزر٭ نجب رنجبر کسب وکارده رنج وامک چکن کمسنه٭ ترکیده ده مستعلدر٭ جو رنجور رنجلو وخسته وزحمتلو معناسنه٭ وکنایه ایله مخنث اولانه دیرلر٭ که ترکیده غلط ایدوب رنجیل دیرلر٭ د زنکس روزنکسر باشده بر بومشاق پیر درامک دیرلر٭ هب رهبر قولاوز راهبر لفظندن تخفیف اولنمشدر٭ هکذا رهکذار یول اوغراغی راهکذر معناسنه٭ ویولجی نعمتی وقزل اوکاک دیمش ظاهر بودر که رهکذر طعام اولدوغیچون در٭ هکذر رهکذر مثله٭ هوا رهوار یورغه واشکون آت راهوار لفظندن تخفیف اولنمشدر٭ سایر تفصیلی انده مذکوردر٭ هو رهور نعمتی شویله نقل ایدر که بر طاغدر انده دایم قار یغار آدم علیه السلام جنتدن انده اندی٭ آدم نبی دن غیری علیه السلام مسبح حقمش دکلدر٭ ویولجی وقولاوز معناسنه ده کلور دیمش٭ الراء المکسوره
کابدا رکابدار اوزنکی طوتیجی دیمکدر٭ یچا ریچار جیم عجمیله رجل که قباقدن و بادنجاندن وشفتالو والما وسایر بونک کبیلردن عسل وسکر ایله ایدرلر تعریب ایدوب ریصار دیرلر٭ وترشیده داخی استعمال اولنور٭ یخته ک ریخته کر قلایدن وقورشون وطوج وسایر بونک کبیلردن دوکمه ایش ایشلیان کمسنه٭ الراء المضمومه
خا رخسار چلبی بویوک ودکرمی یکا قدر٭ زیرا که لفظ زار مراسمک که آخرینه اولاشور انک کثرتنه دلالت ایدر٭ کلزار ولالهزار کبی وآخرینه خا کلان اسمه اولاشمه زاسینه قلب اولنور رخسار وش خسار برشید یکانک جوقلغندن مراد بیوکلکی ودکرمیلکی دردیو نقل ایلیوب٭ بعض ارباب

روغنکر٭ روغن
زاخور٭ زاجور٭
زار٭ زاغوار٭ زاغورش

برخیز وازانسو تر بنشین دیرلر زاستر زانسوتر لفظندن مخففدر٭ شمس فخری بنشست افتاب به پهلوی قدر شاه٭ چو خش بدید وکفت که ای خیره زاستر٭ جامع الفرس صاحبی وبردرلو اوتور مقدر دیمش بوشکور ستاره بدیدم بدیدم زمی٭ بدل زاستر ماندم از خرمی٭ اغ زاغر زاء معجمه ایله قورسق حوصله معناسنه شمس فخری دایم از چینهای انعامش٭ پربود مرغ آز را زاغر٭ بعضیلر قوش قورساغی دیو تخصیص ایلمشلر٭ او زاور اوز زهره ومجال معناسنه شمس فخری انکه نبود خلاف فرمانش٭ انجم افتاب را زاور٭ وسپاه رامیکویند٭ ال پی زال پیر بونامش قوجه٭ اول پی زاول پیر نعمتی بمعنی زال پیر ونا هید کبیدر دیمش٭ انک رانکر کاف عجمیله طوغوریجی معناسنه٭ ب زبر اوست معناسنه کو جلو کیشی یه زبردست دیدکلری آلتردن الی اوستون اولدوغیچوندن اوتوری در بیت ای زبردست زیردست آزار٭ کرم تاکی بماند این بازار٭ یوقارو وطوداغه انغوک اوستنده اولدوغندن وتوری لب زبرین دیرلر وزبر یوقارو معناسنده ده استعمال اولنور بیت من از جای کلهداری چه خواهم٭ که افتد از زبر دیدن کلاهم٭ کاه اولور زبرک زاسنی حذف ایدوب بر دیرلر مرادینه معنای مذکور اولور بیت چپ وراست پیش وپس وزیر وزبر٭ زلیخای بت روی بد سر بسر٭ زبرکنه معناسنه ده استعمال اولنور٭ وحفظ معناسنه ده کلور از بر لفظندن مخفف اولور سعدی یکی مرد ملاح بد پر منر٭ که بودش همه راه دریا زبر٭ یک زبکر اوغلانجقلر اویونیدر که آور دلرینی بیل ایله شیشبردب فسکه ویا یومرق ایله اورلر٭ بو لغت زادن صکره یا ایله داخی که آخر حروف تهجیدر مرویدر وکاف ضمه سیله زبر ور دستر قافیه سنده داخی استعمال اولنور٭ وکاف تخفیفی ایله استعمال اولنور لطیفی کرلاف زند خصم دهان کرده براز باد٭ از دست حوادث زبکر قسمت او باد٭ وتشدیدی دخی جایزدر منجیک کو لی که منم مهتر بازار نمدها٭ بس خورده ای مهتر بازار زبکر٭ بو زبور کتب منزله دن بریدر که حضرت داوده علیه السلام نازل اولمشدر٭ انده بشقه شریعت وحکم یوقدر٭ همان تحمید وتمجید حق جل وعلی در٭ وحکم ونصایحدر نوریته حکمی وزرینه در٭ زر النون ذهب معناسنه وپیر معناسنه بیت همی نو بهار آید ونیر ماه٭ جهان کاه برنا شود کاه زر٭ شیخ سراج الدین ابو عبد الله الحسین بن یوسف بن ابی التبری رحمة الله معانک مابینلرنده اولان تفاوتی علی الترتیب رمز ایله بر بیتده بیان ایلدی٭ اولا التون انوع لغتی ذکر ایدوب٭ بعده کمشی٭ بعده زیبقی٭ بعده قورشونی٭ بعده باقری٭ بعده دموری٭

بعده قلائی • واول بیت بودر بیت ذر • فقص • زیقم اقیح مقص خفف • فوع • مع السنوی الجحم وزن الکل مختلف • کلمه دن اول حرفی معدندن اول حرفی اولانی مراد ایدوب وباقی حرفلرنی مثاقیل عددنه جمل کبیر حسابی اوزره اشارت ایلدی • مثلا ذر لفظنده ذالدن ذهب مراد ایدوب ر حساب جملده که ایکی یوزدر مثقاله اشارت ایلدی • وفقص لفظنده فادن فضه قصد ایدوب ق وص که یوز طقساندر مثقاله اشارت ایدوب کمش مذکور عدد ده اون مثقال ناقص اولدوغنی بیان ایلدی • و زیقم لفظنده ز زیبقه اشارت اولوب ب وق وم که یوز قرق ایکی در التوندن زیبق التی سکز مثقال ناقص اولوب کمشدن قرق سکز مثقال ناقص اولور • وسایری داخی بونکا قیاس اولنه • مع السنوی الجحم وزن الکل مختلف • دیدوکندن تفاوت عیان اولدی • وابو نصر فراهی بو بابده بو قطعه انشا ایتمشدر قطعه زر روی جفته هفتاد و یک درم سیماب • چل وشش است زاز زیبی وهشت شمار • ذهب صد است وسرب چل ونه آهن چل • برنج ومس چهل وپنج ونقره پنجه وچار • درستم جهانگیرک باباسی زاله دیرلرکه اناسندن باشی وقاشی وکرپکی اق طوغدوغندن اوتری شمس فخری تا که گیتی ز گردش خورشید • گاه باشد جوان گاهی زر • رستم عهد زال ساز بادا • بنده در که تو از بی زر • قره حصاری افتابه ده زر اطلاق اولنور دیمش • زردبو زردبور قولات • زردپی زردپیر یونت قوشی • زردس زرد سر مثله یوند قوشی صعوه معناسنه • سایرا سامیسی خرد زرد سر لفظنده مسطوردر • نعمتی واتش پرستلره داخی اطلاق اولنور دیمش • زرشک زرشته گر صرمه کش معناسنه • زرک زرگر قیومجی صایغ معناسنه • زری زریر صاری اغاج دیرلر براغاجدر بعضیلر زرده چوبدر دیدیلر • شمس فخری وطوسی برصاری اوتدر دیدیلر • حق بودر که جمیعسنه اطلاق اولنور عنصری دل ودامن تنور کرد غدیر • سرو ولاله کنار کرد ز زریر اسدی همه سینه کوه بید وخدنک یکی بیشه کردش ز زریر وز زرنگ • وصاری یلق یعنی یرقان علتی ومعلولنه داخی اطلاق اولنور • غا زغار زاء وعینی معجمه ایله شفاعت وصورت دارلیسی ایکمکی بو معنایه ضمار داخی مرو بدر • دکوم رخم معناسنه • وایت اوازی وبانک ونعره معناسنه • ومطلقا داری ایکمکی زغار زاء معجمه ایله زنک پاس معناسنه • وکفک مثلا برمکاین بیرکه ازرنده ظاهر اولور بم بشل صورت باغلر وبرباش کوپک اورزنده کف طوتار • وبانک ونعره شمس فخری جهان زعدل تو معمور والمنت جنان • که برنیاید مرکز ز هیچ خانه زغار رودکی نشان زیر زمین فرسوده کردی

زمین دادی برایشان بر ز غاران • حلیمی بو وجهله نقل ایدر اما نعمتی وصحاح عجم صاحبی شفاعت ودار وایکمکی دکوم وایت اوازی وبانک ونعره معناسنه زاء عجمیله داخی مروی لغتدر دیمشلر • غی زغیر عین مهمله ایله وغین معجمه ایله کتان که ایلک اکررلر • غی زغیر شیله دیدکلری اوت که طبیبلر قاننده مر دیمکله معروف در • غی زغیر کتان غین معجمیله وعین مهمله ایله مروی لغتدر • ف زف زاء عربیله چکه وطولک صوغ معناسنه • ویوقار دیمکدر • زبروز فرو زور دیرلر لسان فارسیده واوله با وفا ارا سنده تواخی وتبادل واردر • صحاح عجم صاحبی وجر دیمش • وزاء عجمیله ده چکه وطولک معناسنه نقل ایلمش • کو زکور زا وکاف معجمه ایله بخیل وزفت ودون همت معناسنه • وبالضم شمس فخری توان کرلمی شاه دلاوری که بود • به بندگی تو سیم جبان ومعن زکور • نبر زنبر وبالضم تذکره که انکله بالجق وکرج وخیری نسنه طاشیرلر • ودکرن زنبه معناسنه اولور وبیکر قافیه سنه اسدی جبنان ززرفشان بود وعنبر فشان • که درویش زر بد بزنبر کشان • شمس فخری میکشد خاک خانه خصمش • فعله کین بنوبره زنبر • سایرا دلری زنبه لفظنده مسطوردر • صحاح عجم صاحبی زاء عجمی ونوندن صکره باایله که آخر حروف تهجیدر نقل ایلدی • مهدی زمهریر قیشک غایتده شدتی • نبور زنبور اسم عامدر جمیع اریلره اطلاق اولنور • تنو زنتور صنتور دیدکلری مشهور سازدر • نجو زنجور زنجیر معناسنه • نجی زنجیر معروف دمور دن قیددر که ترکیده داخی استعمال اولنور • نکا زنکار قلمی زنکار دیدکلری وپاس صدا معناسنه صحاح عجم صاحبی زا وکاف عجمیله تصحیح ایدر • حلیمی زاء عربیله نجا زنکبار کاف عجمیله براقلیم ذر • اسدی طوسی جزایر هندک عجایب وغرایبی ذکر وبیان ایتدوکی یرده شویله روایت ایدرکه • زنکبار دیدکلری بریردرکه جمله طاشی وقیادرا اصلا اکین وغله اولمز • دکز ایچنده اکا قریب برکونلک یوکده بر طاغ واردر اول طاغده درلو درلو اکینلر ونعمتلر ویمشلر اولور • زنکبار خلقی بیلده برکره وارر لر بریللق ازوقارنی اول طاغدن الورلر • نی زنیر زاء عجمیله زنبر معناسنه • وا زوار وبالضم زاء عجمیله زندان اهلنک خدمتکاری • صحاح عجم صاحبی زاء عجمینک فتحه سیله زوار زندانجی وزاء معجمه نک ضمه سیله مجوسیلر خدمتکارینه دیرلر دیمش شمس فخری مقیم بجن شجن را نوید لتست خلاص • اسیر جاه غنارا امید لتست زوار • واغا زواغاد زاء معجمه ایله مجوسیلرک براولو کوتلرینک آدیدر • ومعظم ومبجل امامل رینک اسمیدر که اندن معتبر مغلری یوقدر •

شمس فخري زمین استمام او در اسلام • عجب نبود ز المان ز واغاره داع ز واغ
مثله • واک ژواکژ کاف عجمیله مثله • د زور زبر و زفر معناسنه • نا زنار قسق
عانه معناسنه • ج زمر اغوشتم معناسنه عربیده چچک معناسنه در • نیا زنیاره
زبنک ثقیلید راز اجق جوارني وار در اگرچه چوق قاینادوب بشوره لر اکنجي درجه ده
خار اولور • اگر باقر قاب ایچنده قوبولنجه قاینانسه لر حضیض فعلني ایشلر بلکه اندن داخي
بیک اولور • اکثر شراب ایله بشوره لر یا ایچي شراب بربال ایله بشوره لر و اغو بیان
دیشنک او زرینه قوسالر اغریسن ساکن ایدر باذن الله تعالی • یعني اغریني راء مهمله
ایله ونون ایله نقل ایلمش • یک زیکر اوغلانجقلر بیل ایله اوردلرین شیشروب فسکه
و بایمرق اوروب اوینادقلري اوینه دیرلر • بو لغت میم یا ایله که ثاني حروف تهجیدر
مرویدر • و هم یا ایله که اخر حروف تهجیدر روایت اولنور • الزاء المکسورة
زره گر زره گر زره دوزیجي • زنجف زنجفر زنجفر دیدکلر • شاز شاز معصره
نباز نباز یعني زنبور معناسنه نقل ایلمش • نهار زنهار زینهار لفظندن مخففدر
قول و قرار عهد و امان و اینانجق • بیت بحق آنکه در زنهار اویم که چون زنهار داری
راست گویم حافظ اي باد اگر بکلش احباب بگذري • زنهار عرضه ده برجانان
پیام ما • زنهار بورآده تاکید ایچون کلمشدر • اصل معناسي صاقندرنه که بو بیتده
ظاهر در بیت زنهار از قرین بد زنهار • وقنا ربنا عذاب النار • اما وصیت
و سپارش محلنده استعمال اولنور • و حوزه عصمت معناسنه و کلمه تنزیه در
کمال اصفهاني زبان برآرد تیغ تو وعده دانگشت • ولیکن این همه جان خواهد
آن همه زنهار • انوري دامن عمر تو از گرد اجل در عصمت • پایه جاه تو ز آسیب
فلک در زنهار • و کلمه ردع در کلا معناسنه • هنجیا زمنجیار ایلک دوشن
خیاره • دا زوار یعني سپاه معناسنه نقل ایلمش • بانگا زبانگاره زبان الجمش سنه
ي زیر آلت معناسنه در بیت کس نیاید بزیر سایه بوم • گر همای از جهان شود
معدوم • مقابلي زبر در و کسره که حرکات ثالثه نوک بریدر • و بربان التنده
بتمش نسنه لر • وار زو و مراد و تیرا و از معناسنه بیت تا مجلس و دیوان فلک را
همه وقتی • ناهید زن مطربه و تیر دبیر ست • در مجلس دیوان تو صد باد جوابشان
تا نام صریر قلم و ناله زیر ست عماد فقیه این مطرب از حجاز رسید ست با عراق
کاهنگ زیر و نغمه بامش مبارکست • بو بیتده بام بم معناسنه در زیر و زیر
بالتي اشاغه دو کمک کمال اصفهاني نیست همتاي تو در حیز امکان موجود • بارها گرد
خود درخت جهان زیر و زبر • بن ک زین گر آ گردوزیجي و سراج معناسنه زینهار

کلمه تنزیه در و سایر زنهار معناسنه سعدي زنهار از قرین بد زنهار • وقنا
ربنا عذاب النار • عهد و حوزه عصمت معناسنه انوري تا حشر منکشف نشود
آفتاب اگر • آید بزیر سایه عدلت بزنهار • یوا زیوار کوي یولي • یو زیوره
بزک که التون و اینجو ایله و سایر ذي قیمت جواهر ایله مزین اولا • الزاء المضمومة
بان او زبان آور دلي سریع فصیح و خوش کلام معناسنه • زانک فتحي و ضمي
جایزدر • بانک زبانگر کاف عجمیله سود کسوکي و دل بورزنسنه • باکي زبانکیر
مثله • یک زیکر با و کاف عجمیله فنک معناسنه • غا زغاره زاء عربیه صورت
دار یسي الکي فتح زا ایله داخي روایتدر • کو زکور زا و کاف عجمیله سفله و دون همت
معناسنه • فتح زا ایله داخي نقل اولنمشدر • لیف زلیفر صحاح عجم صاحبي قورقمق معناسنه
دیمش • م زم یعني خاک بام و غیره دیمش • نا زنار کفاره مخصوص بر قوشاقدر اوني
ایکي برده دوگمي اولوب دوگمنده بر قصد و اشارت وار ایمش حتی بر مسلمان اصلن
بلد وکندن صکره قوشانسه کفرنه حکم اولنور • و مجوسي و نصرانیلرک مذهبنه
داخي دیرز • نب زنبر تزکره که انوکله بالچق و کرچ طاشیرلر فتح زا ایله ده نقل اولنمشدر
و تکمنه معناسنه • بنی زنبیر وسیلة المقاصد صاحبي صالنجق معناسنه در دیمش • وا
زوار یعني صحاح ره مع فتح زا ایله مجوسیلره خدمت ایدنه دیرلر دیمش مفتوحه
بانبو نقل اولنمشدر • و دجو زودجور چلک که اوغلانجقلر اوینار • زود تیر تیزرک
دیمک اولور • و زور ارباب لغت مطلقا قوت و کوج معناسنه نقل ایلمشلر
اما فاضل محقق دقایق الحقایقده • بویله تحقیق ایتمشلر در که زور اول کوجدر که
کسبید رادمان ایله حاصل اولور • عربیده بهتان و یلان معناسنه در • دغا زدغار
یعني نام مغیست دیمش • و زواغار معناسنه • ثوء اولیه الثین المفتوحة
الوسا قور قصابلرک ات کسا جک آلتي • اجو ساجور کوپک بوینینه بغلدقلري
اغاج پارهسي که کسمک دیرلر • اسار صغرجق دیدکلري سپانجه قوش که عرجه
زر زور دیرلر بیت فغان ز درد دل سار و ناله سحرش • شنو کلام قماري
و ناله ساري • و فرسنگ نشاني • یعني دیرکه روایت اولنور که عمان باجلرنده
بر بیرک آدیدر که عنبرک غایت ایوسي انده اولور • اکا نسبت ایدوب عنبر سارا
دیرلر • وایدرلر که قشله و نسبت و اضافت معناسنه اولورنته کم کوهسار
و سنگسار و رخسار دیرلر • و کاه اولور که کثرتدن و بوکلکدن کنایت اولور
رخسار الحلاین در که یوزي بویوک اولان محبوبلره اطلاق ایدرلر • و بر معناسنه ده
کلور الف زاید اولور • نینه که سبکسار و سبک سر دیرلر • اما فاضل محقق دقایق

دقایق الحقایقده بو یله تحقیق ایدر که سار کلمه در سار سردن بعض اولدوغی بونیده
ظاهردر بیت سری کش بد از مسکسار و فسر • فروزنده جبهه چو شمس و قمر
روی سرده داخلدر • سار دن خارجدر بیت گویی که زر کرنیست سیه سار و
سرخ سر • در آهنین دزی که همه روزنست و در • آتش وصفنده دینمشدر که
منقل الجیده اولا کلاهه سارهٔ دیرلر بیت زسر سارهٔ هندوی برگرفت
برهنه سر و دست بر بر گرفت • اخونده نعی تا اختصاص ایچوندر دسته ده کی
پایه ده کی تا کبی • چاهسار قوی باشیدر بیت دو بد ندبسیار تا چاهسار
کل کامشان کشته بد جمله خار • اصلی سار چاهدر ترکیب اولنوب علم
اولیجق مضاف الیه تقدیم اولنمشدر • مشکسارده کی کبی که بو بیتده واقع اولور
بیت شکوفه دمیدی از آن صد هزار • همه لاله رنگ و همه مشکسار • ترکیبی
صفت ایله موصوفدر مشکساره صفت دوشمشدر • شرمسار دخی بویله در
شرمه ده کی تا بیت از و هر یکی رخ همی یافتند • کز و شرمساری همی یافتند •
اصلی شرمه پسار در • ترکیب اولیجق تا حذف اولنمشدر • شرمه ده کی تا سارده
تا کبیدر • کومسار طاغ دپه سنده شاخسار بوداق دپه سیدر بونلرکده
ترکیبی چاهسار ترکیبی کبیدر • بحر الغرایب صاحبی جلیمینک جمله غرایبندندر
بو مقامده کی کلامی که اول کلام بودر که بعینه نقل اولنور • شاخ بوینوز و بوداق
شاخسار بوینوزک و بوداغک چوقلغندن عبارتدر • زیرا که ساز لفظی ادات
اسم مکاندر • بر اسمک اخرینه که اولاشمه اول لفظه اوراده چوق اولدوغنه
دلالت ایدر • آخری حروف حلق اولان اسمه اولاشمسه ساسینه ابدال اولنور
رخسار و شاخسار و کهسار کبی • سار که اصلن بیلمیدوکندن او توری خطای
فاحش ایتمشدر • معنای زارک رخسارده وجهی یوغیدوغندن اکلمامشدر
بر غلطی ده بو که شاخی لغت مشترک صانمشدر • بوینوزه شاخ دیدکلری که بو
بیتدن ظاهردر بیت شد سر وبت چو شاخهای گوزن • هر یکی شاخ چار رطل
بوزن • تشبیها بطریق الاستعاره در • لسان فارسیده بوینوزه سرو دیرلر
نته که بیت مذکورده واقع اولور • بوداقلرینه شاخ دیرلر • تشبیه وجهیله
اول وجهیله لفظ شاخ صاحبده ده استعمال اولنور • نته که بو بیتدن ظاهردر •
بیت کجا خوردی او رامن باز گوی • مکر باز بابم یکی شاخ موی • انتهی • ازکا ساز
بالکاف العربی آلت معناسنه سازکار بالکاف العجمی موافق و یراقلو ایو دوزن
معناسنه • ازوار ساز وار نعتی سزاوار لفظندن تصرف اولنمشدر دو نقل الیتی(?)

لایقلو معناسنه • اطو ساطور قصاب لرک ات کسدیکی آلتی عنصری بیت سوی تو
کز و بوی مبیر ز نافه • بجامه تو کز و کند میشو ز ساطور • اغ ساغ صغراق که
انکله شراب ایچرلر • الا سالار سر لشکر و نقیب و نایب دا ولو معنالرینه
استعمال اولنور • و پادشاهه دخی دیرلر • مثلا سالار روم سالار هند
دیرلر • روم پادشاهی و هند پادشاهی دیمک اولور • انکی سانکیر کاف عجمیله
دو زکون و یون و خوی و عادت طونیجی دیمکدر • با سپار او التی متاع البیت
معناسنه • و ماوراء النهر اقلیمنده اول مملکتده دیرلر که ایچنده اوزم صقرلر
چرخشت معناسنه شمس فخری براست ساغر لاله ز بادهٔ صهبا • ندیده رنج
قرابه نخورده رنج سپار لطیفی کجا یکدانه پرورد دیرند • که زیر پا نکردانند
سپاری • اشبو بیتدن فهم اولنان بودر که شول بیوک تکنه یه دیرلر که
ایچنه اوزوم طولدورب ایاغله باصرلر • اکا ترکیده شیناباد دیرلر • و صبان
که اکینجیلر انوکله ییر سورلر شمس فخری برند اهل دل از کشت زار نعمت تو • هزار خرمن
بی کاو تخم و بی نوع سپار • و اکین بیری ظاهر بودر که نظامی اولا • صحاح عجم صاحبی
باء عربیله متاع البیت • و باء عجمیله مملکت و صبان دمری معناسنه نقل
ایلدی • بزه بزا سبزه زار یشللک و چمن لک معناسنه • بزوا سبزوار
بر مشهور شهردر • ولایت عجمده مذکور شهرک خلقنه مذهب رفض بر وجهله
غالبدر دیرلر که اصلا اول شهردن برسنی قوملق واقع اولمامشدر • والعهدة
علی الراوی • بک بار سبک بار یوکی خفیف دیمکدر • سبکسار یعنی باشلو
سبک یعنی مثله ادایی روائی آن نامهٔ جان فزا • چو خاشاک بردان سبک سر جهان(?)
بک کذا سبکذار اسکدار معناسنه لطیفی تا کهان سبکذار رسید •
که ز ایران سپاه کشت پدید • نکو سبکو رایت اوزومی که اطباء عنب الثعلب
دیرلر سک انکور معناسنه • خن او سخن آور سوز اهلی اولان کمسنه که سوزی خوش
وجه ایله بیان ایلر و بلیغ و فصیح معناسنه • خنو سخن ور سخن آور لفظندن تخفیف
اولنمشدر • خن خوا سخن خوار عارسز معناسنه • خن کذا سخن کذار حاجب
و کلمنجی و حاضر جواب و راست کوی و سوز سوریجی معناسنه ده کلور • سر
تخفیف الراء باش رأس معناسنه • و پادشاه و اولو ستید معناسنه
استعمال اولنور • فردوسی از آن سر بود بیم خشم آله • وزین سر بود بیم شمشیر شاه •
بیت این سر بیت مست بینک اختری • بهتر بادا این سر بیت زین سری • داوج
معناسنه که سرمو دیرلر خواجه حافظ تاریخ این حکایت کر از تو باز پرسند •

معناسنه که سرمو دیرلر و تمام حافظ تاریخ این حکایت کر از تو باز پرسند
سرجا اتش فرو خوان از میوهٔ بهشتی · وعاقبت وهوا وسودا معنالرینه ده
کلور مجازا حافظ بران سرم که ننوشم می و کنه نکنم · اکر موافق تدبیر من شود
تقدیر سر بالتشدید بر نوع اياق قابیدر که قیلدن یا ایپدن اوررلر بعض
ولایتلرده کیرلر · بو لغت مفتوحه و مضمومه بابنده داخی نقل اولنور · اما حلیمی
وشمس فخری ضمله تصحیح ایلمشلر · راس سرا سر ارباب لغت باشدن باشه
واوجدن اوجه دیمکدر دیو نقل ایلدیلر · اما فاضل محقق · دقایق الحقایقده
بو وجه ایله تحقیق ایتمشلر که سراسرک معناسی دوبدزنته کم بو بیتدن ظاهر در
بیت جهان کرچه سراسر لاله زارست · برهنه پا مرو انجا که خارست · اوزنکنده
الف لسان فارسیده مقابله و مواسات معناسن افاده ایدر ایکی نسنه
بربرینه تمام مقابل اولوب متساوی اولسه لر اول معنادن تعبیر ایتملو
اولیجاق اسملری اورتاسنه بر الف کتورورلر · مثلا ایکی نسنه بربرینه
مقابل و مساوی اولسه برابر دیرلر غلبه استعمال ایله · بو عبارت
مطلقا مساواتده علم اولمشدر · معنای بر بولنماین یرده ده استعمال اولنور
مثلا ایکی اوجی برابر کلدی دیرلر لبالب ده بونلرک جنسیدر · معنای اصلیسی
طوداق طوداغه درصو ظرفنک کنارنه برابر اولسه مجازا لبالب اولدی
دیرلر خواجه حافظ لبالبست ز خون جگر پیالهٔ ما · دم نخست چنین شد مگر
حوالهٔ ما · رنکا رنک ده اویله در · معنای اصلیسی ایکی رنک بربرینه مقابل
و مساوی اولمقدر غلبه استعمال ایله · مطلق وزنده مساواتدن استعمال
اولنور · بریرده ایکی رنک اولسه بربرینه مقابل بری غالب بری مضمحل
اولماسه رنکارنک دیرلر · بر محلده ایکی درلو نسنه اولسه وجه مذکور اوزره
کوناکون دیرلر · پیچاپیچ ده ایکی طرفدن پیچ بربرینه مقابل و مساوی اولمقدر
ایکی کیشی پنجه طوتسه لر بربرین بکمه سه لر معنای پیچاپیچ بولنور · ایکی جانبدن
چکشمه اولسه بر جانبدن غلبه بولنمیه معنای کشاکش بولینور چکاچک ده بو
جنسیدر فردوسی چکاچاک خنجر بکردون رسید · ز هندوستان خون بجیحون
رسید · بو قیاس اوزرینه ایکی باش بربرینه مقابل و مساوی اولسه سراسر
دیرلر · معنای اصلیسی اوزرینه دیدزلک اول حالته لازم اولدوغندن
اوتوری غلبه استعمال ایله معنای لازمیدن منزلهٔ حقیقته وارمشدر · شمدی
سراسر دینسه لر معناسی دیدز در خاطره کلان اول لفظدن متبادر اولان شول معنادر که

بنك

بنک بنک کل کل اولمایه التونج دوبدزا اوله سراسر دیدکلری اول اعتبار ایله در ·
انتهی · راسی سراسیر صحاح عجم صاحبی مثله دیمش سرافسار یولار باشی · ربا
سربار یوک کوتورن حیوانک که هر برینک معین وزنی وار در اول مقداره
معیندن زیاده یوک اوزرینه قودقلری نسنه یه سربار دیرلر · عبیده علاوه
معناسنه · و مشهور در که اول زیاده اکر یوز درهم مقداری جزو بیده اولورسه
اول حیوانه بر حمل تمام مقداری سنکین کلور · واول قدر جزوی نسنه بر
زیاده کامل یوکک مقداری ضرر ایدر · رب سریر مثله سربار دن مخففدر نعمتی
دیمش که بو بینه متصل اوله اکا دخی دیرلر دیمش · رلبس سربسر وسیله صاحبی
و حلیمی برابر معناسنه نقل ایتمشلر · نعمتی و صحاح عجم صاحبی باشدن باشه دیمکدر
دیمشلر · فاضل محقق · دقایق الحقایقده · بویله تحقیق ایتمشلر که سربسر باشا باش
دیمکدر بیت فردا چو از این روی زمین در گذریم · با هفت هزار ساله کان
سربسریم · باش باشه دیه جک یرده عجم سربسر دیر · قابو قابویه دیجک یرده
دربدر دیر بیت شنیدم من آن داستان سربسر · ز نیک و بدش آگهم دربدر
مراد سرسخنلر در و بابلر در · تن به تن ده دیرلر بیت همه تن بتن ما ورا مادحیم
بمهر دلش سربسر ناصحیم · بربر دیجک یرده بک بک دیرلر بیت
بدان بک بیک حال وا این من · که با من چه کردند ان انجمن · کشور بکشور ده
دیرلر بیت زکشور بکشور جهان فراخ · زده نور رخسار او بیخ و شاخ ·
انتهی · رباس سرباسر باشدن باشه و اوجدن اوجه دیمکدر · رلتس
سرلتشکر مثله · ردا سردار سرلشکر و مهتر و پادشاهه داخی دیر سالار معناسنه
بیت همه کس را نبرد در کار باشد · نخست انکس که سردار باشد · ردستا سردستار
دلبند که باشه صاررلر · ردسی سردسیر هواسی صوق یر و شهر که عربجه
صرود دیرلر اسدی سپه بر دازان مرز و شد شاد و چیر · یکی کوه پیش امدش
سردسیر · رده سی سرده سیر مثله · رده کی سرده کیر مثله · رس سرسر
احمق و قیق چری معناسنه · رشی سرشیر قایمق · رلشک سرلشکر
سردار معناسنه · رواسر سروار سربار معناسنه لسان فارسیده بار ایله وار
ارسنده تواخی وار در · رو سرور باشش بوغ اولان کمسنه حقیقتده شانی
عظیم اولان کمسنه ده استعمال اولنور · ررفتا سررفتار اشکون وزیاده
یوریجی سریع رفتار معناسنه · ره رفتا سره رفتار مثله قره حصاری و یوقوشه
کیدیجی معناسنه ده کلور دیمش · ری سریر بر قاج معنایه کلور اولا تخت دیمکدر

ومیت کوتردکلری صال که اوزرنده میت اولیجاق ران دیرلر ذکر اولان
معنالرده عربیدر فارسیده الکم سغمال قوس قزح معناسنه در بو معنایی
حلیمی کسر سینله تصحیح ایلمش لامعی شرح دیباجهٔ گلستان حضرت شیخ سعدیده
قدس سره وخوشلق وراحتلك ودکلنجك یر ارامکاه معناسنه وپشنه اوزرنده
اولان قوم ومرغزار که ایچنده ابر مقطر اولا بو ذکر اولان معنالرده نقل اولنمش
زا وا سزاوار ارباب لغت لایقلو ولایق معناسنه نقل ایتمشلر فاضل
محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق ایتمشلر که سزاوار لفظ مرکبدر برجزئی سزادر
لایق معناسنه برجزئی ده واردر که لسان فارسیده مناسب ولیاقت معناسن
افاده ایدر انشاالله وارك تمام تفصیلی محلنده وار لفظنده اولنور
خلاصهٔ کلام بودر که برشیئك شیء آخره نسبت تامه سی اولسه اول منسوبی
بو منسوب الیهه نسبت ایدوب ارالرنده غنی مناسبتی اظهار ایتمك دیلسه لر
منسوب الیهك اسمنك آخرینه لفظ واری زیاده ایدرلر داخی مجموع مرکبی
اول منسوبه اطلاق ایدرلر مثلا درشاهوار دیرلر بیت کفتا چو تو خزینهٔ
در و کهر نه من نیز بجز لولوی شهوار نیستم برکسنه برنسنه یه لایق اولسه
اول نسنه اکا مناسب اولسه اول کمسنه یه سزا دیرلر فردوسی به نزد فریبرز
بردند و کفت که آمد سزا را سزاوار جفت ایکی نسنه بربرینه موافق و[illegible]
اولسه لر هموار شدند دیرلر لسان فارسیده هم ایکی نسنه نك ارا سنده
اولان جهت اتحاددن عبارتدر مثلا یولداشه که یولده مشترکلردر همراه دیرلر
بیله طوغمشه که وقت ولادتده مشارك اولوبدر همزاد دیرلر باشداشه همسر دیرلر
دیدکلری ده بو اعتبار ایله در اول حالت که عربلر اندن استواء ایله تعبیر
ایدر بولندوغی یرده ترك اکا دمز دیر عجم هموار دیر بیت سران هموار کشت
از نیروی بخت چو پشت پر کلوخ از مالش تخت زا و سزاور مثله
عت سغز زیبوق که فاحشه عورتلر استعمال ایدرلر واول ملعونه لره
سغتری دیرلر وکوبکوا اوتی که گلوك دیرلر برنیجه درلو اولور بو معنایه عربیدر
غ سغر برنوع اوزون توپلی کربیدر نسی معناسنه غ سغر مثلا بو لغت غین
معجمه وفا و کاف عجمیله داخی مرویدر دیوله کنمك معناسنه عربیدر سایرا ذکری
جیز والفظنده مسطوردر قنغو سقنغور قوم بالغی که جماعه قوت ویراندن دیر
استعمال ایدرلر وبعضیلر تمساح طوغوریجق ساحلده قالسه سقنقور اولور دیرلر
کن انکو سك انکور ایکی کاف عجمی ایله ایت اوزومی که اطبا عنب الثعلب دیرلر

کـ

ک سکر کاف عجمیله برنوع اوزون توبلو کربیدر سغو سغر معناسنه کب
سك سار اسدی طوسی کرشاسب نامه ده دیر که کوه قالون یانده برجزیره
ساکن بر درلو مخلوق در غول یوزلو کچی قیللو طوکزاز بلو فیل قولاقلو ایت
باشلو وایت اغزلو ویوزلری صارو وکوزلری چویت رنکنده یوزلری
صاری بدنلری نیل رنکنده ایکیسی بربیلی شکار ایدوب تمامه برلر
والعهده علی الراوی لفو سلفور چوپك لك سك کر سید اشلیجی
ما سمار قو غالق اوتی که صولر اولدوغی یرلرده وضرافلرده بتر م سم افسانه
و قصه و حکایت مثل حافظ ترسم اشك بر رخ ما پرده در شود وین راز
سر بمهر بعالم سمر شود مند سمندر دیرلر که ولایت هندده کلر کبی بر
جانوردر درلو درلو رنکلری اولور اکثر بودر که کلکون وصاری وپشل اولور
اودا ایچنه کیرسه صفالر حاصل ایدر نقل ایدرلر که انوك توبلری اولور ایلك
کبی اکیروب طوقویب اندن دستماللر ایدرلر کیرلنیجك اتشه براغورلر پاك
اولور وبیخی کیدر مرکز پانمز وبعضیلر قوشدر دیرلر اسدی زموی سمندر
صد و شست ازار که نکبند بد و آتش تیز کار فاضل محقق دقایق الحقایقده
سمندر دیدکلری قوشدر اودا ایچنده معیشت ایدر وکندن اوتوری اذرشن دیرلر
دیو تصریح وتصحیح ایتمشلردر مند و سمندور مثله شمس فخری کبوتر در پناه دولت
تو در اتش خانه سازد چون سمندور مو سمور مشهور جانوردر که کورکی
غایتده معتبر اولور ناب سنابر وبالکر یوزکوچ شنابر معناسنه
سایرا سامیسی اشنا لفظنده مذکوردر نا سنار صغاجق کوجك که
بتاقلو اولاصونك صغایری که انده کمیلر یاتورلر اسدی کهی بد سمانجا بدریا
کنار کرفته ز دریا کنار رش سنار بعض ارباب لغت مکسوره با بنده
کتورمش نکبا سنکبار طاشلو بیر نك خو سنك خوره باغرتلق دیدکلری
مشهور قوشدر وبعضیلر قرتال دیدکلری قوشدر داخی دیرلر دیمشلر نك
سنکر کاف عجمیله سنکر معناسنه نعمتی وفزل درپلو سنده ولاتینده بر
حیوانه دیرلر نکا سنکسار طاشله رجم ایتمك فرخی طاعت حق چون نماز بت
وهرکس کز نماز سر بکیتو تافت ور اکر د باید سنکسار نکو سنکور کاف عجمیله
فقاعیلر سله سی که اکا فقاع قویارلر وشیرنجی قالبی وکرلی خاربشت معناسنه
شمس فخری فقاعان نوالت در بیابان برای تشنکان بسته است سنکور
مو سیمور نعمتی حریر طون یعنی ابریشم کیاجك دیمش التین المکسورة

سمندر ازدرشن ازرین سمندرن سمندان سمندان

بدلي سیه پیر قره قوجه سیاه پیر لفظندن مخففدر عنصری جوزوز دولتبد خواه
تو سیه پیرست چرابد و دفنا میکند خضاب اتش ٭ سهکا سهکار ناکس
وبخیل واز غار اولان کمسنه السین المضمومه پست ثا سبت زار
باء عجمیله بوجه لق عربیده مقضاب ومقضبه دیرلر ٭ تو ستور الفی یعنی طوار
واوکرک حلیمی ستور طوار اسم عامدر جمیع دورت ایقلو یه اطلاق اولنور دیمش
کنیتی ابو الاخطل در ٭ اما فاضل محقق ٭ دقایق الحقایقده ٭ شویله تحقیق ایتمشلر که
ستور مطلقا بنت در آت اولسون قاتر اولسون اشک اولسون دوه اولسون
شیخ سعدینک بو نظمنده بیت ان شنیدستی که وقت تاجری ٭ در بیابانی
بیفتاد از ستور ٭ کفت چشم تنک دنیا دار را ٭ یا قناعت پر کند یا خاک کور ٭
واقع اولان اطلاق و ز بیندر ٭ خصوصیله آت یا قاتر اولدوغی ظاهر دکلدر ٭
تمام کلامک اول تعیینه توقفی بو قدر ٭ ستور لفظنک دوه یه اطلاقنده
بر قید معتبر واردر ٭ حافظ الدین کردری فتاواسنده بیان ایتمشدر ٭
بو عبارتله که ستور لا یتناول الابل الا اذا کان فی موضع یرکب الابل ایضا
عجم ستور لفظن اکثر ممیننده انک حکمی بیان صددنده ایراد ایتمشدر ٭
کلام مزبور مذکور لفظنک عربی اولماسن اقتضا ایتمز بینلمیان چارپایه ستور
اطلاق اولنمز ٭ بحر الغرایب صاحبی که ستور طوار در اسم عامدر ٭ جمیع دورت
ایاقلو یه اطلاق اولنور دیمشدر اصابت ایتمامشدر ٭ انتهی ٭ تور دا ستوردار
میراخور تتر تشدید را ایله بر نوع ایاق قابیدر که قیلدن یا ایلکدن اوررلر
بعض اقلیمارده کیرلر بو معنایه مفتوحه بابنده داخی نقل اولنمشدر ٭ اصح ضمله در ٭
معیار جمالی صاحبی شتر وزنکر قافیه سنده کتورمشدر شمس فخری در بادیه مانده بر
از خار وخسک شد ٭ نه آب و نه نان الحق و نه کفش و نه ستر ٭ وسلبر داخی دیمشلر که
ترکمانلر ایاقلرینه کیرلر ٭ وسر موزه واوکجه لکدر برنج بوزه سی که سکر و یرر ٭ رخا
سرخار طوبغار دیدکلری قوشجغز ٭ رخا سرخار قزل باشلی سرچه که عربجه حمره دیرلر
سرخر مثله ٭ رک سرکر بر نوع کرپی یه دیرلر ٭ رودکا سرودکار ایرلایجی
دی سرسبد قوشلردن بر نوع در عربجه نعاشه دیرلر ٭ ف سفر بر نوع اوزدن
دولوکر بیدر نسی معناسنه ٭ فا سفار یعنی سوفار لفظندن مخففدر اکنه د
والدوز یوردیسی واوق کزی ٭ کا سکار کومج وبورک دچورک دپوغاچه ٭
کاو سکاور چورک ٭ کن سکر کاف عجمیله سفر معناسنه که بر نوع کربیدر بو لغت
بین ایلدکاف عجمیله مرویدر ٭ کدا اسکدار غصه لو دیا سلو ٭ کرغش سکر عنبر قره حصا

بیلان بوینوزی ٭ ادخوا شادخوار شادمان معناسنه واورسیمیدر ٭
الف ثابتدر ٭ شاخسار چاهسار وزننه اسدی همی داشت یک ره دلش
شادخوار ٭ کهی بزم و بازی وکاهی شکار ٭ ادخور شادخور مثله واو رسیمیدر
غیری ادلری شادخواب لفظنده مسطوردر ٭ ادو شادورای وکون
اغیلی شادورد معناسنه ٭ سایر اسامیسی انده ذکر اولنمشدر ٭ اشار
کرداب ٭ ادکا شادکار دال معجمیله ایش سوزبیکار معناسنه اکا شاکار
غلام وخدمتکار وآت وغلانی وصنعت اموز وسخره ایش که اجرتسز اولان
اشلردر ٭ بو معنایه شاه کار لفظندن تخفیف اولنمشدر شمس فخری چنان نه ملک بر
انداخت رسم بدعت ظلم ٭ که هیچکس نبرد نام رشوت وشاکار ٭ انه شانه سر
هدهد دیدکلری قوش سایر اسامیسی ربوت لفظنده مذکوردر ٭ اوغ شاوغر
ماوراء النهر ولایتنده بر کنارکدر که اول طرف ریکستاندر اندن اوته
اوته سی بر نوع کفارادر اقلیمیدر ٭ اصلا بر طریقله برنسنه یه اعتقاد ایدوب
تعبد لری یو قدر ٭ ومذکور شاوغر خلقنک جمعیسی بتطوفور لر شمس فخری
خصمش برهنه تشنه دبی چیز مانده باد ٭ در دست ریک کافران سوی شاوغر
اه انجی شاه انجیر بر نوع لطیف اواجق انجیر در انجیرده سرکرچکی اولماز غایتده
لذیذ اولور ٭ اه ب شاه بر قنادک اوزون یلکی که قوشلری اوچرر اوکلر ایوا دجار ٭
شاه بال معناسنه ٭ اه دیوا شاه دیوار سرایلر اوکنه چکلن یوکسک دیوارلر
وختل اغاجی حقیقتده اول یوجه حولی دیواریدر که پادشاهلرک و بکلرک سرایلری
چورسنه یوکسک بیاپلر داخی اوررلر خط اولور ٭ اندن ایجروسی میمان
اول سرای اهلنه مخصوص اولور ٭ غیری کمسنه لر دستورسز کیره مزلر ٭ اه کا
شاه کار اجرتسوز ایش سخره معناسنه ٭ که شاکار لفظی بوندن مخففدر
دا کلمش بر ارض مزروع معناسنه ٭ اهوا شاهوار بکشنه دیمکدر ٭
وانجوا دصافندرشاهه لایق انجو دیمک اولور ٭ ایا شایار اجرتسز
ایش شاهکار معناسنه ٭ ایکا شایکار قره حصاری کنج معناسنه نقل
ایلمش ٭ ایو شایور ای وکون اغیلی شابورد معناسنه مسرف
بخط وان لب دندانش بنکر ٭ که همواره مراد ارند درتاب ٭ یکی همچون پری در
اوج خورشید ٭ یکی چون شایور درکرد مهتاب ٭ با شبار کرداب معناسنه
سایر اسامیسی انده ذکر اولنمشدر ٭ بکا شبکار کیجه ایله ایشلنان ایش ٭
بکو شبکور اولکه کوندز کورر کیجه کورمز اعشی معناسنه ٭ یا کوزینک جمیع

بهای سیه بر قره قوجه سیاه پیر لفظندن مخففدر عنصری جوز وز دولت خواه
توسیه بر ست جابدو دفنا میکند خضاب اتش • سیهکار ناکس
وبخیل واوغار اولان کمسنه السین المضمومه پست نا سبت زار
باء عجمیله بوکخه لق عربیده مقضاب ومقضبه دیرلر • تو ستور الغی یعنی طوار
واو کرک حلیمی ستور طوار اسم عامدر جمیع دورت ایاقلویه اطلاق ولنور دیمش
کیتنی بو الاخطل دره اما فاضل محقق دقایق الحقایقده شو یله تحقیق ایتمشدرکه
ستور مطلقا بنت در آت ولسون قاتر اولسون اشک ولسون دوه اولسون
شیخ سعد بنک بو نظمنده بیت ان شنید ستی که وقت تاجری • در بیابانی
بیفتاد از ستور • کفت چشم تنک دنیادار را • یا قناعت پر کند یا خاک کور
واقع اولان اطلاق و زینه در خصوصیله آت یا قاتر اولدوغی ظاهر دکلدر
تمام کلامک اول تعیینه توقفی بو قدر • ستور لفظنک دوه یه اطلاقنده
بر قید معتبر واردر • حافظ الدین کردری فتاواسنده بیان ایتمشدر
بو عبارتله که ستور لا یتناول الابل الا اذا کان فی موضع یرکب الابل ایضاً
عجمده ستور لفظی اکثر معنیده انک حکمی بیان صددنده ایراد ایتمشدر
کلام مزبور مذکور لفظک عربی ولماسن اقتضا ایتمز بیلمیان چارپایه ستور
اطلاق ولنمز • بحر الغرایب صاحبی که ستور طوار دراسم عامدر جمیع دورت
ایاقلویه اطلاق ولنور دیمشدر اصابت ایتمامشدر انتهی • تور دا ستوردار
میراخور تبر تشدید را ایله برنوع ایاق قابیدر که قیلدن یا ایلکدن اورلر
بعض اقلامده کبرلر بعبارة مفتوحه بابنده داخی نقل ولنمشدر اصح ضمتله در
معیار جمالی صاحبی شتر وزنکر قافیه سنده کتورمشدر شمس فخری در بادیه مانده بر
از خار وخشک شده • نه آب و نه نان الحق و نه کفش و نه ستر • وسلبر داخی دیمشلر که
ترکمانلر ایاقلرینه کیرلر • وسرموزه واوکچه لک و برنج بوزه سی که سکر ویرر • رخا
سرخار طوبغار دیدکلری توشیجغز • رخسا سرخار قزل باشلی سرچه که عربجه حمره دیرلر
سرخسر مثلا رکت سکر برنوع کرلی یه دیرلر • رودکا سرودکار ایرلایجی
ی سریر قوشلردن برنوع در عربجه نغاشه دیرلر • ف سفر برنوع اوزون
تولوکرپیدرنسی معناسنه • فا سفار نعمتی سوفار لفظندن مخففدر اکنه و
جوالدوز بورد لیسی واوق کزی • کا سکار کومج وبورک وچورک وپوغاچه
کاو سکادر چورک • کس سکر کاف عجمیله سفر معناسنه که برنوع کر بیدر بو لغت
قبن ایله وکاف عجمیله مرویدر کذا • اسکدار غصه لو ویاسلو • کرعش سکرعش قره حصا

نغار معناسنه دردیمش • کوا سکوار سوکوار لفظندن مخففدر یاسلو وغصه لو
لقو سلقوز چوبلک • مبا سمبار نعمتی سنباره معناسنه نقل ایلمش •
اول محکم طاشدرکه قلجک وبچاغک یاسنی انکله اچلر • نبا سنبار مثله نقو سنقور
شکاری قوشلردن برنوع غایتده معتبر قوشک اذیدر • تعریب ایدوب شنقار
دیرلر • وا سوار اتلو معناسنه • و سور جمعیت وغلبه قونوقلق که انده عشرت
وشادی وله و دوکون حافظ حافظ زغم کریه نبرداخت بخنده • ماتم زده را
داغینه سور نماندست • وعربیده باور معناسنه درکه برشهری چپ چوره احاطه
ایلر • وارنق معناسنه اولانک واوی همزه دن دونمشدر سوردره وسیله
صاحبی ونعمتی غدر معناسنه ده کلور دیمشلر • وزنک سوزنکر کاف عجمیله
اکنه جی معناسنه • وسکوا سوسکوار ایکی سینله صحاح عجم صاحبی یاسلو وغصه لو
سوکوار معناسنه نقل ایلدی • وسما سوسمار کلر ضب معناسنه شمس فخری
ظلم درایام عدل وزافتت • ماند درسوراخ غم چون سوسماره کیلتی ابو الحلل دره
وفا سوفار اکنه وچوالدوز بوردلیسی واوق کزی بیت انکه کرد دل کران دررزم
چون ترکش بتو • در درونش تیر بنشسته تا سوفار باد • وکوا سوکوار ماتملو وغصه لو سکدار
داخی دیرلر • وکوا سوکوار مثله کاف عجمینک ضمه سیله غیری اولری سکدار لفظنده مسطوردر
وکوا سوکوار کاف عجمینک سکونیله قره حصاری خوش قوخولو نسنه یه دیرلر دیمش
وما سومار صحاح عجم صاحبی سارساقلق معناسنه نقل ایلدی • مروا سهروار
برنوع کوکلک دربعض نسخه ده سهروانه واقع اولمش نوع اوله الشین المفتوحه
ابو شابور اعلام رجالندراول بو اسم ایله مسمی اولان شاپور ابن اردشیردرکه
سلاطین فرسک دوردنجی طبقه سی که ساسانیلردر اکاسره داخی دیرلر • اول طبقه دن
ایکنجی پادشاه اولانک دیدر • اندن اول بو اسم ایله مسمی کمسنه یوغیدی • اخانکو شاخ انکور
مشهور نافع ادویه لردندر • اطبا عاییج وکف الکرم دیرلر • اخا شاخسار
حلیمی بوینوزک دبودانمک چوقلغندن عبارتدر زیراکه زار لفظی ادات
اسم مکاندر برنسنه نک اخزنه اولاشرا اول نسنه اول یرده چوق ولدوغنه
دلالت ایدر • اخری حرف خلق واولان اسمه اولاشمه زاسینه ابدال ولنور
رخسار وکهسار کبی • حلیمی بو وجهله نقل ایدوب بعض ارباب لغتک جمعیسی کا
تابع اولوب • بو اسلوب اوزره یازمشلردر • اما فاضل محقق ادله معقوله
ایله رد ایدوب • سار لفظنده تفصیلی ولنمشدر • فاضل مذکورک تحقیقنده
شاخسار بداق دیه سید رنته کوهسار طاغ دیه سنه دیرلر • اخما شاخمار

بیلان بوبینوزی ۰ ادخواش شادخوار شادمان معناسنه واورسمیدر ۰
الف تابتدر ۰ شاخسار چاهسار وزننه اسدی همی داشت یک مه دلش
شادخوار گهی بزم وبازی وگاهی شکار ۰ ادخوش شادخور مثله واورسمیدر
غیری ادلری شادخواب لفظنده مسطوردر ۰ ادو شادورای وکون
اغیلی شادورد معناسنه ۰ سایر اسامیسی انده ذکر اولنمشدر ۰ اشار
گرداب ۰ ادکا شادکار دال معجمیله ایش سوز بیکار معناسنه اکا شاکار
غلام وخدمتکار وآت اوغلانی وصنعت اموز وسخره ایش که اجرتسز اولان
اشلردر ۰ بومعنایه شاکار لفظندن تخفیف اولنمشدر شمس چنان نه ملک بر
انداخت رسم بدعت ظلم که هیچکس نبرد نام رشوت وشاکار ۰ انس شانه سر
هدهد دیدکلری قوش سایر اسامیسی ربوت لفظنده مذکوردر ۰ اوغ شادغر
ماوراء النهر ولایتنده بر کنارک ادیدر که اول طرف ریکستاندر اندن اونه
اوته سی بر نوع کفار اقلیمیدر ۰ اصلا بر طریقله برنسنه یه اعتقاد ایدوب
تعبدلری یوقدر ۰ ومذکور شادغ خلقنک جمیعیسی برطوقورلر شمس فخری
خصمش برهنه تشنه دبی چیز مانده باد ۰ در دست ریک کافرازان سوی شادغ ۰
اه انجی شاه انجیر برنوع لطیف اواجق انجیر در انجینده سرکرمی اولماز غایتده
لذیذ اولور ۰ اه ب شاه بر قنادک اوزون یلکی که قوشک اوکله ایوادجارر ۰
شاه بال معناسنه ۰ اه دیوا شاه دیوار سرایلر اوکنه چکلن یوکسک دیوارلر
وخیل اغاجی حقیقتده اول یوجه حولی دیواریدر که پادشاهلرک وبکلرک سرایلری
چورسنه یوکسک یاپارلر داخی اور رلر خطه اولور ۰ اندن ایچروسی مهمان
اول سرای اهلنه مخصوص اولور ۰ غیری کمسنه لر دستورسز کیرهمزلر ۰ اه کا ۰
شاه کار اجرتسز ایش سخره معناسنه ۰ که شاکار لفظی بوندن مخففدر
واکلمش بر ارض مزروع معناسنه ۰ اهوا شاهوار بکشنه دیمکدر ۰
دانجوا وصافند ندرشاه همه لایق انجو دیمک اولور ۰ ایا شایار اجرتسز
ایش شاهکار معناسنه ۰ ایکا شایکار قره حصاری کنج معناسنه نقل
المش ۰ ایو شایور ای وکون اغیلی شابورد معناسنه مشرقی
بخط وان لب دندآنش بنگر که همواره مراد ارند درتاب ۰ یکی همچون پری در
اوج خورشید ۰ یکی چون شایور در گرد مهتاب ۰ با شبار گرداب معناسنه
سایر اسامیسی انده ذکر اولنمشدر ۰ بکا شبکار گیجه ایله ایشلنان ایش
بکو شبکور اولکه کوندز کورر گیجه کورمز اعشی معناسنه ۰ باکو زبنک جمیع

اعضا

اعضاسی رطب اولوب بیضه سی غلیظ اولمقدندر ۰ باخو دروج باصره سی
غلظت اوزره اولمقدندر ۰ بکی شبگیر هرکسه که ایرتیه دکین اویومیه
گیجه ده دیری طوته اسدی بدو پاک بسپرد زاول سپاه ۰ بزیمان
شبگیر برداشت راه ۰ وجرمه دیدکلری سیاه بجه جگرکه چک اسکی
حماملرده واوجقلرده چوق اولور ۰ صباحلره دک اوترر ۰ وسحر کاه نعمتی سحر
قوشنه ده دیرلر دیمش ۰ ب یا شب یار باش اغریسنه نافع برمعجوندر
خاشخاش وبالنکسر قره بویه واویکن وسرکن وکازرلر وبویاجیلر قلیه سی که
انوکله بیز بویرلر ۰ وتوکه طوقماقدر وتوکلکر که بعض وتلری یاقرلر اندن
حاصل اولور وچوغان ۰ نجر وشنجودر قره طوت وکازرلر قلیه سی ۰ دکا
شدکار تخم اکلمش یرونطس یرکه بعض یرلرده مرک وبعض یرلرده ورتهن
دیرلر شمس فخری تازنده ام مرا نیست جز مدح تو دگرکار ۰ کشت ودرو دم
خوهمین همین وشدکار ۰ دیا شدیار مثله شر لغت پهلویده شهر معناسنه
رانجو شرانجور داورسمیدر رانجکوجی دیمک اولور ۰ مدمن خمر معناسنه
رابدا شرابدار پادشاهلرک واکابرک عالیمقدارک شرو باتی حفظ ایدنلره
دیرلر ۰ رماسا شرماسار حیاسی چوق کمسنه ۰ رمسا شرمسا مثله ۰
خواجه سعدی کرم بین ولطف خداوندکار ۰ گنه بنده کرده ست واوشرمسار ۰
ری شرری نعمتی ایو وگوزل معناسنه دیمش ۰ شب ششبیر التی پرقلی
بوزدغان ۰ شد ششدر نردطاسی ششدره معناسنه ۰ ومذکور
لعبده براویوندر که اصلا خلاصه مجال اولمیوب شطرنجده مات گبی در ۰ غا
شغار یورسق دیدکلری جانوردر که دوکدکجه بویور عرب ظربان دیرلر ۰
غ شغر مثله قره حصاری وکرپینک برنوعیدر که اوزون توکلری
اولور دیمش ۰ غو شغور مثله یورسق معناسنه ۰ بعضیلر بوانکی لغتی مضموم
بانندر کتورمشلر ۰ ف شقر لاله وقلنجک چچکی ۰ حلبی لاله دیدکلری چچک شقایق
معناسنه که بویرلرده کلنجک چچکی دیرلر دیمش ۰ ک شکر اول معروف و
مشهور طتلوکه قمشدن حاصل اولور ۰ ولایت مصره اختصاصی یوقدر ۰
هندوستانده وبعض ولایتده داخی اولور ۰ عربیسی ضم سین وتشدید
کافله سکردر ۰ کنیتی ابوالشفادر ۰ شکر سکون کافله عورتک فرجی کسن زن
معناسنه ۰ لوا شلوار اچ طونی دشمدیکه زمانده چوقه وصوف واطلس
وکمخادن اچ طونی اوزره کیرلر اکا داخی اطلاق اولنور ۰ شمر کول که صوایله

طوبطلی اوله دیگرک ایرماق نهر صغیر معناسنه بیت خواص خاص ز عامی مجو که
ممکن نیست که آنچه دردل بحرست در شمر یابی بیت بر شمایل حلمش نموده کوه سیماب
بر لطایف طبعش نموده بحر شمر شمر به تربیت جود او شود دریا عوض تقویت جاه
او شود جو سر وچمن وقوقولی وچاروق که ایاغه کیرلر صحاح عجم صاحبی وتمشیجی وتمشلیو
وصوجی وصولجار معناسنه ده نقل ایلدی مشی شمشیر قلج سیف معناسنه
فصحا لساننده فتح ایله در عامه زماننده کسر ایله در نعمتی وبر غایتده برک ومحکم
اغاجک اسمیدر که اندن بعض التلر دوزرلر دیمش وبالکسر نا شغار عیب معناسنه
عیبدر وفتح سین مهمله ایله سفار معناسنه وصوده یوزمک بو معنایه نخیری
اسامیسی اشنا لفظنده مسطوردر وقراسیون دیدکلری اوت که اطبا
قاتنده معروفدر شنگله انگور اوزم بوداغی نگو شنگور فقاعیلر سلهبی
که فقاعی انک ایچنه دیزرلر وکا شوکار دوه وقیون اغیلی سایر اسامیسی شوغا
لغتنده ذکر اولنمشدر وشبکار معناسنه ومی شومیر نطس که بعض یرلرده
مرک وبعض یرلرده ولیهن دیرلر لطیفی اندر اصلاح دولت تدبیر کن تخم پاشیدن
پس از شومیر کن وه شوهر وبالضم عورت اری بهب شهبر قنادک اوزن
یلکی که قوشک اوکلا ایواوجار شاه پر لفظندن مخففدر حافظ شکر خدا که
باز زین اوج بارگاه طاوس عرش می شنود صیت شهپرم بدیوا شهدیوار
یوجه حولی دیواری که پادشاهلرک وبکلرک سرایلری چوره سنه یوکسک
بیار شاه دیوار لفظندن تخفیف اولنمشدر هم شهر ترکیده شار دیدکلری
مدینه معناسنه هریا شهریار پادشاه سلطان معناسنه هری شهریر
شهربوار وشهربور معناسنه هربو شهربور آخرلی ای وفرس یلرینک دیکجی
کونی شهسوار مثله فردوسی ز شهریورت باد پیروزگر بنام بزرگی وفر و هنر
اسدی بفر خدای سروشی سرشت بشهریور ومهر واردیبهشت بهوا شهوار
غایتده فراس میدان اولان کمسنه اسدی که سالار چندکش لشکر اوست
بدین شهسواران خاور سر اوست بهکا شهکار اکلمش یر ارض مزروع معناسنه
واچ سوز سخره ایلش شهکار لفظندن مخففدر هوا شهوار اینجو وصافندر
پادشاهه لایق اینجو دیمکدر شاهوار لفظندن تخفیف اولنمشدر یا شیار
وبالکسر نطس که بعض یرده مرک دیرلر وخسته قاروره سی صحاح
عجم صاحبی فتح شینیله خسته قاروره سی کمرله نطس وکلمش یرو صبان
معناسنه نقل الشین المکسورة بو شیپور بوری که چلرلر نفیر

معناسنه

معناسنه بعضلر مفتوحه با ایله کتورمشلر اما شیپور لفظندن مخففدر
خا شخار کازرلر وبویاجیلر قلیه سی وچوغان فتح ایله شخار معناسنه غا
شغار ملامت فا شفار وسیلة المقاصد صاحبی ملال وتیردان وملامت
معناسنه کلور دیمش نعمتی همان ملامت معناسنه نقل ایلر کا رک
شکار کر کاف ثانی عجمیدر اوجی صیاد معناسنه کا شکار او صید
واولنه معناسنه کث شنگر شکار لفظندن مخففدر بیت چو باز او
شکر وچه کبک وچه کرک چه اسب او گذر در راه او چه بحر وچه بر غ
کرا شیان صعوه عنقا شکر ندارد مث شمشار اول اغاجدر که
عامه تحریف ایدوب جمشیر دیرلر شمرفی زمین بباغ بیکبارگی عبیر گرفت
ز زلف یار مگر بود با صبا بکنار چو زلف دلبر من مشک بیز شد ریحان
چو قد مهوش او سرفراز شد شمشار زینتی فرشان قد وزلفینش که گویی
فرو هشته است از شمشاد شمشار زینتی بیتندن اکلنور که شمشاد اغاجی
دکلدر بلکه بر سیاه رنکلو اغاجدر زیرا که شمشاری محبوبک شمشاد قدندن
اشاغه صرقمش زلفلرینه مشابه کتوردی وهم اسدی طوسی بر قانی اغاجدر
اندن التلر دوزرلر کازرلر توقماغی کبی دیو نقل ایلدی ودیتلری آنث
ایلدی وبعضیلر صاقزلق اغاجیدر واندن دوزیلن آلته دیرلر دیدیلر
مشی شمشیر قلج سیف معناسنه فصحا فتح ایله استعمال ایدرلر نا ب
شنابر یوزکج نا شنار یوزمک معناسنه اسم مصدردر دا شنا
وکمیلریان صغه یر سین مهمله ایله سنار معناسنه شمرفی مخالفان توایم
زفرط بدبختی کننده بکسره دجله سنار شنار نعمتی دیمش که شنار جای بود
درمیان دریا ودرمیان رودها که آبش تنک باشد ودر او سبزی روید
وچیزهای دیگر برآید وگرداب بسیار باشد وپایانش نباشد آنکس که
شنا نداند در همانجا بماند وقراسیون دیدکلری اوت که اطبا قاتنده
معروفدر نخیا شنخیار بر نوع اوزون واکری خیاردر که ولایت مصرده
اولور یا ایله شینخیار ده لغتدر اصح یا ایله در نا و شناور یوزکج
شناور معناسنه نکو شنکور کاف عجمیله زنجبیل شرابنه دیرلر یا شیار
نطس که بعض یرلرده مرک دیرلر خواجه سنایی حق همی گوید که ده تا ده مکافات
مکافات کنم آن بحق ندهی وبس اسان بیابی درشیار این نه شرط مومنی
باشد که در ایمان تو حق همی خواهی نماید خاک سرکین استوار وصبان

دالت خانه • بو شیپود بوري كه چالرلر نفیر معناسنه بیت زبن بانك شیپور
زمره شكاف • بدرید قلب وبپیچید ناف • ید شیدر نام خداي تعالی
بیت بتقدیرات سیدر باشس راضي • اكرچون مدكه مبرز میكند تیز • ي شیر
كسر صر بحله سد لبن معناسنه • كنیتي ابو الابیض در • شیر اماله ایله ارسلان معناسنه
كنیتي ابو فراس در • وابو الحارث وابو الاشبال بیت كار پاكانرا قیاس
از خود مكیر • كرچه ماند در نبشتن شیر وشیر • یرا شیرار صحاح عجم صاحبي جوال
معناسنه نقل ایلمش • یرخشي شیر بخشیر مند طرفندن كلور بر كوكدر الجي وطاشي
سیاه رنك اولور • صاریلغه مایل بلغمي وسوداي دفع ایدر • بعض اطبا شیطرج هندي
دیرلر • بعضیلر خربق هندي دیرلر شیرنج داخي لغتدر • برك شیر كیر نیم مست
دا ارسلان دوتیجي دیمكدر • مجازا حواله وقند رمق محلنده استعمال اولنور •
یرین كا شیرین كار حلواجي وند یملك ایدوب • شیرین سوزلر سویلین د
حكتلر ایدن كمسنه • یرد شیردار سدلو دیمكدر • یر شیرز اسماء اللهدندر
جل وعلا عنصري جوا وفتنه برانكیرد زمژكان خشم خون ریزد • جهان از فتنه بكریز
شود كریان سوي داور • سوي ان داور محكم كه از دارس بني ادم • ببار امند
در عالم چو مومن برحق شیرزر • وشهر حمایه قریب بر قصبه ادیدر • ین خیا شین خیار
برجنس خیار كه دیار مصرده اولور اوزون واكري اولور • ین كیا شبن كیاه
مثله الشین المضمومه ت شتر دوه جمل معناسنه اشتر لفظندن
مخففدر • تربا شتربار دوه یوكي • تروا شتروار مثله • خو شنخور جراحت
وطرنقله چزلمش براخي دال مهمله ایله داخي لغتدر • شد نعتي بردرلو اياق
قابیدر ایبدن یاقیلدن اورلر • بعض ولایتلرده كیم لر • سین مهمله ایله سر معناسنه
نقل ایلمش • شت ششتر اوبكنلو دیمكدر وبر ولایت ادیدر • غمي ششمير
قافوله صغیره هنددن كلور معتبر داروادر • هیل داخي دیرلر شوبمیر لفظندن مخففدر •
غ شغر نعتي كرپي خار پشت معناسنه نقل ایلمش • سایر ارباب لغت یورسق
دیدكلري جانور كه اوردقجه یبور دیمشلر • غو شغور مثله یورسق دیدكلري
جانور • نعتي وحرام معناسنه ده كلور دیمش • فو شغفور حرام معناسنه • ك
شكر كاف عجمیله بر نوع اوزون تویلي كرپیدر • سین مهمله وسین معجمه ایله روایت
اولندي • وفا ایله داخي مروي در • سایر اسامیسي جبزو الفظنده مذكوردر • كوا
شكوار غمكین سوكوار معناسنه • غیري ادلري شكدار لفظنده یازلمشدر •
شكوفه دار چیچكلو یر • ما شماچ غش عدد معناسنه وشمردن لفظندن صیغه

امر ووصف تركیبي در • ور روزشمار روز قیامت روزشمار دیرلر یوم حساب معناسنه
لطیفي اي بدنیا شمار روز شمار • هیچ داني قصه روز شمار • مانبر شماشیر
صحاح عجم صاحبي قارچنق معناسنه نقل ایلدي • مار كا شماركار حساب بیري یكیدر
عوصات بیرینه اطلاق اولنور حساب كونیدر • مار كي شماركیر صایجي دیمكدر •
م شمر چارق كه اكنجیلر وچوبانلر خام كوندن كسوب ایاقلرینه كیرلر • وسیله المقاصد
صاحبي دیوجیلر پابوجي وبیم نفرت وبعد معناسنه كلور دیلمش • مشر شمشیر
قافله صغیر • نجا شنجار اكلك دیدكلري اوت كه قان كبي كوكي قزل اولور •
مومجیلر وحلواجیلر اني استعمال ایدرلر • هواجره معناسنه شنكار مثله
نقا شنقار سنقور لفظنك معربیدر كه شكاري قوشلردن بر نوع غایتده
معتبر قوشدر • وخ كي شوخ كیر كاف عجمیله كوپكو تنور اشوب معناسنه
وكیرلو معناسنه • و شور كرك وطوزلو صو وجورق یر كه اكین واوت
اولمز وات بازاري واوز كوا شوب كه ایل یاد یاغي سببندن بر برینه
قارشوب طلغه لق اولور • معیار جمالي صاحبي وغیري باشد كه بهم امیخته
شده باشد چنانكه كویند آب شوره است شمس فخري اكر عدلت كند تدبیر عالم
نباشد در جهان دیكر شر وشور • وشوریدن لفظندن اسم مصدر وصیغه
امر ووصف تركیبي داخي كلور اسدي نریمان بخندید وكفت از كزاف
چه شوري منر باید ایدر نه لاف • وشمشي شوشمشیر قافله صغیر • وند شوندر
چكندر دیدكلري قزل شنه كه اكثر ترشي ایدر • وهر شوهر عورتك اري
زوج وشوي معناسنه ع زن زشت را شوهر كور به • • •
نوع اولده الصاد المفتوحه ٥ اغ ساغ بویوك قدح
وساغرق واوسكوره واوچك معناسنه استعمال ولنور اصلي پینیلدر
صادله داخي بعضیلر یازمشلر صابونكر صابونجي • با صبار تمر هندي • ب صبر مشهور
اوتادیدر انك عصاره سن طوترلر • عند الاطلاق عصاره سي مراد اولور •
ایوسي ولایت یمنده عدنه قریب سقطیر اجزیره سندن كلور صبر سقوطري دیرلر
وتخفیف ایدوب سقطري داخي دیرلر • غاینده اجیلیغي سببندن شاعرلر
ومنشیلر نظم ونثرده چوق استعمال ایدرلر • فارسیده وعربیده وتركیده
مستعمل لغتدر • عربیده بانك كسره سیله وسكونیله جایزدر • فارسیده بانك
سكونیله استعمال اولنور شعر لاتحسب المجد تمرا انت اكله • لن تبلغ المجد حتى تبلغ الصبر
تركیده قاتلنمق كوپلمك معناسنه در • د صدر قاضي عسكر دیمكدر واولولر اوتوراجق

مكانه ديرلر عربيده وفارسيده مستعملدر صحاح عجم صاحبي يوك دبينه بر اغلن
خالي دلمش فد صفدر بفتح الدال وكسرها اول بهادردر ومبارزكه غايت
شجاعتندن صفلر بر زطانجيدر اصلده لفظ مركبدر اسم واحد قلنمشدر نوب
صنوبر چام اغاجي وفوز اغنه دخي ديرلر وكوكنار اغاجنه داخي اطلاق اولنور
الصاد المضمومة ف صفر توج روي معناسنه الصاد المكسورة
ف صفر بوش خالي معناسنه بيت سفرهٔ انجير شدي صفر وار كرهمه مرغي
شدي انجير خوار نوع اولنه الطاء المفتوحة ابغ طابغر
فالك قابلو براوتدر ولايت هنددن كلور تازه ايكن رنكي قزل وصاري
اولور اسكيجك قرار رجماع ايدركن اغزده طوتسه لر انزالي منع ايدر
بونك حقيقتنده چوق اختلاف واردر اصح بودر كه ذكر اولندي باشي طباشير
بر مشهور هندي داروددر سياه فلفل ولدوغي يرده اما حقيقتنده چوق اختلاف
واردر بعضيلر ايدرلر كه اسكي قامشلرك ايچنده بولينور ابوسي بوغونلر
بانده اولاندر وبعضيلر ديركه قامشك يالمشي ورما ديدر بيل اسدكجه بربرينه
طوقنما غله طوتوشور ينار طباشير اولور بله خو طبله خور مفت يچي ديمك
اولور مفت خور معناسنه نبو طنبور معروف ومشهور بر نوع سازدر
كه چالرلر كاتبي براي بزم توكرد بيان نيشهٔ نوح زشاخ سدره تراشند زمره را
طنبور كنيتي ابو اللهودر الطاء المضمومة دما طومار اوزون نسنه
دورلمش كاغد اولسون وغيري اولسون الطاء المكسورة رازك
طراز كر علم دكيچي وجنده رهجي يف طيفر طاير طيفور مثله مم
نوع اولنه العين المفتوحة اعار غيرت ودشنام وعيب
به عبهر نركس چچكي دبستان افروز ديدكلري براق كمال اصفهاني نوك پيكانها
درچشم دليران غرقه هيجان غنچه كه بوسته كني باغبهر بي عبير معروف ومشهور
خوش قوقولو نسنه رع عرعر سرو چيلي كه تركجه بعض يرلرده اندز اغاجي ديرلر
نعتي درخت نازيعني سرو دمش طا عطار معروف خوش قوقولو نسنه لر صاتيجي
كمسنه عربيدر فارسيده ده شايعدر قا عقار درختيست كه بدو انش
افروزند نب عنبر شاهبوي عند البعض دكز صغيرينك روثي در وبعضيلر
قاتنده دكز ايچنده بتر بر اغاجك صمغيدر وعند البعض دريا دبنده براوت
بتر دريا جانورلري اني يرلر اندن حاصل اولان روث عنبر اولور بعضيلر دكز كوپكندن
حاصل اولور ديرلر والله اعلم با عبار اصلده شول نسنه يه ديرلر كه كثير الحركز

دكر

وكثير الطواف اولا صكره اوغري يه اطلاق ايتديلر العين المكسورة با
عيار اكا ديرلر كه بر نسنه نك طارتمق ويا كله ايله وزن ومقدارن اولرز
تاكه بر غيري نسنه انوكله مقدارايد وكين سيله لر عنصري خاكپايش باشرف
تركيب يافت زو عيار كيميا آمد پديد بارگي عيار گير صاحب عيار معناسنه
نوع اولنه الغين المفتوحة اغار مغاره ودفني اغاجي كه مشته
حب الغار ديرلر غر روسپي عورت ومبز اوغلان وبعضيلر ده به معناسنه
كلور ديمشلر لكن حليمي وصحاح عجم صاحبي عنين معناسنه ده نقل ايلمشلر با
غرار قيلدن طوقنمش چوال عامه تحريف ايدوب جوار ديرلر مخوا غمخوار
قايرجي معناسنه جايز دركه الف لازار بازار قافيه سنده استعمال
اولنه وجايزدركه ابتر احقرو زننده استعمال اولنه مكا غمكسار دايش و
يولداش ويار واو كز ابيس معناسنه مبا غمبار استمك معناسنه
نجا غنجار وبالضم اكليك ديدكلري اوت كه كوكني تازه ايكن عورتلر يوزلرينه
سورلر قزرتمق ايچون وفكر ديدكلري قزل كه يقم اغاجيله اينجه دلبند پاره لزندن
بويارلر وخاتونلر يوزلرينه سوررلر ندي غندير اول التكه انكله باغ بودرلر
تهره معناسنه نو غنور نعتي خفتن معناسنه دمش وغو غوز ضرب اغري
وجع شديد معناسنه عربيده چوقور يير وهرنسنه نك نهايتي
الغين المضمومة ما غبار توز غر بتخفيف الراء نعتي وقره حصاري بيان
قويوني مبش كوهي معناسنه دمشلر نعتي داهو وهيبت معناسنه ده كلور
دمش ود به يعني خايه سي شيشمش معناسنه متنقلدر جامع الفرس صاحبي
وتر كلردن بر طايفه در دمش غر بالتشديد قره حصاري مثله خايه بزرك
معناسنه نقل ايلمش نجا غنجار فكر كه عورتلر يوزلرينه سوررلر كلكونه معناسنه
واكلك ديدكلري فتحله داخي مرويدر نده ب غندم بر باغ بدايجق تهره معناسنه
وغور لشكر معناسنه وسمر قندده قريب بر مكانك آديدر
نوع اولنه الفاء المفتوحة افي فافير حصير اوتي الا فالار
بيهوده سوز اكرچه بولغتي اغري را ايله داخي كتورمشلر اصح بودركه اغري
دال ايله فر بالتشديد دولت وسياست وقوت وقدرت وروفتق و
فروغ وطراوت ويراشقلق رات فراتر كمورك ديمكدر رخا فرخار
يار فوق صاحبه ديرلركه قورجق اولمايه فرخال داخي ديرلر وبت صنم معناسنه
نكستانده بر بتخانه ادیدر انده كوزل جاريه لر طوروب كيجه وكوندز اول بتلره

غنجاره غنجاره كلگونه كلغونه
غازه غنجاره
غازه

خدمت ایدرلردی بتمشدن زیاده اولور اکسك اولمزدی • بر بری حسن وجمالده
بی نظیر ایدی شویله که بریسنه بر مقدار تغیر واقع اولسه انی کیدروب برینه
برا علی حسن کتوررلردی • برکمسنه بتخانه یه کلوب صنملره سجده ایلسه وذکر اولنان
جاریه لردن هرقنغسنه التفات ایلسه فی الحال اول جاریه انك خلوتنه واروب
مرادن حاصل ایدوب اجر وثوابن اول بتلره نثار وایثار ایدردی • وولایت چینده
برشهر آدیدر • وبدخشانده طالقاندن یوقارو بر موضع آدیدر • وخطا ایله
کاشغر اورتاسنده داخی فرخار نام بر یر واردر فرخار که شعرا اوصافنی ذکر ایدرلر
غالبا فرخار ترکستاندر نته که خواجه سلمانك بو بیتندن اکلنور • بیت
بت فرخار ندیدیم بدین حسن وجمال • ترك ماچین نشنیدیم بدین شیوه ورنك
بیت کافران تا بچنین حسن بتی رابیند • بچه رو روی فرخار وکه از لعبت خلخ • بعضلر
ایدر بر شهرك آدیدر که انده غایتده بی نظیر کوزللر چوق اولور • واول شهرك جمیع
بت پرست اولمغین صنملری چوق ایمش • وایدرلر که بتلر اول خوبلردن کنایتدر
بیت بفرخار درما سروبان بسی • چنان شهر ومردم نه بیند کسی • رد افردار
خانهٔ زمستان • رد فرد طرفه معناسنه • رسنکسا فرسنکسار اول
میللر که بر فرسنك یوله نشاندر • ویوللرده علامت اولمغیچون اتدکلری
نشانه ده دیر شمس فخری بامید عطای شاه عادل • نهد رخ سوی او هر کامکاری
نویدی یافته از جود عامش • بهر کامی وهر فرسنکساری • رغا فرغار صوتمش
واصلنمش وطوغرمش معناسنه • رغ فرغر صواوغی که ایرمقدن ایروب صوالورلر
اسدی فکندند چندان سران سرنکون • که سرشیب چون فرغری شد زخون
خسرو دست دون تنکست اکرچه سال ومه باآب روست • پربط خشکست اکرچه
روز وشب در فرغرست • رف فرفر صحاح عجم صاحبی چل قوشی تیهو معناسنه
نقل ایلدی • رفو فرفور چل دیدکلری قوش تیهو معناسنه • وکلاك کبك معناسنه
بوشکور من بچهٔ فرفورم واو باز سفیدست • با باز کجا تاب برد بچهٔ فرفور •
رنی فرفیر پرپرم دیدکلری اوت بقلة الحمقا معناسنه • وبنفشه معناسنه
عربیدر • رقو فرقور قافله صحاح عجم صاحبی چل وچوك دیمش • رمان بردار
فرمان بردار بویرق طوتیجی مطیع معناسنه • روا فروار مرتك وبازاوی که
اوزرنده بویوك باجاسی اولا • شمس فخری قیش اوینه دیرلر دیمش • وبو بیتی انشاد
ایلمش بیت اکر نه عدل تو بودی بهر دیار کسی • ز دست فتنه نرفتی ز صفه تا فروار
زفزر ذال عجمیله کیاهی باشد • سخت تلخ که درد شکم را سود کند • واوله کیاه ترکی

خوانده

خوانند واکر کوکی دیمشلر • سایر ارباب لغت بو معنایی اخری زاء معجمه بابنده
کتورمشلر اکی وجهله مرویدر • سا فسار اسنمك معناسنه در • کس
فس کوکچك ورونق بعضلر ضم فایله ضبط اتمشلر • غفو فغفور چین پادشاهنه
دیرلر جمعی فغافره کلور • غوا فغوار اولکه حیرت وصبحر تیدن ویا اوتمقدن
متحیر وصامت اولوب فاله اصلا اواز وحرکت کلمیه معنای ترکیبی بت کبی
دیمك اولور • نته که بتدن حرکت واواز صادر اولماز بو داخی انك
کبیدر • فغواره داخی لغتدر • لا فلار براق کوکدر غریجه غرظبیشا دیرلر
ناو فناور سلوار بندیری وولایت چینه قریب بر شهر آدیدر • یا فیار
دبالکسر اتش کوج شغل وکار معناسنه بلخ لغتیدر لطیفی نیرج عشقت اختیار مرا
نیست جز ذکر تو فیار مرا • فره خصاری اول یعنی ابتداء معناسنه ده کلور دیمش
فیاوار مثله شمس فخری بجز مدح ابو اسحق محمود • ندارد عقل در عالم فیاوار
الفاء المکسورة ٥ جا فجار بشاقلمه اوزم • رف فرفر بر لغوج
امیدی بکنج صومعه بنشین زبان خود درکش • تو معرفت بشناسی چه میکنی فرفر
را فزار ذکر کیر معناسنه • سا فسار افسار معناسنه • شا فشار شین
عجمیله فشاردن لفظندن اسم مصدر در وصیغهٔ امر در • صقش وصیق بمکدر
کا فکار کاف عجمیله کوترم افکار معناسنه • ونشولشلو • کر فکر فرلجه عورتلر
یوزینه سورلر • ٥ فهد مشك ازجك طاش وطباشیر • الفاء المضمومة فور ضم فا ایله مور زنك
یا فیار شغل کار معناسنه • باوا فیاوار مثله • باو فیاور مثله ••
نوع اولی القاف المفتوحة ٥ ابو قابور صوندرمه
ومصندره وطره ودیوارا اوزرنده یغموردن صقلنمق ایچون یاپدقلری
ا کمار اضداددندر ایکی مختلف معنیسی واردر • بریسی غایتده اقده استعمال
اولنور • ترکیده قار دیدکلری کبی • بریسی غایتده قره ده استعمال اولنور
نته کم قیر دیرلر • عربیده وبعضیلر دیدیلر قار اول نسنه در که قره سافز کبی
اتی بکارلردن چیقار • بعضیسی صوق اولور قارستیال دیرلر • بعضیسی
قاتی اولور قار خشك وقار یابس دیرلر • کاه اولور که ستیالنی طبراغله
قاینادرلر قویلور قاتی اولور صاقلنغه واستعمال اتمکه اسان اولور •
اولکه قره ساقز کبیدر طبرتیه دریاسندن چیقار ویاخود ساحلنده قازرلر
اندن چیقار فقر الیهود دیرلر شمس فخری چو قار کشت تیرکی دو چشم وروش
شد از حوادث وافلاس ونامرادی قار • دیر قدیر چولمکده پشن نسنه

رانیا قرانیار زغل وبعضلر اوز دیدکلری وقرلجق دیدکلری بلمشدر دیدیلر
وبو لغت بعض نسخه ده آخری الف یا بنده قرانیا واقع اولمشدر وبعض نسخه ده
اخری را ایله یازلمشدر لقطا قلقطار قره بویانک صاریسی که قرلساغی
اولور لمد قلمدر نعمتی اغاجک تازه بداغنه دیرلر دیمش لند قلندر
مجرد معناسینه استعمال اولنور نبا قنبار زنجفره دیدکلری ندها
قندهار ولایت هندده بر مشهور شهر ادیدر یادا قیاوار بورسق
وچقال دیدکلری حیوانلر یسو قیسور کومش طاشی یصر قیصر روم پادشاهی
القاف المکسورة … قمار ولایت هندده بر یرادیدر
عودک اعلاسی انده حاصل اولور اکا نسبتله بدوب عود قماری دیرلر
عنصری عود که در قمار غالیه را فره دهد دست خوش صبا شود بر سر آتش
از هوا ، قمارا اوج زار ایلا وینان ویون که حوامدر نطا قنطار قرق
بیک دینار ویوز بکرمی رطال وعند البعض بیک ایکی یوز وقیه وبر صغر
در یسی طلوسی التونه دیرلر مفتوحه بانثع بایذ دقلری غلط در بی قبر کازرلر
دوقدیغی درتدکلری اوت وعوام دلنده قار لفظنک اماله سیدر اطبا
محققلری بویله تحقیق وتصحیح ایتمشلردر اما ارباب لغت قره ساقز دیرلر
وشعرلرده استعمال ایدرلر نیا قنیار زنجفره معناسنه در
نوع اولده الکاف المفتوحة … اتو کاتور صداع وسرکردان
معناسنه اکار کاف عربیله اسمدر ایش دیمک اولور فعل معناسنه
وکاشتن لفظندن صیغهء امر دراک دیمک اولور وصف ترکیبی استعمال
اولنماز کار کاف عجمیله ادات مبالغه در صیغهء ماضینک اخرنه لاحق اولور
مبالغهء فاعل معناسنه پروردکار کبی رب معناسنه افریدکار کبی خلاق
معناسنه وگاه اولور که امر صیغه سی اخرنه لاحق اولور امرزکار کبی غفور
وغفار معناسنه واموزکار کبی کثیر التعلیم وکثیر التعلم کبی عزیز قصصی چو امی نیاموزد
اموزکار همه دانش ازکردش روزکار تا انچه ماندست از و یادکار
بود دیگران را چو اموزکار واسما آخرینه لاحق اولان داخی بو قبیلدندر
اربا کاربار ایش کوچ دیمکدر اردا کاردار عملدار معناسنه ارزا کارزار
صواش جنک معناسنه نعمتی صواش یرینه دیرلر دیمش اسدی یکی مرد نیک
از در کارزار بجنک اندرون به بد دل مزار ارک کارکر ایش دوزنجی
امزا کارزاد ایش سوریجی و ایش بتاریجی ووکیل معناسنه اردا کاردا

عملدار

عملدار کاردار معناسنه ازکی کارگیر ایکنجی کاف عجمی ایله بدورم ونوکس
وکرجلی یا بو وایش طوتوجی معناسنه ار کازر کاف عجمیله بزاغار دیجی
قصار معناسنه ازی کازیر هلیجک دیدکلری بافردن قزغانجی که بقراج
داخی دیرلر اسر بند کاسه بندر چناقجی معناسنه اسک کاسه کر
مثله اشغ کاشغر بر ولایت ادیدر شمس فخری اعظم جمال دنیی ودین انکه صیت
بکرفت روم وهند وخراسان وکاشغر افو کافور بر نوع معتبر داروی
مشهوردر جانب هنددن کلور اغاجدن مترشح اولور چیقدوغی وقتده
سوق وکوکرک اولور ماء کافور دیرلر طوکیجق بر نیجه درلو اوکور اعلاسی
قیصوریدر که سرندیب قربنده بر یره منسوبدر قرللغلی ملمع اولور وبر درلوسی
داخی اولور کافور رباحیدر رباح نام بر شهره منسوبدر غایتده بیاض اولور
بعضیلر روایت ایتدیلر که اول بولان ریاح نام بر پادشاه ایدی انوکچون
ریاحی دیرلر وبر درلوسی داخی غلیظ وقرارق اولور وبر درلوسی داخی
اغاجله قریشوق اولور بونلر مصاعد اولوب ریاحی اولور مصاعد اولانک
اولاسی اولدر که انده چوق صفایح اولور بعضلر دیدیلر که ریاحی قیصورنک
مصاعدیدر وبیراق قومدر الیا کالیا دولک وسالیار که اغزدن اقار
وتکرکن خیو معناسنه امکا کامکار مرادن ایشلیجی غالب مطلق معناسنه
ام کزا کام کزار دیلک بتوریجی معناسنه انو کانور غله سیدی معناسنه
اوبا کاوبار کاف وباء عجمیله جامش طوارجون معناسنه ب کبر
کاف عجمیله وسکون با ایله اوده طبان کافر اوبا کاوبار کاف وباء عجمیله
هرکله سوری معناسنه ورمه کاو وخر اه کی کاه کیر ایکی کاف عجمیله
جامش طوارجون معناسنه ب کبر کاف عجمیله وسکون با ایله اوده طبان
کافر شیخ سعدی اکر صد سال کبر آتش فروزد اکر یکدم در و افتد بسوزد
ومطلق کافره داخی دیرلر وچوقال که صواشش کوننده کیرلر فردوسی
یکی کبر پوشید زال دلیر بجنک اندر امد بکردار شیر کبر کاف عربی
وفتح با ایله بر ادوت دیدرکه ترکیبده کبره دیرلر ترشیس ایدرلر عربیده
کبار دیرلر بکد کبکدر بقا قلو کلک بوت کبوتر کوکرجین حمام
معناسنه کنیتلری ابو عکرمه وابو جعفردر بود کبود در صوده حاصل
اولور بر نوع کوچجک بوجکدر که بالقلر یر رودکی ماهی دیدی کی کبوتر
برد تیغت ماهیت دشمنانت کبود در شمس فخری معیار جمالیده برنوع

اور دكدر ديدي و بو بيتي انشا ايلدي بيت تو همچون همايي در اوج سعادت
جسود تو در آب غم چون كبو در • بوت كبوتر توتله كوكرجين كبوتر معناسنه
بو كتور اولكه طوار ترسندن و باجقدن بويوك كوب كبي ايدرلر الجنه
بغدايي و كبك طولدوررلر • بو لغت كافدن صكره تا ايله و نونله مرويدر
شمس فخري زاصطناع تو پر كرد سائل و درويش بسيم و زر سبد و خمره و تغار
و كتور • جب كجبر كبرجي • جك كجكر مثله • دايو كدايور صحاح عجم صاحبي اوزن
وادلونسنه معناسنه ديمش • دبو كديور كتخدا معناسنه كه اوي و برني
واردر اكنجي برزكر معناسنه اسدي كديو كجا بفكند دم مار • كند مار مردست
اور افكار • ورزكار معناسنه شمس فخري اكر كوش داري عدالت نبود
دكر در لديو ر نبودي كديور • كر كاف عربي و تشديد را ايله مراد توان و
طاقت و فر معناسنه • كر كاف عربي و تخفيف را ايله صاغر اصم معناسنه
لطيفي كور و كرباش از معايب ناس • دو شو از مساوي و سواس • كر
كاف عجميله اويوز علتي جرب معناسنه • و ادات فاعلدر كه اسمك اخرينه
اولاشور انوك فاعلنه دلالت ايدر تركيده جي ديمكدر • مثلا كفشكر و
كوزه كر كبي كه تشمقجي و بردقجي ديمكدر • و ادات شرطدر اكر لفظندن
تخفيف ولنمشدر • شعرلرده چوق استعمال اولنور • داك كر اكر حجابت
ايدجي و قان اليجي • رد كمرد در صحرا و صو نبرير اسدي نقلنجه بشته اولان
يرشمس فخري نقلنده صحرا و طاغ اتكي بيت بيش حشمتش چه شب چه روز سپيد
و فت سپيرش چه كوه و چه كرد در • ردكا كردكار يلدا قلنوب الداجي كسنه
جابلوس معناسنه دقيقي جادو نباشد از تو به تنبل سوارتر • مغريت
كردكار و توز كركارتر • رك كركر كاركر لفظندن تخفيف ولنمشدر •
وحق تعالى جل جلاله اسماسندندر دقيقي چو بيچاره كشتند فرياد جستند
بر ايشان ببخشيد يزدان كركر • پهلويدر ديان معناسنه اسدي كراين كام
بد بد كر و كر تراء • مرانام شاهي و ديكر ترا بيت كرو كر بدين بر كواي منت
خود نيز ركور ستماي منت • رمسي كرمسير كاف عجميله حليمي هواسي غايتنج
اسي اولان يره ديرلر ديمش • بعضيلر هواسي معتدل اولان يره ديرلر
ديمشلر فاضل محقق • دقايق الحقايقده • بويله تحقيق و تدقيق ايتمشلر كه
كرمسير كرك كبي اسيدر • سيرك معناي اصلي بي طوقدر نته كه بو بيتنج
ظاهردر بيت شكمهاي كه مينكشت ازسنان سير • چو بركك كند نا بسبخورد ثمشيز

اما

اما انوكله استيفاي خطدن كه طويمقلق لازمدر كنايت ايدرلر نته كه بو
بيتدن ظاهردر بيت تا كار جهان راست كني دير شود • چون دير شود دولت
زمن سير شود • برنسنه دن كه استيفاي خط اولا اول نسنه قدر حاجتجه
اولمش اولور • بو اعتبار ايله كرم سيرك معناسي كرك كبي اسي اولور • ريك
كريكر قاني صاغر ديمكدر • ز كزر كاف عجميله هوج كشر معناسنه تعريب
ايدوب جزر ديرلر • كنيتي بو مقاتل در • زيو كزيور زاء عربيله صحاح عجم
صاحبي اكنجي حارث معناسنه نقل ايلدي • غيري ادلري بزركر لفظنجه
يازلمشدر • شتيك كشتي كر كمي دوزيجي • شكنجي كشكنجير برالتدر كه بر
ياي چلكه هوس ايدنلر اغاشلري زنجيره بركدرلر بريره محكم بركنمش
اغاجك چتالندن و يادلوكندن كچوروب دايما چكوب ادمان ايدرلر
بيت نه منجنيق رسد بربرش نه كشكنجير • نه تير چرخ نه سامان برشدن بو همق
بعض نسخه ده كشنجير واقع اولمش • شنك كشنكر قره حصاري كمي دوزيجي
كشتي كر معناسنه نقل ايلمش • في كفتار كاف عربيله جز بلمان ديدكلري برنجي
زشت جانور كه تركلر اندق ديرلر • دكزدن بردوده اولم عرب ضبع ديرر
ف كفتر خراسان لغتنده كبوتر معناسنه در • فنك كفشكر
باشمقجي اسكافي معناسنه • فثي كفشير لحيم كه انكله نسنه يابشدررلر • عرب
لحام دير تركيده كوشيد برلر • و قلاي ايله قورشوني قرشدرورلر اندن
شراب ظرفي كلنبدر دوزرلر • نعمني واداك دلشمق و سدكيكي معناسنه ده كلور
ديمش • و ارسلان بجه سي اسدي زخون كف شيران بكفشير شست دل
رزم و كين حشمت و شمشير شست • فكي كفكير مشهور نسنه انكله طعامك كفن
الورلر • لاك كلاكر ذنكار و طعاملر اغشري • لانب كلانبر كاف عربيله
بويوك كورك • لانت كلانتر بيوكرك ديمك اولور • لوكي كلوكير كاف عجميله
بوغازه طوتوجي و كيره اولان نسنه • ماشي كماشير بر نوع صمقدر هندو
هندوستاندن كلور جاوشيره بكزر بعيد دكلدر كه جاوشير هندي اولا
مانيا كماندار قربان كه بلكده يايي قوياجق ظرفدر • مانك كمانكر يايي دوزيجي
م لي كم پير قاري عورت عجوز معناسنه • مت كمتر اكسكرك صيغه تفصيلدر
النقص معناسنه • م كمر قوشاق و كاركير كبري كمري و طاق خانه و طاغدن
بو النمش بويوك بوم ري قيا • نا كنار قراك و انتك معناسنه ده استعمال
اولنور و حالت وصلتدن و قوجمق معناسندن كنايت اولنور سلطان ولد

خود حدیث عشق را نبود کنار • کیر دایم عشق را اندر کنار • ناکی کنار کیر حبیبه معناسنه که جلاً هلر التلرندندر بیزاینن دیرلمکه قوماز طوقورکن اننة اورر لر وسیلة المقاصد صاحبی متوت دیدکلری ومو الرسن الذی تجرّ الغزل حالة النسج فی الصحراء دیمش • نجو کنجور • کاف عجمیله خزینه و خزینه دار معناسنه

بیت • تهی شد از کف تو جیب کان و کیسهٔ کوه • مکن که زشت بود ضبط ملک بی کنجور • عنصری • روح او در سرای پردهٔ فقر • کنج اسرار غیب را کنجور • نداو کنداور مرد دلیر و مبارز بو معنایه اصح ضم کافله در • ندو کندور • او لکه بالجقدن و طوار ترسندن بو یوک کوب کبی ایدرلر الجینه بغدای دکیک قویرلر • کتور معناسنه • قره حصاری دینک معناسنه دیمش • نده کا کنده کاره کموکدن و اغاجدن اویه و قازمه ایش اشلینلر حنجر صابلری کبی و سایر قسوس کاری اشلر کبی • نده ک کندمکر اغاج الاجی دیمکدر • نمک کنکر اول کاف عربی صکره عجمی کاف عجمیله براوت دیدر دکنلو در تازه ایکن قابنی صویوب ییرلر ایکی در لو اولور • بریسنه اثنک کنکری دیرلر آدم ییمز معرو ثدر عربجه خرشف دیرلر • نو کنور کند و کتور معناسنه • بو لغت تا ایله و نونله روایت اولندی وب کوبر فلفل دیدکلری مشهور اتی اودت • وبا کوبار کاو بار لفظندن مخففدر سوری بیر کله معناسنه و بالضم • وت کوتر چوراق بیر معناسنه • ود کودر کاف عجمیله جودار دیدکلری که حیوان ییر • دک کوکر ایکی کاف عجمیله صحاح عجم صاحبی اوبوزجوب معناسنه نقل ایلدی • ور کور کاف عجمیله کبر معناسنه • واو ایله بارسنده تواخی و تبادل وار در مجوسی و مطلقا کافر معناسنه • وزچه کوزچه قوبرقلی یلدز • ورج کوزهر فلک قمر ممثلندن عبارتدر که تعریب ایدوب جوزهر دیرلر • وه کوهر اولدر که تعریب ایدوب جوهر دیرلر • یعنی نسنه که کندو ذاتیله قایم اوله غیری بی ایله قایم اولمایه طاش و اغاج کبی و اول که غیر یله قایم اولمایه عرض دیرلر اقلق قرالق کبی • ونب کونبار صحاح عجم صاحبی معنی الطریق واسکی غادنجه دیمکدر دیدی • وی کوبر و بالضم چوراق بیرکه انده اوت بیتمز • اسدی • بیابانی از دی رمان دیو و شیر بیابان خاک تا دو شنبح و ربکش کوبر • شمس فخری • باغ جنت شود کر از خلقش بوزد باد بر زمین کوبر • صحاح عجم صاحبی بو معنایه تا ایله که ثالث حروف تهجیدر نقل ایلدی • ور وز کار • روزکار خدمتکار • وبوبر فلفل معناسنه ده کلور دیمش هر باکهربار کهربا معناسنه • یب کبیر کسمه دیدکلری اوقه دیرلر •

هاتفی • زاید شد کبیر کیسه کوش • یکی سقف آمد هوا چوب پوش • یجو کیجور خزینه دار کنجور معناسنه • یف کیفر کاف عربیله بر نوع تغار در کنار بی بوکسک الجنده بو غرت ادکو درلر • شمس فخری • بر جهان باد خشش از بوزد • خون شود باز شیر در کیفر • بعضیلر بو لغتی فتح و کسر کاف عجمیله کیفر که جزا معناسنه کلور مترادف عد ایندیلر • بود کیبودر نعمتی بر نوع اوردکدر کبودر معناسنه نقل ایلدی

الکاف المکسوره

داکدار نعمتی امتلا معناسنه نقل ایلمش • رداکردار کاف عربیله ایش که عادت ایدینوب ایشلرلر • واول که عامه تحریف ایدوب کردر دیرلر • فلانک کرداری بو یله در دیرلر • صحاح عجم صاحبی اثر معناسنه ده نقل ایلدی • ردکا کردکار کاف اول عربی و کاف ثانی عجمیدر حق جل و علا • سنایی • چون تو در حال خود زبون باشی • عارف کردکار چون باشی • ردهب کردهبر کاف عجمیله دولکر التلرندندر بچقی که کرده بر وون داخی دیرلر • رفا کرفار طوتساق • زی کزبر کاف عجمی و زاء عربیله سلااو و زیر و وزیری • زی کژبر زا و کاف عجمیله مثلثه کرم کر کلکل قوردی • شنا و کشتاور اکنجی زراع و حارث معناسنه • شت زا کشت زار اکنلک مزرعه معناسنه • بیت • جهان کشت زاریست پر رنگ و بوی • درو مرک دعم آب وی ماکشت اوی • شزا کشنزار مثله کشت زاردن مخففدر • ر کنجی کنکجبر کرد و تخت و سریر معناسنه که پیشده بی نظیر محبوبلری اولور • شو کشور رعایانک اکوب بیچوب و توردوغی بیره دیرلر • اصلی کشت ور در تا حذف اولنمیدر • لزا کل زار بالحقلق • لک کلکر ایکی کاف عجمیله بالحقجی • هب کهبر صرچه بارخنصر معناسنه • هت کهتر صیغهٔ تفصیل در بحرکن دیمکدر اصغر معناسنه • یا کیا کاهلک • شمس فخری • همیشه تا نبود بر دلی نشیب چین • مدام تا نبود بر دلی بسان کیا • لی کیار یعنی نشاطله سوینو سوینوایم سوزین و کاهل لک اتمک سوزین دیمکدر • یازا کیا زار کاف عجمیله و بلاقف یعنی اول بیر که انده اوت چوق اوله • یاه شت کیاه شتر بر نوع اوتدر که دوه ییر سایر حیوان ییمز • ی کیر کاف عربیله ذکر که الت توالد و تناسلدر • کیر کاف عجمیله کرفتن لفظندن صیغهٔ امردر و وصف ترکیبی صحاح عجم صاحبی دم کوکلک دیمش • کیر نعمتی کسرهٔ مجهوله ایله کورکدر دیمش • یرودا کیرودار کاف عجمیله ارباب لغت بر لفظدر که جنک کوننده سویلنور • طوت طوت دیمک اولور دیمشلر • اما افاضل محقق دقایق الحقایق قده • بو یله تحقیق ایدرلر که کیرو دار

لفظ مشتقدر کیرامردر کرفتندن مشتقدر معناسی طوتدر • دارده امردر داشتندن
مشتقدر معناسی صاقله در • امر کیر و داره محل اولدوغی اعتبار ایله جنکه
کیر و دار دیرلر دار و کیرده دیرلر بیت تا جهان رسم دار و کیر نهاد •
کیر و داری جنان ندارد یاد • یب کیبر یان کسیجی معناسنه در
یان کسیجی • یف کیفر کاف عجمیله جزا و عوض و مکافات که یرامز ایش مقابلنده
اولاغ که هر کسی که کند بر بدی کشد کیفر بونکو مار را هر چند بهتر پروری •
چون یکی خشم آوری کیفر بری • سفله فعل مار دارد ای فلان • سعی کن تا سوی سفله
ننکری • وطام بوالغی که طپراغی طام اوزرنده دوزلتمکیچون یوالرلر و کین طوتمق
دشمان معناسنه • و اوجشمک معناسنه داخی روایت ایتدیلر • ینه دا
کیسنه دار کین طوتیجی دیمکدر • ینه و کیسنه در کینلو کمسنه حسود و حقود
معناسنه الکاف المضمومة دا کذار کاف عجمیله کذاشتن
لفظندن صیغهٔ امر و وصف ترکیبیدر لطیفی همچو زلف تو بیادار رهوا •
نیست مرکز دلستان و غم کذار • و کچمک معناسنه سلمان اگر ردر بی
نکارم راسوی بستان کذار افتد • همانا برکل رویش چو من عاشق هزار افتد •
دا او تلمک معناسنه اسم مصدردر • نعمتی دم تنک و سما رمعناسنه ده
کلور دیمش کذر کچمک معناسنه اسم مصدردر عصمت کر باخبری ازین ازان
یاد مکن • ور عاشق صادقی زجان یاد مکن • شادی و غم زمانه جون بر کذرست
می نوش و زمستی جهان یاد مکن • و صیغهٔ امر و وصف ترکیبی • دکدر کادیی
اغاجی که طبیلر قاتنده معروفدر • دو کدور قره حصاری مطرب معناسنه
نقل ایلمش • رده کا کرده کار بوش بوکور • کرور منند اصطلاحنجه یوز لکه
دیرلر هر لک یوز بیک عدددر • ثا اکزار کاف عربی و زاء عجمیله صحاح عجم
کاف عجمیله تصحیح ایلمش • قوش قورصغی حوصلهٔ مرغ معناسنه شمس فخری
چه طایرست همای بون همای همت تو • که مفت چرخ ورا دانه بود بکزار •
ذا کزار کاف عجمی و زاء عربیله کزاردن لفظندن که اوده مک دامعناسینه
اسم مصدردر • و صیغهٔ امر و وصف ترکیبیدر • نعمتی و امتلا معناسنه ده
کلور دیمش کزکبار صحاح عجم صاحبی آم سکیجی دیمش • زی کزیر کاف عجمی و زاء
عربیله چاره معناسنه در • ناکزیر ناچار دیمک اولور • عربیده لابد معناسنه
دبللو یعنی معروف کیشی • سرو کرور نعمتی زنباره و شادی و حجر متی معناسنه
نقل ایلمش • بشتی کی کشتی کیر کورشجی مضارع معناسنه قطعه برکا کشتیکیر عشق نکار

برکا اتش غم دلدار • بن که افتغیل طوتشه بن • و قفار بنا غلاب النار • شب کشنبر کاف عربیله یعنی
نکه معناسنه که کچینک ادا رنکیدر نقل ایلمش • و آخری زاء عربیله دخی مروید دیمش آخری ایله
اولمق انسبدر زیرا کشن ضم کاف عربیله و شینک ضمی و سکونیله نکه و هر جانورک
ارکلنده استعمال اولنور • قا کفتار کاف عجمیله کلمی که سویلرسن و سویلمک معناسنه ده
کلور اما ارباب لغت بویله نقل ایلمشلر اما فاضل محقق • دقایق الحقایقده بو جمله
تحقیق و تدقیق ایلمشلر که کفتارک معناسی سوزی دزمکدر اینجو دیزر کبی که عرب آکا
نظم کلام دیر فردوسی بعبری زبان تیز بکشاده • بکفتار داد سخن داده • ترکیبی خفی اولان
الفاظ مرکبه دندر • رفتار و دیدار کبی • مذکور لفظلرک بر رخولری وار در معناسی
کتورلجیدر اسم فاعلدر آوردندن اصلی آرنده در ترخیم اولنمشدر • ترخیم که آخر کلمه دن
بعض حروفک حذفیدر • لسان فارسیده شایعدر کفتارک معنای ترکیبیسی سوز کتوریجیدر
نظم کلام سوزی کتورمکه باعث اولدوغندن او توری کفتار دیرلر • باعث فعله فاعل
اسمی استعاره ایدرلر رسم دلده واقع اولمشدر • ترتیب ترکیب مقتضاسنجه عبارت آرکه
مضاف در کفت اوزرینه مضاف الیه در تقدیم اولنمشدی • مذکور لفظ معنای عام ترتیبندن
معنای خاص علمی یه نقل اولنجاق قاعدهٔ ترکیب تغییر اولنوب مضاف تأخیر اولندی بو تغییر
نقلک جملهٔ علامتندندر • علامت مذکور لسان فارسیده اولان اسامی مرکبه ده
شایعدر • مثلا شاهانشاه • مردانشاه • شروانشاه • ایرانشاه دیر • اصللری شاه شاهان
شاه مردان • شاه شیروان • شاه ایران در • علم اولمالریله تقدیم و تأخیر اولوب
مقتضای معنای ترکیبی تغییر اولمشدر • کلام غیر منظومه که لسان ترکیده اکا کلجی
دیرلر مجازا کفتار اطلاق اولنور • نته که فردوسینک بو بیتنده ظاهردر بیت
بکفتا بغمرت راه جوی • دل از تیر کیها بدین اب شوی بیت عصمت مکن اندیشه ز کفتار
رقیبان • کر او ارسکان کم نکند رزق کدارا • لا کلار کاف عجمیله و تشدید لام الفله
ابابیل قوشی • لاه چارب کلاه چار پر بر نوع تاقیه در که سپهسالار و بهادرلر جنک
کوننده کیرلر دیو نقل اولندی اسدی کمی بنبتی جوشن اندر برش • کلاه سپه چار پر
بر سرش • لاه ز کلاه زر اوسکف لنا شک کل باشکر اولنسنه در که شکر
ایله تعبیه ایدوب کنشده قرق کون بخته ایدرلر • غایتده نافع نسنه در خصوصا
دماغه • باشکرده اولان الفی حذف ایدوب کلبشکرده دیرلر • لنا کلزار کل لک
دیمک اولور • لنا کلنار انار چچکی و برانار اغاجیدر که میوه سی اولماز سمان چچکی
اولور نظم دمید کرد لب جوی خط زنکاری • بیا و در قدح افکن شراب کلناری
صبا شراب صفا ریخت در پیالهٔ کل • بیک پیالهٔ مل کشت روی کلناری

زمان زمانِ کلست و اوان ساغرمی • کی اوربی می اگر در زمان کل ناری • وکراس
دیدکلری میوه آلوبالو معناسنه • لاهو کلاهور مازندران پادشاهنك بر معتبر
پهلوانی ادیدر فردوسی سواری که نامش کلاهور بود • که مازندران زو پرشور بود •
لبس کل ابر خیار • لوکی کلوکیر ایکی کاف عجمیله بوغاز طوتن نسنه وکگره • ماب
کماابر شکلو یعنی برنسنه دن ظن کلمك • ماکمار کاف عجمیله میم کماریدن لفظندن
وکماشتن لفظندن صیغهٔ امردر • قوی ویروطپشور دیمك اولور • واسم مصدر در
ووصف ترکیبی در • ناکنار کاف عربیله کلنار اغاجی وسدره یمشی • ندا وکنداور
مبارز وصواش کورمش کشی اسدی بزد خیمه وصد سوار از سران • گزین کرد کین جوی
وکنداوران فردوسی همان یاره وتاج وانکشتری • همان تخت وهم طوق
کنداوری • وفقیر متکبر ولاف اوریجی معناسنه ده کلور دیمشلر • ندوا کنداور
صحاح عجم صاحبی صواش کورمش بهادر کنداآور معناسنه نقل ایلمش • ند کندر
کنلك دیدکلری مشهور نسنه که دوتسوایدرلر • نك کنکر اول کاف عجمی
صکره کاف عربیله دیلکجی وبیقوش دیدکلری قوش واصولسنر وادکی قوشی
وودونق وشرفه معناسنه ده کلور دیمشلر • نکو کنکور کاف ثانی عجمیدر دلی طونق
کیشی وقرتال قوشی • نو کنور کوب کبی برنسنه در که طبقه طبقه اولور • هر طبقه سنه
جبوباتدن ایجنه قویارلر شمس فخری زاصطناع تو بر کرد سایل و درویش • بسیم وزر
سپید وخمره وتغار دکنور • بعضیلر اکا کنذوله دیرلر وبعضیلر بر دخی براو یدر
دیرلر • وجولمکجی فرونی • نی کثیم بسیار خورو کاهل معناسنه • واگوار کاف
عجمیله سبد که انکله میوه وسایر نسنه طاشورلر اسدی گوارت نیارم که زر کین
سبارد بکویم که خاك او راندر گوار شمس فخری انجنان بادی که کمتر بنده ات
در بدامن بخشد ولعل از گوار • دقوش قورساغی وسکوریجی معناسنه
وب کوبر فلفل دیدکلری مشهور داروُدر • وپا کوپار سوری هرکله معناسنه
درمهٔ خروکاو وفتح ایله داخی روایت اولنمشدر • کوپاره داخی لغتدر • کوبار
صحاح عجم صاحبی پاپادیه بابونج معناسنه نقل ایلدی • درکودر باشمق اسری
وکور کاف عربیله ارباب لغت مشهور کوزسوز فارسیده وترکیده مستعملدر
دیمشلر • فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق ایتمشلر که کور کوزی چقمش
کمسنه در • اول کور چشمه صفت وکم نابینا اولور • مکر کوری مجازا نابینا معناسنده
استعمال ایده لر • نته که بو بیتدن ظاهر در بیت اسپهرا اول کند چشم خرد کور •
پس انکه برخردمند افکند زور • چشم خرددن مراد بصیرت کوزیدر • کور کاف عجمیله

سینله

سینله قبر معناسنه • وقلان دیدکلری جانور که بیابان اشکیدر • وعشرت ونشاط
معناسنه مستعملدر • اکثر بو معنایه اخرینه بریا کتوروب کوری همی کند دیرلر
واوجاق وبحیل معناسنه داخی نقل اولنمش • وسلاطین فرسدن دردنجی طبقه که
ساسانیلردر اکا بیره داخی دیرلر اول فرقه دن بر پادشاهك لقبیدر • یزدجرد
اثیم اوغلی بهرامدر که اکا بهرام کور دیرلر • بو جهتدن کیم کور آوینه بغایت
مایل ایدی • وبعضیلر دیرکیم کور شکار ایدرکن انوك اوقی ایکیسندن بجوب
بیره باتلدی اول سببدن اکا لقب اولدی • وره خ کوره خر مذکور بیابان
بیابان اشکی • وزجه کوزچهر قویرقلی یلدز کوزچهره معناسنه • وزه گوزر کاف عجمیله کرز
دیدکلری علبیر صحاح عجم صاحبی باشمق استری دیمش • وزدك گوزه کر برداقجی • وزه
کوزمر کاف عجمی وزاء عربیله قویرقلی یلدز • وشوا گوشوار کوبه کوشواره معناسنه
عرب • قرطه و نطفه و خلده و رعشه دیر • وکنا کوکنار خشخاش شمس فخری تا کند
در خواب چشم فتنه را • ناجدار آمد به بستان کوکنار عنصری گر نبودی بیم عدل
دولت بیدار او • خواب از دیدها دزدیده بودی کوکنار • وبردرلی چام اغاجیدر که
یمشی اولور فستق کبی ترکیده دخی مستعملدر کوکز دیرلر فستق معناسنه • وکوا
کوکواد نعمتی ارته بو کنه دیرلر دیمش • وه خ کوه خر طاغ اشکی • وه کوهم فتح کاف ایله
کوهم معناسنه • وهسا کوهسار ارباب لغت طاغلی یر ومیشه لق که طاغك
بیو کلکندن وچوقلغندن واغاجلرك کورلکندن وکثرتندن عبارتدر کوهستان
معناسنه دیو نقل ایلمشلر اما فاضل محقق دقایقده بویله تحقیق وتدقیق
ایتمشلر که کوهسار طاغ دیه سنه دیرلر نته که سار لغتنده مفصلا ذکر اولنمشدر • وهس
کوهسر کوهسار لفظندن تخفیف اولنمشدر فردوسی بدان کوهسر خویش کیخسرو ست
که یکموی او بهتر از پهلوست • وی کویر نعمتی زمین شوره معناسنه نقل ایلمش
بو معنایه فتح کاف ایله دخی مرویدر • واولجك فقیر معناسنه ده کلور دیمش • کهه
کوهر لفظندن مخففدر • هسا کهسار کوهسار لفظندن تخفیف اولنمشدر • هنه بها
کهنه بهار اسکی پیر اغه دیرلر نوبهار دیرلر • سایر تفصیلی نته که بهار لفظنده مذکور
ومسطوردر نوع اوّل اللام المفتوحه ۵ الار دیار عجمده بر یرك ادیدر
خلقی غایتده تیرانداز اولور • ودیکر علتی رشته یه دیرلر • انسانك بدننده چقر
اول دیارده غایت چوق اولورمش • هیچ اولمامیش ول دیار خلقنك هر بیلده
بری اندن خلاص بوله • حتی مذکور قومك ثقاتندن شویله روایت اولنورکه
برکمسنه ده بردفعه ده یوزدن زیاده بدننده سکز چقارمش • ولایت لمنیده دخی

اولورلکن بومرتبه ده اولمزالمیش لغ لاغ ارق مغیر معناسنه الس لاله سر
هدهد قوشی غیری ادلری ربوت لفظنده مسطوردر اوا لاوار زحمت و رنج
بدلب در قاپوشیغی تغب لتنبر تنبل که ایش سومز مهمان وافر یاتور نیره ده
طعام سنرسه انده حاضر بولینور بغایت مذموم صفتلردندر ترگیدی واگدی
وشمدک دیرلر شاکر بخاری بردل نکن مسلط گفتار مرلتنبر مرکز بجا نپسند داملاک
جز ترا سر شمس فخری حسودت بخورد و نخفتت راضی چو بی نفس مردم خسیس ولتنبر
تنک لتنکر فره حصاری ایلکن دوزیجی یه دیرلر دیلمش زلر لرلر اسماء اللهدندر
جل وعلا سایر تفصیلی آفریدکار لفظنده مسطوردر تنک لشکر چری عسکر معناسنه
غس لغسر طازلق باشی دغسر معناسنه تک لفکر قدم که آتشدن اوجاقدن
حاصل اولور کتا لکتار بولماج اشی لکتا معناسنه کک لکر کاف عجمیله دلمه
وطبانچه لکد معناسنه مت لمتر وبالضم سمز و قوتلی و درد سز وهیچ کمسه دن قورقوب
قویرمیوب لا ابالی اولان سنایی عقل خرست کوی لمتر نیست حیله سازنده وکلو بر
نیست دیکر کین قاضی‌ئمازغایت جهل ماند بخری شکرف ولمتر نیست نب لنبر شور و غوغا
وکلکش نت لنتر کوده لی کشی نک لنکر کمی دمری کمال اصفهانی کوه رالشکر تو
پست کند چون ناموس بحر راهمت توعوطه کند چون لنکر عب مرساه دیرد
قلندرخانه معناسنه یجو لیجور ایرماق کناری و قویرق صالن دیدکلری
قوش صعوه معناسنه سان عصفو لسان عصفور عربیدر چنار تخمی در اللام المضمومة
لر ایکمش نسنه کهنه معناسنه مت لمتر سمز و قوتلی و اول کمسه که هیچ کمسه دن قورقمز
فتح لامله ده مرویدر مط لمطر مثله و لور سوزلمش پنیر صوینه بوغرت یاسد قاتوب
قایندرلر قویلور عربجه کریص دیرلر ولوری قوشی وتسیل بولی و برمشهور ولایت
آدیدر ولر لورلر دره دبه یعنی اتکش بوقش یر دل لولر نام خدای تعالی عز و جل
غیری اسماری آفریدکار لفظنده مسطوردر نوع اوله المیم المفتوحة
اد مادر انا و الده معناسنه ادراند مادر اندر اوکی انا بیت نهان خصم
بدران مرده مادر که دیدم مانلش با مادر اندر ادرند مادرندر مثله امار سیلان
اراف ماراف سار بیلانجی ماراف سای معناسنه اسو ماسوره جلاهلر ماصره تیتی
ماسوره معناسنه الدا مالدار مالی دیمکدر الکر مالکر دلاک معناسنه
اما ماما یولار و بورندرق اه ماهیر راتخ معناسنه انع عو مانع عور مندبور
معناسنه امی خو ماهی خور بالقجیل قوشی ابو الحزین معناسنه امی زه ماهی زهره
صغر قوبردغی ماهی زهره معناسنه ایه دا مایه دار مالدار معناسنه امبا مبا

مناره

مناره دیرلر اصفهانیلر لغتیدر مر صاعش تمار معناسنه بیت هربود پنجاه چون
امد دوم ابیات آن در صفا و تحکمی شاید که کو بم مرمرست اسدی از ایران سیاست
بسیار مر همه جان فروشان بیکار مر وچون دیمک اولور ومر کاه اولور که لفظ
را زاید اولور وایت جمل معناسنه ده اولور که نقل اولندی وفعللر ومصدرلر
اوایلنده بر ودر کبی زاید واقع اولور نته که محللرنده بیان اولنویدر دم مرم
مشهور طاش ترکیده ده مرم استعمال اولنور کک مکر فتح کاف عجمیله ادات
استثنا در الا معناسنه ترکیده ده مستعملدر وهم کردیدن لفظندن صیغه نهی
مکرد کاور دوتمه دیمک اولور فرس شاعرلرینک شعرلرنده دللرنه تابع اولوب
دالی تخفیف ایلدیلر نته کم عموما تبریز خلقنک عادتلرندندر بوشکو تکا بوی ادم
بسوی و زبان بنا و مکر بوسی تا زبان کس کی مکس کبر بلیزه و بوزاغی دیسی دیرلر
حشرات ارضدن برموزیدر وعنکبوتدن برنوعدر عربیدر لبث دیرلر ناو
مناور ختن ولاینده برشهر آدیدر بخ منجیر و بالضم مشبک معناسنه که طرابون
وسایر انواع ایدرلر ندبو مندبور ندو مندور بخیل و مفلس و
غمگین و یورغون شمس فخری توان شهی که بود بر عطای تو موقوف غنای مردم درویش
وشادی مندور نعمتی و بوینی صنق نک و بازدق و قباق و سایر مکسور
اولان نسنه لرده دخی استعمال اولنور دیلمش زنک منشکر کوکل دوکمک منش
کشتن معناسنه هار مهار یولار و بورندرق ایپی یک میکسار کاف عجمیله شراب
ایله باشی خوش اولوب نهایتی مایل اولان کمسنه یه دیرلر مدمن خمر و عیاش معناسنه
المیم المکسورة م صحاح عجم صاحبی دوستلق و کنش و برابرلک حکمک
معناسنه نقل ایلمش غف مغفر تولغه که ایام حربده باشه کیرلر عربیدر غیا
مغیار شاگرد دانه صحاح عجم صاحبی زاء معجمه بانیع ایراد ایلمش و وسیله صاحبی و یجوز
بالزاء المعجمة دیمش کل مکلر سلک علق معناسنه نقل ایلمش مکلی دخی دیرلر
کسر تنیله ابل وزننه کک مکر سکات زباب معناسنه هت مهتر صیغه التفضیلدر
اولورق معناسنه نعمتی وآفتاب مهن معناسنه ده کلور دیلمش هر مهر محبت و شفقت
معناسنه وکنش آفتاب و اسمان معناسنه شمس فخری بنوع آسنان شاه جهان
هیچ دانی که کیست از سر مهر روشنست این حدیث همچون روز انس و جان و وحش و
طیر و مهر و سپهر تابع مهر اوست دور فلک بنده رای اوست بیکر و مهر
و تاریخ فرس قدیمدن برکون و تاریخ جلالیدن اول کوز یعنی اول خریف آیدر
تاریخ فرسده کبیسه اولمدوغی جلدن آیلر دکیر دو ر ایدر و فرس آیلرینک اون التنجی کونی

آدیدر . که ایله کون آدی متفق کلدوکی جهتدن اول کونه بیرام و زمزمه ایدرلردی
اسدی چون در برج شاهین شد از حوت مهر . نشست او بشاهی سر ماه مهر .
مهیا مهیار اعلام رجالدندر . پان سر امیان سرا اکلیلی بکزر بر نسنه در جواهر ایله
مرصع . یت میتر اعلام رجالدندر اسدی پسر داشت میتر یکی شیر مرد . که کش از
جنکیان کس نه بد هم نبرد . ی میر بک امیر لفظندن مخففدر . و مرد ن لفظندن صیغه
امردر . و وصف ترکیبیدر . یز میز اج طونی و فوطه عربیدر . فارسیده ده تعبیر ایدر
یشن میش نر قوچ کبش معناسنه استعمال اولنور المیم المضمومه
رامرار کندردن اولان ایپ . بامبار منبار دیدکلری که الچین قیمه ایله طولدررلر
ردامردار ناپاک و حرام معناسنه استعمال اولنور . ردارخو مردارخوره چایلاق
دیدکلری یرتیجی قوش . نعمتی اولوری قوشنه دخی دیرلر دیمش . رغزا مرغزار
بعض ارباب لغت چایر و چمن دیمشلر . و حلیمی چمن که انده چوق قوشلر اولور اصل
ترکیبنک مقتضاسنجه قوش چوق اولان یر دیمک اولور . اما اطلاقندن مطلق
چمن معناسنه استعمال اولنور دیمش . اما فاضل محقق دقایق الحقایق بویله
تحقیق و تدقیق ایتمشلر که مرغزار . مرغ زار لفظلری بویله درکه بیت دادرد رم کو دده
بیک مرغزار . کوی یاره بکزمز بر مرغزار . بو ایکی لفظ مرکب مشترکلردر کلمه زارده
اما معاده اشترکلری یوقدر . مرغزارده خواولان زا اسم جامددر . یعنی لفظ آخردن
اشتقاقی یوقدر . لسان فارسیده شول معنادن عبارتدر که اندن ترکی دلده کاه
آخر کلمه یه لک الحاق اتمکله تعبیر دیدیلر . مثلا ترک طوزلق دیر عجم نمکزار دیر اکلک دیر
عجم کشتزار دیر . کاه اولور آخر کلمه یه لق الحاق ایدرلر . مثلا ترک طوزلق دیر . عجم نمکزار دیر
قاعده مذکوره مقتضاسنجه مرغزار شول یره دیرلر که اول اراده قوشلر چوق اولا مرغزارده کی
ترکیب ترکیب توصیفی امکیدر . معتبر اولان زار مشتقدر . زاریدندن اسم فاعلدر معناسی
زاریلق ایدیجیدر . مذکور مرکبده مرغ موصوفدر زار انک صفتیدر جمله بر اسم خاص اولمش
اولمش دکلدر . اما مرغزار اسم خاص اولمشدر . وضع اخرله وضع ترکیبی اوزرینه قالمش دکلدر .
اول سببدن بونده زار مرغه متصل یازیلور . قاعده املا رعایت اولنجق سایر تفصیلی
زار لفظنده اولمشدر . آذدو فردوره کرچی واجب اولوب اشلیجی اجیر معناسنه . سطا
مسطار سوجینک یکیسی و اکشیسی . شک مشک مشکسار مشکلی یر . شکما مشکما میشلو
وبیلان مشکی صحاح عجم صاحبی بویله نقل ایلمش . تجستو منجستو کوکرکن . طراک
مطراکر کاف عجمیله چنبرده جی معناسنه . نجی منجیر مشبک که عامه تحریف ایدوب
مشبق دیرلر یعنی مشبک حرزون معناسنه کلور دیمش فتحه ده دخی روایت اولنمشدر .

دمور . قارنجه نمل معناسنه . وسیقا موسیقار آلت غنادن عبارتدر قپوز
و طنبور و عود کبی . و خاصه اول سازک اسمیدر که عامه تحریف ایدوب مثقال دیرلر
ع خاموشی توبجای موسیقار است . وشخو موشخوره چیلاق قوشی . هر مهر مشهور
نسنه که مهر کشتیادن تعبیدن برسینک اوزرینه قازدروب کیسه لره و قاپولره
اوزرلر و عربیده طابع که انک کنجه دیرلر . و دوکون که اعضاده یا قرلری معناسنه
و مغایه دخی دیرلر نوع اولیه النون المفتوحه استوار نااستوار
عربیده خائن . وخوان . و خون معناسنه صدا این . ابکار نابکار باطل و مفسد .
فردوسی فراوان غریو ید نالید زار . ازان خواب وارونه نابکار . اجار ناچار
ضروری دیمک اولور . عربیده لابد معناسنه . اخنب ناخنبر طرناق کسجاک
اخنکی ناخنکیر مثله . انار مشهور میوه رمان معناسنه . اگزیر ناگزیر ضروری
دیمکدر ناچار معناسنه . اکوار ناکوار ضم کاف عجمیله تخمه علتی که کثرت اکلدن امتلا
اولوب یمک یکمک . شمس فخری ازاز انعام عامت ماندست روز و شب او درد
و رنجی ناکوار . اخری دال مهمله ایله ناکوارد دخی لغتدر لطیفی مرکه اندروعی دارد ناکوارد
کالش کر دارد زبانش خامه آرد . ام آو نام آور ادلی صانلی کمسنه شجاعت و سخاوت
کرم و سایر هنر و اوصاف حمیده ایله مشهور اولا اسدی بداندیش صد وسی نام آور از سرا
نکینان لشکر و نام آوران . امدار نامدار مثله . امور نامور مثلا نام اور لفظندن
مخففدر . اوسا ناوسا صواق . اها ناها هینوز قرنی اج اولان کمسه
ناشنا معناسنه و بر کون هیج نسنه یمیوب غایتده قارنی اج اولان .
اسدی چنان کرد هر چند سالار بود . که بد کرسنه سخت و ناهار بود . و بلشسمز
بیکانه و تیمز نسنه . و ویره سی معناسنه ده کلور . اهموا ناهموار دوز اولمیان نسنه
ای نایر شعرده حروف قافیه دن برسینک ادیدر که مزیج متصل اولانه دیرلر
کر کیمه بر حرف اولسون نته که حرف شین کبی بو بیتده بیت دل که بدست تو
سپرد ستمش . ای جان بده اکنون که نبرد ستیمش . و رعایت تکرار نایر قواعده
واجبدر . و نایره دخی دیرلر . اکثر نایره استعمال اولنور . و مجمع حروف قافیه
قول مشهور اوزره طقوزدر . اسامیلری بو بیتده مذکوردر بیت روی و ردیف
و دکر قید بعد از ین تأسیس . دخیل و وصل و خروج و مزید و نایره دان . و نایره
لغتده زمینده معناسنه در . چون بو حرف حروف قافیه نک کناره سیده
اوزره در کویا میانه حروفدن قاچوب کناره کتمشدر . خجی نخجیر او صید و شکار
معناسنه . خجرکی نخجرکیر اوجی صیاد معناسنه . نز ار کک مذکر معناسنه

بت نسترن کل نسرین دیدکلری مشهور کل • بس نسر وبالکسر فتح سینیله کشور
واختر وزننه سایبان والاجق که طاغ باشنده چوب وخاشاکدن ایدرلر
رودکی نسری ساخت برسر کهسار • دور ماند از سرای وخویش وتبار • فا نغار
دکرمن جاقلداغی • ماز دیک نماز دیکر اکندی نمازی • مدا نمدار نملی ویاش
رطب معناسنه • مکرا نمک زار طوزله • نمکا نمکسار طوزلي ونمکزار معناسنه
نقل اولنمش • می نمیر بسیار خورده کاهل معناسنه • وا نوار نعمتی بری برای وزر بینه
بغلمش کرمد وکریجه دیرلر دیمش • وتهمتدن ایراق دیمک معناسنه ده کلور
دیمشلر • وب نوبر ترفنده • وبها نوبهار فصل ربیعه دیرلر وتازه بر اغه
دیرلر اسدی بیر جوشن سبز جون نوبهار • ز برابلقی تند جون روز کار •
وکابل ولاینده برمشهور بتخانه ادیدر که سومناتدن صکره انک کبی بتخانه
وضع اولنمامشدر دیرلر اسدی بدین مژده خواهیم که زین کارزار • جو رفتی
به بتخانه نوبهار • بدان خانه وآن بت پرستان کزند • نسازی که یزدان
ندارد پسند • وجه ک نوحه کر ساغی ساغیجی • نا نهار لسننده دن اکسلمک نقصان
معناسنه • واکسمک وکیجلمک عربده کوندز معناسنه • وجوق معناسنه ده
کلور شعر خدایکانا هرچند ماه دانش وفضل • جو تخص عالم وفاضل کرفته است نهار
بنام دولت تواین کتاب کردم نظم • که هر قصیده وقطعش به از هزاران هار
نما نهار حدسز بیوک اولان لسننه رودکی کنبد نهار بر برده بلند • نه ستونش
از برونه زیر بند • وجوق بسیار معناسنه شمس فخری ندید چون توجوان الجنب
شاه تخت شهی • اکرچه دید شهنشاه درجهان نهار بیت بسته نتواند بلاشک کار کرد
کار اینجا بایدت نهار کرد • وبعض رباب لغت دشوار ومشکل واولوجنک
وبی حد وبی اندازه معناسنه نقل ایلمشلر • وبعضلر محتشم وخوان عظیم معناسنه ده
کلور دیمشلر • می نهیر حدسز بیوک معناسنه • النون المکسورة تا نثار
صاجمق عربیدر فارسیده ده شایعدر • زا نزار ارق وانجه وفارکش
معناسنه • خانک نشانکر مقد یعنی باشمق یوزین خواجک کمک • شخوا
نشخوار کوش که طوار اغزی یم یدکد نصکره جیز • واو رسمید راستخوان واوی کبی
یار • وزار قافیه سنده استعمال اولنور اسدی جنان دان که بخت بدت
خوار کرد • جهان خوردت وباز نشخوار کرد • صحاح عجم صاحبی یا غلمش دوه یوکی
معناسنه ده نقل ایلدی • شخو نشخو مثله واو رسمیدر سیر وتر قافیه سنده استعمال
اولنور لطیفی من از معنه خاشاک انده خورم • وکرچند خایند جون نشخورم • بو لغت ایکی وجه

اوزینه جایزدر که ذکر اولندی • شوا نشوار مثله واعلام رجالدندر • کا نکار کاف عجمیله
نقش معناسنه اسم مصدردر • وحاصل فعل وصیغهٔ امر ووصف ترکیبی در بیت
کر برخلاف امر ومرادت کند مدار جون دست زمره پای قمر درنکار باد •
ومعشوق ومعشوقه معناسنه ده استعمال اولنور بیت نکار من که بمکتب
نرفت وخط ننوشت بغمزه مسئله آموز صد مدرس شد • کا رک نکارکر
نقاش معناسنه • کا هدا نکاهدار کاف عجمیله صقلایجی معناسنه وصیغهٔ
امر وصیغهٔ فاعلدر • کهدا نکهدار کلار محبا معناسنه • ی نیر بوندرق یرد ف
نیروفر نیلوفر چچکی کوللرده اولور • شت نیشتر مشهور فصادلر آلتی که انوکله
قان الورلر • وجراحت اچلر • واینه وخنزیر ازیسی • ومطلقا آزی دیشی
وصقوجی جانورک دکنی عقرب واری کبی نیش معناسنه • فاضل محقق نیشتر
لفظنک اصلنی نیش لفظنده تحقیق ایتمشلر تفصیلی انده یازلمشدر • بکت نیکتر
صیغهٔ تفصیلدر ایورک دیمکدر • نیکو کا نیکوکار ایواشلی ولطف ایتی
یلوف نیلوفر مشهور چچک که کوللرده بتر کمال اصفهانی فیض طبع تو اکرباد مدد
بر آتش • باسمند رزنکی خانه شود نیلوفر • متو نیم تور عقلی اکسک دیمکدر •
اسدی هم اکنون ز مغز توای نیم تور • کنم کرکسانرا برین دشت سور •
یمه نیم چهر دیرلر که اقصای هندده بر نوع مخلوقدر که انسان صورتنده یارم
یوزلی وبر کوزلی وبر اللی وبر ایاقلی ایرکلی صانع ودیشیسی صول ایکیسی بربره
کلور بر آدم صورتنده اولور • وبنه ایریلور بر ایاقی وستنه قالقیو کیدر
دیرلر که سکرتات نکشته • غایتده یاوز وقوتلی وبویلی اولور آدمی بولسه
والکیسی برزنده بیلی صید ایدوب تمامه یرلر • دخی طوبمازلر والعهده
علی الراوی • نیم چهره داخی دیرلر • منی نیم سیر سنوز طویمامش قرنی آج
اولان کمسنه • النون المضمومة • کونا نکونسار باشی اشاغه
دیمکدر • کوسا نکوسار مثله عنصر خشک ونکوسار کرد ابر کف جود تو
همچو محیط سپهر بحر ستانرا همه • کوس نکوسر مثله • مو دا نمودار جابی
وآورنک مثال معناسنه • جامع الفرس صاحبی جاشنیکیر وجاشنیلی
معناسنه نقل ایلمش • وا نوار اورکن واورغان واوکندره وچادرک
یولری اوزرینه اوزرینه دکد کلری یعنی قولاک وبورمه • وذ نوذر سلاطین
فرسدن اوکلی طبقه که پیشدادیاندر جمله سی اون برکمسنه درکه عالمده سلطنت
قلمشلردر انلردن نوذر که منوچهر اوغلیدر بیت سیر دان مملکت بکسیر نوذر

که نوذر خویش افسر بود و قیصر. نوذرک والده سی قیاصره قزلرندندر. وشاد
نوشادر اول مشهور نسنه که قلایجیلر قوللانورلر عنصری کر سرمه کشند زدو زی
در دیده حسود او. مرذره آن گرد د نوشادر سکانی. وف نوفر نیلوفر
لفظندن تصرف اولنمشدر. وک نوکر زبان خوارزمده هم مشورت معناسنه
هب نهیر اولدر که مر برجی طقوز طقوز طرح ایدرلر. و مر قسمتی بر یلدزه تعیین
ایدرلر نوع اوله الواو المفتوحة انک وانکر کورکجی بوستین
دوز معناسنه. بو لغت الفدن صکره تا ایله و نون ایله مردیدر. شمس فخری منت خدارا
که یارا عدل او. باز ست جفت صعوه و کرک است وانکر. اوار حلیمی دات
تشبیه در مشبه به اولانک اخرنه لاحق اولور. ساهوار و قصاب وار کبی دلمش
نعمتی بار معناسنه. نته که شتروار و خوار دیرلر. و مانند و شبه معناسنه
و مصاحبت ایچون کلور. امیدوار کبی دیمش. فاما فاضل محقق دقایق الحقایقده
بویله تحقیق و تدقیق ایدوب دیر که وار لسان فارسیده مناسبت و لیاقت
معناسن افاده ایدر. اول معنادن ترکی دلده یرار ایله تعبیر ایدرلر. مثلا رهوار که
آت وصافندندر. معناسی یوله یرار در. شاهوار که انجو وصافندندر معناسی
شاهه لایقدر. و گوبه گوشوار دیدکلری قولاغه مناسبتی اعتباریله سوگوارده کی
وارده کی وار دخی بو معنایه در. سوک مصیبتدر. بیت گرستن بهنگام با سوک و
درد به از خنده تا بهنگام سرد. یا سلیه سوگوار دیدکلری حالی مصیبته مناسب
اولدوغندندر و توریدر. مشابهت مناسبتدن بر نوع اولدوغیچون مقام تشبیهده ده
وار استعمال اولنور. نته که بو بیتلردن ظاهردر. بیت قصاب وارم دم حشمت
بنازکی. مژگان قناره کرده و دلها در روز ده ع آن کار نه وار زنست فرد بگذار.
بیت خرم آن کس که وار خود بشناخت. کار خود را بوار خود برداخت.
بیت تجلی ایلدی صورده قمروار. صنابین برج آیینه قمروار. ایکا وار کالستان
و خیار اولکی. و مشغله یری. امدا وامدار یورجلی. انک وانکر کورکجی بوستین دوز
معناسنه شمس فخری نهاد روی بخدمت چنانکه روبه پیر. به بیم وانکران امداز
در تیمار. حلیمی دیر که بعضیلر بو لغتی نون یرینه تا ایله یازدیلر که ثالث حروف تهجیدر
امتحان نونله در. چوک وچوکر کاف عجمیله مفتی شیخ الاسلام معناسنه زنبقی
بوسه و نظرت حلال باشد باری. حجت دارم برین سخن ز چوکر. خشو وخشور
پیغامبر و ایلچی معناسنه. شمس فخری جمال دنی و دین نسبت تو در رتبت
بود دنیا کمان مانند امت و دو خشور. نعمتی و دوبت و خشم معناسنده کاور دلمش

ور

وانکر ایکی تسمیه ودون

ور. حلیمی دات نسبتدر. لو معناسنه. پیشه ور. مایه ور دیرلر صنعتلو
و مایه لو معناسنه. و هم واو عاطفه ار لفظنه داخل اوله که ادات شرطدر.
ارایردن الف دوشر. ور دیرلر. و دخی اگر معناسنه گلور نعمتی و بر معناسنه
و جزم معناسنه که حرکتنز حرفدر اولور. و مر اسمک که آخرنه لاحق اولور اسم
فاعل معناسن افاده ایدر. سخنور کبی که سوز سویلیجی دیمکدر دیمش. اما فاضل
محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق و تدقیق ایلر که ور لسان فارسیده لسان
عربیده ذو معناسن افاده ایدر. اول معنادن لسان ترکیده لو ایله تعبیر ایدرلر.
مثلا فارسیده هنرور دیرلر. ترکیده هنرلو دیاجک یرده کاه اولور که
آورد که آوردندن اسم فاعلدر الفی حذف ایدرلر. ور قالور. سخن ورده کی
ور کبی که اصلی سخن آور دایدی سوزکتورجی معناسنه. دلاور کبی. بورآده دلدن
مراد قوت قلبدر. کتورمکدن مراد اثردن اظهاردر. و بو اعتبار ایله دلاورک
معناسی بهادردر. اما سرورده کی ور هنرورده کی وردر. مجازا سردن مراد
ریاست و متبوعیت در غلبه استعمال ایله سر مقدم و متبوع معناسنه حقیقت
منزله سنه وارمشدر. لشکر دکی سر اول معنایه در. اوراده تجوزا سابقا مذکور
اولان معناده استعمال اولنور. سرورک معناسی صاحب ریاست اولور.
تر ور دخی واردر که مرکبدر. واو عطفله ترادن که اکردن قالمشدر. اول ترک
اصلی و اگر در نته که بو بیتلردن ظاهردر بیت بهوای گیتی دریغ مکوی یاری
و ر تر او وبیتر ز جان باشد. که وی ار چند بهر مصلحتی. آن زمان بر تو مهربان
باشد. لیک در حق تو همو باشد. اولین کس که بدگمان باشد. زرگا
وزرگار. اکنجی حارث و زارع معناسنه. زرک وزرگر مثله. زریک
وزریکم مثل سایرا سامیسی برزگر لفظنده مذکوردر. رکا ورکار کاف عربیله
ایشی وزرینه طوران نسنه. رگا و رگار کاف عجمیله قرامق دیدکلری
بغدای الجنده بولنور سیاه حبه دانه لردر. و ترفنده ایلکین تشن ممیش که
قولاوز دیرلر. حلیمی بر بیلده ایکنجی دفعه تشن ممیش و سبزه وات که عجمیه
حلقه زیرلر دییو نقل ایلمش. و بوستان اوکلی. و قرق یعنی خیارلق و مرزبات که
انک ساقی اولمایه اوزامیه. و صابون معناسنه ده نقل اولنمش. روا وروار
جارداق و تخت معناسنه. زی وزیر مشهور پادشاه وکیلی و کتخداسی
دیمک اولور. شقدا وشقدار بکلر یدکین یدن. کی وکیر مهمانی.
نوع اوله الهاء المفتوحة ۵ اما را انجو دیزلمش ایلک

دروازه، دروار، وزنجی، وشقدار

الواو المكسورة ٥ ي دير ياد كه اسم مصدر در برلسنه الحق
مغاسنه وصورمق فردوسي مران كس كه بيند ترا روي و دير ٭٭
بود تا دكر روز جشنود وسير٭ زمان قحطن حضرت يوسف عليه السلام٭
خفتن دينمشدر٭ و يار٭ و ذهن٭ وعقل٭ وكياست معناسنه دخي
استعمال اينه كلمشلر در فردوسي كزيدند پس موبدتند وير٭ سخن كوي وبينا
دل ويادكير نوع اوله الهاء المفتوحة ٥ ها اينجو ديزلمش
ايلك سمط٭ ونظام معناسنه ديزلمش اينجويه ده اطلاق اولنور ملابسه
علاقه سيله شمس فخري نام دولت آ واين كتاب كردم نظم٭ كه هر قصيده
از وبهتر از هزاران هار٭ دكي هاكير هند جزيره لرندن بر جزيره نك اديدر٭
اسدي بديكر جزيري كذشتند رود٭ كجا نام انجاي هاكير بود هر تخفيف ايله
كل معناسنه تركيبده داخي استعمال اولنور٭ ديرلر كه هر بريسي يعني فرداً فرداً ديمك
اولور٭ نته كه هار اشتهاد نه كتوريلان بيتدن ظاهردر٭ وبو بيتدن دخي
معلوم اولور بيت هر مرادي كه در دولت كذرد٭ در زمان ان مراد حاصل باد
هر تشديد را ايله ناله معناسنه در٭ زا هزار ارباب لغت بيك كه عدد معين در
الف معناسنه٭ وبلبل ديدكلري خوش آوازلي قوش بيت من بي بر كل ره دم
زدن ندارم٭ حسدست بر هزارم كه هزار راه دارد٭ اما فاضل محقق دقايق الحقايقده
بويله تحقيق وتدقيق ايتمشلر كه٭ هزار بلبله بكزر بر قوشدر٭ بلبلك غيري ايدوكي
بو بيتدن ظاهردر بيت صد هزاران كل شكفت وبانك مرغي برنخاست
عندليبان را چه پيش آمد هزاران را چه شد٭ عندليب بلبلدر٭ مذكور قوش
بلبلك غيري ايدوكي مذبور بيتدن ظاهردر بحر الغرايب صاحبي ايكيسني فرق ايتميوب
غلط ايتمشدر٭ ذكر اولنان قوشه هزارده ديرلر٭ هزار دستانده ديرلر زا تشديد
زي هزير هستلي زاء عجمي وزاء عربيله مرويدر فردوسي برون تاخت مغفتم
زكرد آن بحير٭ يكي نامدار وسوار هزير عبد الواسع جبلي هست چون برهان عيسي
نانكو خواهان خاه٭ هست چون ثعبان موسي با بد انديشان هزير٭ وايو خوب
دينك معناسنه وكمسه يه منسوب دكل ديمكدر٭ س هسر وبالضم بوزنج
معناسنه لبيبي پيش من خواند يكي شعر كه از اشعارش٭ زان زمان باز ممنون
اين ال من پر هسر ست٭ وترس معناسنه ده كلور٭ لند وهلند در رياس
جنسندن برادوتدر٭ ها همار هميشه معناسنه٭ ها و هماور هميتا معناسنه تاير
اسامیسی اسا لفظنده مذکوردر٭ مب همبر مثلاً مبا همبار بوكي وايشي بر٭

منشي همشير بله سود امش٭ مس همسر باشداش ومنكوحه معناسنه بيت
بايد آن بار كشت همسر لوط٭ خاندان نبوتش كم شد٭ همسر لوطدن مراد حضرت
لوطك عليه السلام خاتونيدر٭ خاندان لفظنده بو محله مناسب بعض
تفصيل واردر٭ موا همموار دمدوز ديمكدر بر كه واكثر اشيانك
صفتي واقع اولور ايكي نسنه بري برينه موافق دوشوب الشيه اير هموار
شدند ديرلر٭ فاضل محقق بويله تحقيق ايدر كه لسان فارسيده هم ايكي نسنه نك
اراسنده اولان جهت اتحاددن عبارتدر٭ مثلا يولداشه كه يولده مشتركلردر
همراه ديرلر بله طوغمشه كه وقت ولادتده مشارك اولوبدر٭ همزاد ديرلر٭
باشداشه همسر ديدكلري بو اعتبار ايله در٭ اول حالت كه عرب استوا ايله
تعبير ايدر بولنمغي برده ترك اكا دمدوز دير عجم هموار دير بيت
سران هموار كشت از نيروي تخت٭ چو كشت بر كلوخ از مالش سخت٭
نجا همنجار بناايي كه انكه ديواري راست بنا ايدرلر٭ ودولكرلر اوجوبسي
واستعاره طريقيله چوق برده استعمال اولنور خسرو دهلوي دلبري
بهنجار كردن نكوست٭ چو كار رافتد كار كردن نكوست٭ بهنجار كن
ساز هر پيشه٭ كه نايد فن سوزن از تيشه٭ بجايي كه هنجار بايد نه زور٭ شود شير
بيچاره در دست مور بيت كرچه عطا در همه جا دلكش ست٭ هر چه بهنجار
بود آن خوش است اسدي كم آساي ودمساز وهنجار جوي٭ سبكپاي و
اسان رو ودور پوي٭ آت وصفنده ديمشدر٭ ودير لمك٭ وغصه لي
ديو له كيدر كن راه راستي قويوب يولسز يوله كتمك٭ واينجه يول معناسنه
وشمس فخري مطلقا يول معناسنه نقل ايدوب اشبو بيتي انشا ايلدي٭
بيت اكر نه شمع ضميرت بود دهر كامي٭ هزار بي نفتد افتاب از هنجار٭
ويول قومق وواسع يول٭ غيري ادلري هنجا لفظنده مسطوردر ٭٭
نكا نكهنه بها هنكام كهنه بهار فصل خريفه ديرلر٭ كاه اولور هنكامي حذف
ايدوب كهنه بهار ديرلر كير وفصل خريف مراد اولور٭ ود هودر ياش برت
كه اعضاده اوبوزو چبان كبي ظاهر اولور٭ نجا هيجار نعمتي هنجار معناسنه
ديو نقل ايدوب تحقيق ايلمش الهاء المكسورة ٥ هر وبالضم طهمان تار
منغ معناسنه تشديد را ايله٭ زب هزبر ارسلان كه شاه سباع در٭
عربيده وفارسيده مستعمل لغتدر٭ كي هكير اصفهانيلر اصطلاحنده طوفيلك
اولور بكير معناسنه الهاء المضمومة ٥ تم وبالكسر ياق كه

ايي كونلرده اولور. نعني وكنش معناسنه. هور لفظندن مخففدر ديمش
زي. هزبر ايو نيك. وجيد معناسنه. بعضيلر زاء عجميله نقل المشلر. بيت
اي فخر آل ردشير اي مملكت رانا كزير. اي همچنان چون وتن آثار وافعالت نيز
بس هژبر بوزيخ معناسنه. شمس فخري كرد داز سردي دم اعدات. آب در تبر
بلكه ميسر. شيا. هشيار. اوصلي وآيق معناسنه داخي استعمال اولنور. ه
هوشيار لفظندن مخففدر. شيو. هشيوار. مثله فردوسي كسي كو خرد را
ندارد به پيش. دلش كرد داز كرده خويش ريش. هشيوار ديوانه خواند ورا
همان خويش بيكانه خواند ورا. شيا. هشيار. ايكي بابله مثله فردوسي
يكي انجمن ساخت بانجزدان. هشيار وكار آزموده دران. شوا. هسوار.
هشيار معناسنه. وب. هوبر. باء عجميله صحاح عجم صاحبي انبجي معناسنه
نقل ايلدي. ما. همار. قوغالق اوتي كه اكثر يا ساحل وكنار درياده اولور. ن. هنر
صنعت وصنعتده مهارت. نوب. هنوبر. خرما بن تنها. نزو. هنزور. هنرلي
معناسنه. د. هور. طمان وقوي نجار زندن طو تحقيق. وسرخ معناسنه لغت
پهلويدر. وآي وكنش معناسنه. اسدي. سه جنك كران كرده شد در دو روز
چه در شب چه با هور كيتي فروز. د. شيا. هوشيار. اوصلي وآيق معناسنه
استعمال اولنور. وواوي خذف ايدوب هشيار دخي ديرلر. وي. هويه.
اوموجي اميدوار معناسنه. نوع اوله الياء المفتوحة
اوكا. يادكار. تبرك معناسنه. واكدريجي. ادكي. يادكير. ازبرليجي. ا. يار.
دوست ويولداش. ومصاحب. ع. ياران بنود كرستم يار بنالد وطاقت
معناسنه. فاضل محقق. دقايق الحقايقده. بو بيله تحقيق وتدقيق المشلر كه
يارك معناي اصليسي معين در. ياري معاونتدر. مجوبه تركي دلده يار اطلاق
اولندوغي كبي. لسان فارسيده ده اطلاق اولنور. نته كه بو بيتده واقعدر. بيت
مصلحت ديد من انست كه ياران همه كار. بكذارند وخم طرهٔ ياري كيرند. اما بو اطلاق
حقيقة دكلدر. بطريق الاستعاره در. اول معناده حقيقت ولان لفظ شاهددر
نته كه بو بيتده واقع در. بيت شاهدان زمانه خرد وبزرك. ديده را آ
يوسفند ودلرا كرك. بحر الغرائب صاحبنك جمله غرايبندندر كه بو مقامده
سويلدوكي كلام بو عبارتله كه بعينها نقل اولنور. ياري. ايلتي يعني ايكي فرداشك
عورتلري كه بري برينه ايلتي ديرلر. بيت. چه نيكو سخن كفت ياري بيار. ي
كه ناكي كشم از زنان ذل وخواري. بيت مذكوري ديدوكي معنايه استشهاد

كثور

36

كثور مثللر در. اددا. يادداره. يادداشتن لفظندن امر ووصف تركيبيدر
دار برطوتجي معناسنه. ارهكي. يارهكير. باجدار معناسنه. اريك. ياريكر
يادم ايدجي. تاقدا. تيا قدار. بكلجي پاسبان معناسنه. او. ياور. يارديجي
معين معناسنه. كمال اصفهاني. تا جهانداري بي ياوري دولت نيست
بادت اندر دو جهان حفظ الهي ياور. بيت. چارهٔ ما سازكه بي ياوريم
كر تو براني بكه رو آوريم. بابك. بياب كزر خواب ايدجي. حاو. يخاور.
بوزلي صنو. شش. بشر. اسدي. دو صد كنبد از صندل و
بشر وعود. ستاده بزرين وسيمين عمود. غ. يغر. خاقان كه تركان بادشاهي
اسدي. بران مرز خاقان يغر شاه بود. كه تاج بزركش بر ماه بود. كبا. يكباره.
بركره. ع. بجا ر مير د هر كسي بيچاره جامي بارها. كجين. يكجند. برقاچ كز ديمكدر. كي.
يكبر. نعني بركز ديمك اولور ديمش. كس. يكبر. براوغوردن. بركزدن
ديمك اولور. مخو. مخور. ايت سكاكي. الباء المضمومة
وزدا. يوزدار. پارسجي. وزه دا. يوزه دار. دلنجي كدا معناسنه. ده. يوير
دلوجه طغان. باب الزا العربي نوع اوليا الالف الممدودة. بري. ابريه.
صودوكاجك برستراح وآب خانه معناسنه. تخفيف ايدوب هوريز
ديرلر. تش افروا. آتش افروز. دوترق كه انكله اودياقرلر. تش انكي. آتش انكيز
مثله. تشبا. آتشباز. فشنكجي ويلدرم. خرو. اخروز. اكندي عصر معناسنه
خي. اخيز. ديوار مهرهسي وبالجغي قالب. قالب كسرلر كرپيج كبي ديوار بيارلر وياخود
بالجغي قالب قالب. لحينه دوكرلر انده قورر بعده قالبندن چقارلرو بنياد
ولوكن معناسنه ده كلور. فره حصاري وديوار معناسنه ده كلور ديمش. نعني اخرتيني
زاء عجميله تصحيح ايلمش. ذرفرا. اذرفراز. اوديافجي اذرفرا معناسنه. ردني. آردني
الك منخل معناسنه. آز. حرص وطمع. ع. هست دنيا اشيان مرغ از. كمال اصفهاني
از تست اين كه همه چيز چنين نايابست. آز كم كن تو كه نرخ همه ارزان كردد
شيا. اشباز. باء عربيله نعني صحاح رومده انجي طباخ معناسنه نقل اولنمش
ديو روايت ايدر. شب. اشبز. انجي طباخ معناسنه. شوبا نكي. آشوب انكيز
فتنه قوپاريجي. غا. آغاز. اول وابتدا وباشلمق معناسنه. نعني وصيغهٔ
امر ووصف تركيبيدر ديمش. مو. اموز. امر در اموختن دن. بيت. ازبت
آموز شيوهٔ خوبي. كه نكويد سخن بعاكف خويش. وصف تركيبي ده اولور.
بيت نكار من كه بمكتب نرفت وخط ننوشت. بغمزه مسئله آموز صد مدرس شد

مي امیز آمیختن لفظندن مشتقدر اسم مصدر در قریشق معناسنه وصیغهٔ
امر در وبعض ترکیبلرده صفت دخي استعمال اولنور شکر امیز کبی اوا
آواز اون صدا معناسنه ترکیبده دخي مستعملدر ع نیاید مرکز از یکدست
آواز وري آورنیز آویزمعناسنه وي آویز آویختن دن امر در آویختن
معناسنه وصف ترکیبده اولور دل آویز کبی بیت ای صبا کر کذرت
بر سر کویش افتد بوی از دست دلاویز بود دست آویز ودست اویز
ارمغان هدیه معناسنه در هی آمیز یاب یاب آهسته آهسته
معناسنه مستعملدر نوع اولی الالف المقصورة ٥ بر ابرز
همدانده بر طاغ ادیدر دیمش برا ابراز قره حصاري افراز معناسنه
نقل ایلمش بري ابریز نعمتی قوغه دلو معناسنه دیمش خي اخیز صنوبر طاشی
ویا یونک برقوري که برصره دخی دیرلر را آرز قیمت ومقدار ارج معناسنه
اسدي نیاید رهي کاو ودو شاد ورز که بکشند مانع لی کاو وارز فردوسی
پسنده کند زین جهان مرز خویش بداند مکر مایه از خویش شمس فخری
سلطان قضا وقدر جمال الحق والدین از خاک سم اسب تر اتاج کیان ارز
رزی ارزیز قلای رصاص معناسنه اسدي کهش کان ارزیز والماس بود
همان پیشه اتش جای نشناس بود ربی ارزیمز وسیلة المقاصد
صاحبی راء مهمله وزاء معجمه ایله جایز دردیمش ترخون دیدکلری که یوزرلک
تخمنی ترب الجنه طبراغه قارشدررلر ترخون بتر از حرفدر من وغن
معناسنه که ترکیبده اندن دن ایله تعبیر ایدرلر کاه اولور الفن حذف
ایدوب زایی مکسور استعمال ایدرلر همان اول معنا اوزرینه شیخ سعدی
اکر روزی بدانش برفزودی زنادان تنک تر روزی نبودی فرا
افراز یوقش ویوجه معناسنه وسوبک یوزلی آدمه افراز دیرلر بیت
زافرازش اوردی سوی یدر رسیده بزیر تنش موی سرد قره حصاري یوه
اشیانه معناسنه ده کلور دیمش وافراختن لفظندن صیغهٔ امر در وبعض
ترکیبلرده صفت دخي استعمال اولنور سرافراز دیرلر نبا انباز اورتق
شریک معناسنه اسدي دل شاه امین برانکس نکوست که در بد ونیک انباز
اوست ونظیر ومثال معناسنه اسدي بلند یشن باچرخ انباز بود ستیزش
همش از جهل باز بود مرو امروز امرود ندا انداز اولچک وتضم اسدي
زهر بد ابد دار جوید پناه باندازه هر کس هد پایکاه ورسم وارشن زر آع

اندازه معناسنه اکثر اندازه معناسنه استعمال اولنور وامر در انداختن
ووصف ترکیبده اولور حافظ خیز ودر کاسهٔ زر آب طربناک انداز
پیش از آنکه شود کاسهٔ سر خاک انداز ندر اندرز فتح دال وسکون نونله
ورا ایله وصیت معناسنه اسدي بر نهار د سرو با فغان سپهر باندرز یاد
بفریاد مهر فردوسي باندرز کردن همه هم کروه پراکنده کشتند بر کرد کوه
وتضم قیاس معناسنه ده کلور وفتح دال وفتح را ایله داخی مرویدر
ند اندز تضم اندازه معناسنه ندو اندروز چارسو وصوا معناسنه
ندو اندوز مثلا صحاح عجم صاحبی اخرینی زاء عجمیله تصحیح ایلدی وامر در اندوختندن
فازنمق کسب معناسنه وصف ترکیبده اولور ع مور دم مردم معاش
اندوز ند ن انز مرجمک عدس معناسنه نکري انکریز ترخون زنیز
معناسنه ورا اورز قره حصاري صوه معناسنه نقل ایلمش هوا
اهواز بصره یه قریب بر شهر ادیدر که حضرت فاروق اعظم عمر بن الخطاب
رضي الله عنه زماننده فتح اولدی ودیرلر که آب وهواسینک اقتضاسي
بودر که اکر حاتم طائی انده بر سال ساکن اولسه البته دنیایه حرصي ارتوب
بخیل اولور وغایتده جوق وقتال عقربی اولور عنصري تا قواي طبیعت
ار کردد اثر از اختیار وانباز زهر کیفیت حیات دهد در سر نیش
کژدم اهواز وله کر از بهار خلق تو بویی برد صبا رویدشکر زنیش
عقارب در اهواز با ایاز اعلام رجالدندر اخري سنبله دخي لغتدر
حقیقتده عجم زا ایله یازر وعرب سین ایله یازر حکو انکور ایلک ودوکمه
معناسنه استعمال اولنور الالف المکسورة مرد امروز
بکون دیمکدر ع غم فردا نشاید خوردن امروز الالف المضمومة
شترغا اشترغاز دوه طباني چکلی وانجدان خراساني ودوه دکنی
دیدکلری مشهوردکن که دوه اني غایتده سود کندن جوق یر بیت
زحاسدان شتر دل مدار مردي چشم که نی شکر نه وید زنیخ اشترغاز
صحاح عجم صاحبی ویاندق واکر معناسنه ده نقل ایلدی شغو اشغوز یورسوق
دیدکلري جانور جکث واوز زبان خوار زمده کارکن معناسنه یعنی اتیشی
اسانلغا اشلین ترکیبده مستعملدر فلانک الی اوزدر دیرلر والله اعلم
نوع اوله الباء المفتوحة ٥ ادبا بادبار یلپزه مروحه
معناسنه سایر اسامیسی باد آور لغتنده تحریر اولنمشدر نعمتی وتپه معناسنه

کلور دیمش ۰ ادرو ۰ بادروز بخشش عطا معناسنه ۰ ارو ۰ ابادروازه یعنی
پابوج معناسنه نقل ایلمش ۰ ازنکری ۰ باره انکرنر کاف عجمیله لاجق ویغمور دن
صقلنجق یرلری ۰ بارنه پای عجمیله کوز کونی روز خریف معناسنه ۰ ا باز ارباب
لغت طغان معناسنه دیمشلر که شکاریلردن بر خبیث آدیدر ۰ اما فاضل محقق
دقایق الحقایق شویله تحقیق وتدقیق اتمشلر که طغان جنسنه مطلقا عجم باز دیر
طغان صقلابیجه بازداز وبیوک طغانه شاهباز دیر ۰ میر خسرو ۰ باز سر بازکو باسیمرغ
سربازی کند ۰ کر نوای شیر ژیان سربازداری درشکار ۰ اما چاقره خصوصیله
اعلام غالبه دن اولمشدر ۰ مطلق ذکر اولنسه مراد چاقر اولور ۰ بیت
ره بط باز تیز آهنک میزد ۰ بقصد کبک شاهین جنک میزد ۰ ع به کنجشکان نشاید
طعمهٔ باز ۰ کبوتر با کبوتر باز با باز ۰ باز سفید دیسه لر مراد اق چاقر در که لسان
ترکیده توبغون دیرلر ۰ بازک کاه اولور باسنی واوه تبدیل ایدرلر پرواز
دیرلر ۰ پرواز اندندر ۰ اصلی برباز در واچق کشاده معناسنه کلور اچلدیکی
دیمکدر پرده عجم باز کرد دیر کلام ایله کشف ولیچق باز کفت دیر ۰ نته که بو بیتده
واقعدر بیت کر کسی وصف او زمن پرسید ۰ بی دل از بی نشان چه کوید باز ۰
چه کوید بازک معناسی نه کشف ایدم در استفهام انکاریدر ۰ انتهی وفرق ایتمک
معناسنه کلور کمال اسمعیل کسی که دست چپ از دست راست داند باز ۰
باختیار ز مقصود خود نماند باز ۰ وکرو دونه معناسنه ع تیر کز شصت رفت
ناید باز جامی کنم قانون احسانت کنون ساز ۰ که تا باشد جهان کوینده زو باز ۰
وتولاج باغ معناسنه شمس فخری زجاه فکر دهم تشنکان معنی را ۰ زلال جان
ز زبانی بقدر رسید باز ۰ بو معنایه بانیله پاز دخی کلور که اخر حروف تهجیده در
واو یون بازی معناسنه بیت زان روی نکو چشم بدان دور که امروز ۰
برمه زدهٔ طعنه وبرخور زدهٔ باز ۰ وقول بازو معناسنه ۰ وارشن فی زراع
معناسنه ۰ وبازیدن لفظندن صیغهٔ امردر عنصری بر بساط قبول فخر الملک ۰
نقش اقبال بین وجان درباز ۰ ووصف ترکیبی دخی استعمال اولنور ۰ حقه باز
وشعبده باز کبی ع معلوم تو کردد که منم تیغ سرباز ۰ ازخی ۰ بازخیز قیامت کونی
بازخواست معناسنه ۰ الند ۰ پالندوز صحاح عجم صاحبی جوالدوز معناسنه
نقل ایلدی ۰ اکبا ۰ پاکباز ۰ ای نظرلی ع روی خود بنهان مکن از مردمان پاکباز ۰
الی ۰ پالیز بوستان حدیقه معناسنه اسدی یکی پیرزن دید پالیزبان ۰
از وخواست تا باشدش میزبان ۰ وبوستان قرغی ۰ انکنا ۰ پانکناز ازان ۰۰

ایاندا

یاندا ۰ پای انداز پادشاهلر بر مملکتده وارد قدم ایاغنه تشریف ایچون دشادکاری
قماشه وسایر اهل صناعتک فرشنه قابل اولان متاعنه دیرلر ۰ نعمتی پادشاه
ایاغنه چکلان پیشکش درکرک فلوری کرک قماش کرک اقچه اولسون دیمش ۰
ای ۰ یا ۰ پای باز ایاق اوینادیجی دیمکدر ۰ اسدی جهانرا چنین پای بازی بسیست ۰
زهر رنک ونیرنک سازی بسیست بیت یکی را زماهی رساند زماه ۰ یکی را زماه
اندر اراد دبجاه ۰ خی ۰ بخیز بوصی یری ۰ ای ۰ پایز پای عجمیله کوز کونی روز خریف
معناسنه ۰ صحاح عجم صاحبی وقت خریف دیمش ۰ ای ۰ پاییز مثله ۰ دا ۰ پداز وکنده
که چفتجیلر وعربه جیلر آلتی در آخری زاء معجمه ایله دخی مرویدر ۰ نقو ۰ پتقوز شمس فخری
مرغانرا منقار ودیکر حیوانات را بیرون دهان شد دیمش شمس فخری زعدل
خسرو اعظم مجال ویارا نیست ۰ که وحش وطیر در ومنخلی نهد پتقوز ۰ بو لغت
اخیری راء مهمله ایله دخی نقل اولنمشدر ۰ وانده بعض تفصیل دخی مذکوردر ۰
دقو ۰ پدقوز نصیبلی کشی واغرجوره سی ۰ دیا ۰ پدیاز یاوز اینتلی غیری ادلری
بدکار لفظنده یازلمشدر ۰ ذله ۰ پذله باز لطیفه جی مسخره معناسنه ۰ دوا ۰
پدواز قرارکاه معناسنه بیت ملاذ سیف وقلم خسرو ستاره حشم ۰
که هست خلق جهان را جناب او پدواز ۰ رخو ۰ پرخوز نعمتی اطغرجی معناسنه
نقل ایلمش ۰ ر ۰ پرز اکین کشت وزرع معناسنه فاضل محقق دقایق
الحقایقده بو یله تحقیق وتدقیق اتمشلر که برز باء عربینک فتحه سی وراء
مهملنک سکونیله اکین در ۰ کاه اولور بایی واوه تبدیل ایدرلر ورز دیرلر
بیت درختان بسیار با کشت ورز ۰ کسی خود ندیدست از کوه مرز ۰
اکنجی یه برزکر دیرلر بیت کار خالد جز بجعفر کی شود هرکز تمام ۰ کان یکی
جلاهکی دارد دکر برزیکری ۰ کشت کاف عربیله تارله در ۰ بیت
پران هموار کشت از نیروی بخت ۰ چو کشت بر کلوخ از مالش سخت ۰
رک ۰ برکز باء عربیله نعمتی ستاره طالع معناسنه دیمش ۰ وسیلة المقاصد
صاحبی برزم برزط جامع الفرس صاحبی بوبون بوغمانی ۰ ومرصع طوق
وتیره معناسنه نقل ایلمش ۰ صحاح عجم صاحبی باء عجمی ایله همان طوق معناسنه
روایت ایلمش ۰ رکری ۰ پرکریز کوز فصلی خریف معناسنه که یپراقلر دوکلور
روا ۰ پرواز باء عجمیله اصلی پرباز در ۰ اچق معناسنه ۰ قنات اچلماق ۰
واچماق اولماغین اسم مصدر اعتبار اولنوب واچماق معناسنه ۰
استعمال اولنور ع مرمرغ بقدر جوش دارد پرواز ۰ وقوش هوا آده

اوچرکن چکز نوب چخ اورمق شمس فخری زمانه چونکه بمن کرد شفقی اغاز
کرفت مرغ دلم درهوای خود پرواز • وقرارکاه ومرتک معناسنه •
وقفقان واورنی دوننک اطرافنه دیکلن نسنه لره ده دیرلر • رو پروز
مثلا اورتیننک ودوننک • وپنجره قاپوسینک چپ چوره سنه
دکد کلری نسنه • لسان فارسیده الفسز ترکیبه الف ایله استعمال
اولنور شمس فخری ای قضا کسوت قبای تر • داده ازاطلس فلک پرواز
بیت کسونی را کز کرم پوشید جودش در وجود • طاق اطلس باجلالت
پروز دلهای اوست • نعمتی واونجک نسنه ویرهن یعنی کوکلک معناسنده
کلوردلمش • قره حصاری پیرامن معناسنه نقل ایلمش • وسلسله نژاد معناسنده
کلوردلمش • وفردوسینک بو بیتنی شاهد کتورمش بیت بدو کفت من
خویش کرسیوزم • بشاه افریدون کشد پروزم • کرسیوز که
افراسیابک قرنداشیدر • انک سعی وسعایتیله سیاوش بن
کیکاوس که حضرت یوسف علیه السلامدن صکره انک کبی بر جمیل
یکیت دنیایه کلمدی دیرلر • هلاک اولدی وانکچون بر ماتم طوتلیدرکم
عالمده هرکز انک کبی ماتم طوتلمامشدر • تواریخ اهلی متفقلردر که ساج کسمک
وقرا کوک اول ماتمدن قالمشدر • اندن اول یوغمش • بعده افراسیاب
که قزینی سیاوشه ویرمشدی • اول قزدن براوغلی طوغوب آدینی کیخسرو قودیلر
بلوغه حدینه یتشدکده کیو بن کودرز بن کشواد سپاهیندن یالکوز کلوب کیخسروی
وانانسنی الوب قاچوب ایرانه کتوردکده دده سی کیکاوس ایران
پادشاهلغنی اکا تسلیم ایدوب • اول دخی تورانه عسکر چکوب افراسیابی
ومذکور کرسیوزی طوتوب • باباسی قاتیچون قتل ایلدی اکرچه بو تفصیلک
لغته مناسبتی یوقدر لکن نوادردن اولماغین مناسبتیله تحریر اولندی
رو پروز ضم رایله جنک در • روی پرویز مظفر معناسنه در • معربی برویز
خسرو بن هرمز بن نوشروانک ادیدر • نعمتی وقوین دوزنجی • وفلاوز معناسنده
کلوردلمش • والک منخل معناسنه حافظ سپهر برشده پرویز نیست خون بالا
کریزه اش سر کسری وتاج پرویزست • ری پرهیز صاقنمق اسم مصدردر
حمیه معناسنه پزه باء عجمیله جامه • ربا پزباز فشرجوز بواکه پسبانه دیدکلری
نسنه در • ستک پشکز نعمتی آزی دیشی معناسنه نقل ایلمش • تی پشتیز
وبالضم یول شمس فخری شهنشهی که نیرزد بنزد همت جهان ومرچه بود درجهان بسیم

غا

غا بغاز وبالضم چوی که اغاج پارچه لری زمانده یارتق ارالسنه قورلر شمس فخری
عدو نکائی کز دست ساعد خصمش • کند مدامی نجار حادثات بغاز • وکفشکرلر
قالب ارالسنه قودقلری چوی وقصدر ودوغیندر • غا بغیاز شاکرد معناسنه
کا بکاز ایچنده قیونلر قیشلار وکاربانلر صغنورانلر که طاغلرده وبیابانلرده اولور
هند وشاه نخجوانی واسدی طوسی بویله نقل ایلدیلر • وبو بیتی استشهاد
کتوردیلر فرخی شهریاری که خلاقش طلبد زو دافقد • از بمن زار نجارستان
ازکاخ بکاز • ظاهر بودر که اصل لغت کاز در • اولنه باء الصاق ایچون داخل
اولمشدر • کما بکماز وبالضم سوجی شراب معناسنه اسدی به بکماز کوتاه
کردند شب • بیاد سپهبد کجا دند لب شمس فخری ز تاج وطوق مرصع چه غم
خورد جود دش • هر انکهی که نشیند بمجلس بکماز • ومجلس وعشرت عظیم
جامع الفرس صاحبی وبوجه وخرما شرابی وغالب معناسنه دخی نقل ایلمش
لو بلوز پیشکیر که طعام یرکن آدمک اوکنه طوترلر • وزره باغلدقلری فوطه •
ودستمال • ند وو بندوور چوالدوز • نغو بنغوز نعمتی برنجیلر قابناغی وقوشلر
بورنی دیمش • بنفوز وبنغور لغتلرینک تفصیلی اولنمشدر • نی بنلیز هرکز معناسنه
اسدی نه بینم درین رای کردون چه چیز • دکر بینمت یا نه بینم بنیز • والله اعلم
الباء المکسوره ٥ بنجی بشجیز برنوع غایتله برک اغاجدر
کراندن یای دوزرلر • را براز فراز معناسنه • یا پیاز صوغان • بی پرهیز
بی پرمیز فاسق معناسنه • ندا بنداز بنداز لفظندن مخففدر • بیت
این نامه زمن به نزد داور • بنداز وسخن مکو وبکذر • برو بیروز باء عربیله
طالع معناسنه • یرو پیروز باء عجمیله یکن مظفر ومنصور معناسنه
تعریب ایدوب فیروز دیرلر • ی پیز امر ریختن دن وصف ترکیبی داخی
استعمال اولنور بیت اگرچه باده فرح بخش وباد کل بیزست •
ببانک چنک مخور می که محتست تیزست • لش نما پیش نماز امام و
قرداش معناسنه دخی کلور • یمار خی بیمار خیز خسته لکدن قالقمش
معناسنه • ینه دو بینه دوز یماجی که ابچکجی دخی دیرلر • یوا بیواز اجابت
معناسنه بهرامی بامید رفتیم بدرکاه او • امید مراجمله بیواز کرد • یه سو
بیه سوز چراق که انده یاغ یاقرلر • بهو بیهوز مثله الباء المضمومه
دفو بدفوز باء عربیله نصیبلی معناسنه • دفو پدفوز باء عجمیله اغرک
طشره سی • را براز باء عربیله براشق زیبالی معناسنه کلوردیلر •

شمس فخري خدایگان جوانبخت شیخ ابواسحق • که تخت خسروي از ذات او گرفت براز •
واسم مصدر وصیغهٔ امردر • ووصف ترکیبیده استعمال اولنور محمد عصار •
ز کوشش حسن را لطف وبرازي • ز دوشش لطف را حسن وطرازي • وبول
معناسنه • را • براز باء عجمیله اوکندره • وقایش که جفت لاتند ندر • وتصمد
وطفنمق معناسنه ده کلور • احمد بن اسمعیل بو لغتي هم باء مضمومه ده وهم باء مکسوره ده
اکتوردي • ر • برز بو وجه شویله که صفت ذات اولا وبو وجه لک شویله که اسم مصدر
اولا • ایکي معناده بله مستعملدر • مثال صفت اسدي چو آمد بر آن تیغ کهسار برز •
بزد نعرهٔ تند وبفراخت کرز • دیکر در وصف کوه مقدم آدم علیه السلام •
بیت نه کوهیست ازین برزتر در جهان • نه یاقوت دار دخر این جایکاه •
بیت زچرخ کمان کفته شد کوه برز • دریدآسمان ازچکاچاک کرز • مثال
اسم مصدر عنصري فرو کوفتند آن تبانرا بکرز • نه شان زنگ ماند ونه
ترونه برز • نعمتي وقدبوي معناسنه • ویازي کتابت معناسنه دخي کلور
دیمش رج کو • برج کوز کاف عجمیله صحاح عجم صاحبي جوزا برجي دیمش • رک • مرکز
باء عجمیله کاف عربیله براق • رو • بروز نعمتي دوشنجکلننه دیمش باء عربیله
برنجي ماغر معناسنه • فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق ایدرکه
بز ورنک ایکیسي برجنسدندر • بز اهلیدر • رنک دشتیدر • بز اهلي یه اطلاق
اولنور وغي بو بیتدن ظاهردر • بیت بز یرا جونکه کیرد آخرین خواب • بپاي خود
رود در کوي قصاب • ر • برز باء عجمي وزاء عربیله اغز جوره سي • ژ دال • برزد اباز
تپشلم ادنبي اونیانجي که کوجک قرجغزلر ادیني در • ستان • افروز بستان افروز
اول وتدر که قرال قطیفه کبي چچکي اولور • مخمور چچکي • وسلطان برکي وکل یوسف دیرلر
بعض عشابلر میر عاشقان دیرلر • اصح قول اولدر • وبعضلر چکدم واوروزاوتنه
دخي دیرلر دیدي • که سنمزیر اقلري اولور • ستان برو • بستان بروز مثله
شتما • پشتماز سکردن ضلب معناسنه • شما • پشماز مثله • کما • بکماز بنید
وبلند عشرت معناسنه • ند ر • بندرز انبار دار وصاحب مال وشفره که
مجلدلر تحقیقیسي در • وبیوک بچاغه دخي دیرلر • ند و • بندوز چوالدوز • و • بوز
باء عربیله بز معناسنه • و • پوز باء عجمیله اغز جوره سي شیخ سعدي میرفت
نزار دیم باو • همچون شکر شکر لبي وپوزي • وچکه نعمتي ودودق واک بورني
وسایر حیواناتک دخي بورنلرینه استعمال اولنور • وبرنجي قوشلرک منقاري
وبالدر وانجک • وسوزسویلمک معناسنه ده کلور دیمش • نته که مولانا

جلال الدین رومي قدس سره مثنویده بیورمشدر • بیت کفت دانم مرد را در حین
پوز • ورنه کوید دانمش اندر سه روز • صحاح عجم صاحبي بالدر • وانجک • وبرنجي
قوشلر منقاري معناسنه • آخري زاء معجمه ایله دردیو تصحیح ایلدي • واغزک الحجنه
وطاشنه دیرلر دیدي • وستین دو • پوستین دوز کورکچي معناسنه
نوع اولده التاء المفتوحة ٥ اتاز • سکردم ترک وتازدخي
دیرلر • واولي سکوکي • رک • ترکز حلیمي اکین ایچون دوزیلان یر • یعني تارله دیمش
نعمتي اکلمش ترکه دیمش • وسیلة المقاصد صاحبي وترکه که انجیلر اکر وکتوریر
دیمش • اس • باتاپس باز تاس اوینادیجي • اک • رتاکي رز تفک وباغ چبوغي
ب رو • تب روز کوندز استمه سي • بري • تبریز آذربایجانده بر شهردیدر
که خلقي بدکهر وزشت خوي وعقرب طبع اولور • ورافضیلر در • بیت
مار وتبریزي اکر بیني بهم • مار رابکذار وتبریزي بکش • شاه طهماسب
زتبریزي بخنجر خیزي نبیني • مکان بهتر که تبریزي نه بیني • هارون الرشید زماننده
بنا اولنمشدر • مشهوردر که دایما زلزله دن خراب اولور • حکمادن بري
کنش عقرب برجنه تحویل ایتدکده بناسنه مباشرت ایدک دیمش • حکیمک
قولیله عمل اتمشلر ارتق واقع اولمامش • بعض تواریخ یازمشلردر • بلر • تب لرز
وتره دن استمه • ره • تي • تره تیز کردمه • تز زاء عربیله بر کوجک قزللغه مایل
بوز رق قوشدر باغلرده وکلستانلرده اولور • ایکنده اوچحازاماسته
دیارنلرده قارجان دیرلر • اصفهانیلر ترند دیرلر • شمس فخري چه عجب کربدو زمعدلتیت
باز رشوت برد نجانه تز • شي • تشیز سایه کاه • اسدي چه پوشید شب عاج کیتي
تشیز • براکند برسبز مینا پشیز • ک • تکز استخوان انکور واولکه
اوزم صقلدقدن صکره قالور جبره دیرلر عربجه تجیر دیرلر • بولغت آخري زاء
معجمه وسین مهمله وشین معجمه ایله دخي مرویدر • شایع وافصح سین مهمله ایله در
کو • تکوز مثله صحاح عجم وبالکاف الفارسي ایضا دیمش • کي • تکیز مثله • مو • تموز
تاریخ رومیده برآیک آدیدر • فصل صیفک اورتاسیدر • غایت اسیدر
وقتیدر که کنش آیک اون بشنجي کوني اسد برجنه انتقال ایدر • شیخ سعدي
عمر برفت وآفتاب تموز • اندکي ماند خواجه غره هنوز • التاء المکسورة
برا • تبراز تادن صکره با ایله که آخر حروف تهجیدر • الکمساغمد قوس قزح
معناسنه • بري • تبریز سعره ع نان را تبر زد در تبرز خوش • صحاح عجم صاحبي
صفرا که آدمي اولور دیمش که اخلاطدن بریدر • برا • تبراز تادن صکره یایله

کاف آخر حروف تهجیدر الکم سغد غیری دلری بو بر لفظنده یازلمشدر ربا تریاز
براوت کوکیدر اطبا قاتنده معروفدر یراندا تیر انداز اوق آتیجی یره کو
تیره کوز علیبر کبی برنسنه در کورز دیرلر بغدای وطراق قالبرلرلز بتی
تیب تیز اوصروق یری تیر یز چابق که قفقانلرده استعمال اولنور ع ب
دخریص وتخریص دیر و یربلج معناسنده کلور تعریب ایدوب تیرنج دیرلر
ری تریز مثلثه ترکیبنده دخی مستعملدر ی تیز اماله ایله ارباب لغت ایتی
کسکن وتعجیل ویورکن وکگره که آجی واکشیلرده استعمال اولنور دیمشلر
اما فاضل محقق دقایق الحقایقده بوباده تحقیق وتدقیق المشلردر که تیزک معناسی
نافذدر که ترکی دلده اکا کچر دیرلر تیره وصف ولنجق مراد دلمک اولور تیغه
وصف ولنجق مراد کسمک اولور نته که بو بیتده واقعدر بیت تیز مکن
تیغ سخن دردهان تا نبرد مخلق ترا ناگهان مقابلی کند در نفوذی یوق کهام
معناسنه که اکا چونکه دیرلر ترکی دلده اندن کچمز ایله تعبیر ایدرلر رایج اولمیان
نسنه یه زبانیده تیز ایله توصیف ایدرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت
استره هرچند زبان تیز یافت موی سر مو نتوانند شکافت بو توصیف
دلی برنافذ نسنه یه تشبیه اعتبار ایله در نته که بیت مذکورده ظاهردر حاذقلی
کشی یه ده مجازاً تیز دیرلر نته که بو بیتده معلومدر بیت اکرچه باده فرح بخش و
باد کلبیز ست بیانک چنک مخور که محتسب تیزست رایج نسنه یه لسان ترکیده
مجازاً کچر دیدکلری کبی لسان فارسیده ده کند دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر
بیت فرو مانده وخیره در کار خویش که بینیم همی کند بازار خویش لسان ترکیده
مجازاً سریعه کچر دیدکلری کبی لسان فارسیده ده تیز دیرلر انتهی و آوازی تیز
ایله توصیف ایدرلر اسدی زنوفیدن بوم واز بانک تیز همه بیشه بد چون
خزان برک ریز ی تیز اماله سز کسر حرحیله بیللنمک قوآره ضراط معناسنه
ع تیز بر رش ملحد کج رای بغ افرو تیغ افروز قلیج اچیجی التاء المضمومه
را تراز کوکجکلک براز معناسنه با ایله که ثانی حروف تهجیدر ر کتا
ترکتاز سکون کاف و را ایله غارت ویغما اچون ایل اوزرینه چاپماق
ادای دراول بر وترکتازی کنم زمین راز خویش نمازی کنم ومیم سکردن
کمسه یه دخی دیرلر اسم مصدردر و وصف دخی استعمال اولنور تز
تواز دیمکدر اهل شیراز لغتیدر حافظ آمن انکرتنی عن عشق سلمی تراز اوجی ردو
یکی لولو تواد ی بواد ی دخی اهل شیراز لغتیدر می باید دبد دیمکدر لولو

عبیدر

عبیدر معشوقدن کنایه تندر معنای مصراع بودر که سکا اولدن بر معشوق یوزین
کورمک کرک ایدی دیمکدر ند با تند باز صو غماد دیدکلری رنجی قوش فردوسی
کمان برده بودم که این تند باز به نخجیر زاغ آمدست از فراز و توز توختن
لفظندن مشتقدر اسم مصدر استعمال اولنور وصیغه امر و وصف ترکیبی
ارلمک یعنی زاز جمع اولمق واوده مک ویای توزی اسدی شده تیر بالا
کمان وار کوژ کمان دو ابرو شده سیم توز و اندوختن قزانمق معناسنه
نعمتی وکداز شش یعنی حرارت وطلب معناسنده کلوردیمش بیت
زقولش سخت شد بهرام ناساز دکر ره کینه توزی کرد اغاز قران سعدی
جای مده دشمن کین توز را کفت مکن کفت بدآموز را اسدی خدنک از
دل جنکیان کینه توز تیر مغز کاف و سنان سینه دوز والله تعالی اعلم
نوع اوله الجیم المفتوحه ارمغ جار مغز قوز جوز معناسنه
اجاز جیم عجمیله قورباغه وزغ معناسنه الی چالیز بوستان فرغی شمس فخری
خربزه زار وتره زار دیمش بیت زخصمش ارنشود باک ملک نیست عجب
که نیست از سر خد چاره بهر چالیز انبا جانماز اورغان وزرینه جقوب اوینیان
کمسه ترکیده ده شایعدر ووصف ترکیبدر جان اوینادجی دیمکدر
اهوی چاه ویز قوی اریداجق نسنه اهیو چاه یوز جبه وقیودن قوغه
چقارجق چنکل واول نسنه درکه بکره انک الجنده ده ونر دم اولسه عربجه خطاف
دیرلر اغاجدن اولسه عربجه قعوه دیرلر رجز فتح را ایله ترکیبی دخی
مستعملدر اصلده فارسیدر رجز جیم عجمیله وسکون را ایله جکک
صحرا وباجه یعنی مومول دیدکلری قوش وتوی دیدکلری قوش حباری
معناسنه وجاقرطوغان رهوا جر هواز شب پره یراسه خفاش معناسنه
جز جیم عربیله بزد شهرنه دیرلر وکوددن جکرکه وارثق جز جیم عجمیله کربی
سایرادلری حز والفظنده مسطوردر غ جغز قورباغه وزغ معناسنه واولی
بره دیرلرکه جرت اوله کلی حکلیر جیم عجمی ایله طلاق معناسنه لری چلریز وبالکلیه
نعمتی صحاح روم مفسد وغماز معناسنه کلوردیمو نقل ایلمش لوی جلویز
مثاله شمس فخری بعهد او نبود قدر ظالم ومفسد بدور راو نبود کام جا بر و
جلویز وخیار الجعد یعنی کزینه عسکر بو معنایه صحاح عجم صاحبی جیم عجمیله تصحیح
ایلدی نعمتی کزینه عسکر بو معنایه صحاح عجم صاحبی جیم عجمی ایله تصحیح ایلدی نعمتی
وخیار آو جاغنه دخی دیرلر دیمش واجواز نعمتی حرکات ثلثه ایله مرویدر

دلمش اغاجدن دوزلمش صوقی که الجنده صرمیق وطوزو سایرنسنه دوکرلر
شمس فخری شهی که باشد در مطبخ معالی او عمود محور و دسته وجود و مهر جواز
ذوقی ای بکو بال گران کوفته بپالا نرا بشت چون کیرچی که فرو کوفته بابند
بجواز کیرنج عضبناک معناسنه در و بو معنایه ضمله دخی لغتدر
نعمتی و بیلی اق صوصغری دشتری یلدزی و برجیس معناسنه ومامون
دسته و بوله کتمک و یول بصمق معناسنه ده کلور دلمش مع جهاره
جوز رومی چار مغز معناسنه هیو جهیوز چاهیوز لفظندن مخففدر
قوغه جقار رجق جنکل و جبه هیو جهیز جیم عجمیله جهاز معناسنه مستعملدر
که معلوم در الجیم المکسورة کلی جکلیز جیم عجمیله دلق که عورتلر فرجنده
اولور عربیده نظر معناسنه سکون ظا ایله کی جکینز مثلا لری جلبیز غماز
و مفسد فتحله دخی روایت اولندی ها جهاز جهیز معناسنه تی چیز لغزنه
شئ معناسنه نیسی یوق در دیکجک بیر ده عجم چیزی نیست دیرلر بنه دکلدر
دیکجک بیرده ناچیزست دیرلنه که بونسنده واقعدر بیت بجفتا من کلی
ناچیز بودم ولیکن مدتی با کل نشستم الجیم المضمومة رب جربز
کوربز لفظنک معربیدر که رودکی طرار معناسنه نقل المشدر شمس
فخری زیرک و دانا معناسنه نقل ایدر انما افعد کاف مضمومه بابنده ذکر
اولنور جز جیم عربیله لسان فارسیده مدلولی شول معنادر که ترک اندن غیریله
تعبیر ایدر مثلا ترک بنم غیرم دیر عجم جز من دیر بیت دهانی جز من از جام لبت
دور سری جز من ز طوق غبغبت دور کاه اولور که اولنه با زیاده ایدوب
بجز دیرلر بیت جهان چون از دهانی هیچ در هیچ بجز دود سیه کردش دکر
هیچ جز جیم عجمیله او راق قوشی که آری قوشی دخی دیرلر بر بوجکدر که یابی
استیلرنن ضباحه دک اوتر وعند البعض جکرکه به بکزر بر بوجکدر
کیجه ایله اوتر اول سببدن عرب ضرار اللیل دیر فتح صاد رو تشدید را
ایله و دیرلر که اوته اوته ایکی یاربلور وی تا جوی تاز ایرماق فه جفتمزنه
جیم عجمیله باغ جبوغی و باغ جاد داغی واصمه شی والدو جوالدوز جیم عجمیله جوالدوز
جوال دکا جك بیوك اکنه که ترکیده دخی مستعملدر نوع اوله الحاء المفتوحة
رام مغ حرام مغز ادکورغه ایکی که بعضیلر م وراکث دیرلر
الحاء المکسورة ه ي حیزیکا مخنث و غلان هندو شاه نخجوانی
وحکیم قطرانی واسدی طوسی بویله تصریح ایلدیلر که اصل لغت تاء هوز ایله هیزدر

لسان پهلویده حمام طاسنه دیر کم گرپ طوتدوغندن او توری مختلق
ایدن ارکشی یه استعاره طریقیله میز دیدیلر کثرت استعمال ایله حقیقت
منزله سنه واردی اما عوام حائیله تلفظ اتمکین باب حاده نقل اولندی
الحاء المضمومة ه کم اند حکم انداز اولکه اتدوغی اوق حوبه
اصلا تخلف اتمیوب استدوکی نشانی اوره قه باحقه باز معلوم ومشهور
نوع اوله الحاء المفتوحة ه ام با خام باز نعمتی بیوک
قزان اغزنه دیرلر دمش ازبا خازباز اوغلانجقلر سینه بندی
امو خاموز خام کون جلد خام وابرخامی صحاح عجم صاحبی بازلماج معناسنه
نقل ایتدی امیا خامیاز اسنمک حیثا معناسنه ایه ری خایه ریز قایغانه
معناسنه یاکز زیر دخی لغتدر ربتوا خربتواز براسه خفاش معناسنه
شمس فخری ز نور طلعت او دشمن ربود محروم بنزد که مهر بور زد لمهر خربتواز
با مقدم در نون او زرینه بعضیلر شب تا یدر دیدیلر رک خرکز کوکن کمنک
انواعندندر بای و قتنده اتنز یرلرده که کشنلک اولمایه آدمه وطواره
اوشر هلاک ایلر خرگزه دخی دیرلر و حیله ایله اتکه ندر وب کزدرمکدر
وخرکه زمین معناسنه که بر بوجکدر بره سور تنور یورر نبو خربوز قاربوز
ریو خربوز براسه شب پره معناسنه خز جانوردر که انک پوکندن
اکیم وب فاخر لباسلر طوقورلر اول لباسلره دخی خز دیرلر و قوندوز
دیدکلری جانوردر و ابریشم و برجامه در که تاری ابریشم اوله یمه دو خیمه دوز
چادرجی بیوا خبیواز براسه شپره معناسنه دیو خوبوز و بالضم
مثله یو خبوز مثله براسه معناسنه الخاء المکسورة ي خیز
حمله معناسنه و خیزیدن لفظندن امر و وصف ترکیبیدر سحرخیز و شب
خیز کبی الخاء المضمومة ه نکا خنکماز نعمتی خنکمازه معناسنه
نقل ایلمش که اغاجدن بدانن قوری اودنلر که عربچه شدب دیرلر ور با
خوردباز بازخورد معناسنه که ناکاه صاتشمغه دیرلر اسدی زمند و طلای
دو صد بیر فراز بدین مرد و در راه خورد ند باز ولی خولیز حولق قوشی
واور قوشی و جرکه دیو خوبوز براسه شب پره و خربوز معناسنه
و کلتی خوی خوره معناسنه نوع اوله الدال المفتوحة
ا داز باتجق جی و باتجق ایله دیوار دوزیجی بو معنایه میم دال ایله
و میم راء مهمله ایله رازمروی لغتدر وسیلة المقاصد صاحبی

ونعمتی قلیچ بالچاغی وبالچغله بنا اولنان دیواره دخی دیرلر دیمشلر صحاح
عجم صاحبی داز لاق اصلع معناسنه وقالچن معناسنه نقل ایلمش
دالب دالبز باو زاء عربیله اسکتی دیدکاری الاجه قوشجغز وقیز قوشی
دالو دالوز مثله لسان فارسیده واوله بارابسنده تواجی ونبال
وآردر حلیمی اصح بودر که زاء معجمه ایله اولادیمش واخرلرینه تماکتوروب
دالبزه ودالوزه وایزه داخی دیرلر دارب داربز دالبز معناسنه
حلیمی رائیله ودال مهمله مروی لغتدر دیمش الی دالبز بر داجی قوشی که
چوملکچی قوشی دخی دیرلر وچکک قوشنه ده دیرلر صحاح عجم صاحبی
بو معنایه اخرینی زاء معجمه ایله تصحیح ایلدی امو داموز قارکوزه یحک
بیوک کورک واول بیوک سپدکه ایکی یاننه اغج بغارلر زبلکره طاس
عربجه وزوز دیرلر وصولق معناسنه صحاح عجم صاحبی بو معنایه اخرینی
زاء عجمیله تصحیح ایلدی انه سب دانه سبز نعمتی مغوشش دیرلر بر
اوتدر ویاخود بر دانه در که مسهل دارولره کیررمیش را دراز صحاح
عجم صاحبی یابوجی وامتدادی دیمش ر درز بیو واک که بوبینوزده واغاجده
وبالکش سکوکنده وبونلرک کبی نسنه لرده اولور است امو دست اموز
الی اوکرمش جانور قوش وقیون وسایر حیوانک مجموعنه اطلاق اولنور
داوکرنجه معناسنه عربجه داجن دیرلر ستاوی دست اویز تهی دست
اولمامغیچون جزدی ویریلان چاریه ستنما دستنماز آبدست وضو
معناسنه بسا دمساز موافق وراز داش دیمک اولور هما دمهاز
بانک ونعره معناسنه بیت فرخی بنغ تو دردر تو از نشاط تو برکشیده
دمهاز شمس فخری بولغتک اخرینی زاء عجمیله روایت ایلمش الله اعلم
الدال المکسورة ٥ را دراز اوزون عنصری عمر باقی طلب
از عدل ویقین دانکه بود برق راکوتهی عمر زشمشیر دراز
فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق ایتمشلر درکه
درازک معناسی جسمی ممتد در لسان عربیده اکا طویل دیرلر
ترکیده اوزون دیرلر مقابلی کوتاه درکه معناسی قصه در امتداد
قیوده ده بولندوغندن اوتوری لسان فارسیده جاهی دراز
ایله توصیف ایدرلر نته که بو بیتده ظاهر در بیت بنکونسار کشتی
بجاه دراز که مرکز از و بر بنیانی فراز دِرازک بوراده استعمالی

معنای

63

معنای عامه نک دریکده بولندوغی اعتباریله درخصوصیله دریکا
ایچون وضع اولنان لفظ فارسیده ژرف در نته که بو بیتده واقع در
صد هزاران ماهی از دریای ژرف در دهان مرکی در شکرف دریک
بیکیچی دیمک یرده عجم ژرف یاب دیر بیت جدا اگر دیس یوسف
ژرف یاب زبیش زلیخا لشب جامه خواب دم دو درم دوز نعمتی
سرکین کزدان دیدکاری بوجکدر دیمش دز قلعه معناسنه در ابو سعید
زد ز داری دزی دزدیده دزدی زهی دزدی که دزد زدد زدار
وقوله ودیه نعمتی وشهر بغداد دکوی معناسنه ده کلور دیمش لسو دلسوز
کوکل یاقیجی دیمک اولور لنوا دلنواز کوکل اوخشاجی یعنی کوکل الهکتورجی
دیمکدر که اوخشامقدن کنایتدر لنی دلنیز طوکوز بالغی هلی دهلیز قپو
ایله اوارالغنده اولان ممندیره دیرلر که اوستی ورتیلی ولور قپونه
اتصالی ومناسبتی واراید وکی تو بیتدن اکلنور بیت دو شاخ امد
دو باش در دو غم را درینمو د دهلیز عدم را شبهاغار ده ده
دهلیز استعمال اولنور بیت بتدریج از آن رهکذرهای تحت
بدهلیز غار اندر آورد رخت برباز دیرباز اوزن وکچ اوینایچی
معناسنه بیت ترسیدم از دولت دیرباز کزین رزمگاه اندر آید
بگاز کرد دکرد ز نعمتی دکرد ز لفظندن مخففدر دیمش برو دیروز دونکی
کون یکرو دیکروز مثله دونکی کون الدال المضمومة
دال با دوال باز قایش اشلیجی هل با دهل باز طبلباز دداول بیجی
طبال معناسنه النوع اولی الزاء المفتوحة ا راز بالچجی
وبالچغله دیوار یابوجی داز معناسنه ومری یانندج برکوی آدیدر ونیز
معناسنه فاضل محقق دقایق الحقایقده بویله تحقیق وتدقیق ایتمشلر که
راز کزلی نسنه در قولی اولسون نته که بو بیتده واقع در اسدی
چو هستیش دیدی یکی داتش لبس دوی دوردان راز شنوز کس
بیت کنکر طاقش بزبان دراز بیش فلک گفته سخنهای راز فعلی اولسون
نته که بیت چو آمد بدین روزکار دراز سپهر این زمرکس همی داشت
راز راز دمعنای اخفا اولدوغندن اوتوری مقابلهٔ اشکار ده ده
استعمال اولنور بیت گذشت اندران روزکار دراز که می کوفتش
اشکارا و راز مبالغه قصد التسه لر رازی نهان ایله توصیف ایدرلر

بيت گل يوزيني اچمسون غنچه دهانم گون گبي دونمسون اغزلره رازنهانم گل نبي
پوشيده اسم مفعولدر پوشيدندن معناسي مستوردر كه اورتلمشدر
لسان عربيده اختفا انك لازميدر شول كمسنه كه اسراره اطلاعه قادر اولميه
پوشيده راز ديرلر بيت خطي كش بزرگان ندانند باز چه دانند
طفلان پوشيده راز زز باغ تكاكي كرم معناسنه بس ا رسن باز
ايبده اوينايجي جانباز معناسنه ثك رشكز زاج معناسنه
عدانداز رعدانداز طوبجي معناسنه نك امي رنگ آميز درلو درلو رنگلي
ورنك قارشدريجي تكر رنگرز بوياجي صباغ معناسنه بيت
برگ رزانك بزآب نبشته كانكس كه چنين رنگ رز رنگ
رزانست الزاء المكسورة ه نجي رنجير صبان اگلي وصبانغ
قليجي وقولاغي عربجه عرضح ديرلر واو كوزا وكندره سي ي ريز ريختن
صيغه امردر ووصف تركيبيدر خونريز كبي ودخي ديكلمك استراق
سمع معناسنه وقيغانه خانه ريز معناسنه واوشاق وافاقلرسنه ريزه
معناسنه لشب ريش بز بجي صقالي نش سا ريش ساز جراح كه عرب
مزين ديرلر الزاء المضمومة ه ستاخي رستاخيز قيامت
كوني امتنابه وصدقنا حافظ پياله بركفنم بند تا سحر كه حشر بمي زدل ببرم
هول روز رستاخيز ستنجي رستخيز مثله وبه دوره روبه روزه دلكو
كوركن ديكيجي دروز كوندز نهار معناسنه وطالع ونوروزه دوقوت
ونصيب ورزق معناسنه ده كلور روستنجي روستخيز قيامت كوني
معناسنه نوع اول الزاء المفتوحة ه ب زبز تكنه
ردو زردوز التون ديكيجي معناسنه ندبا زندباز قره حصاري
بلبل زندباف معناسنه نقل اليمش ني زنيز كليم معناسنه مستعملدر
الزاء المكسورة ه ز زدن ديمك اولور حرف ردمن عن
معناسنه ازلفظندن مخففدر اشعارده جوق استعمال اولنور بيت
اگر روزي باستعداد بودي زناكس نتك روزي ترنبودي
بانك زبان گز كاف عجميله دل بوران نسنه لر ي زيز بيان حرمشغي
ديان صوغاني سركه ايچنده اصلدرلر اول سركه يه خل زيزي ديرلر
نوع اول السين المفتوحة ه ازب سارسبز تشيل صغرجق
كه عربجه اكافاريه ديرلر اساز براق ودوزن بيت جويز دآن مرا

بوسغم

44

يوسغم بازداد همه كارهاي مرا ساز داد ساختن دن اخذ اولنمشدر
وچالغي وسازلق نيستان معناسنه وفابع وساختن لفظندن صيغه امر
ووصف تركيبيدر نغمه ساز وكارساز ديرلر شيخ نظامي جواز كارطلب
بي ساز گشتند يكايك سوي خسرو بازگشتند ها نغي نياورد دستش
بتخم كمند ندیدش سزاوار سازگزند فاضل محقق دقايق الحقايقده
بويله تحقيق وتدقيق ايدوب ديركه ساز اسم فاعلدر كلور ساختن دن
كارسازده كي ساز بو معنايه در واصلي سازنده در ترخيم اولنمشدر چالجي يه دخي
سازنده ديدكلري چالدوغي نسنه نك دوزن دوزدوكندن اوتوري
ب سبز تشيل اخضر معناسنه بوب سبوبز تشيل كوجك تاوي لستاوير
رواق معناسنه در راغا سراغاز سوز اولي ابتداء سخن معناسنه صحاح عجم
صاحبي اوازاتمك وچاغرمق معناسنه نقل ايلدي رافرا سرافراز ارباب
لغت يولار واولو وفاخر معناسنه نقل ايلمشلردر فاضل محقق دقايق الحقايقده
بويله تحقيق اتمشلركه سرافراز سرايله افرازدن مركبدر سرفرازده ديرلر
باشي يوقاري اولندوغندن وتري سروي انوكله توصيف ايدوب سرو
سرفراز ديرلر رباسرباز باشني اچق وباشني ونيادخي معناسنه كه بهادر
ودلاورلر صفتيدر وسيلة المقاصد صاحبي وقزقوشنه دخي ديرلر
ديمش رب سربز باش پشورجي رتي سرتيز اوجي الجه وسرتيز وسوري وكسكين
نسنه رفرا سرفراز سرافراز لفظندن مخففدر رواسرواز شعر سرواد معناسنه
وباشني اچق روانداسرو انداز نعمتي يوقش باسنه ديرلر رو سروز نعمتي
باش اورتاسنه ديرلر ديمش رونا سروناز اعلامدندر واكاري
سواكاريز سوراجي كه ازجاي بجاي ديگر كنند السين المكسورة
تاوي ستاوير رواق نعمتي قناره قصابه دخي دير ديمش تاره ديوانداز
ستاره ديوانداز شيطانه اتدقلري يلدز شهاب معناسنه حافظ
ديو سيرت بخداي خود بنالم مكو آن شهاب ثاقب مددي خدارا گ
سكز اك دمري در ني ستيز ستيزيدن لفظندن مخففدر صيغه
امر ووصف تركيبي در ومصدر داخي استعمال اولنور عناد وجدل
معناسنه لطيفي اي بكبريلنك خوي ستيز اين ستيز بكبري بچه چيز
لسان پهلويده التي لحق درهمه ديرلر ري سريز نعمتي الكم نغمه قوس قزح معناسنه ديرم
ديمش غيري ادلري نثر يرلفظنده يازلمشدر ياه رو سياه روز قره كونلي

بدبخت وشقي دن كنايت اولنور • يه رو وسيه روز مثله • بر لي سيرپنز برنوع
طعامدر قوري كشله ايدرلر السين المضمومة ۵ پرسپنز
باء عجميله طلق طحال معناسنه • وسوز يانمه سوختن لفظندن اسم مصدردر
وصيغهٔ امر ووصف تركيبيدر جهانسوز ديرنعتي وشيدا وحيران معناسنه
دخي كلور دېمش لطيفي تانمودي رخت لشيوه وناز • كارمن شد بدر دسوز
وكداز • وزوسا سوز وساز يانمه كوينمه وكويكلي كمسه • نوع اوله الشين المضمومة
المفتوحة ۵ بانرو شبانروز كيجه وكوندز ودوام معناسنه
ملاحظه اولنور • ب افرو شب افروز شمع واي ايدني وكيجه ايدن ايدجي ديمكدر •
ب با شب باز خيال باز وشعبده باز • بدي شبديز نام اسب
شيرين • ومطلقا قرارق كوكات • ارباب لغت بويله نقل ايلمشلر •
اما فاضل محقق • دقايق الحقايقده • بويله تحقيق وتدقيق ايتمشلر كه شبديز
قره يانغانه ديرلر • قولي قره اوليجق شبرنك ديرلر • شبديز اته باعتبار
الوصف اطلاق اولنان اسميدندر • نته كه بو بيتده واقعدر • بيت
من ورستم واسب شبديز وتيغ • نيار دبد وسايه كستر دميغ • نك شبكز
كاف عجميله حشرات ارضدن برصنف بوجكدر • قرنجه كبي دمي كيجه ايله ضو قرعبين ضف
معناسنه • رمتر نكاحي شمتر نك امير اوتانمقدن درلو درلو رنكه كيرن كمسنه
بيا شهباز غايتده ايي طوغانه ديرلر • م با شهباز نعمتي جيحون ايرماغنه ديرلر
دېمش الشين المكسورة ۵ كاد با شكار باز اوجي صياد معناسنه
داوغي معناسنه ده استعمال اولنور • نكري شنكرېز زنجبيل شرابي
نكوي شنكويز مثله بعضلر بو ايكي لغتي مفتوحه بانبو كتورمشلر • برا شيراز
پارس ولايتنك دار الملك وتختكاهي اولان شهرك اديدر • ولسان فارسينك
فصيحي اول شهر خلقنك لسانيدر • دسوزلمش بوغرت وطوراق وتنه دخي ديرلر •
سدي زشيراز وترف سيصد مزاز • شترباربود اندران كوهسار •
ي شيز هندوستاندن كلور براغاجدر كه اندن اني يايلر دوزرلر واندن
دوزبلي يابلره دخي شيز ديرلر • وابنوس معناسنه • اسدي جو بوشيد شب
عاج كيتي بشيز • پراكنده بر سبز مينا بشيز • برشير زا اسما الله دندر جل و
علي بولغت اخر ي راء مهمله ايله شيدر دخي مرويدر • محلنده تحرير اولنمشدر •
سايرا سا ميلادي آفريد كارلفظنده مسطور اولمشدر •
الشين المضمومة ۵ نرغا شترغاز بندق دكني ودوه طباني

چچكي

45

چچكي خراسان ونخجوان وآذربايجان وموصل طاغلرنده چوق بتر وانجدان
خراساني ودوه دكني ديدكلري مشهوردر كنلي اوت كه دوه اني غايتده سوه دكلندن
چوق يير • واشترغاز اكره دخي ديرلر • واسواز طوي قوشي حباري معناسنه
غيري ادلري شاست لفظنده مسطوردر • ورك شورگز اق الغن اغاجي
كه عربجه اثل ديرلر • صحاح عجم صاحبي اخريني زاء عجميله تصحيح ايلدي وسيلة
المقاصد صاحبي اجي الغن اغاجي كه تركيده اق الغن ديرلر دېمش قره حصار
چوركاوتي شونيز معناسنه نقل ايلمش • وره ك شوره كز مثله • درمي شورميز
تراشش وتطس معناسنه • وفي شونيز چورك اوتي معناسنه در •
نوع اوله الطاء المفتوحة حق بودر كه لسان فارسيده حرف
طا بوقدر • مراد اذكر اولنمشدر • الطاز كل اقرع معناسنه • بل بالطبل باز
اكر طول بازي • رطرز علامت وقفتان اموزلرينه ايلدكلري علم طراز
معناسنه ديمشلر • ن طنز طعنه واستهزاء عربيدر فارسيده دخي شايعدر •
حافظ كر طنزي نمايي وكر طعنه ميكني • ما نيستيم معتقد مرد خودپسند • نا الطناز
افسون كننده جازو وسحار معناسنه الطاء المكسورة ۵
الطراز قفتان اموزلرينه علم ايلدي انوري تا ابد نامهٔ عمر تو مقيد بدوام
از ازل جامهٔ جاه تو مطرز بطراز • وطراز يدن لفظندن صيغهٔ امر ووصف
تركيبيدر • واسم مصدردر • وكاه اولور بر اشقلي وزيبا معناسنه ده
كلور بيت طراز طرز شاهي ميطرازد • سر ديهيم وافسر مي فرازد • ي طير
تنز معناسنه نوع اوله الغين المفتوحة ۵ • اغاز طاغلمش
وجكر كه عورتلر يوزلرينه سوردكلري قرلجه درغازه معناسنه • از غماز
غماز غماز طار طغان تار مار معناسنه • ا غماز غمازلق وكوزله اشارت
ايلمك • م غمز غمازلق وكوز قاقمق • بو ايكي لغت عربيدر • با غباز
بويندرق كه اوكز بوينينه كجرزلر • وبعضيلر صبان در ديديلر واوكنده
دخي ديرلر • بو معنايه غيري ادلري بر ارلفظنده مسطوردر • غر روسبي
عورت معناسنه الغين المضمومة ۵ • نو غنوز اويومق
غز اتراكده بر قومدر كه غايتده خونريز ولي باكلردر • والله اعلم
نوع اوله الفاء المفتوحة ۵ • راخي فراخيز ايلكمك
رام فرامز سرحدلرده اولان صوباشي • راوي فراويز زنجف
ويرواز كه فارسيده پرذز ديرلر • واو نر محبوب العارفيندن

بکستردنی میکو نیند دیمش. ر فرز شطرنج لعبنک فرزی. رنا فرناز اصلینه
ونا دان. رغ فرغز نعمتی کوجک ارقلرکه بیوک ارماقدن آیررلر آخر بی
راء مهمله ایله فرغ معناسنه نقل ایلمش صحاح عجم صاحبی دریک قازیلوب
ازاجق صو جقان یر وصول معناسنه نقل ایلدی. روا فرواز سقف اغاجلری
که عجبه روافد دیرلر. ربو فربوز نعمتی یوریا زدیدکلری سیل با دشمال
معناسنه دیمش. غیا فغیاز شاکردانه بغیاز معناسنه. بیت
قبا کردست اواید باغواز. دل وجان بادو یرامزد فیغاز. شمس فخری بهر طریق
کرخواهی همیشه مال ببخش. وبصلهٔ خیر وصدقه وفیغاز. فیا ففغیاز
بغیاز وفغیاز. وبقیاز معناسنه الفاء المکسوره رافراز
فاضل محقق دقایق الحقایقدر. بو یله تحقیق وتدقیق ایتمشلرکه فراز لسان فارسیده
یوقارو معناسنه در. اصلی افراز در افراختن دن مأخوذ در. اصلی اوزرینه
بو بیتده مذکور در بیت تلی بود بر کوشه ره بلند. برافراز ال شد
مران هوشمند. مجازا اوست معناسنه ده استعمال اولنور کمال
برراه تو نهاده فلک صد هزار چشم. تاج فراز دیدم او کام شبری.
مجتمع معناسنه ده کلورنته که فردوسینک بو بیتندن ظاهر در بیت
تو کوئی کسی ای آرد فراز. نشاندی برین آتشم از فراز. فراز ثانی یوقارو
معناسنه در. فراز اول مجتمع معناسنه در. مجتمعلر در دیمک برده
عجم فرازند درنته که لطیفینک بو بیتندن ظاهر در بیت تبعی وجهد
کوششها فرازند حکمت ودانش. تواند خورد وخواب خوش چه دانی
نکتهٔ معنی. بحر الغرایب صاحبنک جملهٔ غرایبندندر. بو مقامده کی کلامی که ذکر
اولنوب بعبارته نقل اولنور. فراز دورت وجه اوزره استعمال اولنور
اولا فعللر ومصدرلرله اولور نته متمان تحسین لفظا چون در. شویله که ذکرا ولنمه
اصل معنایه خلل کلمز بیت بسعی وجهد وکوششها فرازند حکمت ودانش
تواند خورد وخواب خوش چه دانی نکتهٔ معنی. اول غلطی بو که دیدوکی برده
فراز مجتمع معناسنه در. فرازک اول نه معنایه کلدوکن بلمدوکندن اولوری
بی وجه معنی کلامه ارتکاب ایتمشدر. ایکنجی غلطی بودرکه بیت مذکورده فرازند
عبارتی کلمسنه ده معنی دال اولور صانمشدر خبط فاحش ایتمشدر اول عبارت
کیدیجک باقی قلان کلام ناتمام قالور معنای مرادی افاده ایتمز. لسان فارسیده
فرازکردن جمع ایتمکدر جمع ایتدی دیمک برده عجم فرازکردد یرلرنته که بو بیتده

ظاهر در بیت رفتم بر طبیب که برسم علاج درد. چون ناله ام شنید روان در
فرازکرد. یوقارو معناسنه فرازک مقابلی فرود در. لسان فارسیده
اشاغیه فرود دیرلرنته که بیت فرود آمد زپشت باره چون باده چو سبزه
بوسه زد برپای شمشاد. کاه اولور فراز بوقش معناسنه ده استعمال
اولنور. اول وقتده مقابلی نشیب اولور. لسان فارسیده انیشه نشیب دیرلر
کاه اولورکه نونن حذف ایدوب شیب ده دیرلرنته که رودکینک بو بیتنده
ایکیسی واقع اولمشدر فراز مقابلهسنده بیت شیب تو با فراز و
فراز تو با شیب. فرزند آدمی بتواند نشیب وتیب. فرازک کاه اولور آخرنی حذف
ایدرلر فرا دیرلر. جمع معناسنه کلان فراهم ده فرانک اصلی فراز در بحر الغرایب
صاحبی بونک دخی اصلن بلمامشدر. نعمتی فراز سوبک معناسنه ده کلور دیمش
جمیع ارباب لغت اگرچه فرازی مکسوره باینده کتورمشلردر. افصح مفتوحه
باینده اولمقدر. فراوی فراویز قفتان زنجفنه دیرلر. ری فرزیا ایرق دیدکلری
اوت لر. فلرز دوکمجقن که بر پاره بزه برشنه بغلرلر دخی اول بزه دیرلرکه
اکا برشنه بغلرلر. وبعضلر یمک قسمندن نشنه بغلجاق بز در دیمشلر. ودقی
آن کریخ وسکرش بر داشت باک. واندران دستاران زن پیت خاک.
این زن دکان برون مد چو باد. پس فلرزکش پیت اندر نهاد. شوی بکنا ده
فلرزش خاک دید. کرد زن را بانک کفتا ای پلید. وکهکل در فلرز نک دخی
لغتدر. لی فلز قره حصاری بر زنکدر معدنی که انونکله برشنه یه زنک ویررلر
زنکی صاری بدر. وشکر ونباتدن بر نوع در دیمشلر. قانون ادیبده فلز ریم اهن
ومانندش. وریم مرکومرها که بکذارند ومرکومرکه از کان خیزد. یرو فیروزه
مظفر پیروز معناسنه در الفاء المضمومه ۵ رو فروز
نور وضیا وافروختن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی در. دلفروز کبی
واجحی معناسنه استعمال اولنور بیت برزم اندرون زهر تریاک سوز
ببزم اندرون ماه کیتی فروز. وفوز صحاح عجم صاحبی زاء عجمیله تصحیح ایلدی
غلبه ویورک اغریسی ونی نوع اولده القاف المفتوحه ۵ اقاز
مشهور قوشدر بط معناسنه فارسیده وترکیده استعمال اولنور
وبرقلیه ادیدر. ویرواز واجمق وبعضلر پروانه دیمشلر. قر کوکل وخام ابریشم
زاقز ازا ابریشم اشلین. قی قفیز سکزمکوک در بیت برین کار بکذشت یکهفته نیز
زجاد وجهان زا برآمد قفیز القاف المکسوره ۵ ماریا قماریاز

قمارا وبنابجي اصنافي اولور جميعي حرامدر حقنده نص وارد در ‌. ‌ش
القاف المضمومة ‌ه لاو قلاوز ‌. بدرقه ترکیبده ده شایع در
بیت شهی که فتح وظفر میکند قلاووزی ‌. بهر طرف که رود لشکر مظفر او
ند قندز ‌. بر معروف جانوردر که صولرده اولور کلاهلر کنارنه ونهالیلر
کنارنه دیکرلر قره اولور اکثر بودرکه بو یارلر احمد کرمانی عریان شود این
سپهر بدرام ‌. از قاقم صبح وقندز شام ‌. روز قیامتی وصف ایدر
آمنا به وصدقنا ‌. یعنی نه کونش نه ای نه یلدزلر قالور کیجه وکوندز
مضمحل اولوب جمله‌سی فانی اولور نوع اول الکاف المفتوحة
ایـ کارساز ‌. ایلش دوزیجی وموافق معناسنه‌ در ع کارساز فقرا جامی
احسان تو باد ‌. اری کاریز ‌. اوغون یرالتندن صو کیدجک یر قناة معناسنه
شمس فخری ز لطف طبعش اکر باد اب تزح یابد ‌. ز سنک خاره تهر سوان
کند کاریز ‌. اکاز ‌. کاف عجمیله صندی که انوکله بزکسرلر ‌. والتون کمش ودمر
وبافرکسرلر وجنال معناسنه که ترکیده کز دیرلر ‌. وفارسیده کاز
وکز دیرلر بیت که کرذره زر ز دندان کاز ‌. ببفتد شمعش بجوبند باز
اسدی بهم بر دو منقار بر ده فراز ‌. جویاری لب بار کیر دبکاز ‌. انکی کبوتر
وصفنده دیمشدر ‌. و بیانلر وطاغلرده اولان اینلر که آنجنده قیون قیشلر
ویولجی وکاربان قونر ‌. وضید الجون دام مقابلسنده قودقلری اغاجکه
صید وشکار راندن قورقوب دامه دوشمک ایجون ایدرلر فردوسی مکر کین مهومان
بازاوری ‌. سر دشمنان را بکاز آوری ‌. اکاز ‌. بکمز که شیره دن اولور میر خسرو
دهلوی من استان تو بوسم حدیث لب نکنم ‌. جو من بکاز خوشم با شکرچه کارمرا
انا کاناز ‌. صالقمک دبی بعضلر خرما صالقمنه دبنه تخصیص ایتمشلر فاخر شکری
من بدان امدم بخدمت تو ‌. تا برآید رطب ز کانازم ‌. وصالقم جوبی ودامن اتک
معناسنه ‌. وکنار معناسنه دخی استعمال اولنور ‌. وتخفیف ایدوب کناز
وکنیز ده دیرلر ‌. ادتا کاوتاز ‌. صغر بکردشلی دیمک اولور ‌. اکثر اسلوب ومکاید
حربی بلمینلر حقنده استعمال اولنور اسدی بکر دانش کفتا که رزم تنک
بدین کاوتازان نماید جنک ‌. ب کبز ‌. بیوک عظیم وبوغون وسمز معناسنه
چپ کجنز کرجی ‌. بوتربا کبوتر باز ‌. بر یردن بر یره مکتوب لردن کوکرجین بنای دخی
یعنی اوچورجی دیمک اولور ‌. رج کز جغز ‌. بلوه دیدکلری قوش وبعضلر بایقوش
جنسندن بر قوشدر دیدیلر ‌. رم جی کرم خیز ‌. جابک وجست وبرنن ‌. بیت

سواری

سواری که بود اسب او کرم خیز ‌. برون جست جون شعله زان رستخیز ‌. سابرا سامیی
جست لفظنده مسطوردر ‌. را کراز ‌. مسافرلر مشربه سی که اغزی طار اولور اکثر
ارباب لغت مضمومه بابنده کتورمشلردر ‌. رو کروز ‌. کاریز لفظندن مخففدر ‌.
کز ‌. کاف عجمیله ارشن ذراع معناسنه ‌. وجنال اوق یای کریی وبلغن اغاجی
طرفا معناسنه ‌. وکزیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی در ‌. فجلی
کفجلیز ‌. کفکیر معناسنه ‌. کز ‌. کاف عربیله که از لفظندن تخفیف اولنمشدر ‌.
فجلی کفجلیز ‌. کفکیر وایت بالغی عوبجه دعموص دیرلر ‌. وچومجه که اش قرشدررلر
وقوتارلر مغرفه معناسنه ‌. وکرود وبر بغرسغی دیمشلر ‌. فلی کفلیز کیجه ‌. لا کلاز ‌.
کف وبایس کلاش معناسنه ‌. صحاح عجم صاحبی اخرینی زاء عجمیله تصحیح
ایلدی ‌. رسا کرساز ‌. توقه که کمره وبابوجه ولجامه وسایر بونلر کبی نسنه‌لره
طقارلر ‌. وقوشق وکمر دوزیجی معناسنه ‌. وبعضلر قورقوشق معناسنه ده
کلور دیمشلر ‌. فشد وکفش دوز ‌. باشمقجی ‌. نا کناز ‌. وبالکسر کاناز لفظندن
مخففدر ‌. بن خوشه وصالقم جوبی واتک دامن معناسنه ‌. وکنار معناسنه
استعمال اولنور ‌. ن کنز ‌. مثلثه نونک فتحه‌سیله وسکونیله جایزدر ‌.
مثال فتحه لطیفی جو دختر تر اشد کمن جام باد ‌. رطب در رسید کنزکو مباد ‌.
مثال سکون فرالادی دلاکشیدن باید عتاب وناز بتان ‌. رطب
نباشد بی خار کنز پر یار ‌. انی کنیز ‌. بنم نک دیشیسی درکه ترکیده قرنق
دیرلر بیت شراب عشرت ونقل مهیا ‌. کنیز پنج وشش همچون ثریا ‌.
و کوز ‌. کاف عجمیله قوز جوز معناسنه ‌. دنی کونیز ‌. اوکجک وشنک
فقیر معناسنه ‌. وی کویز ‌. مثلثه غیری ادلری کویج لفظنده مسطوردر ‌. نعمتی
دروزکار معناسنه دخی کلور دیمش ‌. بری کهریز ‌. نعمتی کاریز دیمش
صحاح عجم صاحبی یرماق دیو نقل ایتمش الکاف المکسورة ‌ه ‌. مثا
را کراز ‌. رفتار معناسنه ‌. شمس فخری وحلیمی ضمله تصحیح ایلمشلر ‌. ری کریز ‌.
کاف عجمیله کریختن لفظندن اسم مصدردر فاجمه کریغ معناسنه وصیغه
امر ووصف ترکیبیدر ‌. وسالار لشکر وتیر معناسنه دخی نقل اولنمش
شاور کشاورز ‌. چفتجی واکنجی حارث معناسنه شمس فخری باصیت معنا
قم جلیت رسولی ‌. در باغ اباد دیت زحل کیبت کشاورز ‌. شنی کشنیز
کشنیج دیدکلری اوت ‌. نا کناز ‌. بن خوشه رطب فتحله دخی روایت اولنمشدر ‌.
ی کینز ‌. جام اغاجی صنوبر معناسنه ‌. بعضلر اخرینی زاء معجمیله نقل ایلمشلر ‌.

یکی کیکنز اصرغان دکنی نحی وکردمه وصوکردمه سی تعریب ایدوب کیکیج دیرلر
نعمتی وتیمزاوت که عزبجه رجله وججیز دیرلر بن توکین توزکین ابر کیجی
وجنک ایدیجی الکاف المضمومة د داکداز ارمک
معناسنه اسم مصدردر وصیغهٔ امر و وصف ترکیبیدر اریت
واریدیجی معناسنه ده کلور جانکداز کبی بیت شمس دن انکه با کفایت
اوست که قصب بوده ماهتاب کداز ز اکراز کاف عجمیله خنزیر دشتی
دشتی سنک ادیدرکه آزیلی اولور اهلی سنه خوک دیرلر ازیلی ولدوغی
بو بیتدن ظاهردر بیت خوک که دندان گرازی نمود طعمهٔ سنک شد
زکرازی چه سود جمله دن تیر وسیف وسناندن پرهیزی اولمادغندن
اوتوری بهادرلری گرازه تشبیه ایدرلر فردوسی گرازه برآمد لسان گراز
دفشی برافراخت صفت باز گرازه کیکاوس پهلوانلرندن برینک
آدیدر شمس فخری توبی چو بیژن شاهان چه غم خوری که بود مخالف تو بدندان
زورهمچو گراز بو بیتده بیژن وگرازدن غرض بینک اصلی بودرکه مذکور بیژن
ایران پادشاهی کیخسرو بن سیاوش بن کیکاوس پهلوانلرندندر و
اول بیژن بن کیون کودرز بن کشواددر غایتده تناور دلیر و دلاور
اولدوغندن اوتوری رستم اکا قرین وبرمشدر توران ولایتندن
برجماعت کیخسروه کلوب اون ییلدر ولایتمزده گرازلر پیدا اولوب باغ و
بوستانلرمزی خراب و یباب ایتدیلر پادشاهمز افراسیابه واروب
شکایت ایندک دفعنه قادر اولمادوغندن وارک یغزی برده
مکان طوتمک دیدی ولایتمزک آب و هواسی غایتده دلپذیر و زرع و زراعت
وکسب وکار و سایر امور معیشتده بی نظیر اولدوغندن ماعدا آباء واجداد
وطنمز اولمغین ترک ایدمیوب حالا درکاه معدلت پناهکدن دردمزه
درمان ایلمک امیدینه کلدک دیو غایتده اغلشدیلر کیخسرو بونلرک حالنه
آجیوب و پادشاهمز دفعنه قادر اولمیوب سندن داد امیدینه کلدک
دیدکلرندن غیرته کلوب درکاهنده اولان بکلرینی حاضر ایدوب عسکر
وخزینه وپایه ومرتبه بندن سپهسالارلرمدن کیمدرکه واروب اول
موزیلری قلع وقمع ایده دیدکده مذکور بیژن غایتده شجاعتدن ولاورلکندن
بالکز واروب دفع ایلمسنی تقبل ایتدی یالکز ترکستانه واروب اول موزیلری
هلاک ایدوب افراسیابک منیژه ادلی قزی انده اکا عاشق اولوب

کفش اندر آن نیز ... دراوزنجان
... زهر ... و ... اندر
بیژن ... فره بر
... اندر ... اولان
... اندر ...
... انه
... اند

قرانی الوب بای تختنده کندی سراینده کزلیوب عاقبت افراسیاب
طیوب برعظیم جاهه حبس ایدوب غایتده دریک قیو اولماغین اشعارده
جاه بیژن دیو ذکر اولنور صکره رستم زال بازرکان صورتنده واروب
خلاص ایندوکی شهنامه ده مسطور اولدوغی مشهوردر انتهی واکثریله مخصوص
برنوع بیلدرکه انوکله بریاروب وایب باغلیوب وکوزایله جکوب بری
راست ایدرلر فردوسی چو شتافت اهنکری پیشه کرد گراز وتبر اره
وتیشه کرد شمس فخری جنان زمعدلت راستی کرفت زمین که برز کر نکند
راست بعد ازین بکراز و برنوع جرازندر اکثر عورتلرده اوغلان طوغرکن
عارض اولور شمس فخری زتاب اتش حشمت جنان شدست حسود که از حرارت
بیچاره شد اسیر گراز و برنوع مسافرلر کتورر لراغزی طاربار داقدر
اکثر غلاف ایچنده طوتارلر شمس فخری مرآن گراز که لب شاه برلبش بنهد
شود زلال خضر آب دردهان گراز عامه تحریف ایدوب کرز دیرلر وناز
صالنمق معناسنه اسم مصدردر شمس فخری بش دمانی در روضهای عیش وطرب
هزار سال دکر هم بدین نمط بگراز وگرازیدن لفظندن صیغهٔ امر و وصف
ترکیبی در لطیفی ای سرفراز وحیله باز اهن دل واهو گرازه تا چند کیرد
عز وناز اخر بیندیش ازاجل ودخی بیوکمک بالیدن معناسنه وجوبکر
قیون وصغر سوردکلری عصالری وکلنک که برقازرلر بیت
بشوی روی عروس فتن زگرد فتن بکوب تارک اعدای مملکت بگراز
و دیوار یاریغی ورانک تشدیدی داخی جایزدر قره حصاری وفرهنکش
عورت معناسنه ده کلور دیمش زی کریز کاف عجمیله بانک ضم وکسری
جایزدر شمس فخری زیرک ودانا معناسنه نقل ایلیوب بو بیتی انشا ایلدی
بیت کجا از در دولتت سرتابد کسی کو بود مرد دانا گریز دقوتلی معناسنه
اول کسنه که غایتده طرار اولا والدنج خداع معناسنه تعریب ایدوب
جریز وقافله قرزدخی دیرلر قانون ادیب بویله نقل اولنمش زکرزه کاف
عجمیله سوک جوماق وبعضیلر دمرجوماق دیمشلر تعریب ایدوب جرز دیرلر
ز وکروز شمس فخری وسایر ارباب لغت شادی وطرب وضجر مق معناسنه
نقل ایلمشلر شمس فخری زفر دولت او بنده کان درکاهش اکرچه دارد اقبال
وکام وجاه وکروز حلیمی عشرت اخرینه دیرلر دیمش واخری زاء منجمه ایلهٔ دخی
مرویدر دیمش زی کریز کرختن لفظندن اسم مصدر وصیغهٔ امر و وصف

ترکیب بیدر • بشني کشنیز تکه که چکینك ارکلنه دیرلر • زیرا کش مرجانورك ارکلنه
دیرلر ضم کاف عربیله و شینك ضمه سي و سکوني جایزدر • شب کشنیز
صحاح عجم صاحبی مثله دیمش • نا کناز کوکنار اغاجي • می کمنیز سدکن بوال معناسنه
ندکندز کسر دال ایله اسکی قلعه کهندز لفظندن تخفیف اولنمشدر اما شمس فخري
کریز قافیه سنده کتورمشدر • و انشا اتدوکی بیت محلنده مسطوردر •
شمس فخري ایا شهریاري که کیتیت درآید • زخل را ز بالاي این صفت کندز •
ندکندز ضم دال ایله قندز معناسنه • ندو کندوز جوالدوز معناسنه
ني کنیز بسیار خورده کاهل معناسنه • و اکواز اوکندره دیدکلري
اغاج که انوکله صغرسوررلر فرخي دوستا نزا نیافتي بمراد • سر دیمتق بکوفتي
بکواز • والدو کوال دوزه کاف عجمیله جوالدوز • د کوز کاف عجمیله قوز جوزه
معناسنه • و اصرف تیز معناسنه نظم اي خواجه فلان الدین که ریشت کون نباد
ریشت نفسي نیست ز زندان ازاد • بر ریش تو یك کوز کره خواهم زد •
زانسان که بدندان نتوانیش کشاد • و قوق دیش • وزاوي کوزاویز برداف
اصاجق • و در کودرز کاف عجمیله ایران پادشاهلرندن کیقباد سردارلرندن
کشواد اوغلیدر که اول دخي مشهوردلاورلردندر فردوسي با ایران پس
رستم نامدار • نبودي چو کودرز دیکر سوار • د کوز اکري کوه البرز
کوه البرز برمشهور عظیم و بالا کوه آدیدر • اکثر شهنامه لرده ذکر اولنور •
نوع اوله اللام المکسوره ٥ • ي لیز قرع حصاري خور
وحقیر معناسنه دردیمش الله تعالي اعلم اللام المضمومه •
عبث با لعبت باز اویونجی • غ لغز ترکیده بلمجه مثل دیدکلري ابن خلکان
لغز سکز وجه اوزره مرویدر دیمش ١ لغز ضم لام و سکون غین ایله ٢ و لغز ضم
لام و غین ایله ٣ و لغز ضم لام و فتح غین ایله ٤ و لغز فتح لام و سکون غین ایله ٥ و لغز فتح لام
و غین ایله ٦ و الغوزه ضم همزه و سکون لام ایله ٧ و لغرا ضم لام و تشدید غین
و قصر ایله ٨ و لغراء ضم لام و تخفیف غین و مد ایله انتهی • و شمس فخري فن سوم در علم
بدایع الصنایع نام رساله سنده لغزي بو وجهله تعریف ایلمش • بدانکه لغز عبارت
چیست انرا کویند که مثلا شاعر سؤال کند از کیفیت چیزي بطریق مغلطه و این
صنعت بحقیقت همان معماست • الا انکه در اول این صنعت بطریق سؤال آورده
شود • مثالش از شعر عربي شعر و ما ناکح اختین جهراً و خفیةً • و لیس علیه في
النکاح سبیل • متي نغش هذا الغش في الحال منع • وان مال بعل لم یجع بمیل •

یزید بما عند المشیب تعهداً • و برأ و هذا في البعول قلیل • وله در معیار جمالي
بنماندست در جریع غیب از ضمیر توهیچ کونه لغز • عربي ع اجحیه معناسنه در
که جمعي احاجي کلور • نوع اوله المیم المفتوحه ٥ • ا ماز بعض
ارباب لغت شکن معناسنه نقل ایلمشلر عنصري شود خزینه کو مر جو کنج باد
آورد • ز دست بر دکفش موج کوش ماهي ماه • شمس فخري تکافی باشد که در
چوب و دیوار و غیره افتد دیمش • و بو بیتي شاهد کتورمش • بیت
فراج ملك ز عدلت صحیح کشت چنانك • که چشم و زلف بتان بي فتور باشد
و ماز اسدي مران مرغ کزوي به پرواز شد • ز زخمش دل کوه پر ماز شد •
و سمز فربه معناسنه • و بر نوع مسهل دارو در • ارامو مارامور بیلانجي
الي مالیز سلك علق معناسنه • باقي اسامیسي کاخنج لفظنده تحریر اولنمشدر •
امي ماهیز صغر قویروغي • رامز راه کنداور غاني • رمز حلیمي صنبر در که
اقلیمدر و بستان اولکلرندر و تنك قارقلر ندر استعمال اولنور •
شمس فخري مرمرز که آن در کنف معدلت تست • پیوسته ظفر رخت بنهادست
در آن مرز اما میدانی نقلنده و ابانه شرحنده شو یله اکلنور ایکي قانك
اراسندر اولان بوم یره دیبه لر دیمش • و چمن و کشتکاه و زمین و
سامان و کوزدن بیني صمه و سوراخ و اوتلاق معناسنه • فاضل محقق قاموس
الحقایقدر بو یله تحقیق • و تدقیق ایتمشلر که مرز صنبر در • لسان فارسیدر
که لسان عربیده اکا تخوم دیرلر بو عبارت ترکي دلده ده شایعدر صنبرده
دیجك یرده تخوم تخومه دیرلر • مرزباندن جزء اولان مرز بوم معناسنه در
سرحد بکلرینه که ترکي دلده اوچ بکي دیرلر عجم مرزبان دیر • بیت
حبذا ملکي که باشد روز و شب • عدل و انصافش در انجم مرزبان • غ مغز
باشدغي بیني دماغ معناسنه • و کمك ایجندکي ایلك مخ معناسنه
و هر نسنه نك خلاصه سنده استعمال اولنور • و باغ معناسنه ده نقل
اولنمش • کرکا مکرکاز میرواز معناسنه بیت بکو کم وات در بیشه مکر کاز
که تا بیرث نه وزآمد نه خود باز • وي مویز قورو اوزم زبیب معناسنه •
المیم المکسوره ٥ • غیا مغیاز شاکردانه • نحذو میخ دوز
کبکر • ل شلو مشلوز قایسی و زرد آلو معناسنه • ي میز ارباب لغت
قونق میهمان معناسنه • و صیغه امر در میزیدن لفظندن ایشه دیمك اولور
یعنی بول ایله • و بعض ترکیبلرده صفت دخی استعمال اولنور دیمشلر •

فاضل محقق • دقایق الحقایقدر • بویله تحقیق و تدقیق • المشار که میز قونغک ایسم
خاصیدر زیته که بو بیتده واقعدر بیت مکارم و نعمت باد میزبان کرم •
بخوان جود تو صاحب دلان و شاهان میز • مهمان ایله بونک فرقی واردر که
بونک وضعی وضع خاصیله موضوعدر • انک اطلاقی وضع عامدر ترکیبی
حسبیله در • میز اسم جامد اولجاق معنایی ذکر اولاندر مشتقاندن اولجاق
امردر • میزیدندن که بو بیتلرده واقعدر نظم مرکز الجنت یا رمیند بود •
کو بشو مرده راز کور انکیز • با بکر دار ببر بر سر شیر جیره کرد و بگوشش اندر میز
بوی میوبز مویز معناسنه که قوری اوزم در بیته دیرلر •
المیم المضمومه ٥ • رغ مرغز بیاغی و کجی یونکی • رو مرود
مرد قربنه بر قبیله در • نکث مشکز بلغاری دیدکلری خوش قوخولی
دری و سختیان دو شنک • و سختیاندن خالی نطع معناسنه •
وزه دو موزه دوز ادکجی دیمکدر اولور نوع اوله النون المفتوحه
انا ناز قنتش غنج و دلال معناسنه بیت کر بر سحم چشم من نشینی
نازت بکشم که نازنینی • اسم مصدردر و نازیدندن صیغهٔ امر و وصف
ترکیبیدر • و نعمت و خوشلق ع بنازای سرو ناز دلنوازم •
اسا ناساز مخالف معناسنه • تی نبیز غایتده اوجی سوری و کسکین نسنه
قلیچ و نیزه و بچاق و غیری اولسون • جی نخجیر جیملهٔ کین معناسنه • جی نخجیر
قره حصاری نخجیدن معناسنه نقل ایلمش • خی نخجیر بوصی بریدر کمینگاه
معناسنه • و بوصی کمین معناسنه شمس فخری سپهر درره اعدای وکشیده
کمان زمانه دررده بدخواه او کشاد نخجیر تر نه ازلفظندن تخفیف ولنمشدر •
بیت از بی رسم بود دربانش • نزلی دفع بود دربانی • غ نغز
هر نسنه نک ایی سنه و خیار نه دیرلر بیت بدش نغز رامشکری
چنگ زن یکی نیمه مرد و دکر نیمه زن • نعمتی و چابک معناسنده کلور
دلمش • فت اند نفت انداز طوب اتجی و نفت اتجی • ما نماز معروف
عبادتدرکه اهل اسلامه بش وقتده فرض اولمشدر • بعد الوحی بدی ییلدن
صکره • و زکوة بعد الهجره بر تحقیق ییلدن صکره • و صوم بعد الزکوة ایکی ییلدن
فرض اولوب • و حج بعد الهجره تسکزنجی سنه ده واقع اولمشدر • جی نهخیز
طولشمق بیچ معناسنه شمس فخری جنان زمعدلش کار ملکت شد راست
که شد ز زلف بتان بازوصمت نهخیز • نعمتی هادن صکره میمله دخی لغتدر دیمش

ورد نوروز نیر اعظم یعنی کنشن نقطهٔ اعتدال ربیعی یه یعنی برج حمله اولنه
کلدکی کونه دیرلر • ملوک عجم اول کونده عیش ایدرلر • و تاریخ مصر صاحبی
الشیخ تقی الدین المقریزی روح الله روحه نوروزک سبب تسمیه و صفنده
بویله بیان ایلرکه • صاحب القصص و الاخبار وهب ابن منبه روایت
ایدرکه • وقتاکه نمرود مردود خلیل جلیل حضرت ابراهیم علیه السلامی
آتشه آتدی اول زمانده عالمده عظیم آوازه لر ظاهر اولوب • اول و اول
کیجه جمیع آتشلرک حرارتی منطفی اولوب • اهل دنیادن براحد ناردن
انتفاع ایتمدی • بو سببدن خلق عالم اول کون و کیجه یه عظیم اعتبار ایدوب
بر اول کون و کیجه کلدکده آتشلر یاقوب صباحه دک یاتمیوب اول کونه
نیروز النیروز دیدیلر • لسان سریانیده بیرام دیمک اولور ابن عباسدن
رضی الله عنهما نوروزده عید ایتدکلرینک سببندن سؤال اولندقده
بیورمشلر که ییلک آخری تمام اولوب • اول سنه دخول ایدیجک
پادشاهلر • و وزرا و ندما و بکلربکیلر و بکلرینه خلعتلر ویروب • و احسان
عطالر ایدوب • و سائر خلق عالم اصحاب و احبابنه انواع تحف و هدایا
کوندروب اعجام طایفه سی سنت اتخاذ ایتدیلر • و حافظ ابو القاسم علی بن
عساکر تاریخ دمشقده ابن عباسدن رضی الله عنهما روایت ایدرکه وقتاکه
فرعون بی عون قومنه ان هذا الساحر علیم دیدی • انلر دخی دیدیلرکه
سنده سحره جمع ایله فرعون حضرت موسی علیه الصلوة والسلامه
یا موسی اجعل بیننا و بینک موعدا لا نخلفه نحن و لا انت مکانا سوی اول کون
دمراون و سحره جمع اولوک دیدی • حضرت علیه السلام موعدکم یوم الزینة
دیدی • اتفاقا اول یوم اول سنه سبت کونی ایدی که یوم نوروز ایدی
بر روایتده سحره فرعونه دیدیلرکه موسی ایله بر کونه وعد ایله • فرعون ایتدی
اول یوم زینه یه وعد ایلدی که عید اکبریمزدر • پس اول کون سبت
ایدی که خلق عالم جمع اولدی • بعضلر دیدیلرکه نوروز فرس یللرندن اذارک
اون دوردی • و قبطیده برمهات آیی ایدی • بعضلر ملوک فرسدن جمشید
احداث ایلدی دیدیلر • وقتاکه اقالیم سبعه یه مالک اولدی • و کندیه اصلا
خصم قالمدی اول کونی بیرام ایدوب نوروز دیو ادقودی • یعنی یکی کون
دیمک مراد ایدندی • میر علیشیر نوایی تواریخ ملوک نام رساله سنده
بویله نقل ایلرکه اولا نوروزه شهرت ویرن عجم سلاطینندن جمشید ایدی

مدت سلطنتی یدی یوز ییله یتیشجک اصطخرده بر عظیم بنا بنیاد ایلدی که تمام یکی الده
یعنی تاریخ هجرتک طقوز یوزنده سنوز اثری و رسم و نشانه سی واردر
کم ادمی زاده انوک کبی بنا یاپمق محال کورینور کشی کورمینجه اینانمز و بعضیلر
تواریخده انی چهل مناره دیو ذکر ایدرلر چون بو عماری تمام ایتدی عالم سلطانی
وجهان اکابر و اشرافنی انده جمع ایدوب ضیافت ایتدی و اول زمانده
کنش نقطهٔ اعتدال ربیعی یه تحویل ایتمشدی اول بناده فرق ارتفاعی التونده
بر تخت وزرینه اوتوروب عدالت صیت و صداسین عالمه منتشر ایلدی و
اول کونک آدینی نوروز قودی و بعضیلر حضرت سلیمان علیه السلام خاتمی رجوع
ایتدوکی کونه نوروز دیدی دیدیلر بعضیلر حضرت ایوب علیه السلام شفا بولدوغی
کون که حق تعالی قرآن عظیمنده بیورر ارکض برجلک هذا مغتسل بارد وشراب
اول کونی عید ایدوب ولرصولمق سنت ایتدیلر بعضیلر دیرلر که شامده بنی
اسرائیلدن بر سبط طاعوندن قاچوب اول قوم عراقه کتدیلر ملک عجم خبر الوب
اشیدیجک انلرک جمله سین بر حصار ایچینه قویدی اول قوم دورت بیک
نفر کمسه ایدی انده هلاک اولدیلر اول زمانده اولان انبیادن برینه وحی
نازل اولوب فلان سبط ایله که حصارده هلاک اولمشلر ایدی انلر کلا فلان
شهرک قومی اوزرینه وار حوب ایله دیو امر اولیجاق وارب نیجه حوب ابین
اول قوم هلاک اولمشلردر دیجک بن انلری احیا ایدرین دیو وحی کلوب
برکیجه اول حظیره اوزرینه یغمور یاغوب اول هلاک اولان قوم بقدرة الله دیرلوب
حیات بولدیلر مذکور قومک حقنده که حق جل و علی قران عظیمنده بیورر
الم تر الی الذین خرجوا من دیارهم وهم الوف حذر الموت فقال لهم الله موتوا
ثم احیاهم بو خبر ملک فارسه واریجق اول کونی مبارک طوتوب دیو امر ایدوب
خلق بر برینک اوزرینه صولر صاچوب شادیلقلر ایدوب اول کون یوم
نوروز اولوب الی الیوم عادت اولدی روز نوروزده صو صاچمغک
سببنی مامون خلیفه دن سؤال ایدیجک بو وجهله جواب بردی که
الله تعالی قرآن عظیمنده بیورر الم تر الی الذین خرجوا من دیارهم وهم الوف
حذر الموت فقال لهم الله موتوا ثم احیاهم بنی اسرائیلدن بر قوم طاعوندن
قاچوب بعضیلر جهاد امر اولندقده قتلدن خوف ایدوب دیارلرندن
قاچوب کتدیلر حق تعالی اول قومک جمله سنی هلاک ایدوب بوینی
بلدردی که موتدن بر یوزنده نجات بولنماز بعض انبیادن حزقیل علیه السلام

واسطه سیله احیا ایلدی اول کونی عید ایدوب بر برینک اوزرینه صولر
صاچوب شادیلقلر ایتدیلر و اول کون کلیجک صولر صاچمغی عادت ایتدیلر الی
یومنا هذا عادت قالدی و بعض معتبر تواریخده بو وجهله مسطور و مذکوردر
وقتا که جمشیدک سلطنتی یدی یوز ییله واردی جمیع عمرنده باشی و دیشی وسایر
اعضاسندن بری هیچ اغریمامغین مفرط جاه و غروری و دولت تکبری
دماغنه فاسد خیال صالوب کندی صورتنی کبی تبلر دوزدوب اقالیمه
پراکنده ایدوب کا بنجم انلره ام ایلدی تنجده اقبالی آتشه برقدی
اوچیوز ییل مقداری بو امر مستولی و مستمر اولوب خلق عالمی بت پرست
ایلدی لاجرم مقتضای حکمت الهی اول ایدی که اکا جزا ایلیه شداد عاده تقدیر
اولدی قرنداشی اوغلی ضحاکی علوانی عسکر عظیمله اوزرینه کوندروب
مقابله و مقاتله ایتدکده صنوب تاج و تختندن ایریلوب ایکیوز ییلدن
زیاده تنها و پیاده اوچ کون بر یرده قرار ایتمیوب دیرلر که ربع مسکونی
ایکی کره دور ایلدی عاقبت ولایت چینده طوتلوب جسمنی بچقیلا پاره پاره
ایلدیلر و علی بن حمزه اصفهانی کتاب اعیاد الفرسده بویله نقل ایدر که نوروزی
اول وضع ایدن جمشیددر که ملوک فرس اولک که پیشدادیلردر
اخر بخیسیدر عدللری زیاده لکندن پیشداد لقب قومشلردر معناسی
نوروز یوم جدیددر و نوروز اهل فرس یاننده یوم اعتدال ربیعیدر
اهل هندک نوروزی عقربک اونده در زیرا اعتدال هوا اول وقتلا
اول زمانده اولور نته که ایام فریدونده مهرجان ایدی وقتا که ضحاکک علوانی
که بعضیلر اودی بیوراسب دردیدیلر قتل ایتدوکی کونی که اول کون کندی
فراغ خاطر له تخت سلطنته جلوس ایتدی عید ایدوب اول کونه مهرجان
اد قودی لوا اول کون نوروزدن ایکی بیک یکرمی التی ییل صکره ایدی
ابن وصیف شاه ملوک قبطدن منقاشش ذکر ایندهٔ ذکر که مصرده نوروزی
اول اول وضع ایلدی کواکبه اکرامًا بدی کون متصل سوب الحوب عید ایدرلردی
عالم العلامه والحبر الفهامه اوحد العلما المفسرین افضل الفضلا الموحدین
امام ربانی ابو القاسم حسین بن محمد روح الله روحه که راغب اصفهانی
دمکله مشهوردر محاضرات الادبا و صیقل الفهم نام کتابنده نوروز له مهرجانک
بیاننده بویله دیرلر جمشید که بعضیلر طهمورثک قرنداشیدر بعضیلر قرنداشی
اوغلیدر دیدیلر چون سلطنت تختنه اوتوردی جهان ملکنه عدل و داد له

زیب و زینت ویردی ایران اقلیمنک تختی که ارض بلدر تعمیر ایدوب و تمامت
ربع مسکونه حاکم و مالک اولدقدن عالمک سلاطین و اشرافنی جمع ایدوب
ضیافت ایتدی اول کون کنش حمل برجنه تحویل ایلمشدی اول کونک آدینی
نوروز قودی و هر ییل اول کون کلدکده بیرام ایلمکی عادت ایتدی و مدت
سلطنتی بیک اللی ییله یتشدی طبریده انک قتلی بیوراسبه منسوبدر عجب
تواریخده بوقدر بعضیلر بونه بیوراسب پادشاه اولدی ابو جعفر محمد طبری
دیر که ضحاکک آدی بیوراسبدر ضحاک لقبیدر اصلی یمندن بنی حمیر
قبیله سندندر نسلی سام بن حضرت نوح علیهما السلام چقار و بعضیلر
دیمشلر که ضحاک نمرود بن کنعان بن هوشنکدر فردوسی یکی مرد بود اندر آن
روزکار ز دشت سواران نیزه کذار کرانمایه هم شاه و هم نیک مرد
ز ترس جهاندار با باد سرد که مرداس نام کرانمایه بود بداد و دهش
برترین پایه بود مر اورا ز دوشیدنی چارپای ز هر یک هزار آمدندی
بجای پسر بد مر این پاک دین را یکی که از مهر بهره‌ش نبود اندکی جهانجوی را
نام ضحاک بود دلیر و سبکبار و ناپاک بود همه بیوراسبش همی خواندند
چنین نام بر پهلوی راندند کجا بیور از پهلوانی شمار بود در زبان دری
ده هزار ز اسبان تازی بزرین ستام ورا بود بیور که بردند نام
فریدون که بعضیلر جمشید نبیره سیدر بعضیلر ابتین و غلیدر که طهمورث
نسلندندر دیدیلر ضحاک اوزرینه هجوم ایدوب مغرب ولایتنده
طوتوب دماوند طاغنده بر قویی ایچنده حبس ایتدی اول کون مهرجان
آیینک نصفی ایدی ادنی مهرجان قویوب اول کونه تعظیم سنت اولدی
نوروز مهرجاندن ایکی بیک اللی ییل مقدم ایدی و بعضیلر نوروز
کیومرث بن هبة الله بن حضرت آدمک علیه السلام طوغدوغی کوندر
دیوارلردن یشل چمن ظاهر اولوب جمیع اغاجلر دقتنز ایمش ویردیلر
کیومرث کرامتنه و کیومرث حی ناطق دیمکدر بعضیلر نوروز حق جل
و علی حضرتی نورله حق ویردکوک یرادوب دنیانی تکوین ایدوب فلکده دوران
آداتلدکی کوندر دیدیلر اما صولر صاچمق زمان آدا ایلده بر قومه غایتده
قحطلق مستولی اولوب مدت مدیده یغمور یغمامغین اوت بتمیوب جمیع
دواب و مواشیلری و خلقک اکثری جوعدن هلاک اولوب بعده حق
جل و علا وافر یغمور یاغدروب اول قومک غایت فرحلرندن بربرینک اوزرینه صو

صاچدیلر

صاچدیلر بعده هر اول کون کلدکده بیرام ایدوب و صو صاچمغی عادت ایدوب
الی آخر الدهر مجوسیلره سنت اولدی بعضیلر نوروز اول کوندر که زو بن طهماسب
یاغمورلر که منوچهرک نبیره سیدر مهدده ایکن سویلدی حضرت عیسی علیه
السلامدن چوق زمان اول ایدی سببی بو ایدی که اول اقلیمه غایتده
قحطلق مستولی اولوب شویله که زوک باباسی اول قحطده هلاک اولوب
زاب مهدده ایدی سوزه کلوب اول رحیم و کریمدن یغمور طلب ایلدی
عند الله دعاسی قبول اولوب یغمور یاغمغین اعجام اول کونه تعظیم ایدوب
بیرام ایتمکی عادت ایتدیلر اون ایکی برجک اسامیسی و اعدادی و سایر امورلری
بیانندهدر معلوم اولا که زمان اولده فضلا و علما و حکما سکزنجی
فلکی که جمله سیاره و ثوابت انونکله حرکت ایدرلر اون ایکی بخش ایلدیلر
و هر بخشنه بر برج آدو بردیلر و هر برجی اوتوز قسمت ایلدیلر و هر برینه
درجه دیدیلر و هر درجه‌یی التمشه قسمت ایدوب هر برینه دقیقه دیدیلر
عدد درجات یکرمی طقوزدن زیاده اولماز زیرا اوتوزا و لیجاق بر برج
اولور و دقیقه دخی اللی طقوزدن زیاده اولماز التمش اولیجق بر درجه
اولور و اول اون ایکی برجک هر برینه ایچنده کی ثوابت یلدزلردن
باغلنمش صورت حسیه سنه نظر بر سبیل التشبیه آدو بردیلر حمل برجنده
صورت حملیه احساس ایدوب حمل دیدیلر ثور برجنده صورت ثوریه
احساس ایدوب ثوریه دیدیلر باقیسنه دخی بو وجهله اعتبار
ایدوب آدو بردیلر بعضی سکزنجی فلکک حرکت خاصه سنه مطلع
اولدیلر برجلری طقوزنجی فلکده اعتبار ایتدیلر بو اعتبار ایله حمل
صورت حملیه‌یی مشتمل قسمک آدی اولمز بلکه انک اوزرنده و سمتنده
و طوشنده واقع اولانک آدی اولور و اول اون ایکی برجک اسامیسی
بو قطعه‌ده علی الترتیب مذکوردر قطعه برجها دیدم که از مشرق
برآورند سر جمله در تسبیح و در تقدیس حی لا یموت چون حمل چون ثور چون
جوزا و سرطان و اسد سنبله میزان و عقرب قوس و جدی و دلو و حوت
خانه‌های کواکب سیاره نظم پس هرین جمله را که بردم نام ز اختران
صاحبان شناس مدام اولین از بروج تا هشتم نام آن بره و آن دیگر
کژدم هر دو مریخ را شد بیوت همچو برجیس را کمان با حوت تیر را
خانه خوشه و جوزا هر زحل راست جدی و دلو عطا زهره را خانه ثور با میزان

شمس را شیر و ماه را سرطان • ذکر اولنان اون ایکی برج یدی یلدزک
خانه لریدر که بزیدن بریسنه سیر ایدرلر کیمیسی تیز • کیمیسی کیج کلنک سیری
اکرچه هر کون مقدارده برابر در تفاوتلی بو قدر • اما کنش اوج و حضیضه نظر
متفاوت قطع ایدر • کمنده ارتق طور رکیمنده اکسک نته که فضلادن
بری اشبو بابده بو قطعه یی نظم ایلمشدر **قطعه** جوز بحوزاسی و وسی یکیت
حمل و ثور و شیر بابس و بیش • دلو و میزان و حوت و عقرب سی • بیت و نه
قوس و جدی لی کم و بیش • بری دخی بو وجهله نظم اتمشدر که مشهور در **بیت**
لا و لا لب لا و لا لا شش مه است • لل کط و کط لل شهور کو ته است

سبعهٔ سیاره نک اسامیسی و سایر اموری بیاننده در معلوم اولا که یدی
یلدزک هر بریسی بر فلکده ثبت و مرکوز اولمشدر • اول فلکک حرکتیله مغربدن
مشرقه حرکت ایدر • هر بری حرکت خاصه بو سببدن سبعهٔ سیاره دیرلر
فلک اعظم دیرلر • فلک اطلس و فلک الافلاک دخی دیرلر مجموعنی قیلمشدر
قسر ایله غیری فلکک عکسی مشرقدن مغربه حرکت ایدرر • مجسطی صاحبی بطلمیوس
افلاکی طقوز زعم ایدوب اولی ارضه قریب در • و سایرندن اصغر در که فلک
قمر در • بعده فلک عطارد • بعده زهره • بعده شمس بعده مریخ در • بعده مشتری
بعده زحل در • سکزنجی فلک بروجدر که کواکب ثابته اندندر • بری بریندن
اکبر در • طقوزنجی فلک اعظمدر که جمیع اوزرینه حاکمدر اکا فلک اثیر دیرلر
زیرا اول غیرسنه تاثیر ایدوب • غیرلری اکا تاثیر ایلمز • بر کون بر کیجه ده قسر ایله
افلاکی دور ایدر • ابو حیان توحیدی حکایت ایلر ابن بکیر بطلمیوسه مخالفدر
قال ابن بکیر دون فلک القمر فلکان هما سبب المد والجزر و یقطعان الفلک
کل یوم ولیله مرتین وهذا من آرائه التی انفرد بها ولم اجد احدا یوافقه
علیها والقناعة برهانی ولا اعرف ای برهان قام له علی هذه الدعوی انتهی
و سبعهٔ سیاره نک عربی و فارسی اسامیسی بو بیتلرده علی الترتیب نظم
اولنمشدر **قطعه** نام سیارکان شنو عربی • که به ترتیب گفتم از اسفل
قمر است و عطارد و زهره • شمس و مریخ و مشتری و زحل • عربجه ناملری بودر
بیت زحل مشتری مریخه من شمسه • فتزاهرت لعطارد الاقمار • و فارسیجه
ناملری بودر **بیت** مه و تیر و ناهید و هم آفتاب • جو بهرام و برجیس و
کیوان بود • **ز تمام بروج که مستعمل نظم** مرد دانا دل و ستاره شناس •
جون درین علم را نهاد اساس • رقم برجها بر استاد • از حساب حمل گرفت و نهاد •

ازحمل

از حمل صفر الف ز ثور نشان • باز جوزا و جیم از سرطان • جون اسد دال گرد و
سنبله ها • واو میزان نهاد و عقرب زا • قوس حا طا نشان جدی گشاد •
دلو را یا با الف بماسی داد **طبایع بروج سبعهٔ سیاره نظم**
آتشی مد حمل انکه اسد پس برج قوس • باز ثور و سنبله با جدی خاکی طبع و قوت
برج منسوب هوا جوز و میزان است و دلو • آب را سرطان و عقرب قسمت افتاد و حوت

در تذکیر و تانیث بروج

بشناس از بروج ماده و نر • تا در احکام باشدت رهبر
نر حمل دان و ثور ماده شناس • همچنین تا بحوت گیر قیاس

بروج منقلب و ثابت و ذوجدین

بر فلک برج منقلب چارست • اندرین باب حکم بسیارست
حمل است اول دگر سرطان • بار میزان و جدی نیک بدان
ثابت آمد بوصف چار دگر • عقرب و دلو و ثور و شیر سمر
قوس و جوزا و خوشه و ماهی • وصف ایشان اگر ز من خواهی
گویم این علم هست بر من عین • که بود این چهار ذوجدین

بروج مشرقی و مغربی و شمالی و جنوبی

مشرقی آمد از بروج بدان • بره و باز شیر و باز کمان
وانکه شان خلق مغربی خوانند • برج جوزا و دلو و میزانند
سرطانست و ماهی و عقرب • انکه دارند از شمال نسب
ثور با سنبله است و جدی بهم • که بر آرند از جنوب علم

و سبعهٔ سیاره نک عربی و فارسی اسامیسی بو بیتلرده علی الترتیب نظم
اولنمشدر **قطعه** نام سیارکان شنو عربی • که بترتیب گفتم از اسفل
قمر است و عطارد و زهره • شمس و مریخ و مشتری و زحل **بیت**
زحل شری مریخه من شمسه • فتزاهرت لعطارد الاقمار • و فارسیجه دخی
ناملری بودر **بیت** مه و تیر و هم ناهید آفتاب • جو بهرام و برجیس و
کیوان بود • یدنجی فلکده **زحل** در که فارسیده کیوان دیرلر هر دوری
اوتوز ییلده تمام ایلر • بر کون بر کیجه ده ایکی بچق دقیقه • و هر برجی
ایکی بچق ییلده قطع ایلر • هر اون ایکی بچق ایده دورت بچق ای راجع اولور
التنجی فلکده **مشتری** در لسان عجمده برجیس و اورمزد • و هرموز و زاوش
دیرلر • غیری اسامیسی اورمزد لفظنده مسطوردر • اون ایکی ییلده بر دوری تمام ایلر

هر برجی بر ییلده قطع ایدر. و مراد اون اوج آیده دورت آیی راجع اولور
بشنجی فلکده مریخ در فارسیجه بهرام دیرلر. بر ییل و اون بر بچق آیده بر دور
تمام ایلر. و هر برجی جون مستقیم و سبک رو اولا بر بچق آیده قطع ایلر
هر ایکی ییل و بر بچق آیده بچقی آی راجع اولور. دوردنجی فلکده شمس در فارسیده
و شید و خورد در. اون ایکی برجی اوچیوز التمش بش کون و تقریبا ربع یومده قطع
اوچنجی فلکده زهره در فارسیده آدی ناهید در. دوری بر ییلده تمام
ایلر. هر برجی جون مستقیم و سبک رو اولا یکرمی یدی کونده قطع ایلر
و بر ییل یدی بچق آی راجع اولور. ایکنجی فلکده عطارد در لسان فارسیده
تیر دیرلر. اون ایکی برجی جون مستقیم و سبک رو اولا اون التی کونده
قطع ایدر. و هر یوز اون التی کونده یکرمی ایکی کون راجع اولور. اولکی فلکده
قمر در فارسیده آدی ماه در. ترکیده آی دیرلر دوری یکرمی یدی کیجه
و کوندز و ثلثده تمام ایلر. و هر برجی ایکی کوندن زیاده و اوچ کوندن اکسکده
قطع ایلر. و کواکب ثابته بر دوری یکرمی درت بیک ییلده تمام ایلر. هر برجی
ایکی بیک ییلده قطع ایلر. و مذکور سبعهٔ سیاره دن شمس و قمره نیرین دیرلر
کنشه نیر اعظم قمره نیر اصغر دیرلر. و باقی بشنه خمسهٔ متحیره دیرلر. اول
جهتدن که انلرده گاه استقامت بعده وقوف بعده رجوع گیر و استقامت
اولور. اما نیرینه استقامتدن غیری اولماز. و زحل و مشتری و مریخه
علویتین دیرلر. و عطارد و زهره یه سفلیین دیرلر. قمری و هر کجی داخل
ایدرلر. و زحل و مریخه نحسین دیرلر. زحله نحس اکبر. مریخه نحس اصغر دیرلر. و مشتری
و زهره یه سعدین دیرلر. مشتری سعد اکبر. و زهره یه سعد اصغر دیرلر. عطارده
ممتزج دیرلر. سعد له سعد نحس له نحس اولور. و آفتابک بر مداری وار در که بروجه
اوزره سندن چقرا که منطقة البروج دیرلر. و آیک دخی بر مداری وار در
ایکیسی بر موضعده بری برینه مقابل اولوب تقاطع ایلرلر. اول ایکی نقطهٔ
تقاطعه جوزهرین و عقدتین دیرلر. مدار ماهدن بر نیمه سی جانب شمالده
اولور. و بر نیمه سی جانب جنوبده اولور. اول عقده که ماه اندن کچجک
شمالی اولا اکا راس دیرلر. و اول عقده که جنوبی اولا اکا ذنب دیرلر
و راس و ذنبک سیری معکوس در کواکب راجع کبی. دوری اون طقوز
ییلده اون بر ییلده تمام ایلر. بر برجی اون طقوز آیده و بر درجه‌یی اون طقوز
کونده قطع ایلرلر. زحل پیران و دهقانلر و اولو خاندان قدیم صاحبلرینک

وسپاهیلر بلدز یدر. و مشتری قضات و اشراف و ارباب مناصب کرام
بلدز یدر. و مریخ سپاهیان و ترکان و دزدان و جلادان بلدز یدر.
و شمس پادشاهلر و اولولر و اهل امر و نهی بلدز یدر. و زهره عورتلر و
خادملر و اهل عشرت و اهل طرب بلدز یدر. و عطارد یازیجیلر و ارباب
دیوان و اهل فطانت و عالملر بلدز یدر. و قمر رسوللر و مسافرلر و بیکلر و
پیاده رولر بلدز یدر. الارض سبعة اقالیم منسوبة علی عدد الکواکب
السبعة. فالاول منها ما نسب الی زحل و هو بلاد الهند. متعلق بلون السواد
والثانی الی المشتری و هو بلاد الصین. متعلق بلون الازرق. والثالث
الی المریخ و هو بلاد الترک. متعلق بلون الاحمر. والرابع الی الشمس و هو بلاد خراسان
متعلق بلون الاصفر. والخامس الی الزهره و هو بلاد ما وراء النهر متعلق بلون الابیض
والسادس الی عطارد و هو بلاد الروم ممتزج بالالوان. والسابع الی القمر
و هو بلاد البلخ متعلق بلون الاخضر. صداقة الکواکب السیارة و عداوتها
علی مذهب اهل الهند. زحله عطارد و زهره صدیقدر. مشتری و مریخ متوسطلردر
شمس و قمر عدودر. مشتری یه شمس و قمر و مریخ صدیقدر. زحل متوسطدر. زهره و عطارد
عدودر. مریخه مشتری و شمس صدیقدر. عطارد متوسطدر. زحل و زهره عدودر
شمسه قمر و مشتری و مریخ صدیقدر. عطارد متوسطدر. زحل و زهره عدودر. زهره یه
زحل و عطارد صدیقدر. مشتری متوسطدر. مریخ و قمر و شمس عدودر. عطارده
شمس و زهره صدیقدر. مشتری و نحسان متوسطدر. قمر عدودر. قمره شمس
صدیقدر و عدوسی یوقدر. عدد کواکب سیاره و ثابته حکمای پیشین ازین بحکم رصد
اختر انرا گرفته اند عدد. بانه و بیست امدند و هزار. هفت ازیشان کواکب سیار؛
ثابتانست نام دیگرها. که ازیشان کنند تیکرها. خانهای کواکب سیاره
حمل و عقرب بست با بهرام. قوس و حوتست مشتری را رام. ثور و میزان جو خانهٔ زهره است
مر زحل راست جدی و دلو مقام. تیر جوزا و خوشه به سرطان. خانهٔ آفتاب شیر مدام
اوج کواکب سیاره. هست اوج زحل ببرج کمان. اوج برجیس را به سنبله دان
باز مریخ را ببرج اسد. اوج باشد اگر شوی برصد. اوج ناهید برج تیر افتاد
مازین مرد و بی نصیب افتاد. اوج خورشید زهره بد رام. هست برجی که گشت جوزا نام
اوج را هفتمش حضیض شمار. هفتمین شرف هبوط انگار. حضیض کواکب سیاره
اوج جون گشت مر ترا معلوم. در برابر بود حضیض نجوم. جون حضیض زحل بجوزا در
وان برجیس را بحوت نگر. جای بهرام جونکه دلو آمد. در حضیض است و بس نیار آمد

شمس را چون حضیض برج کمان • زهره در دلو کمین بیت میان • چون حضیض عطارد ست بتو
زین سبب می بود بسرطان جوزا • اوج و حضیض شمس و قمر و بش ستارهٔ متحیره مر ایکی ساکن
بیلده بر برجدن بر برجه وارورلر • مراتمش التی سال شمسیه ده بر درجه قطع ایدرلر
و حضیضلری اوجلری مقابلیدر • الا عطارد که انک ایکی حضیضی واردر
ایکی تثلیثنده اما قمرک اوجی وقت اجتماعده و استقبالده اولور • و حضیضی
تربیع آفتاب وقتنده اولور **هبوط کواکب سیاره** چون شرف
گشت مر ترا معلوم • در برابر بود هبوط و نجوم • چون هبوط زحل برج حمل
وان برجیس برج جدی محل • برج مریخ چون بود سرطان • اندر آن مر ورا
تو هابط دان • باز میزان هبوط خورشید ست • هابط برج خوشه ناهید ست
برج ماهی هبوط تیر آمد • عقرب آن مه منیر آمد • راس هابط بود چو شد بکمان
مر ذنب را هبوط جوزا دان • و دیمشلردر که هبوط آفتابه و هبوط ماه
مابیننده طریقهٔ محترقه میزانک اون طقوزنجی درجه سنک اولندن تا عقربک
دوردنجی درجه سنک اولنه دک اولور • و هر کوکبک هبوطی شرفنک مقابلنده
اولور • همان اول درجه ده حال هبوطی حال شرفی کبی اولور • الله تعالی اعلم
ارقام کواکب سبعه آخرین حرف نام هر اختر • بدلش می نگار در دفتر
همچو از شمس سین و را ز قمر • بر همین کن قیاس پنج دگر
شرف کواکب سیاره شرف آفتاب دان بحمل • ثور را مه شرف شناس محل
مر زحل را شرف بود میزان • شرف مشتری بود سرطان • باید از جدی هم
شرف بهرام • همچو از حوت زهرهٔ خوش نام • تیر را سنبله است بیت شرف
همچنین اهل این بما ز سلف • شرف راس خانهٔ تیر ست • ذنب اندر کمان شرف
گیر ست • معلوم اولا که هر کوکبک شرفی مذکور برجلرده در • التنده یازلن
ارقام درجه یه اشارتدر که اول درجه یه وارد قدم قوتی زیاده اولور •
اندن کچدکده نقصان پذیرا اولور **درجات شرف کواکب**

شرف شمس نوازده درج است • یاد گیر این که مایه فرح است
شرف زهره هفت و بیست • از درج آنکه در حساب قویست
شرف تیر نیز پنج و ده است • سه درج از شرف نصیب مه است
درجات ستارهٔ کیوان • در شرف کمتر از سه هفت مدان
وان برجیس پانزده است و چهار • وان بهرام بیست و هشت شمار
سه درج راس را بود ز شرف • مر ذنب را همین رسد به تحف

سبعه

سبعه سیاره نک طبایعی و ذکور و اناثی و لیل و نهاره انتسابلری در

زحل انکو بد شمنی سمر ست • روزی و نحس دان خشک و سر ست
مشتری را گروست فیروزی • سعد و نر دان و گرم و تر روزی
باز مریخ نحس و نر و شبی • گرم و خشک از طبیعتش طلبی
شمس هم گرم و خشک و روزی و نر • نحس در اجتماع سعد نظر
سعد و ماده است و سرد و تر زهره • تیر پا زند باشد و شهره
وانکه نامش ز اختران قمر ست • سعد و ماده شبی و سرد و تر ست

نظرات کواکب با یکدیگر

نظر اختران بکن معلوم • تا بدانی تمام علم نجوم • چو دو کوکب بود به برجی در
یک درج پیش نی ز یکدیگر • وانکه هر دو در اقران باشد • وین چنین حال بنگران باشد
در یکی از دگر برج سیم • باشد از نی برج یازدهم • وانکه تسدیس باشد او بیقین
نیم تربیع شد ز پس این • چارم ست و دهم نظر کامش • همه رنج و غم ست هم اهش
ور ز پنجم و یا نهم نگرند • وانکه تثلیث و دوستی اثرند • هفتمین خانه را مقابل دان
اثرش کینه و مجادان • هر کوکبک مقابله خانه سی وبالیدر • تیرینک خانه لری
وبال زحلدر • و زحلک خانه لری وبال تیرینکدر • و مشترینک خانه لری
وبال عطارددر • و عطاردک خانه لری وبال مشتریدر • و مریخک خانه لری
وبال زهره در • و زهره نک خانه لری وبال مریخدر • و راس و ذنبک
نه خانه لری و نه وبالی واردر • و وبال کواکبده نته که دینلمشدر **نظم**
خانهٔ کوکب از بروج بگیر • بر شمار و به بین تو ز ضمیر • هفتمین خانه وبال شناس
جمله معلوم گردد بقیاس **خداوندان نهار** روز یکشنبه است ز قمر
روز سه شنبه آن بهرامست • روز یکشنبه نسبت خور • وانکه مریخ مر ورا نامست
چارشنبه گرفت کوکب تیر • سعد را پنجشنبه ام • زهره را داد جمعه و بر زحل
داد شنبه خدای عز و جل **خداوندان شب** شب یکشنبه آن تیر آمد
زین سبب فرخش هژیر آمد • شب دوشنبه آن برجیس ست • اندرین قولها چه تلبیس ست
شب سه شنبه آن زهره شناس • چارشنبه زحل بقیاس • شب پنجشنبه آن نصیب خور ست
شب آدینه صاحبش قمر ست **ارباب ساعات** ساعت اولین ز روز و ز شب
وانکه باشد از آن کوکب کان شب و روز را بدان نسبت • کرده باشد حکیم از حکمت
وان دگر کوکبی کز و ست فرو • دومین ساعت ست ساعت او • هر سوم را همین شناس اساس
پس همین کن بجمله هفت قیاس **فرح و ترح کواکب سبعه** فرح تیر برج طالع دان

وین زتا تیر صنع صانع دان | فرج ماه ثالث از طالع
وان خورشید نیست جز تاسع | زهره در پنجمین بود پدرام
همچو در خانهٔ ششم بهرام | شاد در یازده است سعد اجل
در ده و دو فرح رسد بزحل | چون فرح گشت مر ترا معلوم
در برابر برج شود مفهوم

احتراق کواکب سبعه

هر ستاره که اوفتد با خور | در یکی برج و یک درج همبر
خلق را جمله اتفاق بود | کان ستاره در احتراق بود
جز قمر را که این چنین دانند | محترق سینی که مجتمع خوانند

درجات افلاک

درجات فلک بر استاد
سیصد و شصت امد از بنیاد | هر یکی برج ازان درج سه ده است
هر درج از دقیقه شصت رهیست | ثانیه شصت یک دقیقه شناس
همچنین تا بعاشر ست قیاس

ایام نحسات

هفت روزی نحس دان اندر مهی | گر نکه دار سی شوی فارغ ز رنج
سه و پنج و سیزده با شانزده | بیست و یک با بیست و چار و بیست پنج
مجتنب برها جو آنک فهل

عربی

یعود لیال نظل الامل | فما کان منقوطاً فشر جزیل
وما کان منقوطاً فخیر کمل

دیگر

احذر نحوسا دور شهر ترد | علامتها فیما عدا المهملا

ومرایک آخر چهارشنبه سی نحس اکبردر معلوم اولا

تقویملرده یازیلان تواریخ بیاننده در تعریف التاریخ

التاریخ عبارت عن یوم ینسب الیه ما یاتی بعده ویقال ایضاً التاریخ عبارة عن مدة معلومة یعتد من اول زمن مفروض لیعرف بها الاوقات المحدودة • معلوم اولا که تاریخدن غرض بو قدر • جمیع احوال دنیویه و امور دینیه ده امم سالفه که تواریخ یازمشلردر • بر حادثهٔ عظمی وقوعندن یاخود بر صاحب قران پادشاه عالیشان تخته جلوس اتدوکی زماندن المشلردر • هر امتک تاریخی واردر که معامله لرنده • و زمانلری اوقاتنی بلمکده اکا محتاجلردر • حضرت آدم علیه السلام جنتدن دنیایه هبوط ایدلدن برو تاریخ مستعملدر • هر زمانده بر وجهله اعتبار و استعمال اولنوردی که برام عظیم واقع اولسه اندن تاریخ یازرلردی • مثلا اولا حضرت آدم •

علیه

علیه السلام دنیایه هبوط ایدوب اولادی عالمه منتشر اولدقده اوغللری هبوط آدمدن تاریخ قودیلر حضرت نوح علیه السلام مبعثنه کلنجه • بعده بعث نوح علیه السلامدن طوفانه دکن یازیلر • بعده طوفاندن نار ابراهیم خلیل علیه السلامه کلنجه • بعده حضرت اسمعیل علیه السلامک اولادی چوغالدقده حضرت اسحاق علیه السلامدن مفارقت اتدکده اولاد اسحق علیه السلام نار ابراهیم علیه السلامدن بعث حضرت یوسف علیه السلامه کلنجه یازدیلر • ومبعث یوسف علیه السلامدن مبعث حضرت موسی علیه السلامه کلنجه • ومبعث موسی علیه السلامدن مبعث حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلمه کلنجه یازدیلر • کیمی وفات حضرت ایوب علیه السلامه کلنجه • وکیمی حضرت موسی علیه السلام بنی اسرائیل ایله مصردن چقدوغی زماندن • وکیمی ملک حضرت سلیمان علیه السلامدن • وکیمی بخت النصر قدس شریفی خراب اتدکی زماندن یازمشلردر • اما نصارا قومنک تاریخ معتبر واعظملرینک اولی حالا مبعث حضرت عیسی علیه الصلوة والسلامدندر طایفهٔ مجوس ابتداء تاریخلرینی هبوط حضرت آدم علیه السلامدن یازوب • بعده قتل دارا • بعده ظهور اسکندر بعده ملک اردشیر • بعده ولادت حضرت رسالت پناهدن صلی الله علیه وسلم • بعده ملک یزدجرد بن شهریار بن پرویزدن یازوب اما اهل شرک رسول اللهک صلی الله علیه وسلم ولادتلرندن یازدقلری سببنی اصحاب تواریخ یازمامشلردر • پوشیده اولمیه که • امم سالفه تواریخی بر حادثهٔ عظمی وقوعندن یازرلر • نته که سابقا ذکر اولنمشدر •

حین ولادت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلمده واقع اولان حوادث بر تاریخده واقع اولمامشدر • جمله دن معارج النبوه صاحبی معین واعظ رحمة الله علیه • بویله نقل ایلر که ولادت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم انوشروانک حکومتنک قرق ایکنجی ییلنده واقع اولوب • عام فیلده اشهر روایتده ربیع الاول آینک اون ایکی سنده روایت جمهور اوزره دوشنبه کونی و یاکیجه سی سال [illegible] علوینک اون یدیسنده نیسانک یکرمیسی ایدی • ماهک اون یدی اول خورشید فلک سعادت مطلع عزتدن طلوع ایلدی بزرکان اهل نجوم اول حضرتک طالعنی بو وجهله استخراج ایتمشلردر • که جدی بیکرمی درجه ده ایدی

وزحل ومشتري عقربك اوچنجي درجه سنده • ومريخ سرطانك بكرمي درجه سنده
وقمر مذكور برجك اون سكزنجي درجه سنده شمس وعطارد حمله ده زهره ثور ده
اولوب • ورأس جوزاده وذنب قوسده كندي شرفنده ايدي • غيري
وحله دخي يازمشلردر فاتما اتفاق كملاء فن نجوم بونك اوزرينه دركه اكثر
كواكب درجات شرفلرنده اولوب • معايب ووبال ونحوستدن محفوظ
ايديلر • اول ماه سپهر سروري • وشاه ايوان مهتري مطلع وجوددن نور
شهودده كورنديلر • وكاينانك اثارلرينك تفصيلنك بعضي بودركه ذكر
اولنور • اول وقتده درياچهٔ ساوه نك كه شهر ساوه انك ميانده
واقع اولمشدي كه هنوز اثري باقيدر • بيره كچوب ولايت سامده اولان
وادئ سماوه ده رودخانه جريان ايدوب بيك ييل مقداري اول اديده
صواقدوغني كمسه كورمشدي • وبيك ييلدن زياده كيجه وكوندز متصل
يانان اتش فارسيان اول دمده سونوب • وطاق كسري كه متانت
وحصانتده بناء اهرامه جفت ايدي • اول اون درت طاقي ييقلوب ودنياده
نه قدر بتلر وارايسه يوزلري اوزره دوشوب • وموبد موبدان يعني
قاضي القضات مجوس اول كيجه واقعه سنده كوردي كه تند وسركش
دوه لر عربي اتلري چكوب دجله دن كچروب • اقليم فارسده پراكنده
ايلدي • وساير معظم امور كه اول حضرتك معجزه لرندن ايدي ظهور بولدي
انوشروانه بعد الزمان بوخبرلر كلوب كورديلر كه بوقدر حوادث عظمي بركيجه ده
بلكه برآنده واقع اولمش • انوشروانك قلبي بوامورد ن غايتده مراتا اقلنوب
نيجه زمان اكل وشرب ونومه قادر اولمايوب • تواريخده مسطور والسنه
ناسده مشهوردركه • اول زمانده اولان اخترشناس كاهنلرك نامدارلرندن
سطيح غساني كه اول اوانده وحيد وفريد ايدي • انك قرنداشي اوغلي
عبد المسيح ابن حيان ابن نقيلهٔ غساني انوشروان بو امورلري
اندن استفسار ايچون كوندروب • عبد المسيح سطيحي حالت نزعده بولوب
هرچند كندينى ذكر ايدوب • وانوشروانك سلامني ذكر ايدوب • جواب
اشتميوب • مايوس اولدي • وحالنه مناسب برقاچ بديهه بيت
ديوب سطيحه اوقودي نظم أصَمٌّ أم يسمعُ غطريفُ اليمن •
أم فازَ فازْلَمَّ به شأوُ العَنَن • ياكاشفَ الخطَّة أعيتْ مَن ومَن •
واُمُّه من آل ذئب بن حجن • رسول قيل العجم يسري بالوسن •

لا يرهب الرعد ولا ريب الزمن • الى آخره سطيح ابياتي اشيدجك عادتي اوزره
تجعله بويله جواب ويردي • عبد المسيح جاء الى سطيح على جمل طليح • وقد اوفى
على الضريح • بعثك ملك بني ساسان • لارتجاس الايوان وخمود النيران
ورؤيا الموبذان • رأي ابلاً صعاباً • تقود خيلاً عراباً • قد قطعت
دجلة وانتشرت • في بلاد فارس • يا عبد المسيح • اذا ظهرت التلاوة •
وبعث صاحب الهراوة • وفاض وادي السماوة • وغاضت بحيرة ساوة •
وخمدت نيران فارس • لم يكن بابل للفرس مقاماً • وللشام لسطيح شاماً •
يملك منهم ملوك وملكات • على عدد الشرفات • ثم يكون هنات وهنات
وكل ما هو آت آت • بوني ديدوكي كبي سطيح وفات ايدي • انوشروان بو خبر
اشيدجك كنديدن صكره اون دورت ولادي پادشاه اولدوغندن
حظ ايدوب • هربريسي قرق اللي ييل پادشاه اولماق ملاحظه ايلدي • كنديدن
صكره همان ايكي اوغلي هرمز وپرويز مكنت اوزره سلطنت سوروب • بعده
ملك عجم مختل اولوب • آخر نجيبسي يزدجرد دركه حضرت عمر فاروق رضي الله عنه
زماننده سعد وقاص مملكت وخزاينن الوب • شهر بشهر قاچوب زمان خلافت
حضرت عثمانده رضي الله عنه هلاك اولدي انتهى اما اهل يونان وروم
ظهور اسكندردن قبطي ملك بخت النصردن • بعده ملك قلطيانوس انطاكي
قبطيدن يازديلر واولاد حضرت اسمعيل عليه السلام نار ابراهيمدن عليه
السلام بناء كعبه يه دك يازديلر • بناء كعبه دن كعب بن لؤي بن غالب
مؤتنه كلنجه كه رسول اللهك صلى الله عليه وسلم اجدادعظاملرندندر يازديلر كه
مذكور كعب زماننده غايتده صاحب عزت ومكنت وشوكت وقدرت اولوب
قبايل عربده اندن اولو كمسه اولمامغين فوتني تاريخ اتديلر • وموت كعبدن عام
فيله كلنجه كمي نهامه دن كيم خروج اتديسه • وكيمي حرب فجاردن كه قريش ايله
بني قيس غيلان مابينده عظيم حرب اولوب اشهر حرمده واقع اولمغين
يوم فجار ديو ادقوديلر • ومذكور حرب زماننده حضرت رسول صلى الله عليه
عليه وسلم يكرمي ياشنده اولوب اول حربده حاضر ايديلر وبني عدنان
بني جرهم عماليق اجدادلريني حرم كعبهٔ محترمه دن چقاردقلريني تاريخ يازدي
كيمي حرب وايل • وحرب بسوس وحرب داحسدن كه هربري عظيم
وقايعدن ايدي بني حمير وبني كهلان ملوك تبابعه لرندن ونارضراردن
كه بلادلرنده ظاهر اولمش برامر غريب ايدي بعده سيل عرمدن كه قران

عظیمده مذکوردر بعضی ظهور حبشه دن یازدیلر بعضی عام فیلدن تاریخ هجرته
کلنجه که حضرت رسول صلی الله علیه وسلم مکهٔ مشرفه دن مدینهٔ منوره یه هجرت
ایتدکلری زماندر وقتا که فاروق اعظم عمر بن الخطاب رضی الله عنه عاملی
ابو موسای اشعری صحابهٔ کرامی رضی الله عنهم جمع ایدوب مشورت ایتدکده
بعضیلر ولادت حضرت رسالت پناهی صلی الله علیه وسلم بعضیلر بعثتلری
زمانینی دیدیلر سعید بن مسیب رضی الله عنه نقلنجه حضرت علی کرم الله
وجهه هجرتدن اولماسنی وجه کوروب زیرا حضرت مدینهٔ منوره یه کلدکلرنده
کلدکلرندن صکره علم اسلام مرتفع اولدی دیجک سایر اصحاب وصحابهٔ
عظامک دخی اتفاقلری بونک اوزرینه جمع اولوب وهجرت محرمدن واقع
اولماغین اول محرمدن تاریخ ابتدا اولندی وبو اتفاق هجرتک اون
یدنجی سالنده ایدی که تاریخ رومینک که اسکندر مقدونی یه منسوبدر
طقوز یوز اوجنده وتاریخ قبطی نک که دقلطیانوس انطاکی یه منسوبدر
تاریخ هجرتدن که اوچیوز طقوز ییل مقدم وضع اولنوب وتاریخ فرسک
که یزدجرد بن شهریار بن پرویزه منسوبدر که آخر ملوک عجمدر اوندن برنده ایدی
تواریخ برقاچ واردر که حالا تقویملرده استعمال اولنور معتبر تاریخلردر
بری تاریخ عربیدر دور قمر حسابنجه بر ییلی اون ایکی یه تقسیم ایدوب هر برینه
بر آد ویرمشلردر ابتداء تاریخ حضرت رسالتک صلی الله علیه وسلم
مکه دن مدینه یه شرفهما الله تعالی هجرت وانتقالی وقتنده در که محرم ایی
ایدی نته که ذکر اولندی شهور عربیتک اسامیسی بونلردر که بو قطعه ده
مذکوردر نظم از محرم چو گذشتی چه بود ماه صفر دو ربیع ودو جمادست
پی یکدیگر رجب است از پی شعبان رمضان وشوال پس بذو القعده وذو الحجه
بکن نیک نظر عدد ایامی اوچیوز اللی درت وسدس وخمس یوم قمریه در
برایی اوتوز وبرایی یکرمی طقوزدر اهل اسلام سنین قمریه نک سنین
شمسیه یه داخلن کوروب حق سبحانه وتعالی قرآن عظیمده انما
بیورر کبیس سنین نسی ده واقع اولماسندن
خوف ایدوب هر اوتوز ایکی سنهٔ قمریه باشنده بر ییلی ساقط ایدوب
ازدلاف دیو آد ویردیلر که بری برینه یقین اولماق معناسنه در
اوتوز اوچ سنهٔ قمریه تقریبا اوتوز ایکی سنهٔ شمسیه اولور
اسامی شهور در ایام جاهلیه محرم آینه مؤتمر دیرلردی صفر آینه جزدر

ربیع الاول آینه خوان ربیع الآخر آینه وبصان جماذی الاولی آینه حنین
جماذی الآخر آینه رنا رجب آینه مفصل الال شعبان آینه عادل
رمضان آینه ناتق شوال آینه دعل ذو القعده آینه ورنه
ذو الحجه آینه برک دیرلردی بر تاریخ دخی رومیدر تقویملره یازیلور
معتبر تاریخلردر اسکندر رومی که فیلقوس یونانینک فرزندیدر داراب
بن بهمن بن اسفندیاره اوغلبه ایدر انک زماننده بغلانمشدر شول زمانده
که بلدهٔ مقدونیه دن خروج ایتدی اول کون دوشنبه کونی ایدی ونقل
ایتدیلر که اون ایکی ییلدن صکره وضع ایتدیلر سنهٔ شمسیه ضبط ایتمکیچون
اوچیوز التمش بش کون وربع یومدر یعنی دورت بخشدن بر بخشیدر وبو
کسردن دورت ییلده بر کون حاصل اولور اول ییل التمش التی کون اولور
اول ییله سال کبیسه دیرلر واول کونه یوم کبیسه دیرلر واون ایکی ای که
وضع ایتدیلر علی الترتیب مذکور ایلرک آدلری بو قطعه ده درج اولنمشدر
قطعه دو تشرین ودو کانون وپس آنگه شباط وآذر ونیسان ایار است
حزیران وتموز وآب وایلول نگه دارش که از من یادگار است آذر رومی
ایلرندن مارتس دیدکلریدر وفرس ایلرندن مرداد ماه وقبطیدن برمهات
آیلریدر اوتوز بر کوندر اون ایکنجی کوننده کنش حمل برجنه تحویل ایدر
لیل ونهار برابر اولوب فصل بهار داخل اولور اول کونه نوروز دیرلر
بهارک طبیعتی حار ورطبدر اشجار وثمار نمو بولوب بدنده بلغم متکثر
اولوب وقان مستولی اولوب نتاج خیل ظهور ایدر استفراغ
وشرب ادویهٔ مسهله وحجامت وفصد وسایر امراض خطیره علاجی وقتی
اولوب وقرا اولان ولایتلرده اکمکه باشلرلر برد العجوز دورنده تمام
اولور نیسان رومیلر ابریلیس دیرلر فرس ایلرندن شهریور ماه
وقبطیدن برموده در اون ایکنجی کونی کنش ثور برجنه تحویل ایلر
طبیعت ربیع ثابت ودم صحیح اولوب بدل بلغم کدورتندن صافی
اولور قرا اولان ولایتلرده کلت اریوب انهار ارتوب
بیتمکه باشلرلر ایار رومیلر مایس دیرلر شهور فرسدن مهرماه قبطیده
بشنس دیرلر اوتوز بر کوندر کنش اون دوردنده جوزا برجنه
انتقال ایلر اون التنجی کونی اسلر اولماغه باشلرلر ونیل ارتمغه باشلیوب
ولایت مصرده مطریه ده عید ایدرلر اولور ویکرمی ایکیسنده ثریا

ظهور ایلر حزیران رومیلر یونیوس دیرلر. فرس ایلرندن آبان ماه. قبطیده
بؤنه دیرلر اوتوز کوندر. اون دوردنجی شمس سرطان برجنه تحویل ایلر
غایت طول نهار و قصر لیلدر. و اول صیفدر صفرا غالب اولوب
قان اشاغه قور. مصرده بشارت نیل اولور تموز رومیلر اولیوس دیرلر
ماه فرسدن آذرماه. قبطیده ابیب دیرلر. اوتوز بر کوندر اون التنجی
کنش اسد برجنه وارر. یکرمی اوچنجی کونی ایام باحوردر که یدی کوندر
طقوز کون غایتده اسی کونلردر. اغستوسده ولایتلر بویله اعتبار اولیدر
تا که اغستوس بو طقوز کونله فرق کون اولوب. اربعینه معادل اوله
بو آیده قوت ضعیف بولور. اصناف خوامض و مبردات استعمال ایلمک
کرکدر آب رومیلر اغستوس دیرلر. فرس ایلرندن دی ماه. قبطیده
مسری دیرلر. فصل صیفک آخریدر اوتوز بر کوندر. اون التنجی کونی کنش
سنبله برجنه داخل اولور. یکرمی ایکنجی کونی استیلر صنوب یکرمی التنجی
کونی جمیع میوه لر کمال بولور ایلول رومیلر استوریس دیرلر. شهور فرسدن
بهمن ماه. قبطیده توت دیرلر. اوتوز کوندر. اول بشنده کنش میزان برجنه
تحویل ایلر. کیجه و کوندز برابر اولور. اول خریفدر صفرا مغلوب اولوب سودا
غلبه ایلر. اکثر ولایتده هوا معتدل اولوب مصرده نیل کامل اولور
تشرین اول رومیلر اختوریس دیرلر. فرس ایلرندن اسفندارمذ
قبطیده بابه دیرلر اوتوز بر کوندر. اون بشنجی کنش عقرب برجنه وارر
طبیعت خریف ثابت اولوب مختلف یللر اسر. یکرمی برنجی کونی صوغقلر دکمکه
باشلر. وفات قاسم اولوب. اتراک قیونه قوچ صالوب. و قارنجه یرالتنه
کیروب. حشرات ارض یر التنده قرار ایتمکه باشلر تشرین ثانی
رومیلر نوورس دیرلر. ماه فرسدن فروردین. قبطیده ها تور دیرلر
اوتوز کوندر اون دوردنجی شمس قوس برجنه نقل ایلر. یدنجی کوندن
عجلردن صو نزول ایلر. و مطر وسمی قوی اولور. و زیت یاغی صقلوب
دریا سفری قپانوب. و لکر غروب ایلر کانون اول رومیلر زکوریس دیرلر
شهور فرسدن اردبهشت. قبطیده کیهک دیرلر. اوتوز بر کوندر
اون دوردنجی کونی کنش جدی برجنه وارر. و اون دوردنجی کیجه سی
غایتده اوزون اولور شب یلدا دیرلر. اوج کیجه ارتمز طورر. اول فصل
شتادر. و غایتده قصر نهار و طول لیلدر. سودا مقهور اولور و بلغم قوت

بولور. و اول التی بشنجی کون بر درجه اوزانوب و کیجه بر درجه اکسلمکه باشلر
اربعین کبیر قیشک فصلینک اولی اول کوندن صایلور کانون ثانی
رومیلر ینارس دیرلر. ماه فرسدن خرداد ماه. قبطیده طوبه دیرلر اوتوز
بر کوندر. التنجی کیجه سی سایه کیجه سیدر که کافرلر تعظیم ایدوب اودیاقرلر
و خاچلر صویه براغیلور. اون ایکنجی کونی شمس دلو برجنه وارر. اون بشنجی
کونی شتانک شدتی و قوتی زمانیدر. یکرمی سنده اربعین تمام اولور
و یکرمی برنده خمسین کبیر. یکرمی دوردنده وحوش و طیور جماع استیوب
جفتیله یوریمکه باشلر شباط رومیلر فلواریس و کچوک دیرلر شهور
فرسدن تیرماه. قبطیده امشیر دیرلر. ایکیسنده اول صوم قبطیدر
اوج ... نیل متصل یکرمی سکز کون و ربع یوم اولور. دوردنجی کیجه تیلیدر
یکرمی طقوز اولور. اون ایکنجی کونی کنش حوت برجنه وارر. قبل الشمس
فی الحوت والبرد یموت. و دخی کوکر کوندن اغاجلره صو یورمکه باشلر
یدی سنده جمرهٔ اولی هوایه دوشر. و اون دوردنجی جمرهٔ ثانی صویه
و یکرمی برنجی اخر جمره ترابه دوشر. اون یدنجی کونی صوقلر سکت اولمغه
باشلیوب بهار نشانی ظهور ایلر. اون سکزنجی کونی لقلق رومه کلور
و قبله یللری اسر. و یکرمی التنجی کونی برد عجوز کیرر دورت کون دخی اذاردن
الور نیته که انتشارات ولنمشدی برد العجوز لقبنه سبب بودر که و قتا که
حق تعالی جل و علا عاد قومنی هلاک ایلدی. انلردن بر عجوز عورت خلاص
اولدی. و هلاک قوم شباطک یکرمی التنجی کونی ایدی دایمامیلده
اول کون کلبه اول قاری اولاد و اناثنی. و اول قومک اولوکنی
و خوار و بیمقدار اولوب. هلاک اولدقلرینی اکوب. یدی کون یدی کیجه
اصلایمک یمیوب و صواچمیوب و ایچمیوب فریاد و فغان ایدردی
اندن آدتوریجی اول کونلره برد عجوز لقب اولدی. والله اعلم. غایتده
سرد اولوب موثر اولدوغنک سببی بودر که ایام شتانک اخریدر
مرسنه نک اخرنه اعتبار اولنور. مثلا چراغک یاغی دوکنوب
ضعیف اولسه یا فتیل آز قالوب اخر اولسه اول یانددوغندن
نوری برایکی دفعه زیاده شعله و یروب سونور. کذلک ایام صیفک اخری
که ماه اغستوسدر اتی سی قاتی طوتنور. بعده استیلر صنوب ست اولماغه
باشلر اسامی برد عجوز قطعه فاذا مضت ایام شهلتنا بالصن والصنبر والوبر

وبا مرواجیه موتمر • ومعلل ومطفی الجمر • ذهب الشتا مولیا مربا • واتتك
وافدة من الحر • تفسیر ثعلبیده اسامی مذکور ترتیبندن صکره • واسم الیوم
الثامن مکفی الظعن دیمش • واعلم ان الصن فی اللغة البول • والصنبر شده برد
الشتاء • والآمر کانه یامر الناس بالحذر • والمؤتمر ان یشاور بعضهم فی الظعن
والمقام • واللقاء اماله الاناء وقلبه وکبه اکفار واستکفاء • کرکردن کما
یقال اکفات • القوس اذا املت راسها ومخالفت افکندن • فواقی شعر اصح
برتاریخ دخی فرس قدیمدر • جمشید زماننده ن قالمشدر که تاریخ
قدیملر • هر زمانده بر درلو اعتباری اولونردی • حالا تقویملرده
اعتبار اولنانك مبداء ملك یزدجرد بن شهریار بن پرویز بن هرمز
بن انوشروان درکه آخر ملوك عجمدر تختنه اوتوردوغی کوندندر که تاریخ هجرتك
اون برنده • ربیع الاول آینك یکرمی ایکنجی کونی که سه شنبه کونی ایدی •
بونلر دخی سنه شمسیه یی ضبط ایلمکیچون اون ایکی ای وضع ایتدیلر • حمید و
شاه نخجوانی اسامیسنی بو قطعه سنده بیان ایلمشدر قطعه بعد فروردین بود
اردبهشت • وزپس ان پی کمان خرداد وتیر • باز مرداد است وشهریور دکرد
مهر وآبان است وآذر ای فقیر • وزدی وبهمن چو بگذشتی بود • ماه اسفندارمذ
این یاد گیر • وبو آیلرك هر برینی اوتوزر کون طوتدیلر مجموعی اوچیوز آلتمش کون
اولدی • آبان آینك آخرنده بش کون دخی زیاده ایتدیلر • سنه شمسیه یه
موافق اولمغیچون اوچیوز آلتمش بش کون اولدی واول بش کونه ایام مسترقه
دیدیلر • وبرراد دخی وبردیلر • اهنود • اشنود • اسفندمذ • وهشت
هشتوبش دیدیلر • ربع یومی اعتبار ایلمدیلر • یوز یکرمی ییله دك یوز یکرمنجی
ییلده برای ارتوردیلر که ربع یومدن حاصل اولدی • واول آیه بهترك دیدیلر •
واول ایی اولدن آخره بیرام ایلدیلر • واول ییل اون اوج ای اولدی وآیلرینك
اوتوزر کوننه فرشته ادلرندن بر راد ویردیلر • وضبط ایلدیلر • هفته کونلرینه
اعتبار ایلمدیلر • واینك اسامیسی بونلردر • اورمزد • هرمز دخی دیرلر • بهمن •
اردبهشت • شهریور • اسفندارمذ • خرداد • مرداد • دیبادر • آذر •
آبان • خورماه • تیر • جوش • دیبمهر • مهر • سروش • رشن • فروردین •
بهرام • رام • باد • دی بدین • دین • ارد • اشتاد • آسمان • زامیاد • مار اسفند •
انیران • وکون دیله ای ادی موافق کلدوکی کونده بیرام وزمزمه لر ایلدیلر • مثلا
فروردین اینك اون طقوزنجی کونی واردبهشتك اوچی • وخردادك التیسی

دنیرك

وتیرك اون اوچیسی • ومردادك یدنجیسی • وشهریورك دوردنجیسی • ومهرك اون التیسی
وآبانك اونی • ودیبادرك سکزی • وآذرك طقوزی • ودیبمهرك اون بشی
ودیبدینك یکرمی اوچی • بهمنك ایکیسی • اسفندارمذك بشنده بیرام ایتدیلر
الی الان بو عادت جاریدر • وبرتاریخ دخی جلالیدر که تاریخ ملکی
وشاهی دخی دیرلر • سلطان جلال الدین ملکشاه سلجوقی زماننده تاریخ
هجرتك درت یوز یتمش التی سنه سنده حکما ومنجمین جمع اولدیلر مذکور ایلری
کبیسه ایله اعتبار ایلدیلر • فروردین ماهینك اولنی نوروز کوننده تعیین
ایلدیلر • متعین اوچ ای ربیع فصلی اولدی که ترکیده یاز دیرلر که فروردین
اردبهشت خرداد • واوچ ای صیف فصلی اولدی که ترکیده یای دیرلر که تیر
مرداد • شهریوردر • واوچ ای خریف فصلی اولدی که ترکیده کوز دیرلر
مهر • آبان • آذردر • واوچ ای شتا فصلی اولدی که ترکیده قیش دیرلر که دی
بهمن • اسفندارمذدر • بو قطعه که مولانا حمید وشاه نخجوانیکدر على الترتیب
اولرینی ضبط ایلمشدر قطعه ز فروردین چو بگذشتی مه اردبهشت آید •
بمان خرداد وتیر انکه چو مرداد همی باید • پس از شهریور واز مهر وآبان آذر ودی را
دان • که بر بهمن خو اسفندارمذ ماهی نیفزاید • بو دخی الی الان دیار عجمده مشهور و
معتبردر • برتاریخ دخی قبطیدر بو تاریخ دخی قبطیدر که معتبر تاریخدر •
زمان قدیمده مصرده پادشاه اولان دقلطیانوس انطاکی زماننده که
تاریخ هجرتدن اوچیوز طقوز ییل مقدم وضع اولنوب نهار جمعه ده ابتدا
وضع اولنمشدر • ابن رضوان رحمة الله بویله نقل ایلر که مذکور دقلطیانوس
هم پادشاه هم حکیم ایدی • زماننده صاحب فراست وشهامت نظیری یوق
ملك عادل وکامل ایدی وقتا که دستور ورسوم وقاعده لرینك ابتداسی
ایکی بیك ییلدن متجاوز اولوب • تحصیل وتکمیل امورلرینك ترتیبنه کلی
خلل وزلل عارض اولوب • جمیع خصوصده عجز وضجرت مشاهده ایلمکین •
زماننده اولان علما وحکماسینی جمع ایدوب بو بابده مشورت ایلدی •
جمیعسنك اتفاقی بونك اوزرینه اولدی که اقتضای زمانه مقتضاسنجه
عدل اوزره بر طرز ورسم خاص واجب اولمشدر دیدیلر • تدبیر ایدوب
کوردیلر که ارض مصرك عمارتنه سبب نیلدر • ونیل جریفك اولنده کمالن
بولوب • اهل مصر اکثر امورده اول وقته محتاج اولمغین اون ایکی ای وضع
ایدوب • ومرایه براد قویوب ابتداء سنه لرینی توت • اندن صکره بابه •

بعده مستور قلوب ٭ بو اسلوب اوزره ترتیب ویردیلر ٭ قطعه
توت و بابه دکر هتور کیهک و توبه بعد ازین امشیر ٭ برمهات
برموده و بشنس ٭ پس بؤنه ابیب مسری زیر توت دوردنده بعضیلر
اوچنجی دیمشلر ٭ روم ایلرندن ایلول داخل اولور ٭ و توتک اون یدیسنده
عید صلیب اولور ٭ که مصرده بلسان باغین چقاررلر ٭ اون سکزنده کنش
برج میزانه تحویل ایلر ٭ خریف داخل اولور ٭ بابه اینک دوردنده تشرین
اول کیرر که آخرنده نهایت زیادهٔ نیل و ابتداء نقصیندر ٭ و اون
سکزنجی شمس برج عقربه وارر ٭ هتور بشنده تشرین ثانی دخول ایدر ٭ اون
سکزنده شمس برج قوسه داخل اولور ٭ کیهک بشنده کانون اول داخل اولور ٭
اون یدیسنده کنش جدی برجنه تحویل ایلر ٭ طوبه التیسنده کانون
ثانی کیرر ٭ اون یدیسنده کنش برج دلوه وارر ٭ ابتداء غرس اشجاردر ٭
امشیر التیسنده بعضیلر یدیسنده دیمشلر ٭ شباط داخل اولور ٭
طقوزنده اغاجلره صو یورر ٭ اون التیسنده کنش حوت برجنه حلول ایلر ٭ برمهات
بشنده اذر داخل اولور ٭ اون یدیسنده شمس برج حمله تحویل ایلر که اول
فصل ربیعدر ٭ برموده التیسنده نیسان کیرر ٭ اون یدیسنده شمس
کنش ثوره وارر ٭ بشنس التیسنده اول ایار داخل اولور ٭ اون یدیسنده
شمس جوزایه کیرر ٭ بؤنه التیسنده بعضیلر یدیسنده دیمشلر حزیران دخول
ایلر اون اوچنجی اسیلر زیاده اولور ٭ یکرمیسنده شمس برج سرطانه
تحویل ایلر که اول صیفدر ٭ ابیب یدیسنده تموز داخل اولور ٭ یکرمی برنده
کنش اسد برجنه دخول ایلر ٭ یکرمی التیسنده شعرا یمانیه ایلر ٭ مسری سکزنده
آب کیرر ٭ یکرمی برنده شمس سنبله برجنه تحویل ایلر ٭ یکرمی طقوزنده سهیل مصرده
طلوع ایلر ٭ ایام مسری منقضی اولیجاق ایام نسی کیرر ٭ والله تعالی اعلم ٭
اسامی شهور سال ترکان ٭ قطعه ٭ بشنو از من ضابطی تا حفظ گردد مر ترا ٭
نام ماهای سال ترکان را اگر داری هوس ٭ مار و موش و گاو و خرگوش اژدها دیو ز داب
گوسفند و بوزینه مرغ و سگ و خوک است بس ٭ احکام بروج از گفتار ملک الحکما خواجه
نصیر الدین طوسی طاب ثراه ٭ در حمل بودن ماه ٭ هر کهی کاید بنا باید خدای لم یزل ٭
جرم مه در خانهٔ مریخ یعنی در حمل ٭ نیک باشد هم سفر هم دیدن روی امیر ٭ جامه پوشیدن حریر و
صید افکندن به تیر ٭ گرچه شاید ابتداء کار چون برداشتن ٭ بد بود بنیاد کردن خاصه چیزی کاشتن ٭
در ثور شدن ٭ ماه چون در ثور آید عقد بستن را نکوست ٭ تخم افکندن بنا و باغ و نامه بنوشتن بدوست ٭

خوب دیدار خاتونان و عطر آمیختن ٭ وز جدل بگریختن در خیر می آمیختن ٭
گرچه شاید شرکت و بیع و ثمن بوبان چنین ٭ فصد کردن بد بود گرمابه رفتن همچنین ٭

در جوزا شدن

چون فتد در برج جوزا نور جرم ماهتاب ٭ بیع و ترکان خطا ده که چون باشد صواب ٭
هم توان خواندن کتاب و هم توان دیدن امیر ٭ هم توان نامه نوشتن هم توان انداخت تیر ٭
جامه پوشیدن ثواب است و سفر کردن رواست ٭ لیک ناخن چیدن و فصد و حجامت را خطاست ٭

در سرطان

ماه چون در برج خویش آمد نکو باشد نکو ٭ جامه پوشیدن سفر کردن درو شاید درو ٭
داروی مسهل درو خوردن عجب در خور بود ٭ نامه بنوشتن چه گویم از همه بهتر بود ٭
می نشد گرمابه رفتن موی بستردن و لیک ٭ فصد و تزویج و بنای نو نهادن نیست نیک ٭

در اسد

ماه آهوسیر چون جرم افکند در برج شیر ٭ نیک باشد عقد بستن شغل بگرفتن دلیر ٭
قصد کار آتشی حاجت نوشاهان خواستن ٭ از برای تاجداران وی تخت آراستن ٭
بیع ترکان خطایی اندرو عین رضاست ٭ لیک نو پوشیدن و جای سفر کردن خطاست ٭

در سنبله

ماه چون از برج شیر آید بسوی سنبله ٭ از ره هامون همی شد شاید شدن با قافله ٭
نو بریدن شاید و باشد ازین خوشتر دو کار ٭ خاص را تعلیم علم و عامیان را کشت و کار ٭
خوب باشد بیع و کان سمن سیما بنقد ٭ بد بود بد زرگری خاصه علاج و فصد و عقد ٭

در میزان

ماه چون آید بمیزان خوش بود دیگر و زر و سیم ٭ هم سفر هم عقد و هم جوهر خریدن بی ترس و بیم ٭
جامها پوشیدن و نوشیدن آنکه جام می ٭ خاطره با بانگ سماع جانفزای چنگ و نی ٭
لیک چون بگذرد از هفده و هژده درج ٭ هر که کاری کرد بی شک دید رنج بی فرج ٭

در عقرب

ماه چون در عقرب آید نیک باشد یکسره ٭ خوردن دارو و رد کردن طعام و غرغره ٭
هم جراحت بست شاید هم معاجین ساختن ٭ هم شدن گرمابه و بر خصم بیرون تاختن ٭
اسب را شاید ریاضت داد و ناخن را فکند ٭ لیک دیگر کارها هرگز نباشد سودمند ٭

در قوس

ماه چون در قوس آید بس نکو باشد دو کار ٭ اولین تزویج و تعلیم آخرش فصد و شکار ٭
هر که بیع جوهر و حیوان کند نبود خجل ٭ خاصه نو پوشیده بر قاضی رود سازد سجل ٭

قرض کردن موی ستردن تخم کشتن بد بود ٭ ور کسی مهمل خورد بی‌شک عدوی خود بود

در جدی

ماه چون در جدی شد کار نیکو کندن در خورست ٭ جامه پوشیدن خوشست و صید کردن خوشترست
نیک باشد نیک مکر و غدر روز قصد را ٭ بد بود دیدن شاهان و عقد و فصد را
جادویی و ساحری و باخدا کردن پناه ٭ می‌بزد خاصه عطار در انظار باشد بماه

در دلو

ماه چون در دلو آید کرد باید جد و جهد ٭ از برای کشت کار و بستن میثاق و عهد
نیک باشد نیک اگر یاری دهد اقبال و بخت ٭ بنده هندو خریدن شاه بنشاندن بتخت
خصمها و قلعها شاید همی کردن سبی ٭ لیک نقل و فصد و تزویج زن دوشیزه بی

در حوت

ماه چون در حوت آید نیک نبود بی شگفت ٭ فصد کردن دست را با پا یا ناخن گرفت
لیک دعوت نیک باشد دیدن اشراف نیز ٭ کوری چرخ کهن پوشیدن از نو چار چیز
هم کلاه و هم قبا هم کمر هم پیرهن ٭ وانچه باشد در تن از اجمله بخشیدن بمن

دانستن موضع ماه

هرچه از ماه شد مثنی کن ٭ پنج دیگر فزای بر سر آن
پس زهر پنج از آن ز موضع شمس ٭ گیر برجی و جای مه بنشان
هرچه افتد را آخرین منزل ٭ در شش ضرب کن درج برخوان

دریافتن موضع قمر

هرچه شد در ماه اثنی عشر ٭ ضرب کن پس طرح کن سی سی از آن
پس بهر سی خانه از پیش شمس ٭ خانه میگیر و جای مه بدان

فی معرفة موضع القمر من البروج

اذا اردت ذلک فانظر ما مضی من الهلال و زد علیه واحداً و اضرب فی اثنی عشر و زد علیه ثلثین واجمع ذلک والق من بروج الشمس لکل برج ثلثین فحیث انتهی العدد فهناک القمر بدرجه و دقائقه

طریق آخر

زد علیه ما مضی من الشهر اثنین و نصفاً واحسب کل خمسه برجین وابتداء من برج الشمس
مثال الاول اردنا موضع القمر فی الیوم العاشر من شهر الشوال لسنة ثمان فی وثلثین وسبعمائه هجریه وکانت الایام الماضیه من غرة الشهر عشرة ایام وزد علیه واحد صار احد عشر وضربناه فی اثنی عشر صار مائة واثنین وثلثین وزدنا علیه ثلثین صار مائة واثنین وستین وکانت الشمس فی الثور فالقینا لکل برج ثلثین

مبتدیا

مبتدیا من الثور وانتهی العدد فی المیزان فیتبین ان القمر فی المیزان و مثال الطریقة الثانیة فی هذه الصورة زدنا علی ما مضی من الشهر وهو عشرة ایام اثنین ونصفا صار الحاصل اثنی عشر ونصف والقینا لکل یومین خمسة مبتدیا من برج الشمس وهو الثور فبلغ العدد فی اول المیزان والله تعالی اعلم واحکم

دیگر تعرف ما مضی من الشهر العربی کم هو وتجعل لکل یوم ثلثة وتنظر ما اجتمع وتزید علیه خمسة وتطرح لکل برج خمسة مبتدیا من موضع الشمس
مثال ذلک مضی من الشهر خمسة عشر یوما فجعلناها ثلث مرات صار خمسة واربعین زدنا علیها خمسة الاس صارت خمسین فطرحناها من موضع الشمس وهی فی برج المیزان لکل برج خمسة فانتهینا الی برج السرطان فهو موضع القمر

وخواجه نصیر الدین طوسی رحمة الله مدخل منظوم آخر نوع بوئله یازمشدر

هرکه این را تمام برخواند ٭ چون بتقویم بنگرد داند
آنچه مکتوب باشد اندر وی ٭ مشکلاتش جمله حل شود بر وی
لیک باید که اعتقاد کش ازین ٭ می‌نگردد ز راه دانش و دین
ظن شناسد تمام علم نجوم ٭ مه یقین ور نه دانش موهوم
که نداند شناخت در دو سرای ٭ هیچکس علم غیب جز که خدای

و من کلامه

سوی مغرب دوشنبه و شنبه ٭ نروی ای برادر من به
آنچه از مغرب اوردکینه ٭ روز یکشنبه است و آدینه
روز سه شنبه و چهار شغال ٭ نروی زینهار سوی شمال
پنجشنبه چو سر برآرد خور ٭ رخت خود جانب جنوب مبر

اسامی ایام اسبوع در جاهلیت

أُؤَمِّلُ أَنْ أَعِيشَ وَإِنَّ يَوْمِي ٭ بِأَوَّلَ أَوْ بِأَهْوَنَ أَوْ جُبَارِ
أَوِ التَّالِي دُبَارَ أَوْ فَيَوْمِي ٭ بِمُؤْنِسَ أَوْ عَرُوبَةَ أَوْ شِيَارِ

ذکر کمیت عدد و بیان انبیا علیهم الصلوات والتحیات

اکثر مورخین ابوذر غفاریدن رضی الله عنه روایت ایدرلر که خاتم انبیادن صلی الله علیه وسلم سؤال ایلدی که یا افضل الانبیا عدد پیغمبران نقدر بیوردیلر که یوز یگرمی دورت بیکدر ایکی و سؤال ایلدی که مرسلی قاچ عدددر بیوردیلر که اوچیوز اون اوچ صاحب سعادتدر انتهی معلوم اولا که پیغمبرلر صلوات الله علیهم مراتبی دورت قسم اوزرینه در اولی نبوتدر بو قسمک

عمومي وار در وار در زیرا که جمیع انبیا و مرسلین بو صنفده شریکلردر و بو قسم
صفات حمیده و سمات پسندیده ایله متصف اولوب مجرد خواب و یا الهام
ربانی الارباب ایله دعوت قومه مأمورلردر ایکنجی مرتبه‌سی رسالتدر
بو قسمک خصوصی واردر زیرا که مرسل اولمیان نبی‌یه شامل دکلدر بو قسمه
فرشته و وحی نازل اولوب دعوت قوم ایدرلر اندن اعمدر که صحیفه و
کتاب نازل اولا اوچنجی مرتبه‌سی اولو العزمدر علمانک بعضی اولو العزم انلردر
که واضع شریعت اولا حضرت آدم و نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و محمد
علیهم الصلوة والسلام کبی دیمشلردر و بعضلر اولو العزم واضع شریعت
مجدد و ناسخ ملت ما قبل اولا دیدیلر پس بو تقدیرجه حضرت آدم علیه
السلام اولو العزم اولمز و ظاهر کلمهٔ و لم نجد له عزما بو قولی مؤیددر و دردنجی
مرتبه‌سی خاتمیتدر بو قسم اخص اقسامدر و خاتم باتفاق ائمه شول پیغمبردر که
هرکز شرعی منسوخ اولمیه حضرت محمددن غیری صلی الله علیه وسلم
هیچ کس بو مرتبهٔ علیه‌یه واصل اولمدی پس افضل و اکمل جمیع انبیا و رسل
ذات فریضة البرکات اول حضرت اولور صلی الله علیه وسلم و علیهم
تسلیما کثیرا قطعه اولو العزم خمس تحملوا المجد علی کلهم صلی الاله وسلما
فنوح ابن لمک و الخلیل ابن آزر و موسی ابن عمران و عیسی ابن مریما قطعهٔ دیگر
اولو العزم و الخلیل ابن آزر و موسی و عیسی و الحبیب محمد صلاة صلات من
ملیک مهیمن علی ارواحهم فی کل یوم مجدد قتاده بویله نقل ایلدی که بعضلر نوح و ابراهیم
و اسحق و یعقوب و ایوب و حضرت محمد علیهم الصلوة والسلام دیدیلر

تاریخ و ذکر انبیاء عظام علیهم السلام و بیان پادشاهان عالیمقام

تواریخ قدیمه‌یه متأمل و مطالعه‌سنه طالب و مایل اولان سادات
افاضل و اعیان اماثل حضراتلرینک علوم عالم آرا و ضمایر منیر خورشید نظیرلرینه
که مرآت جهان نمادر معلوم و هویدا اولا که بو نسخهٔ علیله مستودی اولان
بنده فقیر موازی النقیر بو فنده ماهر و فضایل و آثاری ثابت و ظاهر اولان
اهل تواریخک مجتهد فاضلی جریر طبری و کامل صاحبی ابن اثیر جزری و وفیات
الاعیان مؤلفی ابن خلکان و سایر التمش مقداری معتبر اهل تواریخک
کتبینی تتبع ایدوب هبوط آدمدن صلی الله علیه وسلم حضرت سید
الانام علیه الصلوة والسلام ولادت پر بهجت و هجرت سعادت انجام
انجاملرینه کلنجه واقع اولان اولو العزم و سایر رسل با احترام و انبیاء عظام

عليهم

علیهم التحیة والاکرام حضراتلرینک و ملوک عالیمقام و حکما و فضلاء کرام
خدمتلرینک سیر و سیری و وقایع پر بدایع و عبرلری زمانلرینک ما بینلرینی
تحقیق و تطبیق ایدکلری کتابلرندن برینی کورمک میسر اولمیوب تا که
صاحب حماه ملک المؤید عماد الدین اسمعیل ابن علی بن محمود ابن محمد بن عمر بن
شاهنشاه بن صاحب مصر ایوب رحمهم الله المختصر فی اخبار البشر نام تاریخنی
مطالعه میسر اولوب الحق مذکور فاضل محقق بو بابده جهد جهید ایدوب
ید بیضا و دم عیسی اسا ظهوره کتوروب بوندن زیاده تحقیق و تدقیق
متصور اولمامغین ذکر اولنان تواریخ مدتلری و زمانلری ما بینی
تحریرنده کلی اجتهاد ایله تحقیق و تدقیقدن صکره بر جدول و بر دایره‌ده
اختلافلرینی ضبط و ربط ایدوب صحتنی بیان ایلمشدر جزاه الله خیرا اول
تفصیل و جدول و دایره بودر که تحریر و تصویر اولنور معلوم اولا که
تواریخ قدیمه‌ده اکابر مورخینک اختلافی جدا کثیردر افاضلدن تاریخ
کامل صاحبی شیخ عز الدین علی المعروف بابن الاثیر نقل ایدر که ولادت
حضرت عیسی علیه السلام غلبهٔ اسکندردن مجوس تاریخنده التمش
یلدن صکره‌در و نصاری تاریخنده بعد غلبة الاسکندر اوچیوز
اوچ یلدر بو قول غایتده فاحشدر و کبراء منجمیندن ابی معشر و کوشیار
و غیرهما هجرت ایله طوفان نوح علیه السلام آراسنی اوچ بیک
یوز یکرمی بش یل یازوب زیج مأمونی و سایر زیج معتبرلرنده
ثابتدر ادریس ایله نوح علیهما السلام ما بینی بیک یدی یوز یلدر
و ما بینلرنده اولان فترت زمانی که وحی منقطع اولمشدی سکز یوز
سکسان یل ایدی اما مورخین محققین طوفان ایله هجرت ما بینینی اوچ بیک
طقوز یوز یتمش دورت یل یازمشلردر ما بینلرنده تفاوت ایکی یوز قرق
طقوز یل اولور بو اختلافک سببی بودر که هبوط آدمدن صلی الله علیه
وسلم وفات حضرت موسی‌یه علیه السلام کلنجه صحتی توراتدن معلومدر
و توراتده اوچ نسخ مختلفه اوزرینه‌در که ذکر اولنور اما وفات موسی علیه
السلامدن ابتداء دولت بخت النصره کلنجه منجمینک ضبطندن معینندر
ابو علیسی دیر که مثلثاتده و قرانات زحل و مشتریدن معلومدر بونده
اختلاف ایتمشلر و سبع قضاة بنی اسرائیلدن دخی معیننددیرلر اول دخی
غیر محصلدر و دخی قبل الاسلام مورخیندن اخذ اولنان دخی اضطراب اوزره

زیرا انلر دخی هر ملکک ابتداسندن ودم امر معظمک اولندن تاریخ اتمکین
ابتداء تواریخ چوق اولمشدر نته که حمزه اصفهانی تاریخنده دیر که فسدت تواریخهم
بسبب ذلک فساداً لا مطمع فی اصلاحه مع ما انضم الی ذلک من بعد العهد
وتغیر اللغات وعدم الکتب المؤلفة فی هذا الفن فصار تحقیق التواریخ القدیمة
بسبب ذلک متعذراً او فی غایة التعسر اما نسخ توریه اوچدر سامریة
عبرانیة یونانیة اما سامریه ده اولان توریه ده هبوط آدمدن
علیه السلام طوفان زماننه کلنجه ایکی بیک اوچیوز یدی ییل یازر وطوفان عمر
نوحدن علیه السلام التی یوز ییل کچمشدی که واقع اولدی وآدم علیه السلام
بالاتفاق طقوز یوز اوتوز ییل یشامشدر بو نسخه توریه حکمنجه نوح علیه السلام
آدمدن علیه السلام ایکی یوز ییل ادراک ایتمش اولور جمیع بابلر یله بو قول دخی
غایتده منکردر وبو نسخه شویله خبر ویرر که انقضاء طوفاندن ولادت حضرت
ابراهیم خلیل علیه السلام زماننه کلنجه طقوز یوز اوتوز یدی ییل اولا و ولادت
حضرت ابراهیمدن علیه السلام وفات حضرت موسی علیه السلامه کلنجه بشیوز
قرق بش ییل اولا پس حضرت آدم علیه السلامدن وفات موسی علیه السلامه کلنجه
بو تقدیرجه ایکی بیک یدی یوز سکسان طقوز ییل اولور اما ما بین وفات موسی
علیه السلام و هجرتده ایکی قول واردر بری اخبار مورخین وبری اخبار
منجمین در اکر ما بین وفات موسی علیه السلام و هجرت ضم اولنجاق اولور ایسه
هبوط آدمدن علیه السلام هجرته کلنجه اختیار مورخین حکمی و توریه سامری
حکمی موجبنجه ما بین بش بیک یوز اوتوز یدی ییل اولور منجمین اختیاری اوزره
بو جمله دن ایکی یوز قرق طقوز ییل ناقص اولور وبو توریه حکمنجه حضرت نوح
آدمی علیهما السلام ادراک ایدوب مدت مدیده معیشت ایتمش اولور بو قول
باطل و فاسد ایدوکی اظهر من الشمس در نته که عنقریب بیان اولنور توریه عبرانیه ده
مسطوردر زیرا هبوط آدم علیه السلام ایله طوفان ما بیننی بیک التیوز اللی
التی ییل و طوفان ایله ولادت حضرت ابراهیم علیه السلام ما بیننی ایکی یوز طقسان
ایکی ییل یازر و حضرت نوح علیه السلام بعد الطوفان اوچیوز اللی ییل حیاتده
اولدقلری متفق علیه در توریه عبرانیه حضرت نوح حضرت ابراهیم علیهما
السلام عمرندن اللی سکز ییل ادراک ایتدوکندن خبر ویرر بو قول خود غایتده
منکردر حضرت نوح علیه السلام حضرت ابراهیمی علیه السلام اصلا ادراک
ایتمامشدر زیرا حضرت نوح علیه السلام قومندن نصکره قوم هود علیه السلام بعد

قوم

قوم صالح علیه السلام دخی باشقه بر امت ایدیلر نته که قرآن عظیمده مذکوردر
حضرت هود علیه السلام که قوم عاده مبعوث ایدیلر نصیحتلرنده واذکروا
اذ جعلکم خلفاء من بعد قوم نوح وزادکم فی الخلق بسطة دیو بیوردیلر و حضرت
صالح علیه السلام که ثمود قومنه بعث اولنمشلر ایدی وعظلرنده واذکروا
اذ جعلکم خلفاء من بعد عاد وبوأکم فی الارض تتخذون من سهولها قصوراً
و ن من الجبال بیوتاً دیو بیوردیلر توریه عبرانیه نک دخی نصکه فسادی
ظاهر و مبین اولدی بو اول توریه در که حالا اهل یهود انلرک الرنده اولوب
اعتمادلری اکا در و سنی عالمدن سابقا ذکر اولندوغی اوزره بویله خبر
ویرمشدی که هبوط آدمدن علیه السلام طوفان ما بینی بیک التیوز اللی التی
و طوفان ایله ولادت حضرت ابراهیم ما بینی ایکیوز طقسان ایکی ییل و ولادت
حضرت ابراهیم علیه السلام ایله وفات حضرت موسی علیه السلام ما بینی
بالاتفاق التیوز قرق بش ییل و وفات حضرت موسی ایله هجرت ما بیننده
ایکی قول واردر اختیار مورخین و توریه عبرانیه مقتضاسنجه حضرت آدم
علیه السلام ایله هجرت ما بینی دورت بیک یدی یوز قرق بر ییل اولور
اما اختیار منجمین اوزره ایکی یوز قرق طقوز ییل ناقص اولوب بو حساب اوزره
هبوط حضرت آدمدن علیه السلام هجرته کلنجه دورت بیک یوز طقسان ایکی
ییل اولوب بو توریه ایله توریه یونانیه نک که حالا اهلی ما بیننده مستعملدر
ایکی بیک دورت یوز یتمش التی ییل ناقصدر بو جمله نک مقدار نقصانینی یهود
سنی عالمدن قبل الطوفان ایکیوز سکسان التی ییل و بعد الطوفان یدی یوز
سکسان طقوز ییل نقص ایدوب که جمله سی ذکر اولنان حساب اوزره بیک
یتمش التی ییل اولور و طائفه یهود خذلهم الله الی یوم الموعود حضرت
آدم صلی الله علیه وسلم ایله اولادینک هر برینک عمرلرینک اولکلرندن کی
بعد المیلاد دیو ییل نقل ایدوب و هر تشخصک جمله عمرندن تغیر المیوب
مقابله سنده مدت زماندن نقص ایدوب مثلا حضرت آدم علیه السلام
ایکیوز اوتوز یاشنه یتشدکده حضرت شیث علیه السلام طوغوب و حضرت
آدم علیه السلام طقوز یوز اوتوز ییل عمر سوروب یهود شیث علیه السلام
طوغمزدن اول عمر آدمدن علیه السلام یوز ییل اولوب و شیث علیه السلام
وجوده کلدی صکره قیلوب جمله عمر آدم علیه السلام تغیر کلمیوب و شیث
عمر آدم علیهما السلام یوز اوتوز ییل کچدکدنصکره طوغدی دیوب بعض

دخی

وجود کلنلردن قدر مذکور مقداری بسنی عالمدن نقص ایتدیلر ودیرلرکه
یهود ملاعینک بوامردن مرادلری بوایدیکه توراته وسائر کتب بنی
اسرائیلده اواخر زمانده الف سادسده حضرت مسیحک علیه السلام
کلمسی بشارتی اعلام اولنمشدی عروق بغی وحسدلری قطعهم اتقدم حرکت
ایدوب وقت حسابده بو ترتیبی وضع ایدیجک حضرت عیسی علیه السلام
الف خامسک اولنده که اواخر عمر زمان اولمیوب اواسط عمر زمان
اولماق لازم اولور زیرا جمیع زمان عمر دنیا یدی بیک ییلدر اما توریة
یونانیه که مورخینک محققلری اعتبار واختیار اتمشلردر انکاریه
اقتضا ایدر امری بو قدر تاریخ عمر زمانک تحقیقندر واول توراتی تمیش
ایکی حبر ذوفنون حضرت مسیحک علیه السلام ولادتندن اوچیوز ییلدن
مقدم اسکندردن صکره ایکنجی بطلمیوس که ادی فیلودقوس ایدی وتوز
سکز ییل سلطنت سوروب ودینی اتبا ایلی جسدن اول اطلاق ایدوب توراتی
عبرانیدن یونانی یه اول نقل اتدردی اول جهتدن سایره اعتماد اولنمایوب
بوکا اعتقاد اولنمشدی بو توریة یونانیه ده هبوط ادم علیه السلامدن
طوفان نوح علیه السلام مابینی ایکی بیک ایکیوز قرق ایکی ییل وطوفان ایله که عمر حضرت
نوح علیه السلام التی یوز ییله واصل اولدقده واقع اولوب مولد ابراهیم
علیه السلام مابینی بیک سکسان برییل یازر ومولد ابراهیم علیه السلام ایله
وفات موسی علیه السلام مابینی جمیع نسخ توریة اتفاقی اوزره بشیوز قرق بش
ییل اولوب ووفات حضرت موسی علیه السلام ایله ابتداء ملک بخت النصر
مابیننده منجمین ایله مورخینک اختلافی اولوب مورخلر مابینلرینی طقوزیوز
یتمش سکز ییل وایکی یوز قرق سکزکون دیمشلردر وابتداء ملک بخت نصر ایله
هجرت مابینی که بیک اوچیوز التمش طقوز ییل ویوزاون یدی کوندر بونیم اختلاف
بوقدر زیرا بطلمیوس مجسطی ده اثبات ایدوب رصدینی انوکا تاریخ اتندر
مصنف بلفظه بویله یازر وارخ به رصده فیکون بین الهجرة وبین هبوط
ادم صلی الله علیه وسلم ستة الاف سنه ومائتان وستة عشرة سنة
وهذا القدر هو المختار وعلیه نبنی کتابنا بو اقتراح ایلدوکمز جدولده که ذکر
اولنان تواریخ مشهوره نک مابینی مدتلرینی متضمندر ایکی تاریخک مابینی
بلمک استسک جدولده فی خانه ده ایدوکنی بولوب انده یازیلان عددی اسید
مابینی اولدر تحریرنده کلی اجتهاد ایله تحقیق وتدقیق دن صکره بو جدولده اختلافلرینك

بعضی

بینه	هبوط آدم علیه السلام	الطوفان	مولد ابراهیم الخلیل عم	وفات موسی علیه السلام	ابتداء ملك بخت نصر	غلبة الاسکندر علی دارا	غلبة اغسطس علی قلوبطرا	مولد المسیح عم	دقلطیانوس الرومی	الهجرة
هبوط آدم عم	ساقط	الفان ومائتان واثنان واربعون سنة	ثلثة آلاف وثلثمائة وثلث وعشرون سنة	ثلثة آلاف وثمانمائة وثمان وستون سنة	اربعة آلاف وثمانمائة وسبع واربعون سنة	خمسة آلاف ومائتان واحدی وثمانون سنة	خمسة آلاف وخمسمائة وثلث وستون سنین	خمسة آلاف وخمسمائة واربع وثمانون سنة	خمسة آلاف وثمانمائة وست وسبعون سنة	ستة آلاف ومائتان وست عشرة سنة
الطوفان	الفان ومائتان واثنان واربعون سنة	ساقط	الف واحدی وثمانون سنة	الف وستمائة وست وعشرون سنة	الفان وستمائة وخمس سنین	ثلثة آلاف وتسع وثلثون سنة	ثلثة آلاف وثلثمائة واحدی وعشرون سنة	ثلثة آلاف وثلثمائة واثنتان واربعون سنة	ثلثة آلاف وستمائة واربع وثلثون سنة	ثلثة آلاف وتسعمائة واربع وسبعون سنة
مولد ابراهیم الخلیل عم	ثلثة آلاف وثلثمائة وثلث وعشرون سنة	الف واحدی وثمانون سنة	ساقط	خمسمائة وخمس واربعون سنة	الف وخمسمائة واربع وعشرون سنة	الف وتسعمائة وثمان وخمسون سنة	الفان ومائتان واربعون سنة	الفان ومائتان واحدی وستون سنة	الفان وخمسمائة وثلث وخمسون سنة	الفان وثمانمائة وثلث وتسعون سنة
وفات موسی علیه السلام	ثلثة آلاف وثمانمائة وثمان وستون سنة	الف وستمائة وست وعشرون سنة	خمسمائة وخمس واربعون سنة	ساقط	تسعمائة وتسع وسبعون سنة	الف واربعمائة وثلث عشرة سنة	الف وستمائة وخمس وتسعون سنة	الف وسبعمائة وست عشرة سنة	الفان وثمان سنین	الفان وثلثمائة وثمان واربعون سنة
ابتداء ملك بخت نصر	اربعة آلاف وثمانمائة وسبع واربعون سنة	الفان وستمائة وخمس سنین	الف وخمسمائة واربع وعشرون سنة	تسعمائة وتسع وسبعون سنة	ساقط	اربعمائة وخمس وثلثون سنة	سبعمائة وسبع عشرة سنة	سبعمائة وثمان وثلثون سنة	الف واحدی وثلثون سنة	الف وثلثمائة وتسع وستون سنة
غلبة الاسکندر علی دارا	خمسة آلاف ومائتان واحدی وثمانون سنة	ثلثة آلاف وتسع وثلثون سنة	الف وتسعمائة وثمان وخمسون سنة	الف واربعمائة وثلث عشرة سنة	اربعمائة وخمس وثلثون سنة	ساقط	مائتان واثنتان وثمانون سنة	ثلثمائة وثلث سنین	خمسمائة وخمس وتسعون سنة	وتسعمائة واربع وثلثون سنة
غلبة اغسطس علی قلوبطرا	خمسة آلاف وخمسمائة وثلث وستون سنة	ثلثة آلاف وثلثمائة واحدی وعشرون سنة	الفان ومائتان واربعون سنة	الف وستمائة وخمس وتسعون سنة	سبعمائة وسبع عشرة سنة	مائتان واثنتان وثمانون سنة	ساقط	احدی وعشرون سنة	ثلثمائة وثلث عشرة سنة	ستمائة واثنتان وخمسون سنة
مولد المسیح عم	خمسة آلاف وخمسمائة واربع وثمانون سنة	ثلثة آلاف وثلثمائة واثنتان واربعون سنة	الفان ومائتان واحدی وستون سنة	الف وسبعمائة وست عشرة سنة	سبعمائة وثمان وثلثون سنة	ثلثمائة وثلث سنین	احدی وعشرون سنة	ساقط	مائتان واثنتان وثمانون سنة	ستمائة واحدی وثلثون سنة
دقلطیانوس الرومی	خمسة آلاف وثمانمائة وست وسبعون سنة	ثلثة آلاف وستمائة واربع وثلثون سنة	الفان وخمسمائة وثلث وخمسون سنة	الفان وثمان سنین	الف واحدی وثلثون سنة	خمسمائة وخمس وتسعون سنة	ثلثمائة وثلث عشرة سنة	مائتان واثنتان وثمانون سنة	ساقط	ثلثمائة وتسع وثلثون سنة
الهجرة	ستة آلاف ومائتان وست عشرة سنة	ثلثة آلاف وتسعمائة واربع وسبعون سنة	الفان وثمانمائة وثلث وتسعون سنة	الفان وثلثمائة وثمان واربعون سنة	الف وثلثمائة وتسع وستون سنة	وتسعمائة واربع وثلثون سنة	ستمائة واثنتان وخمسون سنة	ستمائة واحدی وثلثون سنة	ثلثمائة وتسع وثلثون سنة	ساقط

صحتی بیان اولنمشدر معلوم اولا که منجمین و مورخین محققلری وفات موسی علیه
السلام ایله ابتداء ملک بخت نصر مدتینک ما بیننده کلی اختلافلری واردر.
ابو عیسی که بو فنک اماثل و افاضلندندر. و سایر محقق مورخلر اتفاقلری اوزره
ما بینلرینی طقوز یوز یتمش سکز ییل و ایکیوز قرق سکز کون یازمشلردر. بو فقیر
جد بلیغ و اجتهاد کثیردن صکره سایر مورخلر اوزرینه صحت و ثبوتی جهتندن
ترجیح ایدوب. بو جدولده اختیار و اثبات ایدوب. و ایام مذکوره یی
علی سبیل الجبر یزوب جدولده مثبوت اولان طقوز یوز یتمش طقوز ییل
اولوب اما استادان منجمین ابو معشر بلخی و کوشیار و سایر کبار منجمین زیجلرنده
ما بین وفات موسی علیه السلام و ابتداء ملک بخت نصری یوز یکرمی ییل
یازوب. ذکر اولان ابو عیسی و سایر مورخین محققین قولندن ایکیوز قرق
طقوز ییل ناقص اولوب. اگر ما بین وفات حضرت موسی علیه السلام و ابتداء ملک
بخت نصردن ناقص اولورسه قطعا هجرت ایله طوفان نوح علیه السلام ما بینندن
ناقص اولماق لازم اولوب. زیج مأمونی و سایر زیجلرده طوفان ایله هجرت
ما بینینی که اوچ بیک یدی یوز یکرمی بش ییل یازمشلردر. بزم جدولمزده اوچ بیک
طقوز یوز یتمش دورت ییل یازلمشدر که. ایکی یوز قرق طقوز ییل زیاده در
پوشیده اولمیه که زیجلرده یازیلان صحیح اولوب. بو جدولده یازیلان
صحیح اولمامق توهم اولنه ایله دکلدر. ام دید و کم اوزره در اما سفر قضاة بنی
اسرائیل و سفر ملوکاری مقتضاسنجه مدتلری جمع اولنسه وفات حضرت موسی
علیه السلام و مدت ملک بخت نصر طقوز یوز اللی ایکی ییل اولور اما بخت نصردن
هجرته گلنجه اختلاف چوقدر. زیرا مجسطیده بطلمیوس اثبات اتمشدر اما تاریخ
فیلبس مشهور اولوب. بطلمیوس مجسطیده تاریخنی اندن اتمشدر. زیرا ما بینی
تاریخ اسکندردن اون ایکی ییل مقدم اولوب مقدار مذکوری زیاده ایلسک
تاریخ فیلبس ظاهر اولور اما اردشیر بن بابک ایله اسکندر ملکی ما بینی
تقریبا التیوز اون ایکی ییل اولوب. و هجرتله ما بینی دورت یوز یکرمی ایکی ییلدر
اختصار اتترک اولندی. اهل تاریخک اتفاقلری بودر که وقت ادمدن علیه
السلام قیامت ما بینی یدی بیک ییلدر. و حالا ما بینک صحت تاریخی معلوم
اولمایوب. و اولماق دخی محالدر. اگر صحت و حقیقتی معلوم اولسه قاچ ییل
گیدوب و نه مقدار قالدوغی معلوم اولوردی. حق سبحانه و تعالی علم رستخیزی
کمسه یه بلدرمدی نته که قرآن عظیمنده بیورر لا تأتیکم الا بغتة اما عالم العلام

نجم الدين طوسي الحنفي اصح اقوال التي بيك يوز يدي ييلدر ديو بو يله نظم اتمشلردر

نظم مابين آدم والنبي محمد * ست من الالاف يا صدر الفئة * واضم الى تلك الالوف محررا

سبعا من الاعوام من بعد المايه * سنه ٦٠٠٧ ملك المؤيد عماد الدين اسمعيل بن
علي الايوبي ديركه ابن سليمان ميمون بن مهراندن رحمهم الله نقل ايلركه
فاروق اعظم عمر بن الخطاب رضي الله عنه صحابه كرامي رضوان الله عليهم
اجمعين جمع ايدوب ديديكه بيت المالده مال كثير اولوب صحابه يه مرتبه لرنجه
قسمت ايلمك قصد ايدرين نه وجهله قسمت اولنماق مناسبدر ديو مشورت
ايتدكده رسوم فرس اوزره تقسيمي معقول كوردكلرنده اهواز صاحبي هرمزان
مسلمان اولوب مدينه منوره ده ساكن ايدي وانك وفات اتمشدر اني حاضر
ايدوب سؤال ايديجك ديديكه عجمك بر حساب وار در ماه روز ديرلر
عربيلر شهور وايام ديمك اولور تعريب اولنجاق مورخ دينلوب
بعده اسمي تاريخ قلوب صكره دولت اسلامك اول تاريخ وقتني
تعيين ايدوب استعمال قصد ايديجك مبداء تاريخ ابتداء محرمدن
وضع اولنوب سائر تفصيلي يوقاروده تواريخ ذكرنده مسطوردر
بعده حضرت صلى الله عليه وسلم اول محرمدن اخر عمرلري
اون ييل وايكي اي اولمشدر اما حقيقت اوزره هجرتدن عمر
شريفلري حساب اولنسه بعد الهجرة طقوز ييل واون براي ويكرمي
ايكي كوندر * بو دائره كه وضع اولنمشدر سنين دن هجرتله تواريخ
قديمه مشهوره ما بينني متضمندر * بو ايكي تاريخك ما بينني
بلمك استسك ايكيسي ما بيني ايله هجرت ما بينني كوروب
ايكيسنك اكثرندن اقلني نقص ايدوب ما بينلرنده هر نه قالورسه
اولدر * مثلا مولد حضرت مسيح عليه السلام ايله مولد حضرت
سيد الامي صلى الله عليه وسلم بلمك قصد ايلسك ما بين مولود رسول
الله صلى الله عليه وسلم و بين الهجرة كه اللي اوج ييلدر
وايكي اي وسكز كوندر * التي يوز اوتوز بر ييلدن نقص
ايلسك ما بين مولد حضرت رسالت پناه عليه وسلم
ومولد حضرت مسيح اولدر كذلك ايكي تاريخدن
بو دائره ده هر كيمي مراد ايدر ايسك كور
معلوم اولور والله اعلم

معلوم اولا كه اهل تواريخ طبري ونظام التواريخ صاحبي قاضي بيضاوي و بناكتي
وساير معتبر مورخلر فرس سلاطيني دورت طبقه ايلمشلردر جميعيسي براصلدن
وعددلري ضحاك علواني وافراسياب توراني ايله بيتمش كمسه در • مدت ملكلري
اسكندر وابطحش رومي يه كلنجه دورت بيك توز بيتمش ييلدر • وبرقاج
آيدر • اولكي طبقه يه پيشدادين ديمشلردر عدل وداد لري زياده لكندن
ضحاك وافراسياب ايلا اون برعدد اولوب • مدت سلطنتلريني قاضي
بيضاوي ايكي بيك بشيوز التمش سكز ييل يازر • بهجة التواريخ صاحبي
ايكي بيك بشيوز طقسان ييل يازر والله اعلم اولي كيومرث در جميع اهل
تواريخ اتفاقي اوزره پادشاهلق قاعده سي اندن اول يوغدي بو قاعده اول قوردي
تاج كيمك وتخت اوزره اوتورمق وشهر بنا المكي اول ايجاد ايلدي مثنوي

چو اول كشي كم دوزوب رود وجام • جهاندارلق تختن ايتدي مقام •
كيومرث ايدي ليك دنياي دون • اني داخي قلدي صوكي سرنكون •
ازلدن بود رچونكه رسم نهاد • زكي ايلمز دولته اعتماد •

كيومرث عمري بيك ييل ديمشلر • مدت سلطنت قرق ييل وبعضيلر يوز قرق ييل
ديمشلر هوشنك مدت عمري شاهنامه ده بشيوز ييل يازر • ومدت سلطنتي
قرق ديمشلر طهمورث مدت عمري سكز يوز ييل حضرت ادريس عليه السلام زماننده
ايدي • مدت سلطنتي قرق ييل واوتوز ييل دخي ديمشلر جمشيد ابتداء سلطنتي
حضرت نوح عليه السلام زماننده ايدي ديديلر • مدت عمري بيك ييله قريبدر •
مدت سلطنتي يدي يوز اون التي سال ديمشلر ضحاك بيوراسب بعضيلر حضرت ابراهيم
عليه السلام انك زماننده ايدي ديديلر • مدت سلطنتي بيك ييله قريبدر •
فريدون مدت سلطنتي بشيوز ييل در منوچهر موسي وهارون وشعيب عليهم
السلام زماننده ايدي • مدت سلطنتي يوز يكرمي ييلدر • نوذر مدت سلطنتي يدي ييل
وبعضيلر التي اي ديمشلر • وامام غزالي تعريب تبر المسبوك في نصيحة الملوك نام كتابنده
مدت سلطنتي اون ايكي ييل يازمشلر افراسياب ايرانه سلطنتي اون ايكي ييلدر •
وتورانه يوز يكرمي ييل در ديمشلر • مدت عمري دورت يوز ييل ديمشلر •
زاب بن طهماسب زو بن طهماسب دخي ديرلر • مدت سلطنتي بش ييل واوج ييل دخي
ديمشلر امام محمد غزالي مذكور تعريب تبر المسبوكده مدت سلطنتي التي ييل يازرلر •
كرشاسب مدت سلطنتي يكرمي ييل ويكرمي اوج ييل دخي ديمشلر • والتي ييل
وبعضيلر بش ييل دخي ديمشلر بهجة التواريخ صاحبي كرشاسبدن صكره كيقباد

كيق

كيقباد بن زاب بن نوكان بن ماسوي بن نوذر بن منوچهر نام كمسنه پيغمبرلردن
شعيب نبي عليه السلام زماننده بلخدن ظهور ايدوب • علماء اهل فرسي جميع الملوك
انلرك اقوال حميده لريني پيشوا ايدينوب • اهل تركستان ايله حرب ايدوب
غايت عدلندن زمينه عشري اول پيدا ايلدي • وايرانه اولان خراب يرلري
اول معمور ايلدي • ويوز يكرمي ييل پادشاهلق ايلدي ديو نقل ايلديلر والله اعلم
طبقه دوم كيانيان در • وانلر طقوز كمسه در • سلطنتلري زماننده اختلاف
چوقدر بعضيلر طقوز يوز اوتوز سكز ييل يازمشلر • قاضي بيضاوي يدي يوز
اوتوز سكز ييل يازر • مير علي شير نوايي باري بهر تقدير يدي يوز ييلدن
متجاوزدر ديرلر • بعضيلر اسكندري انلردن طوتوب اون نفر ديمشلر • اولكي كيقباددر
كه زو بن طهماسب اوغليدر • منوچهر نسلندندر ديديلر كيقباد در • مدت سلطنتي
يوز يكرمي ييل در كيكاوس بن كيقباد • مدت سلطنتي يوز اللي ييل كيخسرو
بن سياوش بن كيكاوس كيكاوس اوغليدر • مدت سلطنت كيخسرو التمش
ييل لهراسب ابن اروند بن كيكاوسدر • مدت سلطنتي يوز يكرمي ييل
كشتاسب ابن لهراسب • مدت سلطنتي يوز يكرمي ييل بهمن بن اسفنديار
ابن كشتاسبدر لسان عبرانيده آدي كورشس در • مدت سلطنتي
يوز اون ايكي ييلدر همای بنت بهمن مدت سلطنتي اوتوز ييل داراب
بن بهمن بهجة التواريخده سلطنتي مدتي يوز اوتوز سكز ييلدر • وبعضيلر
التمش ييل در • ونوايي اللي ييل ديمش • وقاضي بيضاوي اون ايكي ييل يازر •
دارا بن داراب مدت سلطنتي اون دورت ييل • بيت
سكندر كه برتخت شاهي نشست • سر سال او ميشده برد وهفت • اسكندر
مدت سلطنتي اون دورت ييل ديمشلر • نسبي وسلطنتي بابنده اختلاف
چوقدر محلنده تفصيل اولنمشدر دولت ملوك يونانيان
ابن شحنه روضة المناظر في علوم الاوايل والاواخر نام تاريخنده بويله نقل
ايلر كه يونانلر دخي ملوك طوايفدندر • اسكندر بن فيلقوس فوت اولدقده
يونان ملكي بطالسه ده باقي اولدي • بطليموس پادشاه ديمكدر • وملوك
بطالسه اون اوچ نفردر • ومدت سلطنتلري ايكيوز التمش بش ييلدر •
انلردن اول پادشاه اولان فيلبس در مقر ملكي مقدونيه دركه مدينه حكما
يونانلر كه خليج قسطنطينيه نك جانب شرقيسنده در • وآخري قلوبطرا بنت
بطليموسدر • باباسي آدي معلوم دكلدر • وملك يونان اغسطس ومينك

اون ایکنجی ییلنده منقرض اولدی. غلبهٔ اسکندردن غلبهٔ اغسطس مابینی بلانک
ایکی یوز ییگمیش ییلدر که مدت بطالسه درکه اولی قیلبس اخری فلوبطرادرکه
کرسیٔ ولایتی اسکندریه ایدی **ذکر ملوک الروم** صاحب التاریخ ابو عیسی بویله
نقل ایلرکه اول اول فرقه یه مالک اولان رومپس و رومانس درکه ایکی قرنداشلر
ایدی مارینهٔ رومیهٔ بنا ایلدیلر. و بو ایکی اسمدن آدی مشتق اولدی. بعده
رومپس قرنداشی رومانسی اولدردب. اوتوز سکز ییل استقلال اوزره
پادشاه اولدی. بعده رومیه یه چوق کمسنه پادشاه اولوب. لکن عدد اسامیلری
اخباری صحت اوزره معلوم اولمادی اما کامل صاحبی ابن اثیر بویله نقل
ایلرکه رومیلر یونانه غلبه اتمزدن اول مقر ملکلری رومیهٔ کبری ایدی. و روم خلقی
دین صابیین اوزره اولوب. کواکب سبعه ادلرنجه صنملری اولوب اکا طپارلردی
بونلردن اول اشتهار بولان پادشاهک ادی غالیوس ایدی بعده بولیوس
بعده ملک اغسطس ایدی ایکی شینک تعریب اولنده قدره سینین مهملتین ایله
اولوب لقبی قیصر در معناسی شق عنه دیمکدر. سببی بودرکه حین وضع حملده اناسی
فوت اولوب قارننی یاروب انی چقاردیلر. اول سببدن اکا قیصر لقب
اولوب. بعده روم پادشاهلرینک جمیع سنه تفخرا القاب اولدی. و حضرت
عیسی علیه السلام انک زماننده وجوده کلوب. فلوبطرایه یکرمی بر ییل غلبه سندن
صکره اولوب. غلبهٔ اسکندررا اوچیوز دورنجی ییل ایدی. و اغسطوسک فوتنده
حضرت عیسی علیه السلامک عمر شریفلری اول ییله قریب اولدی. و بشنجی پادشاهی
غانیوش نام حاکمک اول ییلنده سمایه رفع اولنوب غلبهٔ اسکندرک
اوچیوز اوتوز التی تاریخنده ایدی مجسطی صاحبی نلردن اونجی پادشاهلری
آذریانوس زماننده ایدی. و جالینوس اون التنجی حاکملری قومودوس
زماننده ایدی که بطلمیوسی ادراک اتدی که غلبهٔ اسکندرک دورتیوز طقسان
دورت سنه سنک اواخرنده ایدی. که دین نصاری ظهور ایتدی و یکرمی
اوچنجی حاکملری دقیانوس که انک زماننده اصحاب کهف که یدی نفر کمسنه ایدی
ابن عباس رضی الله عنهما سکز نفر ایدی دیبور بیورمشلردرکه غاره کیروب
اویومشلردر. که قرآن عظیمده مذکوردر. و ویس و رامین که عشق مفرط ایله
اشتهارلری واردر بونک زماننده ایدی. و یکرمی طقوزنجی سلطانلری که
وقالطیانوس درکه ملوک رومدن اخر عبدهٔ اصنامدر. و قلطیانوسک
هلاکی غلبهٔ اسکندرک بشیوز طقسان التی نصفنده ایدی. بعده قسطنطین مظفر

پادشاه

پادشاه اولوب دین نصرانیتی ظهوره ایدوب. مذکور سلطنتک اوچنجی ییلنده
رومیه دن انتقال ایدوب بده استنبوله کلوب حصارینی بنا ایدوب. ادینی
قسطنطنیه قویوب. دار الملک ایدندی. اول ادی بزنطیه ایدی. و قسطنطین
غلبهٔ اسکندرک التی یوز یکرمی التیسی نصفنده فوت اولوب. و اوتوز
طقوزنجی پادشاهی **تاودوسیوس** زماننده اصحاب کهف اویقودن
اویاندیلر. و مذکورک فوتی غلبهٔ اسکندرک یدی یوز اللی بشنجی ییلینک
نصفنده ایدی. اللی اوچنجی پادشاهلری که آخر ملوک رومدر قیلدر
لسان رومیده آدی ارقلیس ایدی. غلبهٔ اسکندرک طقوز یوز اوچنده
اولور. اما یوقاروجدولده مجزنل غلبهٔ اسکندر مابینی دورت یوز اوتوز
دورت ییل یازلمشدر. بو تفاوت سببی جدولده موضوع اولان سنین
حساب مصریه اوزره درکه ییلی بلاکسر اوچیوز التمش بش کوندر. بو حساب
سنهٔ رومیه اوزرینه درکه ییلی اوچیوز التمش بش و ربع یومدر. بو
مقدار تفاوت ربع یومدن حاصلدر **ابو عیسی** قولی اوزره رومه
اول حاکم اولانک ادی روملس در. بعده قرنداشی روماتوس در.
نته که یوقاروده ذکر اولندی **کامل** صاحبی ابن اثیر اول اشتهار
بولانک ادی غالیوس در. اخر ملکلرینک ادی هرقلدر. و اللی اوچ نفر
کمسنه نک ادلرینی و مدت ملکلرینی و هلاکلرینی تاریخ غلبهٔ اسکندردن تطبیق
ایدوب یازمشدر بو فقیر اطنابدن خوف ایدوب لازم اولانی انتخاب
طریقیله ذکر ایلدی. و مذکور کامل صاحبی اول ملکی غالیوس بعده حاکم اولان
بولیوسک مدت سلطنتلرینی یازمیوب اوچنجی پادشاه اولان اغسطوس و قیصردن
تاریخنی ابتدا ایلمشدر. و آخرنجی ملکی و هرقلک دخی مدت ملکنی یازمامشدر.
جمله اللی اوچ نفر اولوب باقیلرینک مدت سلطنتلری التی یوز اللی بر ییلدر.
ذکر فراعنهٔ مصر فراعنه ملوک قبط درکه دیار مصرده حاکملردر. ابن سعید
مغربی کتاب صاعد فی طبقات الامم دن بویله نقل ایلرکه اهل مصر دهور خالیه
و ازمان سالفه ده اهل ملک عظیم ایدیلر. امم دن قبطی و یونان و عمالقه دن مختلط
اولوب. اما اکثری قبطی ایدی. قبل الطوفان صابئیه قومی ایدی که بت پرست
ایدیلر. بعد الطوفان انواع علومده علماسی وار ایدی. خصوصا علم طلسمات و نیرنجات
و کیمیا غالب اولوب. کرسیٔ مملکتلری منف ایدی که فسطاطدن مابینی اون ایکی
میلدر. و حضرت ادریس علیه السلام انده وجوده کلمشلردر **ابن سعید** شریف

ویسدن بویله نقل ایلرکه بعد الطوفان مصره اول حاکم اولان بیصر بن حام بن نوح
علیه السلام ایدي • که اوتوز اوغلی و اهلی ایله مدینهٔ منفه نزول ایدوب • بعده
اوغلی مصر بن بیصر مالک اولوب • امتداد عمر ایله ملکه مالک اولماغن بلاده
اسمیله مصر دیو تسمیه اولندي • واکثر قراء مصرکه وار در اولادي ایله تسمیه
اولنمشدر • تفصیلی بودرکه ذکر اولنور • بیصر • مصر • قفط • اتریب • صاو
تذراس • مالیق • حرابا • کلکلی • مذکور کلکلی صاحب حکمت اولوب زیبقی اول
اول منجمد ایلیوب • وزجاجی اول سبک ایلدي • بعده حربیا بن مالیق بعده
طولیس • که فرعون ابراهیم علیه السلام درکه هاجری ساره خاتونه باغشلدي •
بعده جوریاق که همشیره سیدر • بعده هما زلفی ضبط مملکتدن عاجز اولماغن
عمالقه شامدن کلوب مصره مالک اولدیلر • وملکی اندن الانک ادي
ولید بن دومغ العملاقي ایدي که صغرلغندن صغره طاپردي برکون صیدده
ایکن تنکري دیبو طاپدغني براسلان هلاک ایدوب صغرلغن جمیع خلق عالم بلدي •
اولا اکا فرعون دیو لقب قونوب • بعده مصره حاکم اولانلره لقب اولدي بعده
ریان فرعون یوسف علیه السلام بعده طارم • بعده کاسم بعده ولید بن مصعب
فرعون موسی علیه السلام ولیدده اختلاف اولندي بعضلر عمالقه دندر دیدیلر
بو قول اظهردر • بعضلر فرعون یوسف علیه السلامدرکه عمري طویل اولوب حضرت
موسی علیه السلام زماننه کلنجه حیاتده ایدي دیدیلر • قرطبي مصر تاریخنده دیرکه ولید
قبطي اولوب سابقا کاسم عمالقینک صاحب شرطه سي ایدي قبطیلر چوغالوب کاسمدن
صکره مصره حاکم اولوب • دولت عمالقه منقرض اولدي • ودعواي ربوبیت اتدي •
مذکور ولید ایدي • غرق اولدقدن صکره قبطیلره دلوکه نام برعورت حاکمه اولوب
بعده • درکون • نوذسس • لقاشس • مرینا • استماذس • بلطوس • مالوس •
مناکیل بو نام کمسنه لر حاکم اولوب سلیمان علیه السلامک اوغلی رحبعم مذکورک
اوزرینه واروب غزا ایندي کتب یهود ده بني اسرائیل رحبعم زماننده غزا اتدوکي
فرعونک ادي شیشاق در • واضح بودر شیشاقدن صکره فرعون اعرجدن غیري
کمسه مذکور دکلدر • که بخت نصر غزا ایدوب مذکوري صلب ایلدي • رحبعم ابن
سلیمان علیه السلام ایله بخت نصر مابیني دورت یوز یلدن زیاده ایدي • وشیشاق
رحبعم زماننده اولوب • فرعون اعرجدن دورت یوز یلدن زیاده در • وبو مدتده
ایکیسنک مابیننده اسامي فراعنه معلوم اولمایوب اصلا تواریخده کورلمدي •
وبخت نصر مصري خراب اتدکدن صکره قرق یل خراب یاتوب • بخت نصرک دولتي

منقرض

منقرض اولدقدن صکره کبر ومعمور اولدي مخدرات القصور في تاریخ اهل
العصور ده بویله نقل ایلرکه فراعنه اوچ نفردر • اولی سنان بن
عملیق بن سام بن نوح علیه السلام در ایکنجیسي ریان بن ولید بن عملیق
سام بن نوح در علیه السلام اوچنجیسي ولید بن مصعب بن عملیق بن سام بن
نوح علیه السلام در • اولکیسي فرعون خلیل جلیل • ایکنجي فرعون یوسف
علیه السلامدر • اوچنجي فرعون بي عون موسی کلیمدر • صلوات الله علیهم اجمعین
ولعنهم الله • ونقل ایدرلرکه فرعون ابراهیم علیه السلام جد فرعون یوسف
علیه السلام در • وفرعون یوسف علیه السلام • جد موسی علیه السلام در •

طبقهٔ سیوم اشکانیاندرکه انلره ملوک طوایف دیرلر

نظام تواریخ صاحبي مدت سلطنتلريني دورت یوز یکرمي اوچ یل یازر • وعدد
وعددلريني یکرمي نفر بعضلر اون التي بعضلر اون یدي • بعضلر طقسان وبعضلر
دخي ازیق واکسک دیمشلر بهجة التواریخ مدت سلطنتلريني ایکیوز سکسان
یدي یل یازر • بعضلر بش یوز اون دورت یل یازر • والحاصل بوطبقه ده
اهل تواریخ سوزنده اختلاف ولدکده وعددلرنده وسلطنتلرینک زماننده
وتاخیر وتقدیمنده دیو خلافلره تطبیق وتوفیق ویرمک سوزي تطویل ایدوب
تأمل ایده نک حواسن پریشان اتدوکي اجلدن ذکر ایدوب کچمک مناسب
کورلدي ملوک طوایف دینمک اصلي بودرکه اسکندر چون ایران ایله
فارس اقلیمني فتح ایلدي • بوممالکده اولان طوایف سلاطیننی واولادیني
جمع ایلدي • وانلرک جهتنده نه راي وتدبیر ایده جکین بلمیوب عاجز قالدي •
زیرا بوجماعتي قتل شرعا وعقلا مناسب دکل وشویله قومق دخي مملکته
موجب فساد وخاطره باعث تردد واضطرابدر • ارسطو ایله مشورت اتدکده
بویله دیدي که چون ممالکي بر رکسنه یه بر تقدیر ویرسک کرکدر بونلري
کندي جانبکدن ملک نصب ایدوب احسانکله ممنون قیلوب ابواب
تحصیل ایله • سن دنیادن نقل اتدکده بونلر ارسنه منازعت دوشوب
سنک دار الملکک روم دیارینه تعرض قلالر • ارسطونک رایي اوزره
هر برینه بر ولایت ویردي صاحب عماد الدین اسمعیل رحمة الله بو
طبقه بویله نقل ایلر • طبقهٔ ثالثه که اشکانیلردر • ابوعیسي درکه بوطبقه ده اول
شهرت بولان اشغان بن اشغاندر • بعضلر اشک بن اشکان دیرلر • اول
سلطنتک تاریخي غلبهٔ اسکندردن التیوز قرق التي یل کچمشدي • ومدت

سلطنتی اون ییل ایدی مذکور عماد الدین دیرکه غلبهٔ اسکندردن ایکی یوز التی
التی ییل کچمشدی . بعده شاپور ابن اشکان التمش ییل حکم ایلدی و مولد
عیسی علیه السلام مذکورک سلطنتندن قرق ییل زیاده ایدی . شاپورک
انقضاء ملکی غلبهٔ اسکندردن اوچیوز اون التی ییل ایدی . بعده جودرز بن
اشغان بعضلر جودرز بن اشغان دیدیلر . اون ییل عمر سوروب غلبهٔ اسکندردن
اوچیوز یکرمی التی ییل کچمشدی . بعده بیژن یکرمی بر ییل پادشاه اولدی .
مذکور تاریخدن اوچیوز قرق یدی ییل کچمشدی . بعده جودرز اشغانی اون
طقوز ییل حاکم اولوب ذکر اولان تاریخدن اوچیوز التمش التی ییل کچمشدی .
بعده نرسی پادشاه اولوب قرق ییل عمر سوروب مذکور تاریخدن
دورت یوز التمش ییل کچمشدی . بعده هرمز اون طقوز ییل حکومتده اولوب
تاریخ مسفورک دورتیوز یکرمی بشنده فوت اولدی . بعده اردوان الکبیر
اون ایکی ییل حاکم اولوب . مدت مزبوره دن دورتیوز اوتوز یدیده
فوت اولدی . بعده خسرو قرق ییل پادشاه اولدی تاریخ مذکوردن دورت
یوز یتمش یدی ییل کچمشدی . بعده بلاش یکرمی دورت ییل پادشاه
اولوب ذکر اولان تاریخدن بشیوز ییل کچمشدی . بعده اردوان اصغر
پادشاه اولوب تجمل و عظمتی اول طبقه ده اولان سلاطیندن زیاده ایدی .
و ملوک طوایفک اکثرینی اول قهر ایدوب ملکنی الوب ضبط ایتمشدی اخر الامر
اردشیر بن بابک انی ارادن کتوروب ملک اشکانیلردن ساسانیلره
نقل ایلدی . انقضاء ملک اردوان غلبهٔ اسکندردن بشیوز اون ایکی ییل
کچمشدی . مدت سلطنت اردوان اون بر ییل ایدی . نظام التواریخ صاحبی
بیضاوی اوتوز بر ییل بعض تاریخده یکرمی اوچ ییل یازمشلردر اشکان بن دارا بن داراب
مدت سلطنتی اون ییل اشک بن اشکان بعضیلر اشغان بن اشغان دیدیلر .
مدت سلطنتی یکرمی ییل شاپور بن اشکان لقبی بر زین ایدی . بعض اهل تواریخ
عیسی علیه السلام انک زماننده مبعوث اولدی . و زکریا و یحیی و جرجیس
علیه السلام انک زماننده ایدیلر . و اغسطوس قیصر و ویسه و رامین و اصحاب
کهف دخی اول زمانده واقع اولدی دیدیلر . و بعضلر حضرت عیسی بونک
زماننده وجوده کلدی دیدیلر . مدت سلطنتی التمش اوچ ییلدر . بعده
بهرام بن شاپور اون بر ییل و لقبی کودرز ایدی . بلاش بن بهرام مدت
سلطنتی اون بش ییل . هرمز بن بلاش مدت اون طقوز ییل و لقبی شالار ایدی .

انوشش

انوشش بن بلاش مدتی اون ییل . نرسی بن بلاش مدت سلطنتی قرق ییل .
فیروز بن هرمز مدتی اون یدی ییل . بلاش بن فیروز مدتی اون ایکی ییل .
خسرو بن بلاش مدتی قرق ییل بوغم فیروزدر . بلاش بن بلاش بن فیروز یکرمی درت
ییل . اردوان بن بلاش مدتی اون اوچ ییل . اردوان بن اشکان اشغانک
عمیسی اوغلی ایدی مدت سلطنتی یکرمی اوچ ییل . خسرو بن اشغان اون بر ییلدر .
بلاش بن اشکان مدتی اون ایکی ییل . جودرز بن اشکان مدتی اوتوز ییل ولدی
نرسی بن جودرز مدتی یکرمی ییل . جودرز بن نرسی مدتی اون بر ییل .
اردوان بن بلاش مدت سلطنتی اوتوز بر ییل اولوب بونده مدتلری انقراض
بولدی . دوردنجی طبقه ساسانیلردر انلره اکاسره دخی دیرلر .
بونلرک دخی عددن معلوم ایدوب یازمشلردر . بعضلر اوتوز ایکی نفر و بعضلر
اوتوز سکز نفر دیمشلر . و سلطنتلرینک زمانینی دخی موافق یازمشلردر .
صاحب کزیده بشیوز یکرمی یدی ییل یازر . و بناکتی بشیوز اوتوز بر ییل
دیر . و نظام التواریخ صاحبی قاضی بیضاوی دورت یوز اوتوز ییل
و عددلرینی اوتوز بر نفر یازر طبری دیرکه ملک اسکندردن بعضلر بشیوز
اون دورت ییلدن صکره ترسالر قولنده بشیوز اللی ییلدن صکره مغان
قولنده التی یوز التمش ییلدن صکره اردشیر ظهور ایتدی اوتوز ییل پادشاه
اولدی . اون دورت ییل تمامی ربع مسکونه حکم ایلدی . علماء سیر دیرلرکه
عیسی علیه السلام اردشیر زماننده طوغدی . اسکندردن اوچیوز ییل
صکره و حضرت یحیی علیه السلام که عیسی نک علیه السلام خاله زاده سی
ایدی التی ای اول طوغمشدی . ملک المؤید عماد الدین صاحب حماه المذکور المختصر فی
اخبار البشر نام تاریخنده بویله نقل ایلر که ملوک فرسدن طایفهٔ رابعه
که انلره اکاسره و ساسانیه دیرلر . اول پادشاه اولان اردشیر بن بابکدر
و اول ساسان بن بهمن ابن اسفندیاردر . اردوانیلره غلبه ایلدوکی زمانده
ابتداء ملک بخت نصردن طقوز یوز قرق یدی ییل . و دارایه غلبهٔ
اسکندردن بشیوز اون ایکی ییل کچمشدی . قیام اردشیردن هجرت
مابینی دورت یوز یکرمی ایکی ییل ایدی . رصد بطلمیوس اردشیردن
یتمش یدی ییل مقدم ایدی . بو مدتده جایزکه بطلمیوس تمام حیاتده اولا
یا غالبی حیاتنده اولمیا . و اکاسره نک اخری اردشیر اولادندن یزدجرد
بن شهریاردر . و اردشیر ربع مسکونی تمامه اون دورت ییل و اون ای حکم

ایلیوب غلبهٔ اسکندرک بشیوز یکرمی سکزی اواخرنده فوت اولدی ٭
شابور بن اردشیر اوتوز بر یل والتی ای پادشاه اولوب زماننده مانی
زندیق ظهور ایدوب ولسان یونانیدن کتب فلسفه زبان فارسیه
نقل ایتدردی وغلبهٔ اسکندرک بشیوز اللی طقوز یلندن دورت یوز ای
کچمشدی که فوت اولدی هرمز بن شابور بر بحق یل پادشاه اولوب بعده
اوغلی بهرام بن هرمز اوچ یل اوچ ای پادشاه اولوب تاریخ مذکورک بشیوز
التمش دورت اولنده وفات ایتدی بعده اوغلی بهرام بن بهرام اون یدی
یل سلطنت سوروب تاریخ مزبورک بشیوز سکسان بری اولنده
فوت اولدی بعده بهرام بن بهرام بن بهرام اتاسی ودده سی آدینی قودیلر
دورت یل دورت ای عمر سوروب مذکور تاریخک بشیوز سکسان بشنده
یدی ای کچدکده فوت اولدی بعده قرداشی نرسی بن بهرام طقوز یل شاه
اولوب مسفور تاریخک بشیوز طقسان دوردندن یدی ای کچدکدن صکره
کچدی بعده هرمز بن نرسی طقوز یل حاکم اولوب تاریخ مذکورک التی یوز اوچنجی
یدی ای کچمشدی که هلاک اولدی بعده اوغلی شابور بن هرمز ذو الاکتاف
اناسی اولدکده اناسی قرننده ایدی وزراسی تدبیر مملکت ایدرلردی ٭
تا کندوسی بیوییوب مملکت تدبیرنه قادر اولنجایه دک مملکتده عرب
استیلاسندن چوق شورش وغوغا ظاهر اولمشدی چون تخت سلطنته
قعود ایتدی انتقاما اعراب قصدنه یوریوب الله کلانینی عذاب عظیم والیم
قصد ایدوب اوموزلرینی یاروب کتفلرینی یاردروب بیابانه اتوب انلر بو
عذاب ایله اولورلردی اول سببدن اکا ذو الاکتاف دیدیلر حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم اجدادندن مالک بن نضر کم اعرابک سیدی ایدی
عربه بو قدر تعذیبک وقتلک باعثی صوررقده بکا منجملر دیدیلر که بو قومدن
بر پیغمبر کلوب تختمی بنم اولادمدن الوب انلری هلاک ایتسه کرک بو جهتدن
بونلره انتقام ایده رین دیدی مالک ایتدی که اول منجملرک سوزی ندن معلوم
که صحیح اولا اکر صحیح اولدوغی تقدیرجه اول صاحب سعادت ظهور کلوب
سنک بو افعالک ایشیدوب دخی اولادکه انتقام ایلیه شابور بو سوزدن
اول فعل قبیحی ترک ایلدی رحمة للعالمین اول سلطان عظیم الشان دیمک
لا یقدر که کندی وجوده کلمزدن بیک یل اول مظلوملری ظالملر اللرندن
قورتاروب مبارک آدی ذکر اولمغله خلقی قتلدن وحاکمی ضلالت ونقاوتدن

منع ایلر صلی الله علیه وسلم وعلی آله وصحبه اجمعین مذکور شابور یتمش ایکی
یلده وفات ایتدی که مدت عمر وسلطنتی درکه غلبهٔ اسکندرک التی یوز
یتمش بش یلدن یدی آی کچمش اولور بعده قرداشی اردشیر بن هرمز
دورت پادشاه اولدی بعده شابور بن شابور ذو الاکتاف بش یل
دورت ای پادشاه اولدی بعده بهرام بن شابور اون بر یل
سلطنت سوروب بعده اوغلی یزدجرد اثیم تخته کچوب حاکم اولدی
واول غایتده ظالم اولمغین اکا یزدجرد اثیم ورخش دیرلر ایدی یکرمی بر
یل وبش ای سلطنت ایلدی اخر بر آت دپوب هلاک ایلدی ٭
بعضلر دیرلر که بر غایتده کوزل آت که دنیاده نظیری کورلمامشدر
کاهی اوکنده حاضر اولوب تندلکندن کمسه یاننه وارهمیوب واول
غایتده نادانلغندن بر کون کندیسی آت یاننه واروب آنکا ملایمت
کوسترمکین انی تکوتوب ایرلیوب قوسقون اوررکن انی دپوب هلاک
ایلدی خلقک بد دعاسی یتشدی بعضلر انی دکزانی ایدی وبعضلر فرشته
وبعضلر دیو ایدی دیدیلر غلبهٔ اسکندرک یدییوز اون یدی سالندن
دورت ای کچمش ایدی که هلاک اولدی بهرام کور بن یزدجرد اثیم پادشاه
اولدی خورنق ومعماری سنمار قصه سی خورنق لغتنده تفصیل اولنمشدر
واکا کور لقبنک سببی بعضلر کور شکارینه غایتده مایل اولدوغی جهتدن وبعضلر
شکار ایدرکن انک اوقی ایکیسندن کچوب تا سوفارنه وارنجه یره کچمکین وبعضلر
دام ایله طوتلانلره کندی اسمیله داغ ایدوب هرکیمک صیدنه دوشسه
انک قتلنه قادر اولمامغین بو لقب ایله شهرت بولدی دیدیلر مدت ملکی
یکرمی اوچ یل واون برای ایدی که غلبهٔ اسکندردن یدی یوز قرق بر یلدن
اوچ ای کچمشدی بعده اوغلی یزدجرد بن بهرام کور پادشاه اولدی انک
سلطنتی زماننده چوق اختلاف ایتمشلردر اصح اون سکز یل ودورت آی ایدر
که غلبهٔ اسکندرک یدی یوز اللی طقوزدن یدی ای کچمشدی بعده کوچک
اوغلی هرمز بن یزدجرد باباسی یاننده بولنمغین پادشاه اولدی بیوک
قرداشی فیروز خوفندن قاچوب خراسان ایله ترک ما بیننده اولان
بلاد طخارستان دیمکله معروف هیاطله شاهنه واروب انک مساعده سیله
ملکی قرداشندن آلدی وهرمز غلبهٔ اسکندرک یدی یوز التمش ایکیسنده
فوت اولدی بعده فیروز بن یزدجرد بن بهرام کور یکرمی یدی یل سلطنت

سلطنت سوروب غلبهٔ اسکندرک یدی یوز طقسان اوچنجی هلاک
اولدی • بعده اوغلی بلاش بن فیروز دورت ییل حاکم اولوب • بعده
قرداشی قباد بن فیروز پادشاه اولوب التی ییل قرداشی جاماسب ایله
قتال ایلدوکی ایله قرق اوچ ییل سلطنت ایلدی • و مزدک زندیق مذکور
قباد زماننده ظهور ایدوب دعوای نبوت ایدوب • خلقی بربرینک
مالنه و عیالنه شریک اولماسنه رخصت ویردی • زیرا که جمیع خلایق
آتادن انادن قرنداشلردر که آدم و حوادر دیدی • بعده اوغلی انوشروان
بن قباد غلبهٔ اسکندرک سکز یوز قرقندن یدی ای کچدکده باباسی
فوتندن صکره برینه قرق سکز ییل پادشاه اولوب • عدل و داد ایله عالمی
آباد ایدوب • حضرت رسالت پناهک صلی الله علیه وسلم والد
ماجدی عبد الله سلطنتنک یکرمی اوچنده وجوده کلوب و قرق ایکنجی
ییلنده اول حضرت طوغوب انا ولدت فی زمن ملک العادل حدیث
شریفی کمال عدلنه شاهدلردر • غلبهٔ اسکندرک سکز یوز سکسان سکزنده
وفات ایتدی • نقل اولنور که امور سلطنت کندینه استقراض بولدقدن
صکره خواصنه دیدیکه حق تعالی ایله جل و علا عهد ایتدم ایدی که اگر سلطنت
بکا میسر و مقرر اولورسه ایکی امری اجرا ایلیم بری آل منذری کبیر و حیره‌یه
حاکم ایدوب جاری کیدرم • زیرا اجدادمزدن بهرام کور اوزرنده منذرک
چوق حقی واردر • بناء خورنقده و اندن اکی تربیه ده و باباسی یزدجرد
اولدکده اندن حاضر بولنمامغین ارکان دولتی اردشیر نسلندن کسری
نام برکمسه‌یی پادشاه ایدوب • منذر نو بابنه جان و باش فدا ایدوب
چوق مساعی ایتمشدر • اگر اول اولماسه تاج و تخت خاندانمزدن کتمشیدی
تفصیلی خورنق لفظنده اولمشدر • بابام قباد ضعف حالندن جاری
حاکم ایتمشدر • ایکنجی مزدک و مزدکیلر جهاندن کوکنی کسوب کیدرم ملعون
مذکور خلقک اموال و عیاللرینک اشتراکنی جایز و حلال ایتمکین عبید
و مملوک اکابرک بنات و عیالنه بی تردد دخول و وصول میسر اولمغین
اولاد کیمک ایدوکی معلوم اولمایوب الوان و اشباحلرندن حکم اولنوردی
دیرلر که انوشروان بو سوزلری سویلرکن مزدک ملعون سریرینک یاننده
آلتون کرسی اوزرنده مقامنده اوتوررردی که قباد تعیین ایتمشدی • ایتدی
که خلق عالمک اکثری بو مذهب و ملت اوزره در قدرتک وارمیدرکه

جمیع

جمیع ناسی هلاک ایده‌سن بو فساد کلی در جایزدر که بو امردن تخت و تاجدن دور
اولاسن • نوشروان ایتدیکه ابن الخبیثه بیلورمسن که بابام بی غیرت و حمیت قباددن
انامی تصرف ایتمکه اجازت آلوب • اول دخی بدنامیلغه راضی اولوب اتفاق بن
والدم حجره‌سی قپوسنده بولنوب بوعاری دفع ایچون اغلیوب زاریله
ایاغنی اوپدکده چورابنک رایحهٔ کریهه‌سی دخی بورنمده دردیور •
فی الحال ملعون مذکوری قتل ایدوب • جیفهٔ خبیثه‌سن نفط و بوریا ایله یاقوب
و جمیع مزدکی و مانویلرک قتلنه حکم ایدوب • اول کون دار الملکده اولان
ملاعیندن قرق بیکه قریب ملعونلر قتل اولنوب • و تخت امرینه اولان
اقالیمه امرلر کوندروب • جهانی خباثتلرندن پاک ایلدی • عدالتنه حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم شهادت ایتمکین علما مشرک ایکن جایز و ممکندر
که سایر مشرکلر کبی مخلد فی النار اولمایوب حق سبحانه و تعالی کمال کرمندن
اکا اعرافده برمکان احسان ایلیه بدیع و بعید اولمیه دیمشلر الله تعالی
اعلم • بعده اوغلی هرمز بن انوشروان پادشاه اولوب غایتده عدلندن
ادناسنک حقنی اعلادن قرق المیوب الیوز مکین • و بو امرده مبالغه ایتمکین •
جمیع حواشیسی کندویه بغض ایدوب • آخر کار کوزینه میل چکوب
بعده قتل ایتدیلر • مدت سلطنتی اون اوچ بحق ییل مقداری اولوب زیرا
اوغلی پرویز ادربایجاندن کلوب تختنه اوتوروب • بوما بیننده بهرام چوبین
فتنه‌سنده هرمز محبوس ایدی • بعده اوغلی پرویز استقرار اوزره تخته
جلوس ایتمسی غلبهٔ اسکندرک طقوز یوز ایکی سنه‌ده ایدی اوتوز سکز ییل
پادشاه اولوب اوغلی شیرویه هلاک ایدوب • تاریخ مزبورک طقوز یوز
ایکی سنه‌ده ایدی اوتوز سکز ییل پادشاه اولوب قرقنده شیرویه تخته
جلوس ایدوب اون یدی قرداشنی قتل ایتدی • و کندوسی کثیر الامراض اولمغین
سکز ایدن صکره وفات ایتدی • بعده اوغلی اردشیر بن شیرویه یدی
یاشنده ایدی که تخته کچوب بر بحق ییلدن صکره قتل اولنوب • بعده شهریران
نام کمسنه تخته کچوب • و اول نژاد ملوکدن اولمامغین و کندیسی اکاسره حرمت
دعوت مراد ایدوب ارکان مملکته کوج کلوب • قرق کونه وارنجه اولدوروب
و اباغنه ایپ باغلیوب شهر ایچنده سوریوب • اهل بیت مملکتدن اولمیوب
سلطنته تعرض ایده‌نک حالی بودر دیو ندا ایتدیلر • بعده پرویزک توران دخت
نام قزینی تخته کچوروب بر ییل دورت ایدن صکره ملکه وداع ایدوب انک زماننده

فخر جهان صلی الله علیه وسلم آخرته انتقال ایتدیلر بعده پرویز نسلندن
خشنشده و بعض نسخه ده خشیشده ضبط اولنمش تخته جلوس ایدوب بر آی
کچمدن قتل ایتدیلر بعده توران دختک قز قرنداشی ازرمی دخت
بنت پرویزی سریر ملکده ملکه ایلدیلر اکا سردو دمانندن انک کبی
بر صاحبة الجمال وجوده کلمامکین خراسان سپهبدی فرخ هرمز نام کمسنه
که اوغلی رستمی خراسانه نایب ایدوب کندوسی پرویز زماننده برو
دار الملکده ایدی ملکه یه عاشق اولوب قصد اظهار تزویج ایدیجک ملکه
اولان ظلم ده اره وارمق اولماز کیجه ایله تنها کل مرادک بولاسن دیو
خبر کوندروب سردار حرسه یه اصمرلدی که اکر فرخ هرمز لی وقت قاپویه کلوب
بکا دخوله اذن استرسه باشن کسوب قصر قپوسنده اصه لر پس اول
کلدکده باشن کسوب باب قصرده اصه قودیلر اوغلی رستم که رستم زالدن
صکره انک کبی بر دلاور دخی ظهوره کلمامشدی بو اول رستم در که حضرت
فاروق اعظم رضی الله عنه زماننده لشکر عجمه سردار اولوب اهل اسلام
ایله نیجه شهور و ایام جدال و قتال ایدوب عاقبة الامر حضرت سعد بن ابی
وقاص رضی الله عنه اهل اسلامه سردار ایکن قتیل اولنوب انک هلاکندن
صکره ملک عجم الدن کیدوب هرج و مرج اولدی مذکور رستم باباسی قتلنی
ایشتدکده آزرمی دختک اوزرینه عسکر چکوب آنی طوتوب هم باباسی مدعاسن
حاصل ایدوب بعده قتل ایلدی مدت سلطنتی التی ای ایدی اندن صکره
عظمای فرس مختلف اولوب اردشیر بابک نسلندندر دیو
کسری بن مهرخشنش نام کمسنه یی تخته کچروب لیاقتی اولمادوغی جهتدن قتل
ایدوب یرینه نسل سلاطیندن قایم اولاجق کمسنه اولمامغین اولاد
انوشرواندندر دیو فیروز بن خشتان ادلو بر کمسنه یی تخته جلوس ایتدروب
باشنه تاج قوماق استدکده باشی غایتده بیوک اولماغن صغمیوب
بو تاج قتی طار در باشمی صقدی دیجک عظمای فرس اول کلامی ضیق
تاج اولدی دیو تطیر ایدوب آنی قتل ایدوب بعده انوشروان اولادندن
زعم ایدوب فرخ زاد خسرو نام بر کمسنه بولوب التی آیدن صکره آنی
دخی هلاک پادشاه اولماز دیو اولاد سلاطیندن غایتده جستجو
ایدوب یزدجرد شهریار ابن پرویز بن هرمز بن انوشروان قاکه
شیرویه قرداشلرینی و اولادلرینی اولدوررکن شیرین آنی قاچوروب

اصطخر ولایتنده بسلرلر ایدی اهل فرس خبردار اولوب کتوروب پادشاه ایدوب
لکن حکومتی بابالرینه نسبت بر خیال ایدی وزرا تدبیر مملکت ایدوب
سلطنتندن اوچ دورت ییل کچدکده ذکر اولندوغی اوزره فاروق اعظم
رضی الله عنه زماننده اهل اسلام غلبه ایدوب مداین و خزاین و دفاینی
الوب بعده کندوسی شهر بشهر قاچوب اخر خلافت حضرت عثمان رضی الله
عنه زماننده هجرتک اوتوز برنده مروده قتل اولندی که کفر ملوک
فرسدر اردشیر بن بابک اوتوز ییل ربع مسکونه پادشاه اولدی
بعضلر اون دورت ییل و ایکی ای حکم ایلدی دیرلر شاپور بن اردشیر
مدت اوتوز بر ییل و التی ای هرمز بن شاپور مدت ایکی ییل دیمشلر
و اوتوز ییل دیمشلر بهرام بن هرمز مدت اوچ ییل اوچ ای و سی سال و سه ماه
دیمشلر مانی زندیقی بو هلاک ایتدی دیمشلر بهرام بن بهرام مدت اون
یدی ییل بعضلر یکرمی ییل دیمشلر بهرام بن بهرام بن بهرام مدت اون اوچ
یخی ییل بعضلر دورت ای دیمشلر لقبی شهنشاه در اندن اول کمسه
بو لقب ایله ملقب اولمادی نرسی بن بهرام مدت یدی یخی ییل بعضلر
طقوز ییل دیدیلر هرمز بن نرسی مدت یدی ییل بش ای بعضلر طقوز ییل
دیدیلر شاپور بن هرمز ذو الاکتاف مدت یتمش التی ییل بعضلر یتمش ایکی ییل
دیمشلر اردشیر بن هرمز مدت دورت ییل بعضلر اون ییل دیمشلر
شاپور بن شاپور مدت بش ییل دورت ای بهرام بن شاپور مدت
اون بر ییل و اون ایکی ییلده دیمشلر یزدجرد بن اثیم بن بهرام یکرمی بر ییل
و بش ای دیمشلر بهرام کور بن یزدجرد مدت التمش اوچ ییل و یتمش ایکی ییلده
دیمشلر یزدجرد بن بهرام کور مدت اون سکز ییل و بش ای بلاش بن فیروز
مدت یکرمی التی ییل قباد بن فیروز مدت دورت ییل جاماسب بن فیروز
مدت اوچ ییل بعضلر بش ای بعضلر انی ملوکدن عد ایتمدیلر باری هله شهزاده
شهزاده لردندر انوشروان بن قباد مدت قرق اوچ ییل بعضلر التمش اوچ
بعضلر یتمش دورت دیمشلر هرمز بن نوشروان مدت قرق یدی ییل
و نوشروان دیمک جدید ایلمک دیمکدر پرویز بن هرمز مدت اوتوز
بر ییل و دورت ای دیمشلر شیرویه بن پرویز مدت اوتوز سکز ییل
اردشیر بن شیرویه مدت بدی ای کسری ارسلان بر ییل بش
ای کسری بن قباد بن هرمز مدت اوچ ای توران دخت بنت پرویز مدت

بر ییل دورت ای فیروز بن مهرخشنش مدت التی ای آزرمی دخت بنت پرویز
مدت بر ییل دورت ای بعضیلر التی ای دیمشلر فرخ زاد بن پرویز مدت التی ای
یزدجرد بن شهریار مدت یکرمی ییل بو اخر ملوک فرسدر که حضرت عثمان رضی الله
عنه خلافتنده هلاک اولدی تواریخده مسطوردر که سال هجرتک التی سنده
بعضیلر یدی سنده دیمشلردر که حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم
اطراف ملوکه مکتوبلر یازوب اسلامه دعوت ایلدکده پرویزه عبد الله بن حذافه
سهمی رضی الله عنه رسول اندی بهجت التواریخ صاحبی صورت مکتوب حضرتی
بویله درج و نقل ایلمش بسم الله الرحمن الرحیم من رسول الله الی پرویز بن هرمز
اما بعد فانی احمد الیک الله لا اله الا هو الحی القیوم ارسلنی بالحق بشیرا و نذیرا
الی قوم علیهم الشقاوة و سلب عقولهم و من یهدی الله فلا مضل له و من یضلله
فلا هادی له ان الله بصیر بالعباد و لیس کمثله فی الارض و لا فی السماء و هو السمیع
البصیر فاسلم تسلم او ایذن بحرب من الله و رسوله و لم نعجزهما تم پرویزی
مکتوب شریفه باقوب اول حضرتک اسم همایونلرینی کندی نامندن مقدم
یازلمش کوردیکی غضبه کلوب اول کیمدر که بنوم آدمدن آدینی مقدم یازه دیو
مکتوب مرغوبلرینی یرتوب اول حضرت استماع اتدکده فرق الله کتابی فرق الله ملکه
دیو بیورمشلر اول حضرتک بددعاسندن یکرمی بش ییله وارمیوب اتش یک
یوز اللی ییله قریب تمش براتادن اتایه ارثله کندیه واصل اولان تاج و تخت
و ملک و بخت خراب و یباب اولدی الی ابد الآباد انقراض بولدی والله اعلم
ذکر نعت و نسب و بعض احوال مهتر و بهتر سید و سند بنی آدم علیه السلام اعنی
حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم و هو ابو القاسم محمد بن عبد الله بن عبد المطلب
بن هاشم بن عبد مناف بن قصی بن کلاب بن مره بن کعب بن لوی بن غالب بن فهر
بن مالک بن نضر قریش ابن کنانه بن خزیمه بن مدرکه بن الیاس بن مضر بن نزار
بن معد بن عدنان در نسب صحیحلری بودر که ذکر اولندی نسب شریفلری خصوصنده
چوق اختلاف اولوب استاد المورخین ابن اسحق قولی بودر که بیان اولندی
ولادت پر بشارتلری حضرت معین واعظ رحمه الله معارج النبوه ده بویله
نقل ایلر که ولادت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم انوشروان
حکومتنک قرق ایکنجی ییلنده واقع اولوب عام فیلده اشهر روایتده ربیع
الاول ایینک اون ایکی سنده روایت جمهور اوزره دوشنبه کونی وقت
کیجهسی سال قرآن علوینک اون یدی سنده نیسانک یکرمیسی ایدی ماهک

اون یدی سنده اول حضرت خورشید فلک سعادت مطلع غیبدن طلوع ایلدی
بزرکان اهل نجوم اول حضرتک طالعنی بوجهله استخراج ایلمشلردر که جدی
یکرمی درجه ده ایدی زحل و مشتری عقربک اوچنجی درجه سنده و قمر قد کور
برجک اون سکزنجی درجه سنده شمس و عطارد حمله ده زهره ثورده و راس
جوزاده و ذنب قوسده کندی شرفنده ایدی غیری وجهله دخی یازمشلردر
والله اعلم فاما اتفاق حکماء فن نجوم بونک اوزرینه درکه اکثر کواکب درجات
شرفلرنده اولوب معایب و وبال و نحوستدن محفوظ ایدیلر که اول ماه سپهر
سروری شاه ایوان مهتری مطلع وجوددن نور شهوده کورندیلر قرق یاشنه
واصل اولدقده نبوت ویریلوب بعده اون اوچ ییل مکه مشرفه ده شرفها الله
متمکن اولوب مکه دن هجرت ایدوب مدینه منوره یه ربیع الاولک اون سکزنجی
کونی که یوم الاثنین ایدی داخل اولدیلر و مدینه منوره ده اون ییل توطن ایتدیلر
اللی بر یاشنده و طقوز ایلق ایکن مکه ده معراج واقع اولوب فرض صیام هجرتک
ایکنجی ییلنده و قبله قدس شریفه ایکن اول تاریخده مکه مشرفه یه تحویل بیوریلوب
فول وجهک شطر المسجد الحرام آیتی نازل اولدی التمش اوچ یاشنه واصل
اولدقلرنده ربیع الاول آیینک اون ایکنجی کیجه سنده جوار حق جل و علایه رحلت
بیوردیلر و نقش خاتملری بو صورت اوزره ایدی رسول الله محمد بر سطر و رسول
بر سطر و الله بر سطر اولمشدر ذکر خلفاء راشدین رضوان الله علیهم اجمعین بعده
خلفاء راشدین در علیهم الرحمة والرضوان من ملک العلام ظهور ایدوب مدت
ملکلری التی یوز قرق بش ییل اولوب و انلر اوچ طبقه درکه جمله سی قریشدن
نسل اسمعیل بن ابراهیم علیهما السلامدن اولوب و انلر ملوک فرس ایله نسلده
ارفخشد بن سام بن نوح علیهم السلامه یتشورلر اهل فرس رفخشده هوشنک
دیرلر طبقه اول خلفاء راشدین در رضوان الله علیهم اجمعین و انلر التی
نفردر که دورلرینک بعثلری و مدت خلافتلری اوتوز ییله قریبدر
خلیفه اول رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت ابوبکر الصدیق ابن
ابی قحافه که اسمی عثماندر ابن عامر بن عمرو بن کعب بن تیم بن مره تیمی قرشی جدی
حضرت رسالت پناهله صلی الله علیه وسلم مره بن کعبده اتصال بولور
نام نامیلری عبد الله کنیتلری ابوبکر لقبلری عتیق و صدیقدر مولد شریفلری
عام فیلدن اوچ ییل صکره اولوب هجرتک اون برنجی کرسی خلافته جلوس ایدوب
اون اوچنجی شهر جمادی الآخره سنک یکرمی ایکیسی که سه شنبه کیجه سیدر

حاشیه
ابو قحافه نک اسمی عثمان
[illegible]

اختتام ایله عثمانه بیسنده جانب جناب حضرت حقه انتقال وارتحال ایتدیلر
نقش خاتملرینی ربیع بن حیان بو صورتله نقل ایلدی البقاء لله در بعضلر نعم القادر الله
ایدی دیدیلر بعض رساله ده انا عبد ذلیل مولی الجلیل ایدی دیو نقل ایتدیلر
بعده امیر المؤمنین فاروق اعظم عمر بن الخطاب العدوی رضی الله عنه
صدیق اکبرک وفات ایتدوکی کونده که تاریخ هجرتک اون اوچنده واقع اولمشدر
مسند امامته اتکا ایتدیلر ونسبلری بو وجهله در عمر بن الخطاب بن نفیل بن
عبد العزی بن رباح بن عبد الله بن رزاح بن عدی ابن کعب بن لؤی در
نسبلری حضرت حبیب الله علیه الصلوة والسلام کعب بن لؤی ده متصل اولور
که یدنجی اتادر کنیتی ابو حفص لقبی فاروقدر مدت خلافتلری اون ییل والتی ای
ایدی بعضلر اون ییل وبش ای واون کون دیدیلر مولد شریفلری حرب
فجاردن دورت ییل صکره ایدی وفاتلری تاریخ هجرتک یکرمی اوچنده اولوب
مدت عمرلری التمش اوچ ییل دیدیلر رای وعدالت وکفایت وشهامتلری
جهانیانه اول وجهله منتشر ومتواتر اولمشدر که انک کبی بر حاکم عادل عالیجاه
جهانپناهدن کمسه خبر ویرمیوب دین محمدیه بدایت ونهایتنده اندن قوت
وقدرت بولوب رایات اسلامی مشارق ومغاربه افراشته ایدوب
تمامت ممالک شام وشامات وکشور روم واکاسره وپارس وعراق ولایتلرینی
الوب کمال عدالت وسیاست اوزره ضبط وربط ایدوب زمان شریفلرنده
استحقاق اوزره اهل اسلام ایچون بیک دورت یوز قرق دورت منبر وضع
اولمشدر کمال عدالت وسیاست وفضائلده علو شانلرینه عقبه بن عامردن
رضی الله عنه مرویدر که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دن
ایشتدم که لو کان نبی بعدی لکان عمر دیو بیورردیلر شاهد عادلدر وعصرنده
اعلم فلاسفه دوقتنده اقدم واعظم اطبا اولان عدو الدین ثابت بن قره
الصابی الحرانی دن نقل اولنور که لو لم تفتخر ملة الاسلام علی سائر الملل الا باربعة
کفاها فخرا عمر بن الخطاب فی العدالة والسیاسة وعلی بن ابی طالب فی العلم
والحسن البصری فی الزهد والجاحظ فی البلاغة مغیره بن شعبه نک ابو لؤلؤ نام کافر
غلامی خنجر ایله اوروب انک طعنه سندن شهید اولدیلر نقش نگینلری کفی بالموت
واعظا یا عمر ایدی واوچنجی عثمان بن عفان بن ابی العاص بن امیه بن عبد شمس بن
عبد مناف بن قصی حضرت رسالت پناهله صلی الله علیه وسلم نسبی عبد منافده
اتصال بولور کنیتی ابو عمرو وبعضلر ابو عبد الله دیدیلر لقبی ذو النورین در

رسول

رسول کونین وسید الثقلین حضرتلرینک رقیه وام کلثوم نام ایکی دختر سعادت
اخترلرینه نکاح ایلمش اولماغین بو لقب ایله ملقب اولدیلر ولادتلری حضرت رسالت
پناه صلی الله علیه وسلم میلادندن از زمان صکره ایدی سریر خلافته
جلوسلری تاریخ هجرتک یکرمی اوچ ذی الحجه سنک اواخرنده بعضلر سنه اربع
وعشرین محرمنک غره سنده دیدیلر مدت خلافتلری اون ایکی ییل وشهادتلری
تاریخ هجرتک اللی بشی ذی الحجه سنک اون ایکیسنده جمعه کونی ضحی وقتنده
حارث بن بدر نام بر بدنام حرامی شهید ایتدی سن شریفلری سکسان ایکی وسکسان
دورت وسکسان سکز وبعضلر طقسان ییل دیمشلر واول فتنه که اهل اسلامدن
بر جمع خروج ایلمک اول حضرتک شهادتلریدر ونقش خاتملری آمنت بالذی
خلق فسوی ومحمد بن مبارک آمن عثمان بالله العظیم ایدی دیدی وتاریخ
مرآت الزمان صاحبی امن بالله العظیم عثمان مخلصا دردیو نقل ایلدی ودردنجی
خلیفه اسد الله الغالب علی ابن ابی طالب که نامی عبد مناف در ابن عبد
المطلب بن هاشم بن عبد منافدر کرم الله وجهه اول خلفاء بنی هاشم اولدر
کنیتلری ابو الحسن وابو تراب وابو البشر در ولقب شریفلری مرتضی در ابتدای
خلافتلری حضرت عثمان رضی الله عنهما شهید اولدقلری کوندر اکثر صحابه اول
حضرت ایله بیعت ایدوب عائشه وطلحه وزبیر حضرت عثمان رضی الله عنه
قتلنی انلره نسبت ایدوب ایریلوب بصره جانبنه کتدیلر ومعاویه دخی طاعت
ایلمیوب صفینده هجرتک یکرمی دوردنده مابینلرنده مقابله ومقاتله
واقع اولوب طرفیندن چوق کمسه هلاک اولدیلر مدت خلافتلری دورت
ییل وطقوز ای وبر قاچ کوندر سنه اربعین رمضاننک یکرمی یدیسنده
که جمعه کونی ایدی صباح نمازنی قیلورکن عبد الرحمن بن ملجم مرادی خنجر
ایله اوروب شهید ایلدی مدت عمرلری التمش اوچ ییل اولوب ودورت
خاتملری وار ایدی برینک فصی یاقوت اولوب نقشی لا اله الا الله الملک
الحق المبین ایدی وبری فیروزه اولوب اوزرنده الله الملک وبری پولاددن
اولوب اوزرنده العزة لله وبری عقیق اولوب نقشی ما شاء الله لا قوة الا
بالله استغفر الله ایدی خلافت امیر المؤمنین حسن بن علی رضی الله عنهما
کنیتلری ابو محمد لقب شریفلری سید شباب اهل الجنة در ولادتلری
هجرتک اوچنجی سنه سی رمضاننک نصفنده ایدی چونکه حضرت علی رضی الله عنه
شهید اولدی اهل عراق اول حضرت ایله بیعت ایتدیلر بو خبر معاویه یه واصل اولدقده

مجادله و مقاتله ایتمك ایچون عسکر جمع ایدوب امام ممتحن یعنی حضرت حسن رضی الله
عنه اهل عراقك غدرندن اندیشناك اولوب بر قاچ کونلك بو جهان
فانی دولتندن اعراض و اغماض عین ایدوب مسلمانلر ما بیننده جنك و
جدال و حرب و قتال لازم کلور دیو خلافتندن حسن اختیار ایله فراغت
ایدوب مدینهٔ منوره جانبنه عودت ایلدیلر و روضهٔ رسول اکرم صلی الله
علیه و سلمدن یکرمی کره پیاده حج ایدوب اسما بنت جعده که اول حضرتك
زوجه سی ایدی زهر ویروب شهید ایلدی دیرلر مدت خلافتلری التی ای
و بعضلر قاتنده یدی ای و اون بر کون اولوب و سن شریفلری قرق
یدی یه واصل اولوب تاریخ هجرتك قرق طقوزنده فردوس اعلی جنتنه
روانه اولدیلر نقش نکینلری العزة لله ایدی خلافت امیر المؤمنین
حسین بن علی رضی الله عنهما بیت بن نیجه مدح ایدم حسن ایله حسینی کم
ایکی هما درر رضی الله عنهما کنیتلری ابو عبد الله در ولادتلری
هجرتك دوردنجی اولوب تاریخ شهادتلری هجرتك التمش برنجی اولوب
مدت عمرلری اللی یدی سال ایدی معاویه وفات ایتدکده اهل عراق اول حضرته
بیعت نامه لر کوندروب عرض عبودیت ایدوب دعوت ایتملکین انلر دخی
کوفه طرفنه حرکت ایدوب اول وقتده یزید پلید جانبندن کوفه ده
والی ولایت اولان معاویه نك قرداشی اوغلی عبد الله بن زیاد اولوب
اول حضرتك قدومندن خبردار اولیجق کیرودار ایچون عظیم عسکر چیقاروب
دشت کربلا حادثه سی مشهوردر حضرت حسین نسلندن متان کوچك اوغللری
امام زین العابدین حضرتلری خلاص اولوب باقی اولاد و انسابلری شهید اولدیلر
و نقش خاتملری ان الله بالغ امره ایدی خوفا من الاطلال و الاطناب ذکر
مستطاب کرام خلفا ایله اختتام و اکتفا اولندی رضوان الله علیهم اجمعین
برو نیروز نوروز معناسنه ارباب لغت فرسك ایارشندن نوروز
و نیروز فارسی اولملق کلنور دی اما صحاح جوهری و اسماء جاره اللهده نوروز
و نیروز ایکیسی دخی عربی اولملق فهم اولنور و الله اعلم بالصواب
النون المکسوره شا نناز نغمتی خشك دماغ معناسنه
نقل ایلمش نهاز ارچ که سورنیك اوکنجه یورر قوللاغوز اولور که دیرلر
بر سبیل استعاره قومك و سورنیك اوکنجه کیدنه اطلاق اولنور متنوع
معناسنه شمس فخری بدان رسید در این ملك عدل و انصاف

کرکی

کرکس سروری کلاه میکند چو نهاز یا نیاز حاجت عنصری کشته ز جام جود
او جشن نیاز بی خبر بوده ز دام خطا و مرغ امید دانه چین ی نیز ارباب
لغت حرف عطفدر دخی معناسنه دیمشلر اسدی بخشید مر هدیه چند انکه
نیز نباشد بصد کنج از ان بیش نیز فاضل محقق دقایق الحقایقده بو یله تحقیق
و تدقیق ایتمشلردر که نیز لسان فارسیده شول معنا ایچون وضع اولنمشدر
که ترکیده انداده ایله تعبیر ایدرلر ایضا معناسنه مثلا ترك اولده دیرز
عجم او نیز دیر نته که بو بیتده بیت او نیز کذشت ازین کذرکاه وان کیست
که نکذرد ازین راه وطون معناسنه و ینه معناسنه ده کلور بی نیریز
علم موسیقیدن شعبه لردن بر شعبه نك ادیدر بیت طرب و ذوق و صفا
انکیزد صبح نوروز نوای تبریز نیم رو نیم روز حد عراق عربده که بغداد در ولا
با بلده بر شهر ادیدر که بکلربکینك نشستکاهی در انده اوتورلر زمان
اوایلده رستم دستان و باباسی زالك اباعن جد ولایتلریدر و یارم
کون دیمکدر یعنی اویله وقتی معناسنه کاتبی کرشه شامی دم نیمروز شا
چون اجل ایدنمانی نیم روز و بر دورلی اقچه در که آخری زاء عربیله و ذال
معجمه ایله مرویدر نم سو نیم سوز یارم یانمش کباب که قوری اولور
النون المضمومه وا نواز صیغهٔ امر در نواختن و نوازیدن
لفظندن اسم مصدر و وصف ترکیبیدر و نوز اصحاب لغت
هنوز معناسنه دردیمشلر لکن فاضل محقق دقایق الحقایقده بو یله
تحقیق و تدقیق ایتمشلر که نوز لسان فارسیده شول معنا ایچون وضع
اولنمشدر که ترکی دلده اندن دخی ایله تعبیر ایدرلر بعده معناسنه
نته که بو بیتده واقع در بیت تو باش تا که شود روز دولتش دشمن
که در جهان نه میدست صبح جاهش نوز بحر الغرایب صاحبی نیزی دخی ایله
تعبیر ایتمشدر نوزدن نیزی فرق ایتمامشدر نعمتی و جام اغاجنه ده
دیرلر دیمش اما بو معنایه اخری زاء معجمه ایله مشهوردر تحقیقی هنوز لفظنده
بیان اولنمشدر نوع اوله الواو المفتوحه ا واز باز
معناسنه لسان فارسیده بایله واو ارامنده تواخی و تبادل
واردر و واز کلمك معناسنه ده کلور انا و اناز برکار و ورز
اکین کشت معناسنه ادایی ز ظلم قزلباش دهقان مرز نکر دید بر امن
عشت وورز دیگر درختان بسیار باکشت وورز کسی خود ندیست از کوه مرز

ورز وزن وارز

رنداو رنداز نعمتی تصلمق واو رانلمق معناسنه نقل ایلمش • والله اعلم •
الواو المکسورة راو راز برقبیله درهری ولایتنده
وبیوک طکوزه دخی دیرلر نوع اوله الهاء المفتوحة
اهاز زلف شکنی وپشمان معناسنه • وابسم متحیر اولوب قلان بو معنایه
شمس فخری آخرینی زاء معجمه ایله تصحیح ایلمش • وبعضلر دخی بو معنایه آخری زاء معجمه ایله
جایزدر دیمشلر • رک مرکز هیچ بر وقتم دیمکدر جامی یاد با دانکه زمن یاد
نکردی مرکز • دل ناشاد مرا شاد نکردی مرکز • قره حصاری والبته معناسنه ده کلور
دیمش • کر هکز رمرکز لفظندن تحریف اولنمشدر اسدی هکز از کس زفت بیچاره
دل مخواه ارز وتا نکردی حجل • وسیلة المقاصد صاحبی ونقاشلرک یازی رسم
ایده جک لسنه لرینه دخی دیرلر دیمش • مباهباز اورتاق شریک معناسنه
مسو همسوز ایت بورنی • ما همراز سرداش همسر معناسنه • مخ دو همنحت دوز
ایکیجی بیله دوز معناسنه • ن هنر مسنوز لفظندن محففدر • ما
همساز دوزنداش ودوزنکلی معناسنه • نبا هنباز اورتاق شریک معناسنه
بو الف بابنده انباز • وما بابنده هنباز مروی لغتدر • نو هسنوز اصحاب
لغت شمدی ودخی معناسنه دیمشلر • فاضل محقق دقایق الحقایقده بو ایله
تحقیق وتدقیق اتمشلردر که مسنوزک اصلی نوزدر • اولنده ها زیاده اولمشدر
نته که بو بیتده نظام در بیت باش تا صبح دولت بدمد • که مسنوز از
نتایج سحرست • معیار جمالی صاحبی بونلری مستقل کلمه صانمشدر • بحر الغرایب
صاحبی دخی اکا تقلید اتمشدر • لسان فارسیده اول کلمه ده ها تکرر زیاده
شایعدر • مثلا همی دیرلر اصلی می در • همانا دیرلر که اصلی مانادر • وهمانند دیرلر
اصلی مانند در • نته که بو بیتده نظام در بیت همی کفت کین ماه فرزند اوست
ازو زاد زیرا همانند اوست • نی هنیز بیله معناسنه فردوسی پسندش نیامد
ازان پس هنیز • که باشدم ور اخلیفه عزوله سوی مصر نزدیک فرخ عزیز •
که چون او نبود و نباشد هنیز الهاء المکسورة ۵ هز کوشک وسلک
معناسنه • ی هیز لسان پهلویده حمام طاسنه دیرلر • کیم کر کسه طوتدوغندن
او توری • ومخنثلک ایدن رجاله برسبیل استعاره هیز دیرلر • کثرت
استعمالدن حقیقت کبی اولدی • اکثر ناس حا ایله تلفظ ایدرلر ویازرلر • اصلده ها
ایلهدر شمس فخری مدام تا که نباشد مقر عنقا بوم • همیشه تا که نبا بقدر مرد آن هیز •
نعمتی وبیل معناسنه دخی استعمال اولنور دیمش • والله اعلم

بیازی

الباء المضمومة ۵ رم برم مشتری یلدزی برجیس معناسنه که
التنجی فلکده در وسعد اکبردر واعلام رجالدندر • منز نفقه وخراج معناسنه مستعملدر
نوع اوله الیاء المفتوحة ۵ • ایاز اصحاب لغت ایکنجی حارث
معناسنه • واپسمه وکرنمه • وقولاج باع معناسنه • واغزی اچق وبر
لسنه یه ال اوزادوب قصد ایلمک • واوچمک پیمودن معناسنه ویازیدن
لفظندن اسم مصدر • وصیغهٔ امر ووصف ترکیبیدر دیمشلر • فاضل محقق
دقایق الحقایقده • بو ایله تحقیق وتدقیق • اتمشلردر که یاز دیبو قولاجه دیرلر
نته که بو بیتده واقع در بیت کرازه برآمد بپان کراز • درفشی برافراشته
هفت یاز • یازیدندن یا خود اسمدر یازیدن پیمودن کبی اوچمک در • اما کیفیتلری
مختلفدر • پیمودن اولچمکلک اولچمکه دیرلر • اوچمکدن کچمش ترکه به پیموده دیرلر نته که
بو بیتده نظام در بیت درپی ان غله پیموده کشت • رنجه چون قلم اسوده کشت
یازیدن قولاجلیوب یا آدملیوب اوچمکدر • شمس فخری بو فرقدن غافل اولوب
معیار جمالیده یازیدنی پیمودن ایله تفسیر اتمشدر • یاز یازیدندن اسم فاعلدر
معناسی ادملیو جیدر اکا بناءً که یازیدن ادملقدر مجاز آدمین کیچ ادانه دیرلر
یاز دیرلر بطی الحرکه معناسندن اونکله تعبیر ایدرلر • نته که بو بیتده واقعدر
بیت اکرچند باشد شب دیریاز • برو تیرکی هم نماند دراز • ادمین تیز ادانه
تندیاز دیرلر • سریع الحرکه معناسندن بروجه کنایت اونکله تعبیر ایدرلر •
نته که بو بیتده نظام در بیت نشست از بر باره تندیاز • همی رفت باوی
بسی رزم ساز • یاز صیغه مشترکه در • امر معناسنه ده کلور ادمله دیجک
یرده یاز دیرلر • انکله میلدن کنایت ایدرلر • نته که بو بیتده واقعدر بیت
بیا ساقی چندی وهم بد مکوش • سوی مردمی یاز وبازار خوش • یازیدن
مجازاً آدملق معناسنه کلدکلین ال اوزاتمق معناسنه ده کلور • علاقهٔ مجازیه
ایکی پسنده ده ظاهر در • بری آدملق واوچمک لازمی • بری قولاج ایله اوچمک
لازمی در • ال اوزاتدی دیجک یرده عجم دست یازید دیر • ال اوزاتمه
دیجک یرده دست میاز دیر شمس فخری بجز فراز سریر سرور پای مهنه
بجز نسیب زنخدان ساده دست میاز • غ یغز غایتده پیر اولان عربده وعجوزه
مستعمل لغتدر • غ یلغز ضم غینله کوکنار معناسنه استعمال اولنور •
الیاء المضمومة ۵ • یوز پارسی دیدکلری برنجی جانور
عربجه فهد دیرلر اسدی دمان یوز یازان بر آهو بره • بکمین ساخته باز بر کوه دره •

وصچرامق واسنمك معناسنه ده كلور كه پارسك صفتيدر ؛ شمس فخري زهي صفت حصن فلك
بنجيبين شود خالي چو شير روي بميدان كند مبارز يوز ؛ وسك كوچك معناسنه
باب الزاء المعجمة اوله الالف الممدودة ه حي آخيز ديوار
مهره سي وبالچقي قالب كسرلر كرپچ كبي وانكله ديوار ياپارلر نعمتي وبنياد
دلكون معناسنه ده كلور ديمش ؛ قره حصاري ديوار معناسنه ده كلور ديمش
بولغت اخري زاء عربيله وقصرله دخي مرويدر ؛ آز نعمتي زيرك دانشمند وتيز
كار ؛ وبعض لغتده اودقوغي كه عربجه شراره معناسنه نقل اولنمش ديمش ؛ قره
حصاري بلغين اغاجي آج معناسنه ديو نقل ايلمش ؛ ي آبز اودقوغي شراره معناسنه
ي آبز مثله شراره معناسنه الالف المقصورة خ واندوز
صحاح عجم صاحبي بضم انداز معناسنه نقل ايلمش ؛ ي آيژ اودقوغي شراره معناسنه
الالف المكسورة ي ابژ اودقوغي در آيژ آبيژ معناسنه استعمال
اولنور نوع اوله الباء المفتوحة ه ؛ اباژ باء عربيله مشهوردر باج
وعشر ومتغلب وضع اتدوكي نسنه شمس فخري سوي دركه پور محمود شاه ؛ ز چين در ختن
آورد خلق باژ اسدي بهر شهر از ين مرز ديگر بپوي ؛ ز هر شاه باژي كه بايد بجوي ؛
اما صحاح عجم صاحبي باء عجميله تصحيح ايدوب وتاج معناسنه ده نقل ايلدي ؛ را
براژ اوكنده كه اوكوزي الته انوكله سوررلر ؛ بداز معناسنه بو معنايه
سايرادلري بداز لفظنده مسطوردر ؛ وجفت قاليشي ؛ ر و برون نعمتي ووسيلة
المقاصد صاحبي مدفون معناسنه ده نقل اتمشلر برژ باء عجميله دربند وعقبه كه زحمت
ومشقتله گچيلور شمس فخري هميشه باشد بدخواه شاه چون خرلنك ؛ بزير بار گران
مانده در ميان برژ خسرواني سفر خوش است كسي را كه بامراد بود ؛ اكر سراسر كوه وبرژ
دربيش واكر ديدكلري دارو ؛ واكر كوكي كه بورك اغرسي ايچون برلر ؛ وبعضلر دفراغو
واكر معناسنه ضمله دخي لغتدر ؛ وضرب بلنك معناسنه ده نقل اتمشلر ؛
زي برژ برژ پول وسيلة المقاصد صاحبي طحن معناسنه ده كلور ديمش ؛ برزيره معناسنه
زا برژ آرش باواكي زاء عجميله فيش معناسنه الباء المضمومة ه پژ باء
عجميله اكر وفراغو وقرمسي كه كوز وقتنده دوشر جليد معناسنه ؛ كه كاه اولور كه
نباتي با قرشدره بردندن كه عربيده جليد ؛ وصقيع ؛ وسقيط ؛ وضريب ديرلر
نعمتي وبوزخ معناسنه ده ويلدرم معناسنه ده كلور ديمش ؛ صحاح عجم صاحبي
وطاغلر باشنده اولان يوقشه دخي ديرلر ديدي ؛ و پوژ باء عجميله چكه وسوزنه
سويلمك خسرو همه شب آن صنم بيوژ وبريب ؛ كو نه بر كو نه بود شاه فريب ؛

صحاح صاحبي بالدور وانجك ديرنجي قوشلر منقاري معناسنه نقل ايلدي
نوع اوله التاء المفتوحة ه تژ صحاح عجم صاحبي فارق وصوفارغي
معناسنه نقل اتدي ه ك تكژ اوزم صقد فلرندن صكره قلان جبره معناسنه
عربجه تجير ديرلر واوزم چكردكي بو معنايه آخري زاء عربيله وسين مهمله
وشين معجمه ايله مرويدر ؛ افصح وشايع سين مهمله ايله در ؛ فرس وقفس
وزننه وسايراسامبيسي اخري زاء عربيله تكر لفظنده يازلمشدر ؛ نعمتي ديمش
اغاجي اخري زاء مهمله ايله تكر معناسنه ده كلور ديمش ؛ وسيلة المقاصد
صاحبي بعضي اغاج معناسنه نقل ايلمش التاء المكسورة ه تژ
يوفش فراز معناسنه ؛ واكين اوغولدرغي اكين كه هنوز يردن نبل چقمش
اولا عربجه شطاع ديرلر ؛ صحاح عجم صاحبي ضمله تصحيح اتمش ؛ ي تيز نعمتي تز معناسنه
نقل ايلمش التاء المضمومة ه و توژ پاي توزي بيت
سهي سرو شمشاد من كوژ كشت ؛ كه نيست كشش اشك من توژ كشت ؛ ه
بيت دو ابروش همچون كماني بزه ؛ بسيه توژ و توژ دوي از مشك به ؛ ها
واعلام رجالدندر ؛ جمله دن بري زاولستان پادشاهي كورنك فرزندن
اولان جمشيدك اوغلي آديدر اسدي دل وجام جم شد از و شادكام ؛
نهاد آن كتارا راي راتوژ نام ؛ وقزلمق كسب معناسنه كلور ديمشلر ؛
نوع اوله الجيم المفتوحة ه اجاژ نعمتي نجس ژاژ معناسنه دردي
الجيم المضمومة ه چژ اوچقور كچورچك يرچژه دخي استعمال
اولنور نوع اوله الدال المفتوحة ه اري دارژ اسكتي
ديدكلري قوشجغز كه سر چه دن كچر كدر ؛ درلو درلو بكلري وار در ؛ وسيلة
المقاصد صاحبي وطرغاي قوشنه دخي ديرلر ديمش ؛ دلبر دخي ديرلر ؛ اخري
زاء عربيله اولان بابده سايراسامليسي يازلمشدر ؛ ا داژ خرمن سپرنديسي
ومطلقا سپرندي ؛ الب دال برژ دار برژ معناسنه ال و دال وژ
مثله ؛ دژ داغ دپه سي وخشم شمس فخري برفق وراي زرين كرد خلق را تسخير
بكين وبطش نكرد د به بي ثباتي دژ ؛ ودرشت خوبي وقاقيغنلق بو معنايه ضمله
دخي مرويدر ؛ ها دماژ نعره وبانك بيت فرخي بنغ تو در در تو ؛ از نشاط
تو بركشيده دماژ شمس فخري اكر نه عنايات عدلش بود ؛ بكردون برآمد
ز مردم دماژ الدال المكسورة ه ي ديژ شول رنكدن عبارتدر
تركي دلده اندن ياغز عبارتيله تعبير ايدرلر ؛ بو محله مناسب ديژه لفظنده

بعض تفصیل وار در بیت ایا درپی دیژ بویان چوبیک اکر وانکر دی تراویل ویک
الدال المضمومة ۵ ۰ دژ بدخوی وقاقغنلق فتحله دخی مرو بدر نعمتی ومثل
دژه دیمش بزدرکه اعضاده اولورلر نوع اوله الراء المفتوحة
ا راژ چج که خومنع اربه وبغدایک وسایر غله نک دپه جکنه دیرلر دخی منه
داخی دیرلر رژ صحاح عجم صاحبی قاقمق معناسنه استعمال اولنور دیو نقل
ایلمش الراء المکسورة ۵ ی ریژ نفس آرزوسی دیمکدر بیت
ایا درپی ریژ بویان چوبیک ۰ اکر وانکر دی تراویک ویک رودکی دیدیکی
نوریژ وکام بدو اندرون بسی ۰ نوع اوله الزاء المفتوحة
ا ژاژ دکنلی براوت دیدر عربجه علیس وعلیص دیرلر نعمتی و وسیلة المقاصد
صاحبی فلوغن دکنی دیمشلر معیار جمالیده صحرالرده بتر بر دکنلی اوتدر اندن تره
دوغ دوزرلر که برنیجه تره لری جمع ایدوب بوغت ایله تعبیه ایدرلر تره دوغ
دیرلر واول اوتی دوه یر اکثر بودیارده اکا کنکر دیرلر دیمش ۰ وبو بیتی
شاهد کتورمش بیت حسود شتر دل که عیشی کند ۰ بنر دزانکه زشکیبد اشتر
ز ژاژ ۰ وبحس وباطل ومرزه سوز اخری یا ایله ژاژه دخی لغتدر ۰ وچج که خرمنده
غله نک دپه جکنه دیرلر ۰ راژ معناسنه ۰ وخومن چورچوبی نعمتی ودوه دکنی
دیدکلری اوت ۰ واغرک دورت یاننه دخی دیرلر دیمش ۰ کاز کاژ کولنک
وکوزلک عینک معناسنه ۰ کاف عجمیله صحاح عجم صاحبی ممان کوزلک معناسنه
نقل ایلمش نوع اوله الغین المفتوحة ۵ ا غاژ سوک اغرلی کمه
شمس فخری خود جوغ زان بنر دیکیم ۰ جهان لقمه زان بنر دیک غاژ ۰ وصحی
معناسنه دخی استعمال اولنور ۰ ا ژ غا غاژ غاژه زاء معجمه ایله طارغان وتارمار
معناسنه ۰ با غباژ اوکوز بوینینه کچر دکلری بویندرق ۰ وبعضلر صباندر
دیدیلر ۰ ژ غژ ژ زاء معجمه ایله نعمتی برغایتده اجی اودنک ادیدر دیمش ۰ ژغ غژغژ
زاء معجمه ایله بیان تاوغنه دیر دیو نقل المشلر الغین المکسورة ۵ لیواء
غلیواژ چایلاق دیدکلری قوش غلیواج معناسنه استعمال اولنور
ی غیژ کونی ادستنه سورنمک که اکثر اوغلانجقلرده اولور ۰۰ ۰ ۰۰
نوع اوله الفاء المفتوحة ۵ ۰ ا فاژ اسنمک معناسنه
اسم مصدر در عرب ثوباء دیر شمس فخری چنان رسم عدوان زعالم بکند ۰
که برخاست رسمی تعدی زفاژ ۰ لغت پهلویدر ۰ ژ فرژ شمس فخری کیاهی بود
سخت تلخ در دستکم رآسود دارد ۰ وانرا کیاه ترکی کویند دیمش ۰ نعمتی واکر

کوکز

کوکز دیرلر دیمش ۰ شمس فخری معیار جمالیده بو بیتی شاهد کتورمش ۰
بیت مخالفان شهنشه اکر خورند عسل ۰ شود زغصه وغم در مذاقشان چو فژ ۰
حلیمی اکر دیدکلری اجی اوت که بورک اغریسنی کیدره ر دیمش ۰ وشمس فخری نک
مذکور بیتنی شاهد کتورمش فژ مردار چیل وپلشت معناسنه لطیفی بدین سوف
سوف وبدین غژغژه ۰ نه درخور وصلش ای پرفژ ۰ سایرا سامیسی پلشت
لفظندن یازلمشدر ۰ ویالک معناسنه ده کلور دیمش ۰ الله اعلم ۰
نوع اوله الکاف المفتوحة ۵ ۰ ا کاژ شیل که شاشی دخی دیرلر
احول معناسنه ۰ کاف عجمیله مستعملدر شمس فخری اکر شل مثل اوچرخ کوید مست ۰
مکر چشم او نیز کشتست کاژ ۰ صحاح عجم صاحبی سایبان وکلنک وکژ معناسنه ده
نقل ایلدی ۰ ر و کرو ژ وبالضم عشرت وشادی ۰ اخری زاء عربیله دخی لغتدر ۰
کژ کاف عربیله اکری ۰ شمس فخری چو نیز کشت از وکار ملک وملت راست ۰
اکرچه بود ازین پیش چون کمان وکژ نعمتی ویلغن اغاجی طرفاء معناسنه ده نقل
کلور دیمش ۰ حلیمی و وسیلة المقاصد صاحبی یلغن اغاجی معناسنه ۰ آخری زاء عربیله
تصحیح ایلمشلر ۰ و وسیلة المقاصد صاحبی وصحاح عجم صاحبی اخری زاء معجمه ایله
اکثر احول معناسنه کژ ۰ کاف عجمیله ابریشم قز لفظندن تعجیم اولنمشدر ۰ یاخود
قز لفظی اندن تعریب اولنمشدر ۰ وصفرا که اخلاطدن بریدر نعمتی ارشن و
یلغن اغاجنه دخی دیرلر دیمش ۰ صحاح عجم صاحبی ادغری واغرق معناسنه دخی
نقل ایلدی ۰ اما فاضل محقق دقایق الحقایقده بو یله تحقیق وتدقیق المشلر که
کژ زاء عجمیله اکریدر ۰ مقابلی راستدر که معناسی بونک مقابله سنده
اولیجاق طوغیدر ۰ نته که بو بیتده معلومدر بیت زمانه دیر شد کاین
نکته اراست ۰ که کژ باکژ نشیند راست باراست ۰ راست چیه ده مقابل
اولور ۰ انک مقابله سنده اولیجاق معناسی صاغدر صول وصاغ دیمجک یرده
عجم چپ وراست دیر کژک راستی کامی اولور که جیمه تبدیل ایدرلر کج دیرلر ۰
بیت نه هر که طرف کلهکج نهاد وتند نشست ۰ کلاه داری وآیین سروری
داند ۰ قویروغی اکری اولدوغندن اوتوری عقربه کج دم ۰ وکژ دم دیرلر ۰ وکژ آوه
کرده بو معنایه در ۰ محفه یه دوه نک یانندن اکری اصلدوغندن اوتوری کژ اوه
دیرلر ۰ ایکی محفه نک هر برینه کژ اوه دیرلر ۰ نته که مولانای رومی قدس سره بیورر ۰
بیت این کژ اوه که شود این سوکران ۰ آن کژ اوه که شود آن سوکشان ۰ کجاوه ده
دیرلر ۰ آوه آویختن دن در ۰ اما کژ اکنده کی کژ اول معنایه دکلدر ۰ لسان عربیده کی

قرمعناسنه در بلکه قرانک معربیدر کژاکند جوقالدر بیت کژاکند بربید درع
برشن بخاک اندر آمد همانکه سر زم کژم الفاظ اتباعدندر جلال الدین رومی
قدس سره العزیز نقش کژم دیدم اندر آب وگل چون ملائک اعتراضی کرد
دل وی کوز نعمتی شنک واو لجک معناسنه نقل ایلمش آخری زاء عربیله
داخی مروی لغتدر الکاف المکسورة ٥ رنک کرم کز
کوکل قوردی کرم ییله معناسنه ی کیژ کاف عجمیله جام اغاجی معناسنه
الکاف المضمومة رو کمروژ عشرت وشادی چلیمی خرینه
دیرلر دیمش واکواژ طعنه وملامت معناسنه شمس فخری کند جمع او بحر را
سرزنش زند جود او در معادن کواژ وکوژ اصحاب لغت اکری واکمی
بوکلمش نسنه در دیمشلر عنصری نعل سم سمندت که کوژ کوژ رود زعکس
کوکب وماه در شب دیجور ودکلی دیکلمش اغاج واوزم اصمه سی وجام اغاجی
وشول منقاج که اوجی اکری اوله ودمره که انکله باغ بودرلر وقفقان وکوکلک
کیبک ایلکی دیمشلر فاضل محقق دقایق الحقایق بویله تحقیق وتدقیق
اتمشلر که کوژ کاف عجمیله بوکریدر نته که بو بیتده ظاهردر بیت
پشت بنفشه سبزه زارها کوژ شد از چیدن دینارها دیکر سهی سرو شمشاد من
کوژ کشت کانیست کش اشک من توژ کشت بو بیتدن ظاهر اولدی
بیت دو ابروش همچون کمانی بزه سیه توژ و توژ وی ازمشک به
دی موبژ سلوکن نوع اولته النون المفتوحة ٥ اناژ شمس فخری
جام اغاجنه دیرلر دیمش وبو بیتی انشا ایلمش بیت جو عمر سرافراز
باد ادام بستان همی تا بود سرو ناژ وشمشیر وسرو اغاجی وسروه بکزر بر
اغاجدر ریشه سنه چلغوزه دیرلر بادام ایله بنوژ واسنمک معناسنه ده
کلور دیمشلر قره حصاری ونظیری یوق نسنه بی همتا وبی همال معناسنه
دخی کلور دیمش ک نکژ اوزم جکردکی نکژ معناسنه النون المضمومة
ونوژ جام اغاجی نازونوش معناسنه شمس فخری زآب دولت شوهر فراز
همچو سرو باغ فطرت سرسبز باد همچون نوژ اسدی همه باغ طاوس وپس و
رنکین تذرو خرامنده در سایه نوژ و سرو نوع اولته الواو المفتوحة
واژ بویک طوکز راو راژ مثله روژ فتحتینله اکر دیدکلری اوت
وج معناسنه وتژ مثله وج معناسنه وخشم ودرشت خوی معناسنه
الواو المکسورة ٥ ی ویژ صافی وخالص وصرف کرکه الجنه

کواژ کوازه
کوژ کوزه کوده

١٠

نسنه

نسنه قارشمامش ولاتاب معناسنه نته که فلان نسنه صرف اولدر وچاقی ولدز
دیو استعمال ایدرلر نوع اولته الهاء المفتوحة اماژ متحیر
اولوب ایسم فلان کمسنه شمس فخری وحقیر معناسنه دخی کلور دیمش وبو بیتی
انشا ایلمش اسدی بود نزد تعظیم او چرخ پست بود پیش تدبیر او عقل ماژ بیت
فلک کرچه پیش از قیاس است ویم بر نعمت او حقیر ست وماژ وشکن زلف
ورسیمان وغضنه لی وعشقک خاموشلغی ویتک ونعم معناسنه ده
نقل اتمشلر ما سماژ متحیر وخوار وحقیر معناسنه کلور دیمشلر الله اعلم
باب السین نوع اولته الالف الممدودة ا رغی اارغیس
امیر باریس اغاجی ابنو ابنوس مشهور سیاه محکم اغاجدر ایکی درلیدر بری کوهی
ولایت هندده بتر سایر اقالیمه اندن کیدر بر دورلیسی بلوط اغاجیدر که صوده
چوق یاتما غله سیاه ابنوس اولور وقره حصاری ویوکلی معناسنه ده کلور
دیمش دری آذریس قره حصاری اسم یریدر لسان یونانیده نافسیا دیدکلری
اوته دیرلر که مغرب عربی درباس دیرلر دیمش ر آریس نعمتی آردج اغاجنه
نقل ایلمش ابس بومشتق زم مغناسنه لبیبی دوستان جای بین و مر دشنام
شنوم من بابسیای نو آبس وقاقم وکلنجک دیدکلری جانوردر که عرب
عوس وعجم راسو دخی دیرلر ودکرمن اسیاب معناسنه نته کم حیوان وندکی
دکرمنه خراس دیرلر عربیده مرسین اغاجنه دیرلر مورد معناسنه نعمتی
واون اوکتمک واکسمک واسا معناسنه ده کلور دیمش وقصرله قلج وقلیجی
معناسنه ما آماس شیش ورم وبرعضوی ییل طولمق شمس فخری مبادا چو
خصم تو بخزیه جنون مباد فربهی دشمنت بجز اماس ور آوریس اردج
عربیده ابهل معناسنه ویا سرو اغاجی نعمتی وصورت دار نسنه دخی دیرلر
دیمش قصرله دخی مرویدر الالف المقصورة بوقای ابوقایس
غاسول رومی دیرلر براو تنک ادیدر انطالیه شهرنده اولور خلقی انکله استنجا
یورلر خلالو اغلالوبیس چاولنمق علغله معناسنه وودی قودی انکله خلق
بربرینه دوشر ر ا ریس فتح راء مهمله فراته قریب بر مشهور نهر عظیمدر
ر ارس سکون رایله کوز یاشی اشک معناسنه لطیفی ارس شد ارس من
درجست وجویش سبوی پر برفت ازوی بکویش رسطاطالی ارسطاطالیس
درسطالی ارسطالیس مثله رسطالی ارسطالیس مثله رس طو ارسطو
مثله رسطالی ارسطالیس مثلا اسکندر یونانینک وزیر اعظمی آدیدر لسان

آرس اورس
آماس آماه
اغلالوبیس خلالوبیس

یونانیده کامل الفضل دیمکدر نظم یکی بحکم ازل مالک النعیم آمد یکی بحکم قضا مالک
عذاب الهون مرا نکه مقتعد او نه این بو جاهل وکر حکیم ارسطاطالیس و افلاطون
الفنر جه رسطالیس دخی دیرلر ارسطوده دیرلر محلنده یازلمشدر وحکیم مذکور
مولدی نیکسار دیدکلری شهردر اناطولی ولایتنده و باباسینک آدی
نیقوماخس در معناسی مجادل و قامع دیمکدر ارسطاطالیسه معلم اول دیرلر
زیرا تعالیم منطقیه‌یی اول اول وضع ایدوب قوتدن فعله اول اخراج ایلدی
افلاطونک شاکردیدر اون سکز یاشنده یاننه واروب یکرمی ییلدن زیاده
شاکردلک ایلدی وارشاد الهی و نظر فکری ایله احجارک خواصن بلوب
کتاب الاحجار نام بر کتاب تصنیف ایدوب التی یوزدن زیاده طاشلرک
خواصنی اول کتابده شرح ایلدی علم سحرده و سایر علومده کتابلر تالیف ایدوب
وعلم حروفده کتاب ادریس علیه السلام شرح ایدوب واسکندره معلم اولوب
شکل غالب و مغلوبی اول ظهوره کتوردی قچن افلاطون مجلس درسه اوتورسه
ارسطو حاضر اولمسه سکوت ایدوب درس دیمزدی سوز استدعا ایلسه‌لر
صبر ایلک حتی ناس حاضر اولسون کاه اولور عقل حاضر اولمیون دیردی
ارسطو کلدکده درسه باشلردی اسکندردن صکره چوق یاشامیوب التمش
یدی یاشنده وفات اتدی جثه‌سنی باقردن بر ظرف ایچنه قویوب بعضلر
ابنوسدن بر تابوت ایچنه قویوب صقلیه جزیره‌سنده بر یرده زنجیر ایله
اصوب اهل بلد فنون حکمتده مدارسه و مشاوره ایلسه‌لر انک جمع اولورلردی
و دیرلردی که اول موضعده اولسه ذهن و عقلمز ذکا بولوب فکرمز صحیح اولور
مامون بن هرون الرشید واقعه‌سنده مجلس حکماده اوتورر برکمسه کورر
کیمسن دیو سؤال اتدکده حکیم ارسطوییم دیر مامون سؤال ایدوب ایها الحکیم
ما احسن الکلام قال ما استقیم فی الرای قلت ثم ماذا قال ما استحسنه سامعه قلت
ثم ماذا قال ما لا تخشی عاقبته قلت ثم ماذا قال ما عدا هذا هو ونهیق الحمار سوی قال
المامون ولو کان حیا ما زاد علی هذا محصل اصل ادی ارسطودر صابئه‌نک
مذهبی بودر که هر بار که برکمسه‌نک مهارتی وزیاده لکی ظاهر اولسه ادینه برقاج
حروف زیاده ایدرلر نته که استقلبیوس حکیمک اصلده ادی بلینوس ایدی
ارسطو ایکن ارسطاطالیس دیدیلر والله تعالی اعلم صابع هرمس اصابع هرمس
لالازرد حنوافنوس مسخریه الحق ولمناز وحیف اوزی کونمش کاه اولور
النفی حذف ایدوب فنوس دیرلر لما الماس بر نوع مشهور قیمتی طاشدر برقاج نوعدر

برنوعی آق و شفاف اولور ابکینه فرعونی کبی و برنوعی کوک رنک و برنوعی
سرخ رنک و بعضی سیاه رنک دخی اولور جمیع معدنیاتی اول کسر قورشوندن
غیری نسنه اصلا اکا تاثیر ایلمز ملایمی جهتیله در والماس خاصک عیاری اندن
معلوم اولور که انی اتشده غایتده قزدروب واوزرینه صوق صو دوکسه‌لر آق
اولور و آتش اکا تاثیر ایلمز بلکه آتشه کیردکجه خالص التون کبی ایی اولور جواهرده
یاقوته برابردر زیرا یاقوتک اعلیسی دخی اتشه کیردکجه ایی اولور وحدتنده کسکین
دملردن کنایت اولنور و خاصیتی کتوردن کیسه صاعقه‌دن امین اولور دیرمز
کوز دکمز و خلق یاننده عزیز اولور و ارقه اغریسندن دخی امین اولور مفید العلوم
نام کتاب صاحبی بویله نقل ایلر که اول الماسی معدننده اسکندر ذو القرنین چیقارمشدر
مشرق جانبنده کیدرکن عین الشمس نام بر وادی یه نزول ایدوب اول وادینک
یلانلری و عقربلری چوق اولوب خصوصیله بر یرده بر عظیم اژدها ظاهر اولوب
اسکندرک جمیع عسکری انک هیبتندن وسمندن اتدیلر اسکندر حکمت اوزره
بر عظیم آیینه دوزوب بر نیزه اوجنه بغلیوب اژدهانک مقابلنه قودیلر وقتاکه
اژدها اول مطلسم آیینه‌یه باقدی کندیدن یوز مرتبه عظیم کورینوب همان وهمندن
هلاک اولدی اسکندر حکمتله اول اژدهایی کندی صورتی عکسیله هلاک ایلدی
بعده جمیعی اوده یاقوب کوردیلر که اول محلده بر عظیم چاه ظاهر اولوب عمقنی بلمک
ایچون ایپلر صارقتدیلر بش بیک ذراع مقداری ایپ عمقنه یتشمدی آخر تدبیر
ایدوب نیچه عقابلری برقاچ کون اچ طوتوب بعده قیونلر کباب ایدوب کوزلرینه
قرشو قیویه اتدیلر اردنجه کندیلری صالیویردیلر عقابلر قیو دبندن قیونلری
الوب طشره چیقاردقده انلرینه نوشادر کبی الماسلر یاپشمشدی اسکندر برای مقدار
انده اقامت ایدوب مرادی اوزره الماس تحصیل ایلدی ناغالی انا غالیس حلیمی و
قرچ حصاری اخرینی سین مهمله‌یله نقل ایلدیلر وسیله المقاصد صاحبی و نعمتی اخرینی
شین معجمه ایله یازمشلر براوت دیدر اقاجق بیراقلری و صاری و قزل چیچکی اولور
کوزنده کیسی اولان انک کوزینه اکرلر دفع ایدر نبر بار انبر باریس قادن ظوزلغی
دیدکلری نسنه نب انبس حج که خرمنلر اره‌یه بغدای و سایر غله بغینه دیرلر
صبره معناسنه بنی انفیس مثله ورا اورس آورس معناسنه نقل اولنور
الالف المکسورة ه بن ع ابن عرس کلنجک دیدکلری
حیوانجق راسو معناسنه ع بیدر سپا اسپاس سپاس معناسنه
طرالیقو اطراطیقوس آی قولاغی دیدکلری اوت سیری اسپرلیس میدان

فردوسي نشانه نهادند بر اسپریس سیاوش نکرد انچه باکس مکیس شمس فخري
زهي شهرياري كه سطح فلك • بود بندكان ترا اسپريس • بيو اسپلوپيس
بغه پیراغي و برز قطونا اسپقول معناسنه • وسیلة المقاصد صاحبي
اسپر معناسنه نقل ایلدي • واخرني شين معجمه ایله دخي ضبط ایلدي • بنلي
انبليس چج ابنس معناسنه الالف المضمومة
رارس چنار اغاجي ادرس معناسنه لطیفي تو لي شهوار جوانان فرس
خد و قد تو ماه رسته برارس • سطوخود اسطوخودس قره بورکلي دیدکلري
چچکدر • عربده ممد الارواح • وممسك الارواح • وموقف الارواح دیر والله اعلم
نوع اولده الباء المفتوحة ۵ • اب بابس کندي یه فایده سز
پرده برلنسه دن اوتري اياغي باغلنمق ومطلقا بیچاره وسرکردان وبیکار
وشهره بند • پابند • وباس معناسنه • ار بارس دیار عجمده بر ولايتك
شیراز دیدکلري شهر انك دار الملكیدر • نته که شیخ سعدي شیرازي نیک
بو بیتنده کلنور بیت اقلیم پارس را غم از آسیب دهر نیست • تا بر سرش بود
چو تو اي سايهٔ خداي • پارسك تعريبي فارسدر زیرا باء عجمینك فايه تبدیلي
علامت تعریبدر • اپاس باء عجمیله حفظ نکاه داشتن معناسنه اسم
مصدردر • و پاسبانه انوکیچون پاسبان دیرلر که صاحب پاسدر •
شمس فخري پناه ملك كيان شاه شيخ ابو اسحق • که ملك دنيي ودين را ز پاس
خویش دارد پاس • وپاسیدن لفظندن صیغهٔ امر در • وبعض ترکیبلرده
صفت دخي استعمال اولنور • خاطر پاس کبي • ونوبت بکلمك ونوبت دکشمك
ودوون پارسي وکیجه دن بزر • ورعایت معناسنه دخي نقل اولنمش •
ا باس باء عربیله قورقو و بیم و ترس معناسنه شمس فخري بروج ناري
خاکستري شوند ارنه • باب حلم نشاند همیشه آتش باس • الا بالاسن باء عجمیله
واله دیدکلري انجه رقیق حریر و خرقه واسکی کهنه معناسنه • ودوه نك ترکي
اورتوسي وصغري بوشي • الا بالاس باء عربیله حیران وواله معناسنه •
ام بامس میمك فتحي وضمي جایزدر اما ضمله شایعدر • اکثر رس وکس ودنس
قافیه سنده مستعملدر • معناسي ولدر که کندي یه فایده سز بر یره برطرفله
پابسته اولوب بیچاره وسرکردان وناخوش اولا سفر ایده میه شمس فخري
همچون خر لنگ حسودش بوحل در افتاده و بر بار بمانده شیع بامس • اور
باورپس قومه • بل بلیس قوري اتمك درکه اوزرینه کسنه کن اشامش اوله

وشنش

وشش وقیون یاغي که کوزاغر بیچون برلر • بخس اصحاب لغت لسان عربده ازدیک
اولور دیمشلر • وبعضلر ناقص وقلیل وکم کردن از حق معناسنه دیمشلر • وبعضلر
چیزي بي قیمت دیمشلر • اما تفسیر وجیز صاحبي واحدي سوره یوسف علیه السلام ده
وشروه بثمن بخس دراهم معدودة تفسیرنده بویله تحریر ایلمش که نقل اولنور • اي فروختند
اورا ببهاء حرام زیرا ثمن حر حرامست بدر بهاء شمرده وآن بیست و دو درهم بود •
لسان فارسیده غمدن وغصه دن وبلادن متغیر اولمشه دیرلر • شمس فخري
شاهي که اکر خاك درش را بفروشي • امروز بملکي بود او را ثمن بخس • جان چون نیم هر دو دشمن
آن شاه بید روز • زین سان که دلش کشت زآسیب فنا بخس • اما اسدي
روایتنده بخس اسم مصدر در رنجیدن معناسنه یعني غصه دن وبلادن طارلغمق
دیو رك یالمق ومتغیر اولمق وصولمق وصررمق صحاح عجم صاحبي بو معناده باء عجمیله تصحیح
ایلدي • را برماس بر داختن معناسنه • رجا برجاس نشانه تیر شمس فخري
بوقت انکه کند قصد قادر اندازي • بغیر سینهٔ دشمن نباشدش برجاس •
عرب لغتنده مخصوص هواده اولان نشانه دیرلر • رجي برجیس اجور دخي برلر
عربیده مشتري یلدزي مرفر معناسنه که التنجي فلکده در سعد اکبر در • وبرجلردن
قوسله حوت برجنه اختصاصي واردر • وقوس برجي ابه منسوبدر • سایر اذکر یي
ارمز دلغطنده ذکر اولنمشدر • وسادي چوق دده ور جیس عربیده کسر بابله در
فارسیده فتحله در مریخ کبي که عربیده کسر میمله فارسیده فتح میمله در شمس فخري
برند از طلعت ودر طالع شاه • سعادت بر فلك ناهید وبرجیس • مدخل منظوم
صاحبي بیت مشتري راکزوست فیروزي • سعد و نر دوان وکرم وتر روزي •
ومشتري مر برجاده اون ایکي اي اکلنور • رن برخیس نعمتي لغت پهلویده چوب
بیني اشتر را کویند دیمش • رك برکس معاذ الله دیمك اولور برکشتن
معناسنه • رك برمکس سکاك قنادي وبرجنس دلبند در نمایتده انجه
اولور • د رصفت روز • شحنهٔ شب خون عسس ریخته • بر شکرش برمکس بیخته
زلف وخط با ظلمت لیل وکنشده احضرلق بیت طوطي باغ از شکرش شر مبار
چون سر طوطي زنخش طوقدار • رن برنس بغرسس اغرسي عربیده مغص دیرلر
رفي برنیس وبالضم مقراض وقیون قرقجق صندي • رو اپرواس باء عجمیله برلنسه
ایرمیدر یومشاق مید ریلمك ایچون ال یوقمق لمس معناسنه شمس فخري
نبود اطلس کردون سزاي بارکهش • اکرچه کرد قصا اندران بسي پرواس •
وپرداختن معناسنه • نعمتي و دوز اولماغیچون برلنسه برلنسه یه سر تمش وغافل معناسنه

كلور ديمشن وسيلة المقاصد صاحبي عجم وس اوكنده يانن آتشه وبيرانه كذلك
اردنجه ايلديلين طعامه ديرلر ديمشن پس باء عربيله تره والحق وفقط معناسنه
ونيجه نيجه وبسي معناسنه پس باء عجميله صوكث ورا معناسنه واكسه وفاء جوابية
معناسنه كلور ديمشلر اما فاضل محقق دقايق الحقايقده بو يله تحقيق وتدقيق
اتمشلر كه پس باء عربيله تره معناسنه در لسان تركيده اول معناده مستعملدر
نته كه بو بيتده ظاهر در بيت چو يكبار كفتي مكو بار پس كه حلوا چو يكبار كفتند پس
نيجه معناسنه ده كلور نته كه بو بيتده ظاهر در بيت اي تبا اسب تيز روكه
بماند پس خرلنك جا بمنزل برد تباده بسي ده اول معناده استعمال اولنور
لسانك استعمالي بيت مذكوردن ظاهر اولدي بسي استعمالي بو بيتدن
ظاهر در بيت مرا انچه ميكذرد در دل منه كه دجله بسي پس از خليفه بخواهد كذشت
از بغداد بحر الغرايب صاحبنك بو مقامده كلامي بودر پس الحق ديمكدر وفقط
معناسنه شيخ سعدي بيت سخن كرچه دلبند وشيرين بود سزاوار تصديق
وتحسين بود چو يكبار كفتي مكو بار پس كه حلوا چو يكبار كفتند بس ونيجه نيجه ديمك
اولور تبا بسي لفظندن تخفيف اولنمشدر شيخ سعدي بيت پس نامور كه زير
زمين دفن كرده اند كز هستيش بروي زمين بر نشان نماند تبا انجه ونيجه نيجه
ديمك اولور نته كه بو بيتده واقعدر بيت نه مر بيرون كه بسندي درونش
هميجنان باشد تبا حاواي صابوني كه زمرتش درميان باشد لفظ بسي
الحق ايله تفسير ده خطا اتمشدر اشتهادا چون كتوردوكي بيتده اول معنا يا قسمز
ديتم معناسنه در اكا مناسب اولان پس تبا وبسي دن مخفف اولمشدر ديدكنده
اصابت اتمامشدر تباده كي الفك وبسي دكي يانك معنالريني بلمامشدر
بسي نك اخرنده كي يا يا ناسبيدر يكي نك اخرنده كي يا كبي تبانك آخرنده كي
الف تناوردكي تنا الفي وبهنا وردكي بهنا الفي كبيدر بونك دخي معناي
بسته دلالتي واردر پس باء عجميله اردر مقابلي پيش در اوكث قدام
معناسنه اوكت اردر ديجك يرده عجم پيش وپس دير بيت پيش وپس
تركان طاوس رنك جپ وراست شيران پولاد جنك صكره معناسنه ده
مجازا استعمال اولنور نته كه بو بيتده ظاهر در بيت پس از مرك دشمن
يكي شربت اب به از ملك كاوس وافراسياب اك صكره كورمش
نوتان كشته دستياره پس خيز ديرلر پس بر معناسنه ده دخي استعمال
اولنور نته كه تركي دلده ده اندن بو عبارتله تعبير ايدرلر مثلا عجم پس حج الكفتي دير

ترك پس بچون ديدك ديرز نته كه بو بيتده واقعدر بيت بحر غمده كور ديكي
بحر كردن اقن كوز ياشن پس ندن برمش عطايي اولدي ديرپر ورنش صكر اغي يه
ديجك يرده عجم باز پس دير نته كه بو بيتده ظاهر در بيت كر تضرع كني وكر فرياد
دزد زر باز پس نخواهد داد مكو باز پس معناسي دخي بو معنادر بي دخي بو معنايه
استعاره اولنور بيت كه يك شربت اب از پي بد سكال بود خوشتر از عمر
هفتاد سال بيك معناي حقيقيسي ايزدر كه قالنور وسكر عصب معناسنه
دخي كلور لبك اصلي پي ييدر اولندن سين حذف اولنمشدر پس قالمشدر
لغات فارسيده كلمنك اولندن واورتاسندن واخرندن حذف
جوازي شايعدر سپس پس معناسنه ايدوكي بو بيتلردن ظاهر در بيت
ندانم چه شايد بدن زين سپس كه راز سپهري ندانست كس بيت
چون پشيماني ز دل شد تا شغاف زان سپس سودي ندارد اعتراف
لمو بطليموس يونان دلنجه مير بزرك ديمك اولور صاحب حماه عماد الدين
اسمعيل المختصر في اخبار البشر نام تاريخنده ديركه بطليموس وهي لفظة
مشتقة من الحرب معناها اسد الحرب طار بطارس ابرلتي ديدكلري
اوت كه طبيبلر قاتنده سرخش ديمكله معروفدر ف بغس درخت شمشاد
لا پلاس اسكي كه چول وشال وساير انلره مشابه نسنه لركه اكثر فقرا لباسيدر
وكشتلر قفتاني ديمشلر قانو بقانوس صحاح عجم صاحبي اشكن آت معناسنه
نقل ايلدي ساير ارباب لغت شين معجمه ايله ايراد ايلديلر اكي وجهله ده جايزدر
لبو بلبوس بيان صو نعماني وصر مساغي سكون لا مله لو بلوس باء عجميله غبارلو
وخوش سوزلي معناسنه بعضلر دلكو جكلك معناسنه نقل ايلديلر
يو بيوس باء عجميله تواضع لي خدا تمك وامتيد وصنو صنمق ودكي كه
قولق طوتمق در بنوم حقمده ايومي يا يا وزمي ديو وصحاح عجم صاحبي وحليمي
بو معنايه ضمله ضبط اتمشلر ابن يمين كفتم زجور راوست كه اصحاب فضل را
عمر عزيز ميرود اندر سر بيوس ي پير ني سپرس ايز قومق وكنديدن
صكره بر نشانه وعلامت قومق كمال اصفهاني ياد اورا تا زيانه خاك اورا تاخته
اتش اورا خصم جان وباد اورا پي سپرس كمي وصفنده ديمشدر
الباء المكسورة ه ي پيس باء عجميله ابرص كه بدني
الاجه اولا العياذ بالله غايتده منكرهم ضد رفارسيده ابرش ديرلر اوصاعي
نامطبوع وذاتي مستكره اولان شخص پيس ايله توصيف اولنور تاسيابش دون

دموزي تسبيع وپيش ومطلقا الجه معناسنه ومجذومه دخي اطلاق اولنور ارباب
لغت بويله نقل اتمشلر الباء المضمومة ه ؛ پ پرس پرسيدن
لفظندن صيغهٔ امردر صور ديمك اولور ؛ پ پرس بانك ضمه بيله بو بلي معناسنه
دقتغي وبورندرق بواشه اغاجي كه ياوزاتلرك نعلبندلر بونلر بنه كچورلر ؛
نعمني ويولار ومهار معناسنه ده كلور ديمش ؛ د بدرس اميدر جا معناسنه
دو بدوس مثله سايرادلري اميد لفظنده يازلمشدر ؛ ن برنس
باء عربيله باش اورتسي ؛ ني برنيس مقراض وقيون قرقاجق صندي فتحله دخي
مرويدر ؛ نعمني وقرندي لنه كسلمك ؛ لو بلوس بيوس معناسنه ؛ نعمني
ودلكوجيلك اتمك جابلوسي معناسنه ده كلور ديمش ؛ شمس فخري جابلوس وبلوس
لغتده ايكيسينك معناسي بري برينه قريبدر خلقي سوزله الدامغه ديرلر ديمش
دبوبيتي ايراد ايلمش بيت بجا بلوسي خود را اكر كنند بركار ؛ ولي نكو نبود كار
جابلوس وبلوس ع ميكند مر جابلوسي جابلوس ؛ و بوس اوپمك بوسه
معناسنه شمس فخري شهنشهي كه فلك از براي خشمت خويش ؛ دهر زراه ادب خاك
دركهش رابوس ؛ وبوسيدن لفظندن صيغهٔ امر ووصف تركيبي استعمال
اولنور ؛ يو ميوس باء عجميله وفتح بايله بيوس وطمع معناسنه مستعملدر ؛
نوع اوله التاء المفتوحة ه ؛ خ تخس كوكل طارلغي كه
غصه وغمدن وبلادن كشي متغير الحال اولور بو اول لغتدر كه شمس فخري واسدي
طوسي نقلنجه بابنده نقل اولندي كه ثاني حروف تهجيدر ؛ اما هندوشاه
نخجواني صحاح الفرس ادلي كتابنده بو لغتي اولها بالتاء المفتوحة بالنقطتين من
فوقها ديو تصحيح ايلدي ؛ ا تاس طاش معناسنه ؛ ر ترس قورخو خوف
معناسنه ترسيدن لفظندن اسم مصدردر وهم صيغهٔ امردر ع بترس
از زبردستي روزكار ؛ فاضل محقق ؛ دقايق الحقايقده ؛ بويله تحقيق وتدقيق
اتمشلر كه ترس مطلقا قورقودر ؛ اولاجقدن اولسون نته كه بو بيتده ظاهردر ؛
بيت نشسته از بر اسب تازي سمند ؛ همي رفت ترسان زبيم گزند ؛ اولمشدن
اولسون نته كه بو بيتده ظاهردر بيت چنانم زعشق اي چو در يتيم كه يادم نيايد
همي ترس وبيم ؛ شاعرك ترسيدن مرادي شو واقعدن قورقودر ؛ بيمدن مراد
نه متوقعدن قورقودر ؛ رم ترمس بر معروف دارودر ؛ ف ترفس اشيلك
ن تنكس اوزوم چكردكي شمس فخري بر تنارك زرار قطر عاطفت كني نغرمش
عقيق تر وزمرد شود تنكش ؛ فرس وهوس وزننه در ؛ واول كه اوزم صقلدقدن

حکره

حكره قالور كه چيره ديرلر تخير ديرلر ؛ بو لغتك آخري شين معجمه وزاء معجمه ايله دخي
استعمال اولنور ؛ اما فصيح وشايع سين مهمله ايله در ؛ والله تعالى اعلم ؛
التاء المكسورة ه ؛ تيما تيماس بيشه معناسنه دركه
اورمان ديمك اولور شمس فخري نهاد روي بخدمت چنانكه روبه بير
زبيم وانكران آمداز در تيماس ؛ مو تيموس خرمنده تركه يعني كه تركيده
طنناس ديرلر التاء المضمومة ه ؛ ر ترس تركك
قالبلغي ؛ رم ترمس كچي بوينزي ؛ ش ترش چپ چوره ؛ و توس فاني برده ديرلر
ترس معناسنه نوع اوله الجيم المفتوحة ه ؛ ا بلو جابلوس
جيم عجمي وباء عربي ايله دل ايله تلطف ايدوب نهايت محبت صورتن كوستروب
بوزه كولمك وكوكلده اولمق تركيده دلكيلك ديرلر عربجه بصبص ديرلر
شمس فخري بجا بلوسي خود را اكر كند بركار ؛ ولي نكو نبود كار جابلوس بلوس
وعيار خوش سخن ؛ اسو جاسوس عربيده عين معناسنه صحاح عجم
صاحبي وطتلو سوز وجست معناسنه ده نقل ايلدي ؛ الينو جالينوس
فاعل العجايب ديمكدر ؛ لسان يونانيده مشهور اولان حكيمك خاتمه سيدر
ايدنصكره علم حكمتده براحد اول مرتبه ومنزله يتشمدي ؛ انكچون خاتم المعلمين
لقبيله ملقب در عنصري سواد خط رياضيت شكل اقليدس ؛ بيان نقش
آلهيت طب جالينوس ؛ او رجاورس صورت طارسبي ديدكلري كه
جبوباتدندر ؛ كاورس لفظنك معربيدر ؛ خ جخس اوردبدكلري
علت كه آدمك بدننده چقر بيور بادنجان وقربوز مقداري اولور الطبا
سلعه ديرلر علاجه قابل دكلدر اغرمز ؛ فرغانه وكيلان ولايتنده چوق اولور
اكركسته لر صاحبي هلاك اولور ؛ شمس فخري وهندوشاه نخجواني واسدي طوسي
آدم بوينندم اولانه تخصيص ايدوب يازمشلر ؛ وآخري شين معجمه ايله دخي
لغتدر ؛ ر جرس چاك كه كليسالرده چالرلر وده بوينه اصارلر ؛
حافظ شب تاريك وبيم موج كرد آبي چنين حايل ؛ جرس فرياد ميدارد كه
بربنديد محملها ؛ قره حصاري واواز ضعيف معناسنه ده استعمال اولنور
ديمش ؛ رك جركس مشهور ومعروف طايفه در ؛ جس نعمني استمك معناسنه
نقل ايلمش ؛ م جمس باغ پشته سي نوع اوله الخاء المفتوحة
ر اخراس نعمني ات دكرمني وخانه آسيا ديمش ؛ حلبمي قاتر واات دكرميني
ديمكله مشهوردر ؛ واول دكرمنه قوشلان اتسكه دخي ديرلر ديمش ؛ شمس فخري

آسیا باشد که بر چهار پایان کردد دیمش و بو بیتی استشهاد ایلمش • بیت
دوال خاره و سرکشته چشم بسته مدام • بود زکون خو بر مثال کاو خراس
فاضل محقق • دقایق الحقایقده • بویله تحقیق و تدقیق ایتمشلر که شول دکرمنی که
طوار دوندره خراس دیرلر • اصلی اسب خر در علم اولیجاق قاعده ترکیب
تعبیر اولنوب مضاف الیه تقدیم اولنمشدر • دیار عجمده مذکور دکرمن خر ایله دور دیلو
دوندریلور ایمش نته که بو بیتدن ظاهر در بیت پیش شهر عقل کلی این حواس
چون خران چشم بسته در خراس • اول سببدن ابتداء وضعده آسمن خراس
قومشلر در • شمدی دوندرن خر اولمق لازم دکلدر صغر دوندرسه دخی خراس
دیرلر • نته که عمر خیامک بو رباعی سنده ظاهر در بیت ماییم درین کنبد
دیرینه اساس • چو بنده ز رخنه همچو موری در طاس • آکاه نه از منزل
امید و هراس • سرکشته و چشم بسته چون کاو خراس • و کمال اصفهانی
دررده میکوید بیت ماییم بچشم بسته چو کاو خراس لنک • هستیم ز آب چشم
چو خر مانده در خلاب • ر ک خرمکس کاف عجمیله آت سککی عربیده نعره معناسنه
خس اصحاب لغت بویله نقل ایتمشلر که خس کونی کومرلی و ناکس کشی و حشرات
ارضه دخی دیرلر • و عربجه بارل دیمک اولور • کاهو معناسنه • و فرس
شاعرلرینک استعمالاتندن اکلنور که خس لفظندن منفعتسز بیان اوتی
مراد اولا لکن معنای اول تعمیم اولنوب استعمال اولنمش اولا • بو تقدیرجه موصوف
بیله ذکر اولنمق مناسب ایدی • و معیار جمالیده چور چوب دیو نقل اولندی •
خاشاک معناسنه شمس فخری ای خسروی که منهل لطف عطای تو خالیست
از کدورت و پاک از غبار و خس • فاضل محقق • دقایق الحقایقده • بویله تحقیق
و تدقیق ایتمشلر که خس لسان فارسیده منفعتسز اوته اطلاق اولنور • ترکده
ولنده اندن چور ایله تعبیر ایدرلر نته که بو بیتده ظاهر در • بیت
باران که در لطافت طبعش خلاف نیست • در باغ لاله روید و در شوره
بوم خس • منفعتسز کشی یه خس اطلاق اولنمسی بو بیتده واقع در جامی تو داده بار
هر خسی امن مردم از غیر نسبی • یکبار مبر دم کسی بیچاره جامی بار رهما • تشبیهادر استعاره
طریقیله بحر الغرایب صاحبی بو محلده غرایب سویلمشدر • تفصیلنده منفعت یوق
خاشه دن خاشاکی فرق اتمامشدر • معیار جمالی صاحبی ده خسدن خاشاکی فرق
اتمامشدر خنس بالتشدید قره حصاری همان معناسنه کلور دیمش •
ی خلیس تاره طبراق و قاره بالچق معناسنه در الخاء المکسورة

ر خوس ایو دیدکلری جانور که پرتحیلر دندر عربجه ذب دیرلر • کنیتی ابو جعدر
ی خیس نعمتی پلاس معناسنه نقل ایلدی • صحاح عجم صاحبی خلیس معناسنه
الخاء المضمومة ٥ ر و خردوس بدنوسی عربجه دیک دیرلر کنیتی
ابو ادهم در خشس قاین اتا در نوع اوله الدال المفتوحة
ا داس اورق که اکینی انکله بچرلر عربیده محصد و منجل دیرلر • دمره معناسنه
شمس فخری اکر نه کشت بقای عدوی او درود • چکونه مر سر مه شود بصورت
داس • و باشق صالی و هلاک و فساد • و چناق و چومک بالجمله داس
اول لفظه دیرلر که بر لفظه دخی تابع اولوب کلمش اولا • اس لو داس لوس
اتباع و مزاوجه دندر • اوک دوک دیمک اولور • بونک امثالی
فارسیده و ترکیده چوقدر • فارسیده راس ریواس شیخ غنج کج کج
مج مج • کژ مژ • کنج لنج • لک پک • کنزه بتره کبی • و ترکیده کوتی موتی طارطغر
قماش حماش • جرت مرت • تار مار • خرده مورده • نرت مرت •
خراب یباب شمس فخری مقام دشمن او نیست جز خراب و یباب • صفات
حاسد او نیست غیر داس ولوس • ر دبی دردبیس باء عجمیله چکن مرامز
معناسنه • بو دبوس بوزدغان و چوماق • ر دوا دردواش اول
اغاجلر که اوک اطرافنه ایدرلر محکم اولمغیچون باندان دیرلر معناسنه
ر یوا دریواس مثله و قیوصو آسی شمس فخری آن شاه که در مملکتش هیچ
کسی را • نه حاجت در باشد و نی خوف دریواس • و ادنکی لجوج معناسنه
دس مانند معناسنه • ست آ دست آس ال دکرمنی و دنک •
ست ر دست رس ال ایرشمسی که قدرتدن و غناء دن عبارتدر •
اسدی سپاهی و شهریش با دست رس • نبود اندرین شهر درویش کس •
و جار باتش معناسنه ده استعمال اولنور • سته کر با دسته کر باس
باء عجمیله بز دوزیجی • لو دلوس افاق دفک • ن دنس ناکس معناسنه
و دوبس نعمتی قرغن دمر براقدقلری صویه دیرلر دیمش • عربجه
ماء الحدید دیرلر • اسلوب اصلی بودر که دمری محکم قزدروب قزل
قور کبی اولدقده ایچکت صوایچنه برغورلر استعمالی غایتده نافعدر •
معدیه قوت ویرر و قبض ایلر • و طلاغی کیدرر و حمایه نفعی واردر و سایر
منافعی چوقدر • آخری صاد له داخی لغتدر • جامع الفرس صاحبی
قزغن دمر معناسنه نقل ایلمش الدال المکسورة ٥ • ی دبس

ادات تشبيه در اسمك آخرينه اولاشرا كا بكزمكيچون ماه ديس كبي كه آي كبي ديمك
اولور شمس فخري جهانرا اكرشه تو باشي يقين • شود در بناهمت جهان خلل ديس
دهمنا وصورت • ويولداش معناسنه • صحاح عجم صاحبي فتحله دخي نقل ايلدي
واوله دخي مرديدر • ويس ديرلر ديس معناسنه فرخي يكي خانه كرد ست
فرخار ويس • كه بفروزد از ديدن ان روان • او وصفندن دنيلمشدر •
الدال المضمومة ٥ • وكدري دوك ريس ايلك اكرجي
ديمك اولور نوع اوله الراء المفتوحة ٥ • ! راتبس نعمتي
راسوكه كلنجك ديدكلري جانور جكه ديرلر ديمش • وآخرندن واو تخفيف
ديبو نقل ايلمش اسن ريوا راپس ريواس الفاظ اتباع وفراوجه دنيدر
ريس ام حاضر در رسيدن لفظندن وصف تركيبيدر • فريادرس كبي
صحاح عجم صاحبي وزد باشد ديمش • سنطالي رسنطاليس تفصيلي ارسطاليس
لفظنده مذكوردر • يرندن استعمالاتي تفحص وتجسس اولنه
الراء المكسورة ٥ • وار واس صوتره سي وبعضلر قوزي
قولاغنه دخي دير ديمشلر • بياره بياس وشله واشخون كم كلم كبي دراكشي ركيدر
ينور • وفدان ديدكلري وابرق ديدكلري اوت ريباج وريواج معناسنه
سايرا اسامي ريباج لفظنده يازلمشدر • يوار يواس مثل صحاح عجم صاحبي
خودل معناسنه نقل ايلدي • ى ريس رسيتن لفظندن صيغه امر در • ووصف
تركيبيدر • قره حصاري ورسم وصورت معناسنه ده كلور ديمش بيت
زنخي كه خواهي وراطا قديس • كه بنهاد پرويز بر راست ريس
الراء المضمومة ٥ • ب ربس ربوس لفظندن مخففدر
بو ربوس بيه كن اكول معناسنه • وصاري بكزلي ربس اول كه بوغازي
قولي اولا عبد البطن وكلوبنده معناسنه • بيه كنلكندن وتوري اكدملك
ايدوب نيره ده طعام ظن ايدرسه ئكك كبي كوليه دوشه • ايت كبي دد كوب
قوالر • اهل لغت بو لفظك تفسيرنده كلوبنده ديمكين شمس فخري بيون باغنه ده
ويا خود بوني بغلوا ولانكه يه حمل اتدي وبو بيتي انشا ايلدي بيت
از موي زنخ دشمن شه را فلك آرد • هنكام خفه كردن وآونختنش ربس نعمتي
وكسي كه زرد كونه بوود ديمش • و روس بر مشهور قوم در • ونا روناس
قزل بويه • وشنا روشناس معتبر وصاحب فراست كمسه ديمك اولور •
وغنا روغناس قزل بويه وناس لفظندن تحريف اولنمشدر

وي شنا روي شناس روشناس معناسنه • وي نا روي ناس قزل بويه
نوع اوله الزاء المفتوحة ٥ • ك زكس معاذ الله معناسنه
شمس فخري بي مهر تو نباشد خورشيد خاش منه • از حكم تو نتابد ايام نبز مر زكس •
نعمتي مكسور بابنده دخي ايراد ايدوب استعمالي جايز كورديمش
الزاء المكسورة ٥ • ك زكس معاذ الله معناسنه • ي زيس
سوي معناسنه • ين سبزين سبس بوندن تصكره در معناسنه
نوع اوله السين المفتوحة ٥ • ا ساس لطيف معناسنه
شمس فخري همان لطيف معناسنه نقل ايلمش • حليمي ووسيلة المقاصد صاحبي ونعمتي
بر قبيله اديدر • اول قبيله نك اهلنه ساسان ديرلر • وارباب تواريخ ايران
زمين تختنده پادشاه اولان عجم سلاطيننى دورت مرتبه اوزرينه قسمت ايتمشلر
اول مرتبه سي پيشداديا ندر • ايكنجي مرتبه سي ملوك كيانيا ندر • اوچنجي مرتبه سي ملوك
اشكانيا ندر • دوردنجي مرتبه سي ملوك ساسانيا ندر ديمشلر • و سبوس باء عجميله
كپك نخال معناسنه • هاتفي نخواهم باين ناج و فرجون خردش • كه ارزن دهد
بيوه ام پاپبوس • مو سپبوسك باء عجميله بزرقطونا • دكي سدكيس قوس
قزح شمس فخري بهر سالي نثار در كهش راه • فلك بنمايد ار تمثال سدكيس بر جبين
قافيه سنده سايرا ساميسي سرير لفظنده مسطوردر • ربا سرپاس كرز و
چوماق شمس فخري كجا بر آرد سر دشمنش كه پيوسته • ز راه كينه زند چرخ بر سرش سرپاس
سرپاس سعدي همه دشت باران الماس بود • همه كوه ودر بانك سرپاس بود
وله كمان ابرو باران الماس شد • سر و مغز بر ماز سرپاس شد • واخري شين
معجمه ايله دخي لغتدر • وتوخته مش كمسنه • رخ سرخس نعمتي ذفنه اغاجي ديو
موضعك آديدر ديمش • وايرلني ديدكلري اوت كه قزل اوت وطكوزلو
دخي ديرلر ايكي درلو اولور ارككي دشيلي اولور بو معنايه آخري شين معجمه ايله
دخي لغتدر • صحاح عجم صاحبي بويله نقل ايلمش • ركي سركيس راء مهمله صحاح عجم
صاحبي الكم سغمد سدكيس معناسنه نقل ايلدي • رنا سرناپس توخته مش معناسنه
ندر و مندروس عامه تحريف ايدوب صندلوس ديرلر • بر بوسلده
كهربا كبي الا كهربا دن يوموشق اولور طانده تلخلغي واردر • طبيعتنده خارز باك
پابسكلده بونكله برابر در • اما مرآرندم اكسكدر بلكه كهربا بعض اطبا قاتنده بارد يابسدر
بو عجبدر كه بر برينك بدلنده استعمال ايدرلر • بلكه اكثر اطبا فرق اتمزلر
السين المكسورة ٥ • ها سپاس باء عجميله منت وشكر •

شمس فخری خدای داد ترا تاج و تخت ملک کیان ؛ تو نیز فضل خدا را دران بدار سپاس
تاره شناس ستاره شناس منجم ب سپس باء عجمیله صکره معناسنه ؛
عنصری گرگ سحر بلطفش ادرنافه شب نکافتی ؛ از دم شیراز ان سپس نکهت
عنبر آمدی حافظ جوهر هنر که تو داری دری بخبر گشت ؛ ازین سپس من و مستی و
وضع بی خبری ؛ رنا سرناپس توحیه مش معناسنه که فتحله دخی روایت اولنمشدر ؛
یرنا سیرناس بر بحری قوشدر بورنی اوزون و بورننده مختلف دلکلری واردر
وانواع نغمه لر ایله آوازه لر ایدر ؛ شویله که ایشیدن کیدرکن حیران قالوب
دمبسته اولور ؛ و مشهوردر که اهل افریقیه که ولایت مغربده بر معتبر شهردر ؛
دودوکی اندن اخذ المشلردر ؛ و بعض قومدن نقل اولندی که بر جزیره ده کیدرکن
بر خوش دلنواز آواز ایشتدیلر طلب ایلدیلر گوردیلر که بر مرتفع یرده دیوار
یاپمشلر و انده دلکلر دوزمشلر چونکه ییل طوقنه بو وجهله آوازلر ظاهر اولور ؛ و اول
جزیره اهلی اول آوازه لره سیرناس دیرلر ؛ ظاهر بودر که بو تصنیفی اول قوشیچون
دوزمشلردر تا که قوش اول آوازی ایشیده کندی نوعندن صانوب کلا اول قوم انی
شکار ایده لر لطیفی ای بانواع نغم چون سیرناس ؛ می نشد از نغمهایت سیرناس
ع مرکز نباشد سیرناس از نغمهای سیرناس السین المضمومة
و سوس بویان دیدکلری اوت که اطبا کوکس مرضلرنده استعمال ایدرلر
اصل السوس و عرق السوس دیرلر ؛ و قاینادرلر صوینی قوامه کتورلر و قورودرلر
رب السوس ؛ و طبیعت معناسنه ؛ و ادویه و مشی و غلالی ذلک ایدن قوتجغز
و عبیده حیز او غلانه دیرلر نوع اوله السین المفتوحة ه ؛ ام ساس
حلیمی و وسیلة المقاصد و صحاح عجم صاحبی بر نوع اق طبراقدر دیرلر ؛ جامع الفرس
صاحبی و نعمتی پاشغن بر نوع قره طبراقدر دیمشلر ؛ ایکی درلی اولور ؛ بر درلوسی
صفاحی اولور ازاجق بلا کبی اشلماسی اولور کوکب شامسی دیرلر ؛ نته که طلق دخی
اشلادغی اجلدن کوکب ارض دیرلر ؛ بر درلوسی دخی غایتده خفیف اولور ؛ وله دکرنجک
اکسوت کبی یاپشور و صوده تیز ازیلور ؛ امو شاموس مثله بو ایکی لغتک حلیمی اخرنی
یا ایله شامسی و شاموسی یازمش ؛ انه کرباشانه کرباس بو طراغی امید شمیدیس
بر معروف و مشهور استاد مهندسک آدیدر که علم هندسه ده نظیر و عدیلی یوغیدی
عصرینک فرید و وحیدیدی الشین المکسورة ه ؛ تا شناس
بیلو و بیلیجی و صیغهء امر و وصف ترکیبیدر ؛ شمس فخری خدایکان سلاطین جهان ال
دنی و دین ؛ شهی ملک صفت و خسرو خدای شناس الشین المضمومة

ب شپش بت و هر که آدمک کرندن حاصل اولور بانک ضمه و سکونی جایزدر
بو لغتک اخری و شین معجمه ایله دخی مرویدر که اصح اولدر ؛ دکی شدکیس قوس قزح
دینلن غیری یا سامیسی بر لفظنده تفصیلا بیان اولنمشدر نوع اوله
الطاء المفتوحة ه الطاس لکن و اکا بکزر نه که وارایسه
اطلاق اولنور ؛ اقدی طاقدیس دیس ادات تشبیه در کبی معناسنه ؛
ماه دیس ؛ و خلد دیس دیرلر ؛ آی کبی و خلد کبی دیمکدر محلنده ذکر اولنمشدر ؛
طاقدیس طاق کبی دیمک اولور ؛ و خسرو پرویزک تختنی آدیدر ؛ و اول النوندن
بر تخت ایدی که ارتفاعی یوز قرش ایدی ؛ قرق پایه سی وار ایدی و انی انواع جواهرله
مرصع ایدوب و دورت کوشه سنده انجم و افلاک و اقالیم سبعه صورتلری خوب
وجهله یازیلوب ؛ و استادلر صنعتلر رصد بغلیوب کیجه و کوندزده هر ساعت تجددکن
دقایقی ایله معلوم اولوردی ؛ خسرو پرویز انک اوستنده اوتوروب سلطنت
ایدردی بیت زتختی که خوانی ورا طاقدیس ؛ که بنهاد پرویز خسرو برراست رئیس
ی طیس بر شهرک آدیدر الطاء المضمومة ه و ؛ طوس بر شهر
آدیدر مذکور شهردن چوق ولولر ظهور اتمشدر ؛ علما و مشایخ و حکمادن و اعلام دنیادن
جمله دن بری فرس سلاطیننک اولکی طبقه سی پیشدادیلردن نودر بن منوچهر اوغلی
طوس زرینه کفش درکه درفش کاویانی اول کتوردی ؛ که شاهنامه و سایر
کتب تواریخده مسطور و مذکوردر نوع اوله العین المفتوحة
رو عروس کلن دیمکدر عربیدر جمعی عرایس و عروس کلور ضم عینیله
اما سید شریف تلویح اوایلنده عروس بر لغتدر که انده مذکر و مؤنث
برابردر ؛ مادام که اعراس ایچنده اولالر مؤنثی عرایس اوزرینه و مذکری عروس
اوزرینه عینک و رانک ضمه لریله جمع اولور دیدی ؛ بوندن معلوم اولدی که
عروس کو یا کیه دخی دیه لر نوع اوله الغین المفتوحة
ر غوس قاقیمق خشم معناسنه ؛ و صاالقم ؛ و ملول ؛ و ضعیف معناسنه ؛ و کوره کن
کوز معناسنه الغین المکسورة ه ؛ غس اسم صوتدر کدیبی دعوت
ایدوب تفغ مقدم استعمال اولنور بو دیارده پس پس دیرلر
نوع اوله الفاء المفتوحة ه ؛ ار فارس ولایت عجم که
تختگاهی شهر شیراز در ؛ پو فیوس باء عجمیله و بالضم مسخره لق و قیمق یعنی افاق طغرامن
معناسنه ؛ را فرایس باء عجمیله کبیر ورک معناسنه ؛ رق فرقس بر مملکت
آدیدر که اندن چوق مسک حاصل اولور ؛ رتا فرتاس امر غنمش یعنی و بخوسی کلمش

اغلنمش کمسه بونکله غافل معناسندن کنایت اولنور • بعضلر بوناشی و فرتوت
معناسنه دیدی • وازغن معناسنه ده کلور • شمس فخری معیار جمالیده غافل
ونادان باشد دیمش و بو بیتی انکا دلیل ایلمش بیت دران مقام که خرم تو فرمان باشد
خود که باشد مدهوش واسمان فرناس • وسنبلة المقاصد صاحبی آخرینی شین
معجمه ایله دخی مرویدر • والاصح بالسین المهملة دیمش • صحاح عجم صاحبی شین معجمه ایله
غافل معناسنه ده نقل ایلمش • یادر فریادرس مدد ایرشیجی وایرشدریجی دیگر
ری فریس قره حصاری جنبر معناسنه دردیمش • غلا فغلاس احمق معناسنه •
طلقو فیلقوس اسکندر رومینک باباسیدیدر • و بر قیمتی طاشک ادیدر که بر نباتک
بخومیه ده بتمش ایکی درلو رنکه کیرر دیو نقل ایدرلر الفاء المکسورة ٥
ری فریس ابرق دیدکلری اوت فرنیز معناسنه • ساف فناقس اسم صورتدر
فسلدی معناسنه که اوغلین سویلنور • وتخته نبی بق معناسنه دیمشلر ••
الفاء المضمومة ٥ • بو قبوس قیمه قیمق وطنز وتشنیع قره حصاری
وحیف ومسخره معناسنه ده کلور دیمش فسوس معناسنه • رنا فرناس غافل وقیقی
ازغن • سو فسوس طنز وتشنیع وقیمه قیمق • وحیف ومسخریه طوتمق فردوسی چوکودرز
وکشواد وچون کیو وطوس • بنا کام رزمی بود بافسوس • والله تعالی اعلم
نوع اوله القاف المفتوحة ٥ • سو قسوس اول صرمشق که
بوخسوال اورغانی دیملکه مشهوردر • ف قفس مشهوردر چنکانه که ایچنده طیور و وحوش
وغیره حبس اولنور • لقدی قلقدیس قره بو یانکانی • نبری قنبریس سوزه یونغ
امچی اولان آخری شین معجمه ایله در • وانو قوانوس بربوجق وقیه وترکیده
قونوز دیدکلری ظرف • لیسو قیسوس پیقلیق اوتی که انک اوزرینه یاغمان بنم که
بچینوکن توینه بولاشوب انده جمع اولور • قوریجق لادن اولور • مشهور ومتعارف
سنه در القاف المکسورة ٥ • با قیاس عربیدر
برنسنه برنسنه یه برابرلشدرمکه دیرلر • و دلیل معناسنه دخی اصطلاح اولندی •
که قیاس فقهی • وقیاس منطقی دیرلر القاف المضمومة ٥ ••
فن ققنس و قنو ققنوس و دفن قوقنس دورت وجهله استعمال اولنور
اقلیم هندده سنکونه نام جزیره ده اولور بر قوشدر • دیرلر که بیک ییل یاشر
بورنینک اللی مقدار دلکلری وار در • هر دلکندن قویردغنه یول وار درعمری
بیک ییل یتشوب اخر اولجاق اوددن جمع ایدوب بر بویک پشته کبی ایدر اوستنه
چقر صدا ایدر بوزبنک هر دلکندن بر درلی آواز چقر • صناسن که نیجه یوز بربط وچنک

وناي

وناي وقانون براوغردن دستان سرا ایدر • اول صدانک استماعی ذوقندن
نیجه لر مدهوش اولوب قالورلر • ونیجه لر زاری وفغان ایدوب • ونیجه لر شادان
وخندان اولورلر • وقنادلرینی اولقدر صلارکم بیلندن آتش ظاهر اولور
اودنی یاقر اول دخی ایچنده بیله یانر کل اولور • انک کلندن روزکار ایله حق جل
وعلا حضرتلرینک قدرت بی علتی ایله بر انجلین ققنس ظاهر اولور • اسدی
زخاکش ازان پس بروز دراز • یکی مرغ خیزد چو قنبر باز • دیرلرکه اهل روم
ارغنونی انک آوازندن النشلر • دراسدی بروم اندر آیدون شنیدم که نون
که از بانگ او ساختند ارغنون • لطیفی همچو ققنس بناله وافغان • بسوختم
خویش را در آتش عشق • بیت اگر ماند هزاران سال ققنوس • بسوزد زار زار
آخر بافسوس • بیت همی نالم زدستت ای دلازار • همی سوزم در آتش چو ققنس وار
بیت بسوز ناله ای شاه دلفروز • کنون چون ققنوسم خویشتن سوز ••
وآسدي راست دروصف ققنوس •• نظم ••

کناگاه دیدند مرغی شگفت ... که اندر شخ آن کهندا برگرفت
ببالای اسب و بزرگی توان ... فرو هشته بر بانگ داران نوان
ز سوراخ چون نای منقار او ... فتاده دران بانگ بسیار او
بر آن سو که باد آمدش پیش باز ... همی زد نواها بهر گونه ساز
فزونتر ز سوراخ پنجاه بود ... که از وی دمش را برون راه بود
بهم صد هزارش خروش از دهن ... همی ساخت هر یک بدیگر شکن
تو گفتی دو صد بربط و نای و چنگ ... بیکره شد ستند دستان سرای
فراوان کس از خوشی آن خروش ... فتادند و زیشان همان گشت هوش
یکی زد همی نعره و خنده داشت ... یکی گریه زاندازه اندر گذاشت
بنظاره گرد شش سپه هم گروه ... وی او درافگند زانسان شکوه
چو بد یکزمان از نشیب و فراز ... بشد هیزم آورد هر سو فراز
یکی پشته گرد هیزم بلند ... پس از باد بر آتش اندر فگند
چو هیزم زباد هوا برفروخت ... شد اندر میان خویشتن را بسوخت
ناسینه خیره ماندند در کار اوی ... هم از سوزش و ناله زار اوی
ففرشاس استاد گفت این شگفت ... ز روم آمد ارآتش اینجا گرفت
کل آگین را نه کس جفت بیند نه یار ... ولیکن چو سالش برآید هزار
مغیلانی شود سیر واز جان و تن ... بیاید بسوزد همی خویشتن

زخاکش از آن پس بروز دراز • یکی مرغ خیزد چو او نیز باز •
بروم اندر ایدون شنیدم کنون • که از بانگ آن ساختند ارغنون •
و ذکر حسن چلبی فی حاشیة المطول • القفنس هو علی ما قیل طیر فی بلاد الهند
یضرب به المثل فی البیاض له منقار طویل و هو حسن الالحان یعیش الف سنة
ثم یلهمه الله تعالی بانه یموت فیجمع الحطب فیحترق هو و یخلق الله تعالی من رماده بعد
مدة • وقیل ثلثة ایام • نه قندس قندز دیدکلری مشهور جانورجك كه
اکثر صوالجینده اولور • واغی قندره دیدکلری اوت یا یلاقلرده بتر اطبا
فانتنه کندش دیمکله معروفدر • نوع اوله الکاف المفتوحة
ابو کابوس اوچخوده اغر باصمق عنصری زبیم شحنه تدبیر تو نمی یارد •
که بیش قصد شبیخون کس کند کابوس غیری آدلری برخنج الفقطنه یازلمشدر
ا کاکس ملکوز خوك معناسنه • ویصی بو بیك جاعدر كه كاشانه اشلرلر •
و قولتوغه صغاجق مقداری یصی بر داقدر كه اغاجدن یاخود طپراقدن ایدرلر •
وطلو ساغر معناسنه ده كلور • الو كالوس ابله و نادان و آزغن شمس فخری
بزرگی از طلب خصم شاه داند عقل • كه سروری و بزرگی نیاید از كالوس •
اسه لی كاسه لیس چناق یالایجی دیمكدر • انو كانوس شمس فخری ابله معناسنه
نقل ایلمش • امو كاموس كاف عجمیله جاموس معناسنه • او • كاورس كاف
عجمیله طاری كه جو باندر • بعضلر چلتك طاریسی و بعضلر قنق طاریسی و صورت
طاریسی در دیمشلر • او كاوس طاوس و قاموس و زننه نمرود علیه ما یستحق
سلاطین فرسك اكنجی طبقه سی كیانیلردر • كیكاوس بن كیقباددر كه كاوس برلر
كیكاوس برلر • كاوس نمرود در دیانلرك قولی ضعیفدر • بلكه غیر صحیحدر زیرا كه
نمرود حضرت ابراهیم علیه السلام زماننده ایدی • و اول حضرت ایله نمرودك
قصه سی قرآن عظیمده • و مفصل كتب و تواریخده مسطوردر • و جمیع اهل تواریخ اتفاقی
اوزره كاوس حضرت سلیمان علیه السلام زماننده اولوب • و اول حضرته مطیع
و منقاد اولمشدر • اگرچه دیندن دونمامشدر • و حضرت ابراهیم ایله حضرت
سلیمان علیهما السلامك ما بینی بیك یوز طقسان طقوز ییلدر • یو كیبوس یا عجمیله
اكری اعوج و اكری اغاج معناسنه • و بو لغت یا ایله كه آخر حروف تهجیدر نقل
اولنمشدر • ربا كرباس بثل كلكر تنكله دخی دیرلر • سام ابرص معناسنه • رف
كرفس كروز دیدكلری اوت كه معدنوس دخی انك انواعندندر • عرب دخی
كرفس دیر غالبا اصلده عربی اولوب فارسیده دخی شایع اولمشدر • رك كركس

مشهور

90

مشهور قوشدر كه بیك یاشر دیرلر • كم آزار لقبه مثل اولمشدر شیخی یاشر كركس
كم آزار اولدیغیچون • طغان طورماز زبانكار اولدیغیچون • عجبه نسر دیرلر كس كمسه
امری معناسنه نوع كسی ز جام غرور زمانه مست مباد • لا كلاس نعمتی كف
یاس كلاز معناسنه • و یایقوش و اوكی قوشی • و خروس و بكجی و صافنجی معناسنه
نقل ایلمش • لكی كلكیس نعمتی اولعالجقلر برلنجنه دیرلر دیمش • ما كاكس و بالضم
یاتق دیدكلری یصی باردق كه باقردن یا اغاجدن یا صقسیدن ایدرلر قولتقده
كتورورلر شمس فخری رو دلسوی عدم بر كتف نهاد جراب • زود براه فنا دربغل
كرفته كاكس • نكو تنكوس نعمتی دبو معناسنه نقل ایلمش • یو كیبوس نعمتی
اكری و اكری اغاج كبوس معناسنه دیمش • یكا و كیكاوس بر پادشاه
آدیدر كاوس دخی دیرلر • او كیوس اكری كز معناسنه و اكری اغاج •
شمس فخری اكر ز فرز نیاید شهی مدار عجب • كه رمح خطی نه آید زچوبهای كبوس •
جامع الفرس صاحبی و یلغن اغاجی معناسنه دخی نقل ایلمش • والله تعالی اعلم
الكاف المكسورة ه • ربا كرباس خام بز بعضلر
قفتانلق بز دیمشلر • نه كندس صقفعان دیدكلری مشهور قوش غراب ابلق
معناسنه • طیور حسانه دندر عفونت و وبا اولان یرلرده لقلق ایله صقفعان
طورمزلر قچرلر • نعمتی اخی شین ایله دخی مرویدر دیمش • غیری ادلری قر القطنده
مسطوردر • ربا كرباس آستانه و دیوانخانه معناسنه • بیت •
همی شد تا در كرباس مجبوب • در و رفت اخر و بوسید مكتوب • ادیبی
بدر یا چو خسرو ز كرباس رفت • بهم اهیش حضر و الیاس رفت • عربیع
طام اوزرنه اولان انجانیه دیرلر • ی كیس لفظ عربیدر فارسیده دخی
مستعملدر • بیت • مرا كه نصرتش در عقل باشد • مهماتش بود در كیس انكیس •
ما ایله ده استعمال اولنور • یحاق رزق یحاق اكر از كیسه یاران باشد •
طاس لوزینه بدست دگران خواهد بود • الكاف المضمومة
ر اكراسس مصحف و كتب جزلری و دفتر معناسنه • كس عورتك فرجی
دوه معناسنه • بیت • نكار چو كسی غارت ازوس كرده • دو برك كل بهم ادرده
نام كس كرده • ل مك كل مكس اجلیش كله قونرخورده یا شل و قزل نكلدر غنچه اوزرینه
قونمز خیری اشك چشم كه بر دعارض خالت هوس است • همچو طفلیت و راهوس
كل مكس است • ما كماس اغاج كلیدر دیصی بارداق كه قولتقده كتورورلر • بو
معنایه فتحله دخی روایت اولندی • نه كندس براو تدر اغو كبی قوندز دیرلر اطبا

قانده مشهوردر • ومشمله دیدکلری میوه یه دخی دیرلر • و دالک فتح وضمی جایزدر •
د کوس یان باشی کلمک واکی لسنه بر برینه محکم طوقشمق بو شکور شاکر نعمت
نبودم یافتم • تازیانه زدم اناکاه کوبس فردوسی بزد دست خود تند بود
طوبس • توکفتی زپیل ژیان یافت کوس شمس فخری از اصطکاک شود کوه قاف
چون خشخاش • ز باد هیبت خشمش اکر بیاید کوس • واول بیوک توجدن یاقردن
اتدکلری نقاره درکه بر صغر کونی اوزرینه چکرلر پادشاهلر درکاهنده ایام حرب
ورحلتده چالرلر • آوازی برفاج فرسخ یرده اشیدیلور شمس فخری زبیم زمزمه اش
برزم آب شود • بگاه انکه زدرکاه شه بنالد کوس ع زغلغل همی کشت پرکاس کوس
نوع اوله اللام المفتوحة ه • الاس لحان جوبی
واو تسببی • ومرکب لقه سی • انی لانیس جزایر هند وستانده بر طاغک
آدیدرکه واق واق اغاجی انده بتر اسدی به صفته جو راندند از انجا بکام •
بکوهی رسیدند لانیس نام • جزیری به پهنای کشور پیش • همه بیشه وفواق
شدار برش • وافواق لغتی محلنده یازلمشدر • پولبوس اکرکج معناسنه •
ر لرس سیلی طبانجه معناسنه • لنکا و لنکاوس سرندیبه قریب بر
جزیره آدیدر • و لوس اوغوسز واوغورسز آج کوزلی معناسنه ووا وک
فتحی وسکونی استعمال اولنور جایزدر اللام المضمومة ه •
ر لرس زحم اورمق معناسنه لس دادلذت واورمق ضرب
معناسنه • لو لوس داد چاشنی معناسنه والدانیج که چوب سوزلریله
آدمی طریقندن ازیدر جابلوس معناسنه قریبدر • وتواضع وعاجزلق عیارلق
معناسنه ده کلور شمس فخری بجابلوسی خود را اکر کند پرکار • ولی نکو نبود کار
جابلوس وبلوس نوع اوله المیم المفتوحة ه • م اوب
ماوبس نظیر ومانند معناسنه • اماکس الماس دیدکلری مشهور قیمتی طاش
جمیع معدنیاری اول قطع ایدر • وانی قورشون کسر ایدر ملایمتی جهتیله نعمتی ومرکه
دخی دیرلرکه جیوبا تدنادر دیمش • الو مالوبس بردرلو حلوادر • وسام ابرص
دیشل کلره دخی دیرلر • انو مانوس یانقوو وسیلة المقاصد صاحبی بعضی نسخده
بانقوش معناسنه نقل الملشلر دیمش • تر مترسس کسر رایله ترکیده مترس
دیدکلری که جنک محلنده اکثر حصار جنکنده بیوک قالک اغاجلردن جپارلر
طوب وغیری لسنه لنکره طقوفسون دیو ایدرلر • وسکون رایله قورقمه دیمکدر
ردا مرداسس ال دکرمنی وبکار صوبی دارمیدر بلک اکون طاشس الثق

مرس

91

ر برس درس وترپس وزننه ایپ قوشاق واوده طپان مجوس کافرلرندن
برمغوک آدیدر شمس فخری بکوی باعلمای جهان که کر دانیم • نه از ثنای شهنشه
بود شمار ادرس • چه درس علم شما نزد کار چه لغو • چه قدر وجاه شما پیش
روزکار چه برس • کا مکاکس نهی در اکسمه دیمک اولور • ک مکس
کاف عجمیله اصحاب لغت سنک ذباب معناسنه • کنیتی ابو منبه در فاضل
محقق دقایق الحقایقده • بویله تحقیق وتدقیق اتمشلرکه مکس اسم عامدر ار بیه ده
صادق قدر نته که بو بیتده واقعدر بیت یکی زان مکس که انکبین کر بود •
به از صد مکس که انکبین خر بود • کی مکیس مکاکس لفظینک اماله سیدر •
ومحایا معناسنه فردوسی نشا نها نها دند بر اسپر پیس • بسا وشن نکرد
انچه باکس مکیس • لسان فارسیده دخی شایع وذایع اولمشدر • ن منس
اول سیاه نقطه لرکه انسانک یوزنده وبورننده وبوینده ظاهر وهویدا
اولور المیم المکسورة ه • ر یا مرباس سخت معناسنه
وسیلة المقاصد صاحبی اخرینی شین معجمه ایله یازوب • ویجوز بالسین المهملة
دیمش مس باقر نحاس معناسنه • غنا طی مغناطیس لفظ عربیدر •
دمر چکن طاش بحر فازمدن جقرا علاسی سرخ وسیاه رنکدا ولور • اولدوغی یر
کمیاری مسمار لنمیوب ایپ ایله باغلرلر • زیرا اوزرینه مسمار لی کمی اوغرسه
دمرین چکوب تخته لری ایریلور غرق اولور • قناطی مقناطیس مثله • قنطی مقنطیس
اوج وجهله استعمال اولنور • وخاصیتی اولدرکه اکر برکمسنه نک بدننه ضربله دمر
دوقنوب اغولنسه اوزرینه مقناطیسی دوکوب اکسه لروجعنی دفع ایدر وحامله
عورت یاغنه باغلسه اوغلانینی دوشره • سایر تفصیلی آهن ربا لفظنده مسطوردر
هرا مهرابس اغاج میوان معناسنه شمس فخری از عدل شهنشاه جمال الحق
والدین • درراه بیفشاند زر از دزد به مهرابس المیم المضمومة
ج مجس طبیب نبض کورمکیچون الن قودوغی یر ع بید ر من المحبة المجسح موضع المس
بالید وفلان ضیق المحبة غیر رحیب الصدر بیت خون جهان در جکر کل کرفت •
نبض هوا در مجس دل کرفت • قرن مقرنس نردبانلو وچارطاق ع بیدر
فارسیده ده شایعدر نوع اوله النون المفتوحة ه اشنا ناشناس
خو برادناشی معناسنه • اسپا ناسپاس شکر بنز دیمکدر فردوسی
بیزدان هران کس که شد ناسپاس • بدش اندر اید زهر سو هراس • ع بیده
کنود وکفود معناسنه • اقو ناقوس بر نوع غایتده بیوک چاکدرکه ترسالر

کلبالرنده اوقات صلاتلرین بلدریجون چلارلر عبیدر. اک ناکس خوار
ومقدارسز اکثر بخیل اولنلره دیرلر. امو ناموس قره حصاری ناموسده
لغت یونان تدبیر وسیاست ومانند آن باشد دمیش حضرت جبرایل علیه
السلام. وراز دار. وراز داش. وخانه صیاد. وسوری سکک ذکر
اولان معنالره عبیدر. فارسیده بحیرت. وآدو صان معناسنه شا
استعمال اولنور. اوو ناووس مجوسیلر کورستانی بعضیلر مطلقا
کورستانه دیرلر دیمشلر. ستودان معناسنه. او نادس مثله.
آهو ناهوس ناکاه دیمک اولور. خا نخابس خانک تشدیدی ایله
قول قراوش صاتیجی اسیرجی معناسنه عبیدر. خا نخاس تخفیف
حا ایله بزی دید کلرنسنه. باشمقجیلر کون ایله پشتی اراسنه دکرلر اکثر اهل
لغت مفتوحه بابنده کتورمشلر. اصح کسر ایله درخ نخس غم وغصه ورنج مرده
وفرومانده اولماق. وسیلة المقاصد صاحبی اخوینی شین معجمه ایله یازمش
ویجوز بالسین المهملة دیمش. رک نرکس کسر کاف عجمیله مشهور چچکدر که
محبوبک کوزلرین اکا تشبیه ایدرلر. ورایحه سنک دماغه غایتده
نفعی واردر. حکیم جالینوسدن نقل ایدرلر که برکمسه بر درهمه مالک اولسه
بلشنی ماکول وملبوسه صرف ایدوب بلشنی البته نرکسه ویروب قوقلمق واجبدر
دیمش. ستا نسناس اسدی کرشاسب نامه ده ایدر هندوستانده
سرندیبه قریب بر یوجه طاغ واردر ذات اهوام دیرلر نسناس اول
طاغده چوق اولور بر نوع مخلوقدر. بویلری اوزون وکوده لری قیون کبی
قللی ورنکلری یشل وقلاری قزل وباشلرینک ایکی یاننده یوزی واکی یاننده
کوزی وهر بری هم ارکک وهم دیشی اولوب هر برلسی طوغرر. اکیسی بربیلی
طوتارلر تمام یرلرسنو زطویمزلر. وغایتده یوکرک اولور اسدی طوسی

بیکفت شان جای ارام بود | کجا نام او ذات اهوام بود
بنزد سرندیب کوه بلند | پر از بیشه و تره و کشتمند
همانکه غریوی ز لشکر بخاست | که ناکاه از این بیشه بر دست راست
دو دید ند دو دیوی و از ما دو مرد | ربودند و بردند و کشتند و خورد
سپهبد سبک جست با کرز جنک | بپوشید درع و میان بست تنک
یکی کفت تندی مکن زجن غریو | درین بیشه نسناس باشد نه دیو
ببالا یکا یک چو نخل بلند | باندام بر موی چون کوسفند